

ingediend op **1801** (2022-2023) – Nr. 1
27 juli 2023 (2022-2023)

Voorstel van decreet

van Wilfried Vandaele, Willem-Frederik Schiltz,
Bart De Wever en Tom Ongena

over de programmatische aanpak stikstof

TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

Gehanteerde afkortingen:

- Habitatrictlijn: Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna
- IHD: instandhoudingsdoelstellingen
- KDW: kritische depositiewaarde
- Natuurdecreet: het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu
- PAS: de programmatische aanpak stikstof die als bijlage bij het besluit van de Vlaamse Regering van 10 maart 2023 tot vaststelling van een programmatische aanpak stikstof is gevoegd, terug te vinden op [Beslissingen van de Vlaamse Regering](#) (VR 2023 1503 MED.0103/2)
- SBZ: Speciale Beschermingszones
- SBZ-H: Speciale Beschermingszones aangewezen in toepassing van de Habitatrictlijn
- SBZ-V: Speciale Beschermingszones aangewezen in toepassing van de Vogelrichtlijn
- Vogelrichtlijn: Richtlijn 2009/147/EG van het Europees parlement en de Raad van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand

Aangezien voorliggend decreet voorziet in een omzetting in regelgeving van verschillende onderdelen van de PAS, moet deze memorie samen gelezen worden met de betreffende onderdelen van de PAS. In de memorie wordt daarom ook verwezen naar de specifieke relevante pagina's van de PAS.

A. Situering

1. Vanuit de Europese Unie bestaat sinds lang een vastgelegd beleid om de achteruitgang van de biodiversiteit tot stilstand te brengen en die achteruitgang opnieuw te herstellen.

De Vogelrichtlijn en de Habitatrictlijn vormen hierbij een kader dat geldt voor alle Europese lidstaten. De opgave van deze twee natuurrichtlijnen is in algemene termen als volgt samen te vatten: de lidstaten moeten ervoor zorgen dat er een gunstige staat van instandhouding bekomen wordt voor de op hun grondgebied voorkomende natuurlijke habitats en soorten. Daartoe moeten de lidstaten onder meer een samenhangend ecologisch netwerk van Speciale Beschermingszones (SBZ) aanwijzen en uitbouwen – Natura 2000 genaamd. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen SBZ aangewezen in toepassing van de Habitatrictlijn (SBZ-H, zgn. Habitatrictlijngebieden) en SBZ aangewezen in toepassing van de Vogelrichtlijn (SBZ-V, zgn. Vogelrichtlijngebieden).

In Vlaanderen zijn er in totaal 38 SBZ-H, met een gezamenlijke oppervlakte van 105.022 ha.

2. De Vlaamse Regering stelde op 10 maart 2023 bij besluit de programmatische aanpak stikstof definitief vast¹. De programmatische aanpak stikstof (PAS) heeft als doel bij te dragen aan de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen voor Europees beschermde natuur door de depositie van stikstof op Speciale Beschermingszones structureel en planmatig terug te dringen. De PAS moet ook leiden tot een toekomstgericht, werkbaar en rechtszeker kader voor vergunning- en toestemmingverlening, rekening houdend met ecologische, sociale en economische randvoorwaarden. De PAS is opgevat als een omvattend realisatiegericht programma, met als belangrijkste onderdelen:

- brongerichte maatregelen om de emissie en depositie van stikstof te verminderen;
- een stikstofsaneringsplan met herstelmaatregelen voor de natuurkwaliteit en het natuurlijk milieu in SBZ-H;
- kaders voor de beoordeling van de impact van activiteiten die stikstofoxiden of ammoniak uitstoten.

Daarnaast omvat de PAS ook een pakket aan flankerende maatregelen en een systeem van monitoring en borging.

Voorliggend decreet zorgt mee voor borging van deze PAS.

B. Inhoud

1. Probleemstelling en omgevingsanalyse

3. In Vlaanderen vormt vermesting – naast factoren zoals versnippering en verdroging – een omvangrijk knelpunt als het erop aankomt de achteruitgang van de natuurkwaliteit in het Vlaams Natura 2000 netwerk te stoppen en om de door de Vlaamse Regering vastgestelde instandhoudingsdoelstellingen (IHD) te behalen.

De Europese biodiversiteitsstrategie 2030 bevat geen rechtstreekse doelstelling met betrekking tot het verminderen van milieudrukken (zoals stikstofdepositie) op Europees te beschermen natuur. Wel zal de Europese Commissie de lidstaten in dat kader verzoeken ervoor te zorgen dat de instandhoudingstrends en -toestand van alle beschermde habitats en soorten tegen 2030 niet verslechterd zullen zijn. Bovendien moeten de lidstaten ervoor zorgen dat ten minste 30% van de soorten en habitats die momenteel niet in een gunstige toestand verkeren, tegen 2030 wél in die categorie terechtkomen of een sterke positieve trend vertonen.

Om de natuurkwaliteit te verbeteren heeft de Vlaamse Regering bij de vaststelling van de IHD in 2014 beslist om de impact van stikstof op een programmatische manier aan te pakken, zodat het bereiken van de IHD in de SBZ-H er niet (meer) door gehypothekeerd wordt. De Vlaamse regering heeft op 10 maart 2023 de programmatische aanpak stikstof (PAS) definitief vastgesteld. Bij de vaststelling hield de Vlaamse Regering rekening met het goedgekeurd MER en met de opmerkingen, commentaren en adviezen die werden uitgebracht in het kader van het openbaar onderzoek dat aan de definitieve goedkeuring is voorafgegaan. Voorliggend decreet voorziet in de verankering in de regelgeving van de PAS waar nodig.

2. Doelstelling en beleidsmaatregelen

¹ Dossier VR 2023 1003 DOC.0250 (PAS is VR 2023 1503 MED.0103-2)

2.1. Doelstelling

4. Dit decreet heeft als doel de verankering van een aantal onderdelen van de programmatische aanpak stikstof die in regelgeving verankerd moeten worden om tegenstelbaar te zijn aan de rechtsonderhorigen. Daardoor draagt het decreet bij aan de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen voor Europees beschermde natuur door de impact van stikstofdepositie op Speciale Beschermingszones aangewezen in toepassing van de Habitatrictlijn (SBZ-H) structureel en planmatig terug te dringen.

5. Dit decreet voorziet in de verankering van specifieke emissiereductiedoelstellingen voor ammoniak en stikstofoxide op het globaal Vlaams niveau en op deelsectorniveau. Op Vlaamse niveau worden de ammoniakemissies en de NO_x-emissies gereduceerd zodat de totale jaarlijkse emissie van het Vlaamse gewest vanaf 1 januari 2031 beperkt is tot 21,8 kton NO_x-N en 21,3 kton NH₃-N waardoor een reductie gerealiseerd wordt van 45,1% NO_x en 40,6% NH₃. Naast de absolute emissies voor NO_x en NH₃, worden ook de reductiepercentages (voor het jaar 2030 ten opzichte van het referentiejaar 2015) verankerd omdat de depositiedoelstelling van de PAS ook uitgedrukt is als een percentuele verbetering ten opzichte van de referentie-situatie 2015.

Voor emissie-inschattingen voor heden en toekomst wordt gebruik gemaakt van emissiemodellen die regelmatig worden bijgesteld op basis van de meest recente wetenschappelijk kennis. Dit maakt dat emissie-inschattingen van zowel historische als toekomstige jaren kunnen aangepast worden. Bij het gebruik van absolute plafonds kunnen zulke wijzigingen mogelijk leiden tot lagere afbouw van de emissie, wat tot gevolg heeft dat de depositie ook niet op de vooropgestelde manier zal dalen en de depositiedoelstelling van de PAS niet zal bereikt worden. Het werken met een reductiepercentage vangt dit probleem op.

6. Ook de PAS-doelstellingen inzake het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen voor stikstofgevoelige habitats door middel van passend beheer en het uitvoeren van de vermelde projecten inzake het wegnemen of milderen van de effecten van stikstofdepositie, met vermelding van de realisatietermijn, worden decretaal verankerd.

7. In functie van de hierboven vermelde doelstellingen bevat het decreet in het bijzonder generieke bronmaatregelen, een regeling omtrent piekbelasters, beoordelingskaders voor vergunningverlening en bepalingen in verband met het maatwerkgebied Turnhouts Vennengebied. Ook een aantal flankerende maatregelen worden opgenomen in dit decreet. Er wordt daarnaast voorzien in een aantal monitorings-, rapportage- en evaluatieverplichtingen.

2.2. Relatie met het luchtbeleidsplan

8. Een deel van de door het decreet verankerde emissiereductiedoelstelling zal behaald worden door de uitvoering van het in 2019 door de Vlaamse Regering goedgekeurde Luchtbeleidsplan 2030 (VR 2019 2510 MED.0359/2). In de PAS wordt dan ook rekening gehouden met de uitvoering van het luchtbeleidsplan. Deze te verwachten reductie volstaat echter niet om de voorop gestelde 2030-doelstelling te bereiken. Om de relatie met de door uitvoering van het luchtbeleidsplan te verwachten emissiereducties beter te duiden, wordt hieronder in detail ingegaan op de reducties in het kader van het luchtbeleidsplan.

9. Voor NO_x wordt de emissiereductie van het G8 scenario reeds bereikt door uitvoering van de maatregelen van het luchtbeleidsplan. Maatregel 7 van het G8 scenario is een verdere verlaging van het BEL scenario omdat uit verfijning van de

emissiemodelleringen blijkt dat met het maatregelpakket van het luchtbeleidsplan een extra reductie van 2,2 kton N kan bereikt worden in 2030. Om na te gaan welke NO_x-reductie gerealiseerd wordt met beslist en juridisch verankerd beleid, ook rekening houdend met de periode 2019 tot nu, heeft de VMM, die instaat voor de officiële internationale rapportering van emissieprognoses van luchtverontreinigende pollutanten, begin 2023 een nieuwe NO_x-emissieprognose laten doorrekenen met emissieprognosemodellen waarbij enkel beslist en juridisch verankerde maatregelen in rekening werden gebracht.

Voor NH₃ worden de emissiereducties van het G8 scenario bereikt door uitvoering van de maatregelen van het Luchtbeleidsplan aangevuld met maatregelen 2 tem 6 van het G8-scenario. Aangezien alle maatregelen verankerd zijn, kan hier gebruik gemaakt van de reductie-inschatting van het Luchtbeleidsplan dat goedgekeurd werd in 2019, verminderd met de reducties die gerealiseerd worden door maatregelen 2 tem 6 van het G8-scenario.

In onderstaande tabel x worden de emissies van het G8 scenario vergeleken met de emissie die bereikt wordt door beslist en juridisch verankerd beleid. Hieruit blijkt dat de emissiedoelstellingen van het G8 scenario voor zowel NH₃ als NO_x zullen bereikt worden in 2030 met de besliste en verankerde reductiemaatregelen.

Tabel x: De emissies, uitgedrukt in kton N, voor het jaar referentiejaar 2015 en het G8 scenario (zie PAS nota tabel 3,1), de emissie-inschatting voor het jaar 2020 en 2030 (beslist en juridisch verankerd beleid)

	2015 REF	2030-G8	2021	2030
NO _x	39,6	21,8	26,4	21,8
NH ₃	35,8	21,3	34,0	21,3

In tabel 3.1 van de [PAS](#) worden de emissies per sector weergegeven.

➤ Verrekenende maatregelen voor transport

10. De daling van de NO_x emissies door transport (TP) wordt gerealiseerd door de steeds strengere uitstootnormen die de EU oplegt met de euro-normering, de Europese CO₂-emissienormen voor voertuigen die zorgen voor een steeds zuiniger verbruik en meer elektrificatie van het wagenpark en dus ook minder uitstoot van NO_x uit voertuigen. Fiscale instrumenten zoals de gelijkschakeling van de accijnzen voor diesel en benzine, de vergroening van de BIV en de jaarlijkse verkeersbelasting en de federale beslissing rond fiscale stimulering van elektrificatie van bedrijfsvoertuigen zorgen voor een versnelling van de vergroening en elektrificatie van het voertuigpark. Ook de LEZ, die het steeds moeilijker maakt om met oude vervuilende wagens in stadskernen binnen te rijden, zorgt voor een versnelling van de shift naar benzine-wagens.

Deze maatregelen voor transport zijn als volgt juridisch verankerd:

11. Ferder beslist beleid:

Beleid dat reeds voor 2023 werd verankerd zorgt ervoor dat de doelstelling van het G8 scenario al voor een groot deel gehaald worden. Dit beslist beleid kent zijn oorsprong in zowel Europese, federale en Vlaamse initiatieven, waaronder het Luchtbeleidsplan 2030. Hieronder volgt een opsomming van die maatregelen.

- *De CO₂-emissienormen voor voertuigen uit hoofde van Verordening 2019/631/EU tot vaststelling van CO₂-emissienormen voor nieuwe personenauto's en nieuwe lichte bedrijfsvoertuigen, en tot intrekking van Verordeningen 443/2009/EG en 510/2011/EU.*

- *Het akkoord bereikt tussen de Europese Raad en het Europees Parlement over strengere CO₂-emissienormen voor nieuwe auto's en bestelwagens (2021/0197(COD))*
- *De verschillende euronormen, namelijk:*
 - *Emissienorm van fase I, II, IIIa, IIIb, IV en V: de norm voor motorvoertuigen die niet voor de weg bestemd zijn en die voldoen aan de emissiestandaarden, vermeld in richtlijn nr. 97/68/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 1997 betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen van de lidstaten inzake maatregelen tegen de uitstoot van verontreinigende gassen en deeltjes door inwendige verbrandingsmotoren die worden gemonteerd in niet voor de weg bestemde mobiele machines en verordening (EU) 2016/1628 van het Europees Parlement en de Raad van 14 september 2016 inzake voorschriften met betrekking tot emissiegrenswaarden voor verontreinigende gassen en deeltjes en typegoedkeuring voor in niet voor de weg bestemde mobiele machines gemonteerde interne verbrandingsmotoren, tot wijziging van Verordeningen (EU) nr. 1024/2012 en (EU) nr. 167/2013, en tot wijziging en intrekking van Richtlijn 97/68/EG;*
 - *Euronorm I, II, III, IV, V, EEV en VI: de norm voor zwaar vervoer dat voldoet aan de emissiestandaarden, vermeld in richtlijn nr. 88/77/EEG van de Raad van 3 december 1987 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der Lidstaten met betrekking tot maatregelen tegen de emissie van verontreinigende gassen en deeltjes door dieselmotoren bestemd voor het aandrijven van voertuigen, richtlijn 2005/55/EG van het Europees Parlement en de Raad van 28 september 2005 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen van de lidstaten met betrekking tot maatregelen tegen de emissie van verontreinigende gassen en deeltjes door voertuigmotoren met compressieontsteking en de emissie van verontreinigende gassen door op aardgas of vloeibaar petroleumgas lopende voertuigmotoren met elektrische ontsteking, en verordening (EG) nr. 595/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 18 juni 2009 betreffende de typegoedkeuring van motorvoertuigen en motoren met betrekking tot emissies van zware bedrijfsvoertuigen (Euro VI) en de toegang tot reparatie- en onderhoudsinformatie, tot wijziging van verordening (EG) nr. 715/2007 en richtlijn 2007/46/EG en tot intrekking van de richtlijnen 80/1269/EEG, 2005/55/EG en 2005/78/EG;*
 - *Euronorm 1, 2, 3, 4, 5, 6, 6d-temp en 6d: de norm voor personenwagens en lichte vrachtauto's die voldoen aan de bijbehorende emissiestandaarden, vermeld in richtlijn (EEG) nr. 70/220 van de Raad van 20 maart 1970 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der Lidstaten met betrekking tot maatregelen tegen luchtverontreiniging door emissies van motorvoertuigen, verordening (EG) nr. 715/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2007 betreffende de typegoedkeuring van motorvoertuigen met betrekking tot emissies van lichte personen- en bedrijfsvoertuigen (Euro 5 en Euro 6) en de toegang tot reparatie- en onderhoudsinformatie, en verordening (EG) nr. 692/2008 wat de emissies van lichte personen- en bedrijfsvoertuigen (Euro 6) betreft;*
- *De stimulering van de elektrificatie van het bedrijfswagenpark uit hoofde van de wet van 25 november 2021 houdende fiscale en sociale vergroening van de mobiliteit.*
- *Het decreet van 27 november 2015 betreffende lage-emissiezones en het decreet van 3 mei 2019 tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 27 november 2015 betreffende lage-emissiezones. In Gent werd krachtens het Reglement voor een lage-emissiezone (LEZ) in Gent, zoals tot op heden gewijzigd, een lage-emissiezone ingevoerd. In Antwerpen werd een lage-emissiezone ingevoerd krachtens het gemeenteraadsbesluit van 27 juni 2016, zoals tot op heden gewijzigd.*

- *De opeenvolgende stappen van vergroening van de BIV en jaarlijkse verkeersbelasting. Dit betrof de volgende stappen:*
 - *Decreet van 17 februari 2012 houdende de wijziging van diverse bepalingen van het Wetboek van de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen betreffende de belasting op de inverkeerstelling op grond van milieukeurmerken*
 - *Artikelen 116 tot en met 125 van het decreet van 18 december 2015 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2016*
 - *een aanpassing aan de belasting op inverkeerstelling en de verkeersbelasting in de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013 krachtens artikelen 54 tot en met 61 van het programmadecreet bij de begroting 2021*
 - *De graduele aanpassingen van de accijnzen voor diesel en benzine zodat diesel duurder en benzine goedkoper wordt. Hierdoor wordt de ontdieseling in de hand gewerkt. Deze aanpassingen gebeuren in artikel 419 van de programmwet van 27 december 2004.*
- Verrekenende maatregelen voor Handel en diensten (H&D), huishoudens (HH), industrie (IN), en energie (EN)

12. De NO_x-emissie van de sectoren handel en diensten, huishoudens, industrie, energie en landbouw bestaan voor het overgrote deel uit emissies die veroorzaakt worden door de verbrandingsprocessen van brandstoffen voor de opwarming van gebouwen (inclusief serres) en industriële processtromen. In de emissieprognosemodellen wordt rekening gehouden met de evolutie van het brandstofverbruik en type brandstofgebruik, de evolutie van het stookinstallatiepark en de Europese en Vlaamse milieuwetgeving (VLAREM) die uitstootnormen voorschrijft die strenger worden in de tijd.

Een belangrijk maatregel hierbij is de verankering van de Europese MCP richtlijn (2015/2193) in hoofdstuk 5.43 van titel II van het VLAREM die de normen voor stookinstallaties met een vermogen lager dan 50 MW stapsgewijs verlaagd in 2025 en 2030. Deze richtlijn werd omgezet krachtens het besluit van de Vlaamse Regering van 27 oktober 2017 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne en tot wijziging van artikel 3.7.10.2 van titel III van het VLAREM van 16 mei 2014.

Een ander belangrijke maatregel is de implementatie van de Europese IED richtlijn (2010/75/EU). Deze richtlijn verplicht lidstaten om voor een lijst van industriële activiteiten, die in de EU verantwoordelijk zijn voor de grootste milieuhinder, in de milieuvergunning voorwaarden op te nemen die de best beschikbare technieken afdwingen. Deze best beschikbare technieken worden bepaald in zogenaamde BREF studies en daaraan gekoppelde uitvoeringsbesluiten van de Europese commissie, de zogenaamde "BAT conclusies of BBT-conclusies".

Deze BBT conclusies worden via besluiten van de Vlaamse regering omgezet in titel III van het VLAREM en zorgen ook voor een verdere daling van de uitstoot van luchtpolluenten (waaronder NO_x en NH₃) in de periode 2015 - 2030. Volgende recente besluiten betreffen sectoren met relevante NO_x-uitstoot:

- *Besluit van de Vlaamse Regering van 1 april 2022 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne en titel III van het VLAREM van 16 mei 2014, wat betreft de omzetting van de BBT-conclusies voor afvalverbranding;*
- *Besluit van de Vlaamse Regering van 17 december 2021 tot wijziging van titel III van het VLAREM van 16 mei 2014, wat betreft de omzetting van de BBT-conclusies voor de voedingsmiddelen-, dranken- en zuivelindustrie;*

- *Besluit van de Vlaamse Regering van 19 juni 2020 tot wijziging van titel II van het VLAREM van 1 juni 1995, titel III van het VLAREM van 16 mei 2014, wat betreft de omzetting van de BBT-conclusies voor afvalbehandeling, en het besluit van de Vlaamse Regering van 27 november 2015 tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning; 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne en titel III van het VLAREM van 16 mei 2014, wat betreft de omzetting van de BBT-conclusies voor grote stookinstallaties;*
- *Besluit van de Vlaamse Regering van 5 april 2019 tot wijziging van de bijlagen van titel II van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne en titel III van het VLAREM van 16 mei 2014, wat betreft de omzetting van de BBT-conclusies voor de productie van grote hoeveelheden organisch-chemische producten*

Naast de algemeen bindende voorschriften in VLAREM II en III worden ook bepalingen opgenomen in de individuele vergunningen van bedrijven die voor een extra reductie van de uitstoot van NOx en NH3 zorgen.

De maatregel "lage-NOx-branders op kraakfornuizen" beschreven in tabel 30 van het Luchtbeleidsplan werd verankerd in de vergunning van een raffinaderij en leidde tot een reductie van 0,4 kton NOx. Bij één gascentrale en bij een chemische plant werden lagere normen opgelegd dan voorzien in VLAREM, wat resulteerde in een extra reductie van 0,7 kton NOx. Bij één raffinaderij zal door investering in deNOx-systemen tegen 2030 een extra reductie van 1 kton NOx gerealiseerd worden. Ook dit is verankerd in de vergunning van het bedrijf.

Voor NH3 werd rekening gehouden met de impact van de maatregel "zure gaswasser op de grootste industriële bron van NH3-emissie" van tabel 30 van het Luchtbeleidsplan die verankerd werd in de vergunning van een chemisch bedrijf en in 2025 zal leiden tot een reductie van 0,5 kton NH3.

➤ Verrekenende maatregelen voor landbouw

13. De landbouw draagt door verbranding van brandstoffen ook bij aan de NOx emissies. De VLAREM-emissionormen voor stookinstallaties die stapsgewijs in 2025 en 2030 dalen (zie vorig punt) zorgen ook voor een extra reductie van de NOx emissies van de stookinstallaties in de landbouwsector.

Voor NH3 van de landbouwsector werden in het luchtbeleidsplan volgende maatregelen voorzien:

1. Elektronisch monitoringssysteem op bestaande en nieuwe luchtwassers in varkensstallen en pluimveestallen
2. Nieuwe luchtwassers met een minimale verwijderingsefficiëntie van 80 %
3. Verstrenging voorwaarden voor emissiearme aanwending mengmest op akkerland
4. Betere voorschriften voor het gebruik van ureum als kunstmest

Het elektronische monitoringssysteem op nieuwe luchtwassers werd verankerd in het Ministerieel besluit tot wijziging van bijlage I en bijlage II van het ministerieel besluit van 19 maart 2004 houdende vaststelling van de lijst van ammoniakemissiearme stalsystemen in uitvoering van artikel 1.1.2 en artikel 5.9.2.1bis van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne, wat betreft de melding van de ingebruikname van een stalsysteem, het systeem P-6.4, de voorwaarden voor luchtzuiveringssystemen en de aanvraagprocedure voor opname in de lijst van ammoniakemissiearme stalsystemen (MB van 16 juli 2022).

Voor bestaande luchtwassers besliste de Vlaamse Regering op 17 juni 2022 dat ook alle bestaande ammoniakemissiearme stalsystemen tegen 31 december 2025 over een

elektronische monitoring moeten beschikken.² Het ontwerpbesluit is nu voor advies voorgelegd aan de Raad van State, waarna de definitieve goedkeuring volgt.

Het streven naar een minimale verwijderingsefficiëntie van 80% bij nieuwe luchtwassers werd ingeschreven in de bijlage bij het MB van 16 juli 2022.

De hoger vermelde maatregelen 3 en 4 (verstrenging voorwaarden voor emissiearme aanwending mengmest op akkerland en betere voorschriften voor het gebruik van ureum als kunstmest) die betrekking hebben op mest zijn opgenomen in artikel 82 van het onderhavige decreet. Dit artikel wijzigt art. 22 van het Mestdecreet.

Door deze wijziging wordt er toegewerkt naar een verhoogde toepassingsgraad van de meest efficiënte technieken voor emissiearm aanwenden van mengmest. Het gaat om een sterk verminderd gebruik van sleepslangen, een verhoging van het aandeel mestinjectie en een zo snel mogelijke inwerking (in plaats van twee uur) van de uitgereden mest.

Verder voorziet dit artikel in mitigerende maatregelen m.b.t. het gebruik van ureum als kunstmest. De adequate toepassing hiervan volstaat om de emissies onder controle te houden.

De maatregelen die opgesomd zijn onder punt 2 t.e.m. 6 van het G8 scenario worden in onderhavig decreet verankerd.

14. Wetenschappelijke onderbouwing van de inschatting van de reductie van de maatregelen.

Voor de berekening van de emissie en emissieprognoses wordt gebruik gemaakt van emissieprognosemodellen. In onderstaande tabel x wordt voor de relevante sectoren het betreffende model weergegeven samen met de meest relevante modelparameters die de emissie bepalen.

Tabel x

	Model	Modelparameters
Wegverkeer	FASTRACE	Mobiliteitsgegevens, (kilometers) wagenpark en COPERT emissiefactoren (afgestemd op euro normen)
Scheepvaart	EMMOS	Mobiliteitsgegevens, type schepen en daaraan gekoppelde emissiefactoren afgestemd op EU wetgeving en internationale afspraken (IMO)
Off road	OFFREM	Verbruiksgegevens per type mobiele machine en daaraan gekoppelde emissiefactoren afgestemd op EU wetgeving
Industrie	Simulatiemodel	Brandstofverbruiken per type stookinstallatie en daaraan gekoppelde emissiefactoren afgestemd op de VLAREM wetgeving Procesemissies milieujarverslagen
Gebouwen	EISSA	Brandstofverbruiksgegevens, type installaties en daaraan gekoppelde emissiefactoren afgestemd op VLAREM en productregelgeving
Landbouw	EMAV model	Dierentaantallen, stalsystemen, mesttypes en daaraan gekoppelde emissiefactoren

² Besluit van 17 juni 2022 van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne, wat betreft afstandsregels van pluimveestallen en monitoringsvoorwaarden voor ammoniakemissiearme stalsystemen

2.3. Brongerichte maatregelen om de emissie en depositie van stikstof te verminderen

15. In het decreet wordt aangegeven hoe per veehouderij een PAS-referentie 2030 berekend moet worden. Dit is de emissietoestand met de garantie dat de realisatie van het 2030-doel niet zal gehypothekeerd worden. Dit betreft een toekomstige referentiesituatie conform het 2030-doel, waaraan een vergunningstoestand of -aanvraag kan afgetoetst worden voor wat betreft stikstofemissies en -deposities.

16. Er zal een lijst met emissiereducerende maatregelen opgemaakt worden. Deze lijst kan maatregelen bevatten zoals staltechnieken, bedrijfsmanagementtechnieken of andere maatregelen voor het reduceren van de ammoniakemissie. Daarnaast voorziet het decreet in de mogelijkheid tot en een kader voor de kwalificatie als testtechniek met het oog op een opname in de voormelde lijst.

1. Generieke bronmaatregelen voor veehouderijen

1.A. Generieke bronmaatregelen voor varkens- en pluimveehouderijen

17. Voor varkens- en pluimveebedrijven wordt een emissiereductie vooropgesteld van 60% in alle niet-AEA stallen, bovenop de generieke emissiereductie van ca. 10% tegen 2030 die het Luchtbeleidsplan voorop stelt.

Dit vertaalt zich in een reductie van het globaal emissievolume die tegen 2030 bereikt moet worden:

- 5.700 ton NH₃-N voor varkens (-60% t.o.v. 2015)
- 2.090 ton NH₃-N voor pluimvee (-60% t.o.v. 2015)

Met voorliggend decreet wordt verankerd dat alle bestaande varkens- en pluimveehouderijen uiterlijk tegen 2030 voldoen aan de berekende PAS-referentie 2030. Voor het realiseren van de PAS-referentie 2030 kan gebruik gemaakt worden van het principe 'intern salderen' binnen de betrokken varkens- of pluimveehouderij of in geval van een gemengd bedrijf kan dit ook binnen het deel rundveehouderij. Daarnaast bestaat de mogelijkheid dat een varkens- of pluimveehouderij een tijdelijke vergunning aanvraagt tot 31 december 2030 indien geen extra reducties worden gerealiseerd.

De scope van deze reducties voor varkens- en pluimveehouderijen richt zich op dieren die nog niet in AEA-stallen zitten en dus op bestaande exploitaties. Deze reducties kunnen op verschillende manieren bereikt worden:

- (1) minder dieren,
- (2) staltechnieken of andere technieken (opgenomen op de ER-lijst), of
- (3) een combinatie van de twee voorgaande.

Waar mogelijk worden de reductiedoelstellingen gehaald met investeringen in de meest moderne technieken; waar nodig en/of gewenst (= keuze bedrijf) kan dit ook met een reductie van het aantal dieren of een combinatie van beide.

De staltechnieken die hiervoor in aanmerking komen, zijn de technieken die opgenomen zijn in het MB AEA-stalsystemen of de PAS-lijst.

Ingevolge voormelde maatregelen zal het aantal dieren verminderen. In functie van een

globale afbouw van de varkensstapel op sectorniveau van 30% van het aantal dieren tegen 2030 (zie 2.3.5) wordt daarnaast een aparte vrijwillige stopzettingsregeling (op stal- of bedrijfsniveau) uitgewerkt die in 2023 werd opengesteld (zie 2.3.4).

Voor specifieke doelgroepen en bedrijfstypen wordt voorzien in een vrijstellingsregeling (zie 1.C.)

1.B. Generieke bronmaatregelen voor rundveehouderijen

18. Voor rundveebedrijven wordt een emissiereductie vooropgesteld van 15% voor vleesvee en melkvee en 20% voor mestkalveren.

Dit vertaalt zich in een reductie van het globaal emissievolume op sectorniveau dat tegen 2030 bereikt moet worden:

- 6.500 ton NH₃ voor rundvee (-16% t.o.v. 2015)

Als gevolg van de uiteenlopende evoluties tussen 2015 en 2021 in de drie subsectoren (melkvee, vleesvee, mestkalveren), zijn de vereiste emissiereducties geactualiseerd o.b.v. het sectordoel 2030 en de dierbezetting in 2021 (cijfers Mestbank). Dit resulteert in volgende reductievereisten t.o.v. 2021 op sectorniveau:

- Melkvee: emissiereductie van 25%
- Vleesvee: emissiereductie van 0% en geen stijging van de emissies
- Mestkalveren: emissiereductie van 28%

Deze doelstellingen moeten worden bereikt op sector- en deelsectorniveau. Iedere rundveehouderij dient te voldoen aan een tussentijdse verplichting tegen 31 december 2025. Deze reductie kan op verschillende manieren bereikt worden:

- (1) staltechnieken of andere technieken (opgenomen op de ER-lijst),
- (2) minder dieren, of
- (3) een combinatie van de twee voorgaande.

Met voorliggend decreet wordt verankerd dat alle bestaande rundveehouderijen uiterlijk tegen 2030 voldoen aan de berekende PAS-referentie 2030. Voor het realiseren van de PAS-referentie 2030 kan gebruik gemaakt worden van het principe 'intern salderen' binnen de betrokken rundveehouderij of in geval van een gemengd bedrijf kan dit ook binnen het deel varkens- of pluimveehouderij.

Voor specifieke doelgroepen en bedrijfstypen wordt voorzien in een vrijstellingsregeling (zie hieronder).

1.C. Correctiemechanismen voor kleinschalige veehouderijen, biologische en bepaalde andere veehouderijen

19. Er wordt een uitzonderingsregeling voorzien voor (bestaande) veehouderijen die voldoen aan de in het decreet bepaalde voorwaarden (zie ook artikelsgewijze toelichting). Deze uitzonderingsregeling omvat dat deze veehouderijen niet onderhevig zijn aan de generieke bronmaatregelen die doorgevoerd worden via de PAS.

2. Bronmaatregelen voor grote mestverwerkingsinstallaties

20. De ammoniakemissie van de mestverwerkingsinstallaties die vergund zijn voor de datum van inwerkingtreding van dit decreet dient tegen 31 december 2030 met 30%

gereduceerd ten opzichte van de ammoniakemissies van de mestverwerkingsinstallaties in 2015. Dit vormt de globale te bereiken doelstelling voor deze sector.

Om deze doelstelling te bereiken, wordt in eerste instantie opgelegd dat iedere exploitant van een bestaande mestverwerkingsinstallatie minstens één ammoniakemissiereducerende maatregel moet nemen en in voorkomend geval deze moet melden aan de overheid.

21. In 2028 zal de overheid nagaan of de vooropgestelde emissiereductiedoelstelling voor de sector bereikt zal worden. Als dat niet het geval is, zullen bijkomende maatregelen genomen worden op bedrijfsniveau. De Vlaamse Regering krijgt hiervoor de nodige delegaties.

De mestverwerkingsinstallaties vallen onder het significantiekader NH₃-landbouw, waarvoor de sectorale voorwaarden worden verankerd in regelgeving.

Via de mestbankaangifte wordt voor elke mestverwerkingsinstallatie jaarlijks verplicht aangifte gedaan van de ammoniakemissie per emissiepunt.

3. Piekbelasters

22. Piekbelasters zijn bedrijven (veeteeltbedrijven, mestverwerkers, industriële puntbronnen, enz.) waarvan de uitstoot een disproportioneel grote impact (>50% bijdrage aan de KDW van het meest gevoelige habitat) heeft op de toetszone binnen het SBZ-H in hun nabije omgeving.

Eén van de maatregelen in de PAS om de emissies te reduceren, is dat alle piekbelasters uit referentiejaar 2015 ten laatste in 2030 hun activiteiten stopzetten (dit betekent dat deze bedrijven een emissiereductie van 100% dienen te realiseren).

Het decreet voorziet in een procedure tot aanduiding van de piekbelasters. De criteria die hierbij gehanteerd worden, worden opgenomen in het decreet. Tegen de aanduiding als piekbelaster door de VLM wordt voorzien in een beroepsprocedure bij de Minister.

Waar een piekbelaster stopgezet wordt, kan geen IIOA meer worden vergund die stikstofemissies veroorzaakt. Voor deze stopzetting wordt voorzien in flankerend beleid voor de bedrijven wiens vergunning nog niet vervallen is of die tijdig een aanvraag indienden. Er wordt voorzien in een stopzettingsvergoeding die verhoogd wordt naarmate de stopzetting vroeger gebeurt.

23. Piekbelasters die zich volledig omschakelen in functie van natuurbeheer waardoor ze volgens artikel 36ter, §3, vrijgesteld zijn van passende beoordeling, moeten niet stoppen en kunnen gebruik maken van het flankerend beleid om die omschakeling te realiseren. Hierbij wordt voorzien in de noodzakelijke begeleiding.

24. Exploitanten van zogenaamde nieuwe piekbelasters, zijnde piekbelasters waarvan de IIOA in 2015 een impactscore hadden lager dan 50% maar die op basis van de actuele criteria wel als piekbelaster worden aangeduid, hebben tevens de mogelijkheid hun activiteiten verder te zetten, mits ze de emissiereducties beoogd door de bronmaatregelen voor hun veehouderij of mestverwerkingsinstallatie realiseren tegen eind 2030, de impactscore voor hun IIOA vermindert tot onder 50% en ze tegen eind 2030 beschikken over een vergunning waaruit blijkt dat ze voldoen aan deze voorwaarden.

4. Hervorming systeem van nutriëntenemissierechten

25. Het huidige systeem van de nutriëntenemissierechten, waarbij er een groot aantal niet-ingevulde NER zijn en dat ook een systeem van groei mits mestverwerking bevatte is niet verenigbaar met de doelstellingen van de PAS. Door een aanpassing aan het Mestdecreet werd medio 2022 reeds het systeem van NER mits bewezen mestverwerking (NER-MVW) stopgezet. In voorliggend voorstel van decreet worden daarnaast nog een aantal andere aanpassingen aan de nutriëntenemissierechten doorgevoerd, die er voor moeten zorgen dat het een sturend instrument kan worden.

Het gaat hier enerzijds om de annulering van de niet-ingevulde (of slapende) NER en anderzijds om een aanpassing van de regels bij overdracht van NER.

Deze aanpassingen dienen er voor te zorgen dat de beschikbare NER qua grootte nauw aansluiten bij de omvang van de huidige veestapel.

5. Flankerend beleid

26. Binnen de PAS wordt ook een flankerend beleid uitgewerkt. Via verschillende afzonderlijke uitvoeringsbesluiten worden hiervoor verschillende maatregelen uitgewerkt. Een eerste maatregel, de vrijwillige stopzettingsregeling voor varkens, werd reeds uitgewerkt via het besluit van de Vlaamse Regering van 31 maart 2023 betreffende de vrijwillige stopzetting van varkensstallen. Daarnaast worden ook de andere maatregelen van het flankerend beleid, zoals de vergoedingen voor piekbelasters, oranje bedrijven en bedrijven gelegen in het Turnhouts vennengebied, uitgewerkt in afzonderlijke besluiten.

Woonrecht

27. Zoals aangekondigd in de PAS wordt er voorzien in een aanvullend 'woonrecht' voor stoppende landbouwers waarbij geen vergunning (voor een functiewijziging) dient te worden bekomen voor de landbouwers die hun bedrijfsactiviteiten stopzetten, in het kader van voorliggend decreet.

Dit woonrecht geldt eveneens voor de afstammelingen of aangenomen kinderen, maar vervalt bij een vervreemding aan derden. Deze regeling doet geen afbreuk aan de bestaande regelgeving m.b.t. zonevreemde basisrechten en de vergunningverlening inzake (zonevreemde) functiewijzigingen (waaronder 'wonen').

2.4. Beoordelingskaders voor vergunningverlening wat betreft stikstofdepositie via de lucht

PAS, pag. 57-81

28. Als basis voor toekomstige vergunnings- en toestemmingsverlening aan activiteiten die stikstof uitstoten, bevat de PAS kaders voor de impactbeoordeling van individuele projecten. Voor de concrete bespreking van de respectievelijke beoordelingskaders wordt verwezen naar de artikelsgewijze toelichting.

29. Hoofdstuk 4 van de PAS beschrijft de opzet van de beoordelingskaders en onderbouwt de gemaakte keuzes. Die onderbouwing is zowel geënt op een uitvoerige wetenschappelijke analyse van de stikstofimpact van verschillende sectoren en activiteiten als op een juridische analyse. Voor de onderbouwing van de beoordelingskaders wordt aldus verwezen naar de PAS en daarbij horend MER en passende beoordeling.

➤ Gebruik van een de minimis-drempel

30. De voorliggende beoordelingskaders gaan uit van drempelwaarden, waarbij onder een bepaalde drempelwaarde een 'voortoets' kan volstaan. Voor projecten of plannen die

een hogere bijdrage aan de KDW kunnen veroorzaken, moet een 'passende beoordeling' worden opgemaakt volgens een aantal principes en richtlijnen. Als aan deze principes (en randvoorwaarden) is voldaan, kan het project gunstig worden geadviseerd voor wat de gevolgen van de stikstofemissie en -depositie betreft.

Alle voorgestelde de minimisdrempels zijn opgezet als relatieve drempels, waarbij de depositie van een project of activiteit vergeleken wordt met de stikstofgevoeligheid van de habitattypes in de invloedssfeer van het project of activiteit. Met die werkwijze houden de beoordelingskaders rekening met de specifieke milieukenmerken en omstandigheden van de betrokken SBZ-H.

31. Bij de toepassing van de verschillende leden van artikel 6 van de Habitatrichtlijn moet in ogenschouw worden genomen dat het Hof van Justitie heeft geoordeeld dat artikel 6 van de Habitatrichtlijn als doel heeft de natuurlijke habitats en vooral de speciale beschermingszones in een gunstige staat van instandhouding te behouden of in voorkomend geval te herstellen, en dat de verschillende onderdelen van artikel 6 van de Habitatrichtlijn, gelet op de door deze richtlijn beoogde instandhoudingsdoelstellingen, als een coherent geheel moeten worden uitgelegd.

De vraag of een drempelwaarde kan worden gehanteerd waaronder projecten zijn vrijgesteld van een passende beoordeling (voor de beoordeling van de effecten van atmosferische stikstofemissies) kan daarom niet los worden gezien van de in artikel 6, lid 1 en 2, van de Habitatrichtlijn neergelegde verplichting. Die verplichting omvat het treffen van instandhoudingsmaatregelen die nodig zijn voor de verwezenlijking van de instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden en het treffen van maatregelen om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de habitats in de speciale beschermingszones niet verslechtert.

In de passende beoordeling van de PAS werd het gebruik van de de minimis-drempels onderzocht (Passende Beoordeling PAS, pag. 63):

"De automatische vrijstelling van passende beoordeling (PB) voor projecten onder de drempels voor de voortoets kan enkel gunstig beoordeeld worden als kan aangetoond worden dat deze vrijstelling de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen niet in het gedrang brengt. Meer concreet betekent dit dat de automatische vrijstelling van PB voor projecten onder de de minimis op zich niet mogen zorgen voor een overschrijding van de KDW wanneer deze nog niet overschreden is. Indien een dalende trend in deposities vereist is (bij overschrijding van de KDW) mag de automatische vrijstelling van PB voor projecten onder de de minimis deze dalende trend niet hypothekeren."

32. In het licht van het voorgaande is het voor het hanteren van drempelwaarden in de actuele situatie noodzakelijk dat tegenover de cumulatieve depositie die het gevolg is van alle activiteiten onder de gehanteerde drempelwaarde voldoende maatregelen staan, die ervoor zorgen dat de instandhoudingsdoelstellingen van de SBZ-H worden gehaald, minstens dat de maatregelen worden genomen om de overschrijdingen van de KDW terug te dringen zoals voorzien in de PAS. Deze maatregelen moeten daadwerkelijk worden uitgevoerd, waarbij de effecten kwantificeerbaar zijn.

Bij de toepassing van een drempelwaarde, waarbij projecten of plannen worden uitgesloten voor de opmaak van een passende beoordeling die al dan niet gezamenlijk met andere activiteiten kunnen leiden tot een toename van depositie op een SBZ-H, moet worden uitgesloten dat de doelstellingen van de PAS niet worden gehaald. Dat betekent niet dat moet worden uitgesloten dat de toegestane activiteit onder de drempelwaarde ergens in het SBZ-H op enige locatie leidt tot een (minimale) toename van stikstofdepositie. Het betekent wel dat uitgesloten moet worden dat de natuurlijke kenmerken van dat gebied als geheel in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied worden aangetast, en dat verzekerd blijft dat de doelstellingen van de PAS worden gerealiseerd.

Voor het blijvend gebruik van een drempelwaarde is de vaststelling en uitvoering van effectieve maatregelen teneinde de doelstellingen van de PAS in de verschillende gebieden van het SBZ-H daadwerkelijk te bereiken dan ook prioritair. Door de vaststelling van maatregelen om de uitvoering van de decretaal verankerde doelen van de PAS te verzekeren, is in principe immers geen sprake van een verdere achteruitgang van de natuurwaarden (in het kader van de PAS), zodat kan worden aangenomen dat er evenmin sprake is van een betekenisvolle aantasting.

33. Door middel van voorliggend decreet en de uitvoering ervan (die geborgd is), wordt voldaan aan de hier geschetste voorwaarden om gebruik te maken van een de minimalis-drempel. Daar bovenop wordt in het decreet ook voorzien in een periodieke evaluatie van de gebruikte drempels en zullen deze worden bijgesteld door de Vlaamse Regering indien dit vereist is om de vooropgestelde doelstellingen te behalen.

2.5. Systeem voor monitoring en borging van de programmadoelen

PAS, pag. 115-124

34. Om te garanderen dat de PAS een rechtszeker kader vormt voor vergunningverlening, moet de uitvoering van zowel emissiereducties als stikstofsanering afdoende geborgd zijn.

Hoofdstuk 6 van het decreet voorziet hiertoe de nodige monitorings- en rapportageverplichtingen. Deze monitoring en rapportering moet toelaten om, waar en wanneer nodig, via gerichte bijsturing in maatregelen, kaders en acties de vereiste verbetering van de stikstofoestand te garanderen.

2.6. Handhaving

PAS, pag. 122-123

35. Handhaving vormt een belangrijk sluitstuk van een slagkrachtig omgevingsbeleid. In kader van de PAS zullen de controles vanuit de Vlaamse overheid zich hoofdzakelijk toespitsen op de emissie van stikstof in de sectoren landbouw, industrie en energie (klasse 1 bedrijven). Het toezicht op klasse 2-bedrijven, en de ammoniakemissiearme stalsystemen daarin, is de verantwoordelijkheid van de lokale besturen.

De handhaving kadert binnen de bestaande regelgeving. Ook voorliggend decreet wordt toegevoegd aan het toepassingsgebied van titel XVI van het DABM.

3. Implementatie

Voor de inwerkingtreding en de overgangsbepalingen wordt verwezen naar de artikelsgewijze toelichting.

C. Totstandkomingsprocedure

Algemeen

De Gegevensbeschermingsautoriteit ("GBA") heeft advies gegeven op xxx.

Dit advies en een bespreking ervan, is opgenomen in **luik 1.3.1-1.3.3**.

De Raad van State heeft advies gegeven op xxx.

De wijzigingen aan het voorstel naar aanleiding van dit advies of de motivatie om de ontwerp teksten niet te wijzigen worden besproken in **luik 1.3.4**.

D. Bevoegdheid van het Vlaamse Gewest

Conform art. 6, §1, van de Bijzondere Wet tot hervorming der instellingen zijn de gewesten, elk op hun grondgebied, bevoegd voor:

- de bescherming van het leefmilieu (art. 6, §1, II) inclusief het vergunningenbeleid, de landinrichting en het natuurbehoud (art. 6, §1, III)
de ruimtelijke ordening (art. 6, §1, I) inclusief het vergunningenbeleid en de ruimtelijke planning

II. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELN

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen, definities en doelstellingen

Afdeling 1. Algemene bepalingen en definities

Artikel 1. (Bevoegdheid Vlaamse Gewest)

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 2. (definities)

1° achtergronddepositie

De definitie houdt onder meer in dat bij een loutere hernieuwing van een vergunning de depositie van de vergunde activiteit reeds volledig in de achtergronddepositie zit. Er is geen sprake van bijkomende depositie ten opzichte van de totale reeds aanwezige stikstofdepositie.

2° AEA-lijst

De ammoniakemissiearme stalsystemen zijn vastgesteld in de lijst die vermeld is in bijlage I bij het ministerieel besluit van 19 maart 2004 houdende vaststelling van de lijst van ammoniakemissiearme stalsystemen in uitvoering van artikel 1.1.2 en artikel 5.9.2.1bis van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne. Om de leesbaarheid te verhogen en het verwijzen naar deze systemen verder in de tekst te vereenvoudigen, wordt met punt 2° een definitie toegevoegd van AEA-lijst.

3° Algemene verordening gegevensbescherming

Deze definitie behoeft geen verdere toelichting.

4° ammoniakemissiearme stal of AEA-stal

Deze bepaling definieert een AEA-stal als een stal die conform art. 5.9.2.1bis van VLAREM II gebouwd is volgens staltechnieken die als ammoniakemissiearm werden of worden beschouwd. Welke technieken als ammoniakemissiearm beschouwd worden en de voorwaarden waaraan deze technieken moeten voldoen, kunnen in de loop der tijd

wijzigen. Artikel 5.9.2.1bis van VLAREM II bepaalt daarom onder welke voorwaarden een stal, die gebouwd is volgens een toen geldende ammoniakemissiearme techniek, zijn kwalificatie als AEA-stal behoudt. Met de hier toegevoegde definitie wordt dit principe hier ook van toepassing gemaakt.

5° ANB

Deze definitie behoeft geen verdere toelichting.

6° beveiligde zending

Deze definitie geeft aan wat als beveiligde zending kan worden beschouwd.

In het kader van vergunningsaanvragen, -meldingen en beroepen tegen deze beslissingen, zal dit een zending via het Omgevingsloket zijn (punt c).

Bij communicatie aan en door de afdeling Mestbank van de VLM zal de communicatie verlopen via het internetloket dat deze afdeling ter beschikking stelt (punt d).

In andere gevallen kan er gebruik gemaakt worden van een aangetekend schrijven (punt a) een afgifte tegen ontvangstbewijs of elke andere door de Vlaamse Regering toegelaten betekeniswijze waarbij de datum van kennisgeving met zekerheid kan worden vastgesteld (punt e).

7° biologisch bedrijf

Deze definitie behoeft geen verdere toelichting.

8° DABM

Dit is de gebruikelijk gehanteerde afkorting voor het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid.

9° deelzone

Op basis van de gebiedsanalyses die het INBO voor elk van de 38 SBZ-H publiceerde in 2018 werden de deelgebieden van de SBZ-H gehergroepeerd in een aantal deelzones. Dit gebeurde op basis van wat omvat zit in de landschapsecologische systeembeschrijving van elke gebiedsanalyse, namelijk de beschrijving van de topografie, hydrografie, hydrologie en geologie van de SBZ-H, en hoe deze bouwstenen bijdragen aan de huidige en toekomstige aanwezigheid van de tot doel gestelde natuurwaarden. Met die kennis werden de deelgebieden van een SBZ-H desgevallend gehergroepeerd in een aantal deelzones. Een deelzone is een vanuit landschapsecologisch oogpunt min of meer homogene zone. Vaak liggen ecohydrologische overwegingen aan de basis. In totaal worden er 455 officiële deelgebieden onderscheiden in de 38 Vlaamse SBZ-H. Op basis van de landschapsecologische systeemkennis werden die gehergroepeerd in 221 deelzones waarvoor dan de herstelmaatregelen geformuleerd worden in de gebiedsanalyses.

10° deNOx-technieken

Deze definitie behoeft geen verdere toelichting.

11° exploitant

Deze definitie behoeft geen verdere toelichting.

12° gemiddelde veebezetting

Deze definitie behoeft geen verdere toelichting.

13° INBO

Dit is de gebruikelijk gehanteerde afkorting voor het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek.

14° ingedeelde inrichting of activiteit (IIOA)

Voor de definitie van deze term wordt verwezen naar de definitie van dezelfde term in artikel 5.1.1, 8°, van het DABM, met toevoeging van de afkorting IIOA.

15° kritische depositiewaarde (KDW)

Dit habitatkenmerk is een gangbare en internationaal erkende maat voor de gevoeligheid van een habitatype aan externe aanvoer van stikstof in het algemeen, en stikstofdepositie in het bijzonder.

Vertaald naar de toepassing van dit begrip op het terrein is dit de maximaal toelaatbare N-druk per eenheid van oppervlakte of volume die een bepaald habitatype of leefgebied kan verdragen zonder dat deze -volgens de huidige kennis - er hinder van ondervindt.

De KDW wordt uitgedrukt in kilogram stikstof per hectare per jaar (kg N ha⁻¹ j⁻¹). Zoals aangegeven in de bij besluit van de Vlaamse Regering van 10 maart 2023 definitief vastgestelde PAS (p. 21) wordt in het kader van de PAS gewerkt met empirische kritische depositiewaarden, gebaseerd op het basiswerk van van Dobben et al. (2012) en gereviseerd voor gebruik in de Vlaamse context (Hens & Neiryck (2013)).

De KDW is in het kader van dit decreet geen doelstelling op zich, maar wordt gebruikt bij het bepalen van de impactscore.

16° landcommissie

Deze definitie behoeft geen verdere toelichting.

17° melding

Deze definitie behoeft geen verdere toelichting.

18° Melkvee

Deze definitie behoeft geen verdere toelichting.

19° mestbankaangifte

Deze definitie behoeft geen verdere toelichting.

20° Mestkalveren

Deze definitie behoeft geen verdere toelichting.

21° Mestverwerkingsinstallatie

Eenzijds betreft het de inrichtingen waar dierlijke mest bewerkt of verwerkt wordt, met uitzondering van de inrichtingen voor de bewerking of verwerking van dierlijke mest als vermeld in rubriek 9.3 tot en met 9.8 van de indelingslijst van VLAREM II, met een bewerkings- of verwerkingscapaciteit op jaarbasis van minimaal 1.000 ton mest (rubriek 28.3, b) en c), van de indelingslijst). Anderzijds betreft het de inrichtingen voor de biologische verwerking van mest met een verwerkingscapaciteit van meer dan 75 ton per dag. (rubriek 28.5 van de indelingslijst). Het gaat in de rubrieken 28.3 en 28.5 telkens om vergunningsplichtige inrichtingen.

22° Minister

Deze definitie behoeft geen verdere toelichting.

23° mobilitetsgerelateerde projecten

Deze definitie beoogt vergunningsplichtige projecten die stikstofemissies ten gevolge van verkeer (kunnen) veroorzaken te vatten. Onder verkeer worden alle vormen van stikstofemissiegenererend verkeer bedoeld: wegverkeer, spoorverkeer, waterwegverkeer, luchtverkeer. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen projecten die als hoofddoel hebben het vervoersysteem op zich te wijzigen, bv. aanleg of wijziging van wegen, spoorwegen, waterwegen, havens en vliegvelden. Deze projecten worden als verkeersdragende infrastructuurprojecten beschouwd. Aangezien dergelijk project normaliter niet kan ingrijpen op een lopende exploitatievergunning die het reeds aanwezig verkeer vat, komen enkel projecten in aanmerking die de capaciteit van het verkeer verhogen. Daarnaast worden onder punt b) ook (andere) verkeersgenererende projecten gevat. Hier gaat het om alle vergunningsplichtige projecten die stikstofemissiegenererende vervoersbewegingen veroorzaken. Deze categorie is zeer ruim. Daarmee wordt bijvoorbeeld een winkelcentrum, bedrijventerrein, woningbouw... bedoeld. Merk op dat bij

het toepassingsgebied van het beoordelingskader voor deze projecten voorzien is dat de Vlaamse Regering een lijst kan opstellen om projecten waarvan de stikstofemissie ten gevolge van verkeer zeer beperkt is, uit te sluiten van het toepassingsgebied.

24° Natuurdecreet

Dit is de gebruikelijk gehanteerde afkorting voor het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu.

25° NH3-N

Dit betreft NH3 of ammoniak, uitgedrukt als stikstof. NH3 of ammoniak heeft zelf geen definitie. Ook in de NEC-richtlijn 2016/2284 wordt NH3 of ammoniak niet gedefinieerd.

26° NOx of stikstofoxide

Stikstofmonoxide en stikstofdioxide, uitgedrukt als stikstofdioxide. Deze definitie is in lijn met NEC-richtlijn 2016/2284. Alle uitstoot van NOx wordt immers uitgedrukt als stikstofdioxide (NO₂). Bij verbrandingsprocessen wordt zowel NO als NO₂ gevormd. Eens in de lucht wordt NO snel getransformeerd tot NO₂. Vandaar dat men alles omrekent naar NO₂.

27° NOx-N

Overeenkomstig de definitie van NH3-N, gaat het ook hier om NOx uitgedrukt als stikstof, dus niet als stikstofdioxide zoals in de definitie van NOx.

28° PAS-lijst

Naast de AEA-lijst zijn er vandaag ook reeds zogenaamde PAS-maatregelen. Deze zijn echter nog niet wettelijk verankerd. Met voorliggend decreet worden al deze bestaande PAS-maatregelen opgelijst en als bijlage bij voorliggend decreet gevoegd. Voorliggend decreet voorziet in de mogelijkheid dat de Vlaamse Regering de in de bijlage bij dit decreet opgenomen lijst wijzigt, de gewijzigde lijst wordt in dat geval de PAS-lijst bedoeld in dit decreet.

29° passend beheer

Het betreft beheer dat vereist is om binnen de betrokken SBZ-H de gunstige staat van instandhouding te bereiken voor de stikstofgevoelige habitattypes waarvoor die SBZ-H is aangewezen. Wat nodig is om die gunstige staat te bereiken blijkt uit de instandhoudingsdoelstellingen die voor betrokken speciale beschermingszone zijn vastgesteld bij besluit van de Vlaamse Regering.

Met betrekking tot de terreinen onder passend beheer als vermeld in de definitie, geeft de definitief vastgestelde PAS aan dat op basis van de inventaris van goedgekeurde natuurbeheerplannen of daarmee vergelijkbare plannen en overeenkomsten, er eind 2021 41.333 ha habitats waren vastgesteld onder passend beheer, met de daaraan gekoppelde PAS-herstelmaatregelen op perceelsschaal, en dit op een totale taakstelling van 64.033 ha binnen SBZ-H.

30° passende beoordeling

Het betreft hier dezelfde term als vermeld in artikel 36ter, §3, van het Natuurdecreet dat de omzetting vormt van artikel 6, lid 3, eerste volzin, van de Habitatrichtlijn, dat eveneens de term 'passende beoordeling' hanteert.

31° perceelsnummer

Deze definitie heeft geen verdere toelichting.

32° Pluimveehouderij

De definitie geeft aan dat het om de vergunningsplichtige inrichtingen van rubriek 9.3.1 van de indelingslijst van VLAREM II gaat en om de vergunningsplichtige gemengde inrichtingen van rubriek 9.5 van dezelfde indelingslijst voor zover er dieren van rubriek 9.3.1 worden gefokt of gehouden. Concreet betreft het inrichtingen waarin kippen of ander

pluimvee of gevogelte, zoals kalkoenen, worden gefokt of gehouden. Vermits het enkel om dieren van rubriek 9.3.1 gaat, betreft het bijv. niet de inrichtingen waarin struisvogels, emoes of nandoes worden gefokt of gehouden, deze zijn immers gevat door rubriek 9.3.2. Rundveehouderij.

33° Rundveehouderij

De definitie van rundveehouderij geeft aan dat het om de vergunningsplichtige inrichtingen van rubriek 9.4.2 of 9.4.3 van de indelingslijst van VLAREM II gaat waarin mestkalveren of andere runderachtigen gefokt of gehouden worden, en om de vergunningplichtige gemengde inrichtingen van rubriek 9.5 van dezelfde indelingslijst, voor zover er runderachtigen worden gefokt of gehouden. Naast inrichtingen waarin mestkalveren worden gefokt of gehouden betreft het dus enkel inrichtingen waarin andere runderachtigen worden gehouden. De paardachtigen zijn dus niet gevat, hoewel ze vermeld worden in rubriek 9.4.3. Inrichtingen waarin paarden worden gefokt of gehouden, voor zover de inrichting vergunningsplichtig is overeenkomstig rubriek 9 van de indelingslijst, vallen wel onder de definitie van veehouderijen (zie verder) waardoor de beoordelingskaders voor vergunningverlening er op van toepassing zijn.

34° speciale beschermingszone, aangewezen in toepassing van de Habitatrictlijn, of SBZ-H

Voor deze definitie is gebruik gemaakt van de definitie van speciale beschermingszones in artikel 2, 43° van het Natuurdecreet.

Elke SBZ-H bestaat uit één of meer ruimtelijk geschieden deelgebieden.

35° titel II van het VLAREM

Deze definitie behoeft geen verdere toelichting.

36° varkenshouderij

De definitie geeft aan dat het om de vergunningsplichtige inrichtingen van rubriek 9.4.1 van de indelingslijst van VLAREM II gaat waarin varkens of gespeende biggen gefokt of gehouden worden, of een vergunningplichtige gemengde inrichting vermeld in rubriek 9.5 van dezelfde indelingslijst

37° veehouderij

De vergunningsplichtige inrichtingen bedoeld in rubriek 9 van de indelingslijst van bijlage 1 van titel II van het VLAREM, worden voor dit decreet middels deze definitie maar beschouwd als veehouderij voor zover er dieren worden gehouden die behoren tot een diersoort opgenomen in de lijst vermeld in artikel 27, §1, van het Mestdecreet van 22 december 2006, zoals desgevallend aangevuld of gewijzigd door de Vlaamse Regering overeenkomstig artikel 27, §3, van voormeld decreet. Bij de bewuste lijst vermeld in artikel 27, §1, van het Mestdecreet gaat het om diersoorten waarvoor een uitscheidingsnorm per dier (P2O5 en N) is vastgesteld. Concreet gaat het om koeien (melkvee en mestvee), andere runderen, varkens, legkippen en vleeskippen, struisvogels, kalkoenen, ander pluimvee, paarden en pony's, konijnen, geiten en schapen (ook nertsen zijn nog opgenomen).

Door in de definitie te stellen dat het enerzijds moet gaan om een vergunningsplichtige ingedeelde inrichting volgens rubriek 9 'Dieren', maar het anderzijds moet gaan om diercategorieën vermeld in de lijst bedoeld in art. 27 van het Mestdecreet, wordt vermeden dat het decreet houdende de programmatische aanpak stikstof en de erin opgenomen beoordelingskaders voor veehouderijen van toepassing worden op allerlei diersoorten die wel vermeld worden in rubriek 9 maar die nauwelijks of niet relevant zijn voor de stikstofproblematiek, zoals inrichtingen waar honden of katten gehouden worden. Met die soorten wordt in het Mestdecreet geen rekening gehouden en ze komen ook niet aan bod in het richtlijnenboek Landbouwdieren (er zijn geen emissiefactoren voor).

38° Vleesvee

Deze definitie behoeft geen verdere toelichting.

39° VLM

Deze afkorting behoeft geen verdere toelichting.

40° VMM

Deze afkorting behoeft geen verdere toelichting.

Daarnaast wordt aangegeven dat ook volgende definities van toepassing zijn:

1° de definities, vermeld in artikel 1.1.2 en 5.1.1 van het DABM;

Relevante definities zijn bijvoorbeeld: ingedeelde inrichting of activiteit, veranderen van een ingedeelde inrichting of activiteit.

2° de definities, vermeld in artikel 2 van het Natuurdecreet;

Relevante definities zijn bijvoorbeeld: habitat, natuurbeheer, instandhouding.

3° de definities, vermeld in artikel 2, eerste lid, van het decreet van 15 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning.

Relevante definities zijn bijvoorbeeld: project, omgevingsvergunning.

Dit voor zover voorliggend decreet niet in een eigen definitie voorziet.

Artikel 3.

De bepalingen van dit artikel leggen de principes vast voor de berekening van de impactscore van een project.

De toetszone die gehanteerd wordt bij de berekening van de impactscore bestaat uit het geheel van de actueel aanwezige habitats, de tot doel gestelde habitats op terreinen onder passend beheer en de zoekzones voor het realiseren van de openstaande taakstelling aan instandhoudingsdoelstellingen voor de tot doel gestelde habitats, alle gelegen binnen SBZ-H en binnen 20 km afstand tot de emissiebron(nen).

De kaart met de actuele habitats in de impactscoretool wordt vernieuwd bij de publicatie van een nieuwe versie van de BWK-habitatkaart door het INBO, zodat telkens de meest actuele versie van de habitatkaart geïmplementeerd is. De kaart met de oppervlaktes met passend beheer en de zoekzones werd opgemaakt in 2015. In artikel 4, § 5, van het decreet wordt voorzien dat de volledige oppervlakte vereist volgens de instandhoudingsdoelstellingen van de SBZ-H voor de stikstofgevoelige habitattypes waarvoor de betrokken SBZ-H zijn aangewezen, tegen 31 december 2030 onder passend beheer wordt gebracht. Dit heeft uiteraard gevolgen naar de zoekzones in de toekomst.

De toetszone brengt dus niet alleen de actueel aanwezige habitats in kaart, maar houdt ook rekening met de tot doel gestelde habitats op terreinen onder passend beheer en de zoekzones voor het realiseren van de openstaande taakstelling. Deze vormen samen de ruimtelijke vertaling van de specifieke instandhoudingsdoelstellingen (S-IHD) voor elke SBZ-H. De instandhoudingsdoelstellingen bevatten immers in het algemeen naast een kwaliteitsdoel tevens een oppervlakte-doel, wat (doorgaans) gepaard gaat met een toename van de oppervlakte voor het betrokken habitatype. Bij de passende beoordeling dienen mogelijke effecten dus niet alleen getoetst op de bestaande habitats maar ook op de nog te ontwikkelen oppervlaktes aan habitats. Daartoe dient de nodige ruimte gevrijwaard te worden van betekenisvolle aantasting zodat een toekomstige, kwaliteitsvolle ontwikkeling niet gehypothekeerd wordt. De zoekzones zijn opgemaakt in functie van de vrijwaring van deze ruimte binnen de Speciale Beschermingszones.

De wetenschappelijke onderbouwing van de aanduiding van de zoekzones is neergelegd in het 'Eindrapport ZoekZoneModel – Technische Beschrijving' (Poelmans L., Van der Meulen M., Vermeiren K. en Engelen G. (VITO), Adriaens D. (INBO), Vandegehuchte M. (ANB)

(2015). ZoekZoneModel. Technische beschrijving). Vooreerst werd de omvang van de zoekzones bepaald op basis van de oppervlakte die nog nodig is om het openstaande saldo aan instandhoudingsdoelstellingen voor elk habitatype in een SBZ-H. Dit openstaande saldo is het verschil tussen de oppervlakte aan Europees te beschermen habitat die nodig is om de gunstige staat van instandhouding te bereiken binnen de betrokken zone zoals vastgelegd in het desbetreffende S-IHD besluit, en de oppervlakte waarvoor het passend beheer is vastgesteld in goedgekeurde natuurbeheerplannen, als vermeld in artikel 16octies van het Decreet Natuurbehoud, of daarmee vergelijkbare plannen of vergelijkbare overeenkomsten waarin een passend beheer is vastgesteld. Deze oppervlakte werd vermenigvuldigd met de factoren die variëren tussen 1,5 en 3.

De volgens deze berekeningswijze bepaalde, vereiste oppervlakte van een zoekzone, werd vervolgens geplaatst door middel van de wetenschappelijke methodiek beschreven in het hoger vermelde 'Eindrapport ZoekZoneModel – Technische Beschrijving'. De zoekzones duiden als resultaat hiervan de meest geschikte en voldoende oppervlakten aan voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen op basis van de actuele en potentiële natuurwaarden die relevant zijn voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen. Binnen de delen van de zoekzone met de laagste actuele of potentiële natuurwaarden, werd de afbakening aangepast op basis van socio-economische belangen.

Het voorgaande verklaart waarom dit artikel het heeft over "al dan niet actueel aanwezige Europees te beschermen habitat". Voor de impactscore en dus voor de bijdrage van de stikstofdepositie van een project aan de kritische depositiewaarde of KDW van de stikstofgevoelige Europees te beschermen habitats, gaat het om zowel de KDW van de actueel aanwezige Europees te beschermen habitats als om deze van de nog niet actueel aanwezige Europees te beschermen habitats. Zoals hoger reeds blijkt, worden met de nog niet actueel aanwezige habitats enerzijds de locaties beoogd waar die habitats tot doel gesteld zijn op terreinen onder passend beheer, en anderzijds de zoekzones voor die habitats in de betrokken SBZ-H. Tussen de locaties van actueel aanwezige Europees te beschermen habitats en deze van de tot doel gestelde Europees te beschermen habitats op terreinen onder passend beheer, zal er overigens een gedeeltelijke overlap zijn. De locaties van de zoekzones kunnen ook deels overlappen met deze van de actueel aanwezige Europees te beschermen habitats.

Zoals eveneens hoger vermeld, worden bij de bepaling van de impactscore de in dit artikel vermelde locaties in aanmerking genomen binnen een straal van 20 km van de emissiebron. Deze rekengrens van 20 km wordt bepaald door het gebruik van het Gaussiaans receptormodel IFDM. Gaussiaanse modellen kunnen gebruikt worden op korte en middellange afstanden ten opzichte van de bronnen die ze beschrijven. Hun parametrisatie is geldig tot ongeveer 20km van de bronnen (zie bv. K. B. Schnelle Jr., Encyclopedia of Physical Science and Technology (Third Edition), 2003). Op grotere afstanden spelen menglaageffecten een te grote rol. Daarenboven nemen Gaussiaanse modellen directe dispersie tot op grote afstand aan; terwijl voor afstanden van meer dan 20km bij een typische windsnelheid al meer dan 3 u advectie nodig is. De kans dat de weersituatie op die termijn verandert (bv. verandering in stabiliteit) is te groot om dit met een Gaussiaans model op te vangen.

Het gebruik van een toetszone die beperkt blijft tot de eerste 20km zou enkel problematisch kunnen zijn in het geval dat:

- Alle habitats op een afstand van minder dan 20km niet in overschrijding zijn of een bijdrage hebben van de onderzochte bron lager dan de de-minimis drempel, en
- Er een habitat is op een afstand van meer dan 20km dat wel in overschrijding is en een bijdrage heeft van de onderzochte bron hoger dan de de-minimis drempel.

Op wetenschappelijke basis is besloten in de passende beoordeling van de PAS dat deze kans uiterst klein is, rekening houdende met de volgende feiten:

- Ieder punt in Vlaanderen heeft stikstofgevoelige habitats binnen de 20 km-toetszone;
- Om op een afstand van > 20 km boven de de-minimis drempel te raken is een sterke bron noodzakelijk;

- De versnippering van de habitats in Vlaanderen zorgt op veel locaties voor mengelingen van meer en minder stikstofgevoelig habitat.

Wat betreft de bepaling dat de zoekzones worden gebruikt van de zoekzonekaart van 2015 of van de desgevallend overeenkomstig artikel 36ter, §1, van het Natuurdecreet aangepaste zoekzonekaart, kan verwezen worden naar de toelichting bij artikel 70 van onderhavig decreet, dat aan artikel 36ter, §1, vijf leden toevoegt. De eerste drie toegevoegde leden verankeren de principes die gehanteerd worden bij de aanduiding van zoekzones, in het vierde toegevoegde lid, dat het zesde lid wordt van artikel 36ter, §1, wordt bevestigd dat de zoekzonekaart van 2015 volgens deze principes is opgemaakt. Het nieuwe zevende lid van artikel 36ter, §1, voorziet in een tweejaarlijkse aanpassing van de zoekzonekaart.

In het vierde lid van de eerste paragraaf van artikel 3 wordt bepaald wat in dit artikel wordt verstaan onder Europees te beschermen habitats. Er wordt verduidelijkt dat het gaat om de habitats, vermeld in artikel 2, 62°, van het Natuurdecreet, voor zover ze stikstofgevoelig zijn en de betrokken SBZ-H of SBZ-H's is of zijn aangewezen voor die habitats. Het betreft hier uiteraard enkel de SBZ-H of SBZ-H's die, geheel of deels, liggen binnen de toetszone.

In de tweede paragraaf van dit artikel wordt bepaald dat als de Vlaamse Overheid een online tool (cfr. impactscoretool) ter beschikking stelt voor de impactscoreberekening, het ook verplicht is de impactscore door middel van deze tool te berekenen. Wanneer de Vlaamse Overheid geen online tool ter beschikking stelt voor een specifiek type project, wordt de impactscore volgens de gangbare methodes berekend.

Het tweede lid van deze paragraaf wordt ingeleid door de woorden "behoudens andersluidende bepaling". Voor toepassing van het decreet wordt de impactscore namelijk in specifieke gevallen berekend met de door het decreet vermelde parameters, deze kunnen afwijken van de parameters die in de onlinetool van dat moment gebruikt zijn.

Afdeling 2. Doelstellingen

PAS, pag. 31 e.v.

Artikel 4.

In dit artikel wordt in de eerste paragraaf de centrale doelstelling van de PAS en bijgevolg ook van voorliggend decreet opgenomen. De overige geformuleerde doelstellingen moeten aldus steeds gekaderd worden binnen deze centrale doelstelling.

Het structureel en planmatig terugdringen van de impact van stikstofdepositie op SBZ-H werd in de PAS nader geconcretiseerd. Voor stikstofgevoelige habitats van de B-habitattypes wordt tegen 2050 een daling bewerkstelligd van de stikstofdepositie tot onder het niveau van de KDW van deze types in de SBZ-H die voor deze types zijn aangewezen. Voor deze van de A-habitattypes is deze daling in de SBZ-H die voor deze types zijn aangewezen, bewerkstelligd tegen 2045.

Tegen 31 december 2030 wordt de depositie van stikstofoxiden en ammoniak op SBZ-H verminderd door voor elk A-habitatype een reductie te realiseren van 50% van de gemiddelde overschrijding van de KDW ten opzichte van de gemiddelde overschrijding in 2015, en dit voor ieder A-habitatype in iedere SBZ-H die voor een dergelijk type is aangewezen.

De overschrijding van de KDW is de actuele stikstofdepositie verminderd met de KDW op een specifieke locatie van een actueel of te ontwikkelen Europees te beschermen habitat zoals opgenomen in de terreinen onder passend beheer en de zoekzones. De gemiddelde overschrijding is de overschrijding van de KDW van een Europees te beschermen habitat uitgemiddeld per SBZ-H over de verschillende locaties waar het habitat actueel voorkomt en waar het conform de terreinen onder passend beheer en de zoekzones nog niet ontwikkeld is.

In de tweede paragraaf van dit artikel wordt een concrete doelstelling voor de emissiereductie van NO_x en ammoniak op niveau van het Vlaamse gewest tegen 1 januari 2031 opgelegd. Het gaat meer bepaald om de verplichting ervoor te zorgen dat de jaarlijkse emissie van het Vlaamse gewest vanaf 1 januari 2031 beperkt is tot 21,8 kton NO_x-N en 21,3 kton NH₃-N, wat overeenstemt met een reductie van 45,0% NO_x en 40,3% NH₃. De totaal beoogde reductie omvat de reducties die gerealiseerd worden door uitvoering van het luchtbeleidsplan en de door de PAS daaraan toegevoegde reducties.

Er wordt voorzien dat in elk geval de depositiereductie bereikt wordt zoals die op het moment van inwerkingtreding beoogd wordt met de in het decreet opgelegde concrete emissiereductiedoelstelling. De beoogde depositiereductie is deze die ook in de definitief vastgestelde PAS wordt vermeld, namelijk deze die maakt dat tegen 31 december 2030 de depositie van stikstofoxiden en ammoniak op SBZ-H wordt verminderd door voor elk A-habitattype een reductie te realiseren van 50% van de gemiddelde overschrijding van de KDW ten opzichte van de gemiddelde overschrijding in 2015, en dit voor ieder A-habitattype in iedere SBZ-H die voor een dergelijk type is aangewezen.

Bij aanpassing van de emissiemodellen en dus aanpassing van de emissie voor het basisjaar 2015 of aanpassing van de emissieprognoses voor het jaar 2030 kunnen situaties ontstaan (bijvoorbeeld als de inschatting van referentiejaar sterk daalt) waarbij relevant meer reductie-inspanningen moeten gerealiseerd worden dan initieel voorzien. Om te vermijden dat dit leidt tot technisch of economisch onhaalbare reductie-inspanningen wordt een systeem voorzien waarbij in geval van aanpassingen van de methodologie om emissies te berekenen de doelstellingen kunnen bijgestuurd worden, voor zover dit geen impact heeft op het bereiken van de PAS-depositiedoelstelling.

In de derde en vierde paragraaf worden in functie van het realiseren van de globale Vlaamse reductie meer concrete doelstellingen per (deel)sector voorop gesteld. Hiermee worden concrete doelstellingen van de PAS verankerd op decretaal niveau.

Als bijkomende maatregel om versneld de emissie van ammoniak terug te dringen heeft de Vlaamse regering op 23 februari 2022 al beslist om tegen 2030 de omvang van de varkensstapel in Vlaanderen met 30% te reduceren. Deze reductie werd herbevestigd in de DPAS. Deze doelstelling zal enerzijds worden gerealiseerd door verplichte maatregelen (stoppen piekbelasters; generieke bronmaatregelen) en anderzijds vrijwillige regelingen, zoals de stopzettingsregeling voor veehouderijen met een impactscore >5% en de varkenscall. Deze vrijwillige maatregelen zullen bijdragen tot een globale vermindering van de ammoniakemissie in Vlaanderen.

In de vijfde paragraaf worden ook de PAS-doelstellingen inzake het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen voor stikstofgevoelige habitats, door middel van passend beheer, en het uitvoeren van de vermelde projecten inzake het wegnemen of mildereren van de effecten van stikstofdepositie, decretaal verankerd met vermelding van de realisatietermijn. Er is hier sprake van 193 deelzones. Dit zijn alle deelzones waar er één of meerdere hydrologische knelpunten (met inbegrip van deze gerelateerd aan de waterkwaliteit) zijn die moeten opgelost worden als onderdeel van een effectieve stikstofsanering. Er zijn in totaal 221 deelzones, zijnde het totaal aantal zones waarin de 455 officiële deelgebieden onderscheiden in de 38 Vlaamse SBZ-H, gehergroepeerd zijn op basis van de landschapsecologische systeemkennis van de gebiedsanalyses. Voor de 221 deelzones werden herstelmaatregelen geformuleerd in de gebiedsanalyses. In 28 ervan is herstel van de hydrologie echter niet aan de orde.

Hoofdstuk 2. Bronmaatregelen

Afdeling 1. Vaststelling van PAS-referentie 2030

PAS, pag.48-50

Artikel 5.

De PAS-referentie 2030 bepaalt voor elke veehouderij de maximale ammoniakemissie die vanaf 2030 nog mag plaatsvinden.

De PAS-referentie 2030 wordt op bedrijfsniveau berekend o.b.v. de gemiddelde veebezetting in 2021 (cijfers Mestbank) in combinatie met de ammoniakemissiefactoren die gelden op 10 maart 2023 en door het toepassen van de reducties bepaald op sectorniveau.

De emissies per stal binnen éénzelfde IIOA worden samengeteld. Zo wordt een PAS-referentie 2030 op niveau IIOA bekomen.

Voor het toepassen van de reducties wordt gekeken naar de dieren die men hield in het jaar 2021. Men neemt hiervoor de gemiddelde veebezetting overeenkomstig de gegevens van de Mestbank. Dit betreft het gemiddeld aantal dieren dat men op jaarbasis (cfr. de definitie van gemiddelde veebezetting, zoals opgenomen in het Mestdecreet) hield. In casu betreft het hier de gemiddelde veebezetting voor het jaar 2021. De gemiddelde veebezetting geeft de effectieve aanwezigheid van dieren weer, exclusief leegstand. Voor een correcte doorwerking van de ammoniakemissiefactor is het bijgevolg noodzakelijk dat de gemiddelde veebezetting verhoogd wordt met een leegstandspercentage, zodat dit vergelijkbaar is met aantal dierplaatsen (cfr. vergunning). De lijst van ammoniakemissiefactoren wordt opgenomen in bijlage 2 bij het decreet, incl. eventuele leegstandspercentages.

Rekening houdend daarmee wordt dan de PAS-referentie 2030 bepaald. En binnen die PAS-referentie (en op voorwaarde natuurlijk dat aan alle andere wettelijke voorwaarden terzake voldaan is, zoals onder meer de vergunningsvoorwaarden) kan men dan een andere diersoort houden. Een praktisch voorbeeld ter illustratie.

Een bedrijf dat in 2021 varkens hield, in een traditionele stal, met een totale ammoniakemissie van 1000 kg NH₃/j, moet hierop een reductie van 60% toepassen. Zijn PAS-referentie 2030 wordt bijgevolg $1000 - 60\% = 400$ kg NH₃/j.

Tegen 2030 mag de ammoniakemissie van dat bedrijf maximaal 400 kg NH₃/j zijn.

Dit hoeft echter niet (uitsluitend) via varkens te gebeuren, maar mag eventueel ook met dieren van een andere diersoort. In het geval men dit invult met dieren van een andere diersoort, wordt er echter geen nieuwe berekening gedaan van de PAS-referentie 2030, ongeacht of er al of niet andere emissiereducties van toepassing zijn voor die andere diersoort. Het zijn immers de dieren die gehouden werden in 2021 die relevant zijn om te bepalen welke reducties toegepast worden.

Zo kent elke veehouderij/mestverwerkingsinstallatie de situatie qua ammoniakemissie die tegen 2030 bereikt moet worden.

De Mestbank stelt de betrokken gegevens van de Mestbankaangifte voor het productiejaar 2021, als vermeld in het derde lid, ter beschikking aan de exploitant.

Aan dit artikel worden ook een aantal delegaties naar de Vlaamse Regering toegevoegd. Een eerste delegatie laat de Vlaamse Regering toe om een afwijking op de berekening van de PAS-referentie te bepalen voor bedrijven waar de gemiddelde veebezetting in 2021 geen goede indicator is, omdat ze hetzij in die periode omwille van een overmachtssituatie net een lagere veebezetting hadden of hetzij omdat ze recent geïnvesteerd hadden in extra dierplaatsen. Daarnaast wordt er ook een delegatie voorzien naar de Vlaamse regering voor dieren die niet éénduidig aan één welbepaalde diercategorie toegewezen kunnen worden. De onderverdelingen in diercategorieën, zoals toegepast in het Mestdecreet,

komen niet altijd exact overeen met de onderverdelingen, zoals vermeld in de lijst die als bijlage 2 bij dit decreet is gevoegd. Met deze delegatie krijgt de Vlaamse regering de mogelijkheid om, voor de diercategorieën, waar de overeenstemming niet helemaal duidelijk is, te bepalen op welke wijze de toewijzing aan een welbepaalde diercategorie en een overeenkomstige ammoniakemissiefactor zal gebeuren.

Afdeling 2. Algemene bepalingen

Artikel 6.

Om reductie van ammoniakemissie te bekomen, kunnen verschillende maatregelen worden ingezet. De maatregelen die hiervoor in aanmerking komen worden op een lijst geplaatst.

De Vlaamse Regering bepaalt de wijze waarop de lijst, vermeld in het eerste lid, vastgesteld, geëvalueerd of aangepast wordt en kan de gegevens, vermeld in het tweede lid, aanvullen of wijzigen.

In afwachting van deze lijst, wordt verder gewerkt met de AEA-lijst en de PAS-lijst.

Artikel 7.

Dit artikel bepaalt dat een emissiereducerende maatregel als testtechniek kan worden uitgevoerd met het oog op latere opname op de lijst van emissiereducerende maatregelen.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de in het decreet opgesomde aspecten met betrekking tot testtechnieken.

Afdeling 3. Generieke bronmaatregelen voor veehouderijen

Onderafdeling 1. Generieke bronmaatregelen voor varkens- en pluimveebedrijven

PAS, pag.48-49

Artikel 8.

Dit artikel beschrijft de ammoniakemissiereductie die elke varkens- of pluimveehouderij moet realiseren tegen 2030 voor varkens en pluimvee die niet in AEA-stallen gehouden worden.

Deze opgelegde reductie van 60% wordt verrekend in de PAS-referentiesituatie 2030.

De PAS-referentie 2030 kan stapsgewijs en op verschillende manieren bereikt worden:

- (1) toepassen van een techniek opgenomen op de lijst met ammoniakemissiereducerende maatregelen,
- (2) minder dierenplaatsen, of
- (3) een combinatie van de twee voorgaande.

Het realiseren van de PAS-referentie dient door de exploitant te gebeuren binnen zijn veehouderij doch niet noodzakelijk binnen dezelfde diersoort. Een gemengd bedrijf waar bijvoorbeeld zowel pluimvee als varkens gehouden, kan er voor kiezen om, binnen de betrokken veehouderij, voor de ene diersoort een sterkere reductie te realiseren dan opgelegd, waardoor hij voor de andere diersoort kan opteren voor een iets lagere reductie dan vereist. Voorwaarde blijft echter steeds dat alles bij elkaar de exploitant op zijn veehouderij, de PAS-referentie 2030 realiseert.

Wanneer de exploitant de reductie wil realiseren door het toepassen van een techniek, moet dit verankerd worden in de vergunning tegen 30 september 2029. Opdat er voldoende tijd zou zijn om de vergunningsprocedure te doorlopen zodat de vergunning

tijdig overeenstemt met de PAS-referentiesituatie, wordt aangeraden om ten laatste op 30 september 2027 de vergunningsaanvraag in te dienen waarmee de gekozen techniek wordt verankerd.

Wanneer de exploitant wil verminderen in dieren, doet hij daarvoor tijdig, dit is ten laatste op 30 september 2029 een melding van gedeeltelijke of gehele stopzetting overeenkomstig de procedure in artikel 98 van het besluit van de Vlaamse Regering van 27 november 2015 tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning. Rekening houdend met een toename van vergunningsaanvragen n.a.v. de verplichtingen in dit decreet, biedt de vermelde uiterlijke termijn de mogelijkheid aan de bevoegde overheid om het vergunningsbesluit tijdig te actualiseren. Als geopteerd wordt voor een vermindering van dierplaatsen moeten ook de andere aspecten van de betrokken vergunning die gelieerd zijn aan die dierplaatsen op overeenkomstige wijze verminderd worden (hierbij wordt in de eerste plaats gedacht aan de grondwaterwinning die wordt aangewend als drinkwater voor het vee).

Om de PAS volledig te realiseren is het noodzakelijk dat elke varkens- of pluimveehouderij de PAS-referentie 2030 tijdig bereikt. Als de exploitant verzuimt om hiertoe zijn vergunning tijdig aan te passen, voorziet dit artikel in een ambtshalve vermindering van het aantal dieren door de bevoegde overheid, overeenkomstig de procedure vermeld in hoofdstuk 7, afdeling 1 van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning. Als lopende de procedure van ambtshalve aanpassing door de exploitant alsnog een aangepaste vergunning wordt bekomen, wordt de ambtshalve aanpassing niet doorgevoerd.

Artikel 9.

Dit artikel voorziet in de mogelijkheid om een tijdelijke vergunning te verlenen tot 2030 voor de verdere exploitatie van een varkens- of pluimveehouderij zonder dat de realisatie van de PAS-referentie 2030 voorop wordt gesteld. Dergelijke tijdelijke vergunning kan enkel verleend worden als er geen stijging van ammoniakemissies mogelijk is ten gevolge van deze vergunning. Het verlenen van een vergunning tot en met 31 december 2030 brengt de tijdige realisatie van de PAS niet in het gedrang, vermits voor de realisatie 1 januari 2031 is vooropgesteld. Als de exploitant zijn veehouderij toch verder wenst te exploiteren na 2030, moet hij alsnog tijdig het nodige doen volgens de bepalingen van art. 8, §2, derde en vierde lid, ter realisatie van zijn PAS-referentie 2030.

Onderafdeling 2. Generieke bronmaatregelen voor rundveebedrijven

PAS, pag.49-51

Artikel 10.

In dit artikel wordt een minimale inspanning opgelegd aan elke rundveehouderij waardoor deze minstens een techniek toepast met ammoniakemissiereductie van 5% realiseert tegen 2026. In afwijking hiervan kan eenzelfde reductiepercentage bereikt worden door een vermindering van de dierplaatsen of door een combinatie van een vermindering van de dierplaatsen met een ammoniakemissiereducerende techniek.

Een individueel bedrijf dat hier reeds aan voldaan heeft, is niet verplicht een bijkomende maatregel te nemen op grond van dit artikel op voorwaarde dat de voormelde emissiereductie al in de geldende omgevingsvergunning van het individueel bedrijf is opgenomen en deze ingreep nog niet in de vergunningstoestand van 1 januari 2015 opgenomen was.

Voor de vergunningsplichtige verandering ter naleving van de tussentijdse doelstelling (-5%) wordt de meldingsprocedure gehanteerd. Er wordt geopteerd voor deze procedure gelet op de minimale ingreep van 5%, de korte tijdspanne waarbinnen de ingreep moet

plaatsvinden, de administratieve last voor zowel de exploitant als de overheid, en de verplichtingen die voortvloeien uit de andere artikels van dit decreet waarvoor normaliter grondige (vergunning)procedures aan de orde zullen zijn.

Artikel 11.

Dit artikel beschrijft de ammoniakemissiereductie die elke rundveehouderij moet realiseren tegen 2030 ten opzichte van de ammoniakemissies in 2021.

Deze opgelegde reductie bedraagt ten opzichte van 2021 25% voor melkvee en 28% voor mestkalveren en wordt verrekend in de PAS-referentiesituatie 2030. Let wel, het is mogelijk dat de Vlaamse Regering de reductiepercentages dient aan te passen indien de tussentijdse evaluatie van de sector rundveehouderijen, vermeld in artikel 58, hiertoe aanleiding zou geven.

De PAS-referentie 2030 kan stapsgewijs en op verschillende manieren bereikt worden:

- (1) toepassen van een techniek opgenomen op de lijst met ammoniakemissiereducerende maatregelen,
- (2) minder dieren, incl. aanhorigheden, of
- (3) een combinatie van de twee voorgaande.

Wanneer de exploitant de reductie wil realiseren door het toepassen van een techniek, moet dit verankerd worden in de vergunning tegen 30 september 2029. Opdat er voldoende tijd zou zijn om de vergunningsprocedure te doorlopen zodat de vergunning tijdig overeenstemt met de PAS-referentiesituatie, wordt aangeraden om ten laatste op 30 september 2027 de vergunningsaanvraag in te dienen waarmee de gekozen techniek wordt verankerd.

Wanneer de exploitant wil verminderen in dieren, doet hij daarvoor tijdig, dit is ten laatste op 30 september 2029 een melding van gedeeltelijke of gehele stopzetting overeenkomstig de procedure in artikel 98 van het besluit van de Vlaamse Regering van 27 november 2015 tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning. Rekening houdend met een toename van vergunningsaanvragen n.a.v. de verplichtingen in dit decreet, biedt de vermelde uiterlijke termijn de mogelijkheid aan de bevoegde overheid om het vergunningsbesluit tijdig te actualiseren.

Om de volledige realisatie van de PAS te realiseren is het noodzakelijk dat elke varkens- of pluimveehouderij de PAS-referentie 2030 tijdig bereikt. Als de exploitant verzuimt om hiertoe zijn vergunning tijdig aan te passen, voorziet dit artikel in een ambtshalve vermindering van het aantal dieren door de bevoegde overheid, overeenkomstig de procedure vermeld in hoofdstuk 7, afdeling 1 van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning.

Artikel 12.

Dit artikel voorziet in de mogelijkheid om een tijdelijke vergunning te verlenen tot 31 december 2025 voor de verdere exploitatie van een rundveehouderij zonder dat de realisatie van de PAS-referentie 2030 voorop wordt gesteld, noch de minimale inspanning vervat in artikel 10. Dergelijke tijdelijke vergunning kan enkel verleend worden als er geen stijging van ammoniakemissies mogelijk is ten gevolge van deze vergunning.

Artikel 13.

Dit artikel voorziet in de mogelijkheid om een tijdelijke vergunning te verlenen tot 31 december 2030 voor de verdere exploitatie van een rundveehouderij zonder dat de realisatie van de PAS-referentie 2030 voorop wordt gesteld. Dergelijke tijdelijke vergunning kan enkel verleend worden als er geen stijging van ammoniakemissies mogelijk is ten gevolge van deze vergunning. Het verlenen van een vergunning tot en met 31 december 2030 brengt de tijdige realisatie van de PAS niet in het gedrang, vermits voor de realisatie 1 januari 2031 is vooropgesteld. Als de exploitant zijn veehouderij toch verder

wenst te exploiteren na 2030, moet hij alsnog tijdig het nodige doen volgens de bepalingen van art. 11, §2, derde en vierde lid, ter realisatie van zijn PAS-referentie 2030.

Onderafdeling 3. Vrijstellingsregeling voor kleinschalige veehouderijen, biologische en bepaalde andere veehouderijen

PAS, pag.51-52

Artikel 14.

Dit artikel regelt een uitzondering voor bestaande bedrijven die voldoen aan de in dit artikel bepaalde voorwaarden. Deze bedrijven worden vrijgesteld van de in onderafdeling 1 en 2 vermelde verplichtingen inzake ammoniakemissiereductie. Zij doorlopen hiertoe een beperkte procedure met aangifte bij de vergunningverlenende overheid.

Het gaat om:

- Kleinschalige veehouderijen die een jaaremissie hebben van minder dan 500 kg ammoniak volgens de vergunde dieraantallen én een impactscore hebben die lager is of gelijk aan 0,025% in het jaar van inwerkingtreding van dit decreet. Deze moeten wel bijdragen aan de ambitie betreffende stikstofreductie door aangepaste maatregelen te nemen die binnen hun specifieke bedrijfsrealiteit toepasbaar zijn.
- Biologische veehouderijen met een impactscore lager dan of gelijk aan 1% in het jaar van inwerkingtreding van dit decreet. Deze moeten wel bijdragen aan de ambitie betreffende stikstofreductie door aangepaste maatregelen te nemen die binnen hun specifieke bedrijfsrealiteit toepasbaar zijn en die verenigbaar zijn met het "lastenboek bio".

Voor de berekening van de impactscores wordt rekening gehouden met de vergunde dierplaatsen.

Veehouderijen die een vrijstelling wensen, bezorgen een aangifte per beveiligde zending aan de overheid die bevoegd zou zijn om een vergunningsaanvraag van de exploitatie te beoordelen. De aangifte wordt bezorgd tegen 31 maart 2025 wanneer het een rundveehouderij met melkvee of mestkalveren betreft en tegen 31 maart 2027 in de andere gevallen.

Artikel 15.

De vrijgestelde bedrijven moeten evenwel aangepaste maatregelen nemen om mee te helpen de PAS-doelstelling te bereiken. De Vlaamse Regering voorziet hiervoor nadere bepalingen.

De exploitant die voor zijn IIOA beschikt over een vrijstelling als vermeld in artikel 14, past de maatregelen van de lijst met emissiereducerende maatregelen vermeld in artikel 6, toe die binnen de specifieke bedrijfsrealiteit kunnen geïmplementeerd worden. Voor de biologische bedrijven moeten deze maatregelen bovendien verenigbaar zijn met het 'lastenboek bio'.

Afdeling 4. Bronmaatregelen voor mestverwerkingsinstallaties

PAS, pag. 54-55

Artikel 16.

Dit artikel bepaalt de generieke ammoniakemissiereductie die voor de sector van de mestverwerkingsinstallaties verwacht wordt tegen 31 december 2030. De sector die bedoeld wordt is deze van de mestverwerkingsinstallaties zoals gedefinieerd in artikel 2,

21°, met andere woorden de inrichtingen bedoeld in de rubrieken 28.3 en 28.5 van de indelingslijst van VLAREM II.

Artikel 17.

Als eerste stap om de beoogde ammoniakemissiereductie te bekomen, wordt verwacht dat elke exploitant van een mestverwerkingsinstallatie minstens één ammoniakemissiereducerende maatregel implementeert en dit, in het geval dit een vergunningsplichtige verandering zou betreffen, meldt aan de vergunningverlenende overheid. Wanneer reeds een reductiemaatregel vervat zit in de vergunning, is geen bijkomende maatregel vereist op basis van dit artikel.

Anders dan bij varkens-, pluimvee- en rundveehouderijen, wordt hier niet de keuzemogelijkheid geboden om een ammoniakemissiereductie te realiseren door een capaciteitsvermindering van de vergunde inrichting voor bewerking of verwerking van mest. De reden hiervoor is dat er momenteel geen emissiefactoren beschikbaar zijn per type mestverwerkingsactiviteit of gerelateerd aan een verwerkingscapaciteit.

Artikel 18.

Begin 2028 gaat de overheid na of de voorop gestelde ammoniakemissiereductie gerealiseerd wordt door de hierboven vermelde emissiereducerende maatregelen. Wanneer de beoogde reductie niet gehaald wordt door de sector, moet de Vlaamse Regering bijkomende maatregelen nemen. Deze kunnen opgelegd worden aan mestverwerkingsinstallaties die minder dan 30% ammoniakemissiereductie gerealiseerd hebben. Hoe dit bepaald wordt, wordt in dit artikel beschreven. Om die bijkomende maatregelen toe te kunnen spitsen op de grootste installaties, zal de Vlaamse Regering de maatregelen beperken tot de installaties met een te bepalen minimale impactscore.

Artikel 19.

Dit artikel belast de Vlaamse Regering met het uitwerken van sectorale voorwaarden voor mestverwerkingsinstallaties.

In het bijzonder wordt ingezet op nadere bepalingen voor technieken voor ammoniakemissiereductie en luchtwassystemen.

Afdeling 5. Piekbelasters

PAS, pag. 46-47

Artikel 20.

Artikel 20 definieert wat onder een piekbelasters wordt verstaan. Er wordt hierbij een onderscheid gemaakt tussen veehouderijen en andere types activiteiten. Voor veehouderijen wordt er rekening gehouden met de jaargemiddelde veebezetting van de 3 laatste jaren. Het is immers kenmerkend voor veehouderijen dat de veestapel, en dus ook de daarvan afkomstige ammoniakemissies, doorheen de jaren sterk kan fluctueren. Om deze reden wordt een veehouderij slechts als piekbelasters aangemerkt wanneer de impactscore rekening houdend met de gemiddelde veebezetting van de 3 laatste jaren in minstens twee van de 3 gevallen hoger of gelijk aan 50% was.

Artikel 21.

Dit artikel bevat de procedure voor de identificatie van de piekbelasters. De eerste stap hierbij is het berekenen van de impactscore. Een aantal parameters die gebruikt worden voor de berekening van de impact score zijn voor alle bedrijven gelijk. Het gaat hier onder meer over de biologische waarderingskaart en de gegevens over de achtergronddepositie of de gebruikte meteorologische data. Daarnaast worden er voor de berekening van de impactscore ook een aantal kenmerken gebruikt van de IIOA in kwestie. Hierbij gaat het onder meer over gegevens met betrekking tot de ligging van de IIOA, de verschillende emissiepunten op de IIOA, de gebruikte emissiereducerende technieken, ...

Voor veehouderijen ten slotte worden ook de gegevens over de gemiddelde veebezetting in rekening gebracht.

Op basis van al de beschikbare gegevens, wordt een zo accuraat mogelijke identificatie gedaan van de IIOA 's die als piekbelaster kwalificeren.

Wat betreft de in de eerste paragraaf, tweede lid, vermelde biologische waarderingskaart en habitatkaart, is het nuttig te vermelden dat deze door het INBO worden opgemaakt op basis van een periodieke, gedetailleerde kartering op terrein van de aanwezige vegetaties en het landgebruik. Veldkarterders bepalen tijdens het vegetatie seizoen op terrein de BWK-code, het Natura 2000 habitattype en/of het regionaal belangrijk biotoop, volgens een vaste methodiek (<https://www.vlaanderen.be/inbo/de-biologische-waarderingskaart/bwk-handleiding-veldsleutels/>). De handleidingen bevatten regels en afspraken over de karteermethodiek, over de definitie en de begrenzing van de Natura 2000 habitattypes, regionaal belangrijke biotopen en over het gebruik van de BWK-eenheden. Tijdens de winterperiode gebeuren er kruiscontroles op de ingevoerde data door de collega veldkarterders en de projectleider.

De in de eerste paragraaf, tweede lid, 4°, vermelde parameter EMAV staat voor het EmissieModel Ammoniak Vlaanderen, waarmee de geografisch gespreide emissies van ammoniak voor de sector landbouw, meer bepaald voor Vlaamse veehouderijen, worden berekend. Via het EMAV-model worden ook de emissies berekend voor die mestverwerkers die de activiteiten biologie, composteren, vergisten, fysicochemie en drogen opgeven in de mestbankaangifte. Het EMAV wordt op regelmatige basis geactualiseerd. Dit gebeurt via een doorlopende opdracht binnen de referentietaken ILVO en/of via een actualisatiestudie i.o.v. de VMM. Alle rekenfactoren in het EMAV model zijn steeds gebaseerd op de meest recente wetenschappelijke informatie.

Zo werden ook de emissiefactoren voor runderen, o.b.v. de wetenschappelijke studie uitgevoerd door ILVO (https://ilvo.vlaanderen.be/uploads/documents/Refmil/Rapport_Evaluatie_EF_MER_RLB_2018.pdf), in het model opgenomen.

Het mag duidelijk zijn dat het EMAV 2.1-model is gebaseerd op de mestbankaangiftes.

In de eerste paragraaf, tweede lid, 5°, wordt VLOPS vermeld bij de parameter achtergronddepositie. De modellering van de depositie gebeurt immers met het VLOPS-model (Vlaams Operationeel Prioritaire Stoffen-model (VMM) berekent de ruimtelijke spreiding van de luchtconcentraties en deposities van stikstof in Vlaanderen op 250x250m² op basis van gemodelleerde jaargemiddelde ammoniak- en stikstofoxidenconcentraties in de lucht afkomstig van Vlaamse NH₃-emissies (EMAV), maar ook andere NH₃- en NO_x-emissiecijfers van Vlaanderen, België (VMM-berekening) en buitenland (VITO-berekening)). VLOPS is het best beschikbare model, het werd voldoende (extern) gevalideerd en het geeft een goed verband tussen metingen en modelresultaten.

Artikel 22.

Bedrijven die op basis van de berekeningen van de impactscore als piekbelaster geïdentificeerd worden, worden hiervan vervolgens verwittigd, waarbij hen ook de berekening van de impactscore wordt overgemaakt.

Bij de in kennisstelling van de identificatie als piekbelaster wordt aan de betrokkene ook meegedeeld of de impactscore in het jaar 2015 al of niet lager dan 50% was. Dit is immers van belang om te weten of men al of niet als een "nieuwe" piekbelaster beschouwd wordt. En of men dus bijgevolg nog gebruik kan maken van de mogelijkheid om hun bedrijfsvoering aan te passen, overeenkomstig de bepalingen opgenomen in artikel 24 van dit decreet.

Exploitanten die het niet eens zijn met hun aanduiding als piekbelaster kunnen hier vervolgens bij de minister bezwaar tegen indienen. De bezwaarprocedure is opgenomen in de paragrafen 2, 3 en 4 van dit artikel.

Artikel 23.

Overeenkomstig paragraaf 1 van dit artikel dienen piekbelasters hun activiteit uiterlijk op 31 december 2030 stop te zetten. In paragraaf 2 van dit artikel en in het volgende artikel worden hierop vervolgens twee uitzonderingen geformuleerd.

In paragraaf 2 wordt uiteengezet dat een piekbelaster die zich volledig omvormt in het kader van natuurbeheer, zijn activiteiten toch mag verderzetten. Er worden hierbij echter strenge voorwaarden gesteld, aangaande de vereiste omvorming. Zo bijvoorbeeld moet de impactscore van de betrokken IIOA na de omvorming lager zijn dan 50%. Ook moeten bij de aanvraag de nodige gegevens gevoegd worden, zoals een kopie van een overeenkomst met de beheerder van een erkend natuureservaat. In de eventualiteit dat de beheerder van het erkend natuureservaat ook de piekbelaster zelf is, is deze overeenkomst gelijk te stellen met een verklaring van de betrokkene waarin, voor de elementen die anders in de overeenkomst opgenomen zouden zijn, verklaard wordt dat de betrokkene deze zelf zal uitvoeren.

De omvorming moet in lijn zijn met het natuurbeheerplan voor de betrokken SBZ-H. Voor SBZ-H 's waarvoor er nog geen natuurbeheerplan is, wordt de termijn waarbinnen een piekbelaster zijn verzoek voor omvorming moet indienen verlengd van 120 dagen tot 1 jaar.

Artikel 24.

Dit artikel ten slotte heeft betrekking op nieuwe piekbelaster. Hiermee worden bedrijven bedoeld die, op basis van een impactscoreberekening in 2015 nog geen piekbelaster waren, doch dit nu, door de gewijzigde omstandigheden, wel zijn. Aan dergelijke bedrijven wordt de mogelijkheid gegeven om hun bedrijfsvoering aan te passen tot onder de 50%. Belangrijk hierbij is ook dat deze bedrijven daarnaast ook de generieke emissiereducties moeten toepassen.

Hoofdstuk 3. Beoordelingskaders voor vergunningverlening wat betreft stikstofdepositie via de lucht

PAS pag. 57 e.v.

In dit hoofdstuk worden bepalingen opgenomen die van toepassing zijn bij de vergunningverlening van projecten die omwille van hun mogelijke impact op stikstofgevoelige habitats voorwerp zijn van de PAS. Het gaat om stationaire bronnen (sectoren industrie, energie, handel & diensten, landbouw), mobiliteitsgerelateerde projecten en veehouderijen en mestverwerkingsinstallaties. Voor verschillende van deze projecten gelden ook algemene emissiereductieverplichtingen, zoals beschreven in hoofdstuk 2. Bij de beoordeling van een vergunningsaanvraag zal dus zowel rekening gehouden moeten worden met de verplichtingen die voortvloeien uit hoofdstuk 2 als met de beoordelingskaders zoals in dit hoofdstuk bepaald.

De beoordelingskaders gelden enkel voor effecten van eutrofiëring via de lucht ten aanzien van SBZ-H. Voor andere mogelijke effecten van de betrokken projecten, zal dus eveneens een beoordeling vereist zijn – en in voorkomend geval een passende beoordeling – naast de beoordeling die geregeld wordt via voorliggende beoordelingskaders.

Merk op dat hoewel de meeste projecten slechts één ingedeelde inrichting of activiteit bevatten, een omgevingsvergunningproject ook meerdere IIOA's kan bevatten (desgevallend in combinatie met de locatie(s) voor het uitvoeren van stedenbouwkundige handelingen).

Afdeling 1. Algemene bepalingen

Artikel 25.

De beoordelingskaders zoals opgenomen in hoofdstuk 3 zijn van toepassing om de door de PAS vooropgestelde 2030-doelstelling te behalen. Daarom gelden ze tot 31 december 2030.

De beoordelingskaders worden toegepast op omgevingsvergunningsaanvragen. Aangezien bij het bepalen van de impactscore enkel locaties in aanmerking genomen worden waarvan de kritische depositiewaarde als gevolg van de achtergronddepositie wordt overschreden, of door de cumulatie van de achtergronddepositie en het project zou worden overschreden, bedraagt de impactscore van projecten waarbij de KDW nergens in de toetszone wordt overschreden, nul. Op dergelijke projecten zijn de beoordelingskaders niet van toepassing. De reductieverplichtingen kunnen wel spelen.

Artikel 26.

PAS pag. 67, 4.1.2.

Dit artikel bevestigt de mogelijkheid om voor de berekening van de totale stikstofdepositie de depositie die vermeden wordt door het voorzien van mitigerende maatregelen in mindering te brengen. Daaronder valt ook het principe van interne saldering. Bij de verandering van een project dat bijdraagt aan stikstofdepositie, kan de exploitant tegelijk maatregelen nemen binnen hetzelfde project waardoor de bestaande stikstofdepositie van het project vermindert. Deze 'vrijgekomen' ruimte die is ontstaan als gevolg van projectgebonden maatregelen waardoor de bestaande milieudruk verlaagt, kan in principe worden ingezet in functie van het aangevraagde project (het zgn. 'intern salderen'). Hetzelfde principe kan worden toegepast door een nieuw project dat op dezelfde locatie als een bestaand project wordt aangevraagd, waarbij de stikstofdepositie van het bestaande project vermindert.

Ook voor IIOA's die deel uitmaken van een milieutechnische eenheid en waarbij er een onderlinge geografische samenhang is, kan aangenomen worden dat zij op hetzelfde gebied stikstofdepositie veroorzaken. Ook voor deze IIOA's mag de ruimte die vrijkomt door projectgebonden maatregelen daarom ingezet worden voor een nieuwe aanvraag en wordt dus bij de passende beoordeling de stikstofuitstoot die door maatregelen binnen de betrokken MTE wordt ondervangen in mindering gebracht bij de berekening van de totale stikstofdepositie.

Belangrijk is dat het in aanmerking nemen van een vermindering van stikstofdepositie verankerd wordt in één en dezelfde vergunning. De vergunningsaanvraag moet de noodzakelijke informatie bevatten. Alle elementen van de vergunningsaanvraag die gesitueerd zijn op dezelfde locatie kunnen verrekend worden, het betreft bijvoorbeeld verschillende IIOA's. Bij een veeteeltbedrijf kan het bijvoorbeeld gaan om het salderen tussen verschillende stallen. Hetzelfde principe geldt voor mobiliteitsgerelateerde projecten. De locatie van dergelijk project kan in bepaalde gevallen zeer ruim zijn. Het blijft echter de bedoeling dat de interne saldering enkel kan gebeuren voor die aspecten van het project die op hetzelfde gebied stikstofdepositie veroorzaken.

Het niet in aanmerking nemen van een verwachte depositie omwille van het feit dat men tegelijk de depositie vermindert door het nemen van andere maatregelen, is evenwel enkel aanvaardbaar als de verrekende depositie op dezelfde locatie binnen de toetszone

betrekking heeft. Er moet immers vermeden worden dat emissies opgeschoven worden richting de stikstofgevoelige habitats. Omdat bij het uitvoeren van een zogenaamde voortoets geen rekening mag worden gehouden met milderende maatregelen, wordt in dit artikel expliciet vermeld dat het gaat om de berekening in het geval van een passende beoordeling.

Artikel 27.

Dit artikel bevestigt de bestaande praktijk dat in het geval van een aanvraag voor een verandering bij de beoordeling rekening gehouden wordt met de effecten van de totale vergunde of gemelde situatie die ontstaat na de verandering. Het is dus niet enkel de stikstofdepositie die veroorzaakt wordt door de verandering op zich die beoordeeld wordt. De beoordeling van de stikstofdepositiebijdrage in de in dit hoofdstuk opgenomen beoordelingskaders betreft de totale stikstofdepositie die te verwachten is van de vergunde of gemelde IIOA na de vergunning/melding van de verandering.

Merk op dat in dit decreet de term "verandering" wordt gebruikt in plaats van wijziging of uitbreiding (dit is enger dan 'verandering' cf. DABM). Veranderen omhelst overeenkomstig artikel 5.1.1. DABM immers zowel wijzigen, uitbreiden, toevoegen als splitsen.

Artikel 28.

PAS, pag. 69-70

Afdeling 2 betreft het beoordelingskader dat toegepast moet worden voor de beoordeling van stikstofemissies, meer bepaald NO_x, afkomstig van stationaire bronnen. De stikstofemissie ten gevolge van industriële processen in de sectoren energie, industrie, handel en diensten zal in principe NO_x betreffen die onder dat kader valt. Echter kunnen ten gevolge van industriële processen ook ammoniakemissies plaatsvinden. De PAS bepaalt welke van deze ammoniakemissies mee beoordeeld worden met de NO_x-emissie volgens het betreffende kader en welke van deze ammoniakemissies beoordeeld worden overeenkomstig het kader specifiek opgesteld voor ammoniak. Dit artikel voorziet de regelgevende verankering van die passage van de PAS. In de PAS wordt verduidelijkt waarom het aanvaardbaar is om bepaalde van deze proces-ammoniakemissies mee te nemen bij de beoordeling conform het beoordelingskader voor NO_x.

Artikel 29.

Overeenkomstig dit artikel wordt de stikstofdepositie ten gevolge van stationaire bronnen van een veehouderij of mestverwerkingsinstallatie mee beoordeeld overeenkomstig het beoordelingskader dat geldt voor de ammoniakemissie van de veehouderij of mestverwerkingsinstallatie. Een veehouderij of mestverwerkingsinstallatie zal doorgaans ook een verkeersgenererend project zijn en dus eveneens vallen onder afdeling 3. In dit artikel wordt bepaald dat ook in dat geval afdeling 4 toegepast moet worden voor de totale stikstofdepositie.

**Artikel 30. en
Artikel 31.**

In dit artikel wordt een algemene bepaling opgenomen over de toepassing van het beoordelingskader voor NO_x-mobiliteit. Met dit kader wordt enkel beoogd de stikstofdepositie te beoordelen die ontstaat door verkeersbewegingen gegenereerd door het project. Dit verkeer kan zowel op de aanlegfase van het project als de exploitatiefase betrekking hebben.

Dit betekent uiteraard niet dat eventuele andere bijkomende stikstofdepositie ten gevolge van het project niet wordt beoordeeld. Deze valt echter niet onder het beoordelingskader van afdeling 3. Het is enkel voor de toepassing van afdeling 3, dus voor het gebruik van dat beoordelingskader dat de stikstofdepositie tot enkel de effecten van het door het project veroorzaakt verkeer beperkt wordt.

Er wordt evenwel in artikel 31 een specifieke uitzondering voorzien voor projecten die onder het toepassingsgebied van afdeling 3 vallen en eveneens een IIOA met stikstofemissie omvatten. In dat geval wordt de totale stikstofdepositie van het integrale project beoordeeld overeenkomstig het beoordelingskader van afdeling 2.

Voor de toepassing van afdeling 3 omvat de totale stikstofdepositie voor de vergunningsaanvraag van een verkeersdragend infrastructuurproject of de verandering ervan, enkel de stikstofdepositie die het gevolg is van het bijkomend verkeer ten opzichte van de bestaande situatie. Dit wordt specifiek bepaald voor verkeersdragende projecten omdat bij deze projecten er geen vergunningen voor exploitatie in uitvoering zijn die de bestaande mobiliteit vatten. Eens verkeersdragende vergunde infrastructuur is aangelegd, kan er niet meer ingegrepen worden op de uitgevoerde vergunde situatie. Bij een verkeersgenererend project dat geen verkeersdragend project is, is er wel een vergunde exploitatiefase. Daar kan naar aanleiding van een nieuwe vergunning of verandering wel op ingegrepen worden, daarvoor wordt als totale stikstofdepositie wel rekening gehouden met alle stikstofdepositie ten gevolge van vervoersbewegingen die het project veroorzaakt.

Afdeling 2. Beoordelingskader voor stationaire bronnen van stikstofoxiden

PAS, pag. 69-73

Onderafdeling 1. Toepassingsgebied

PAS, pag. 69

Artikel 32.

Dit artikel regelt het toepassingsgebied van dit beoordelingskader. Het toepassingsgebied wordt geformuleerd voor de omgevingsvergunningsprocedure, omdat de betreffende bepalingen doorheen de volledige procedure relevant kunnen zijn: zowel bij de aanvraag, als bij de advisering als bij de beslissing. Het betreft enkel omgevingsvergunningsaanvragen waarbij de exploitatie van een IIOA met één of meer stationaire bronnen van stikstofoxiden aangevraagd wordt. Zo zullen bijvoorbeeld aanvragen die louter betrekking hebben op een stedenbouwkundig aspect zonder dat er sprake is van exploitatie van een stationaire bron van stikstofoxiden, niet onder dit beoordelingskader vallen. Evenwel moet opgemerkt worden dat zowel de aanlegfase als de exploitatiefase stikstofdepositie kunnen veroorzaken, de verwijzing naar "de exploitatie van een IIOA" heeft niet tot gevolg dat de aanlegfase buiten beschouwing gelaten kan worden.

Dit artikel moet bovendien samen gelezen worden met de onder afdeling 1 opgenomen algemene bepalingen die voor specifieke aspecten (bv. samenloop van beoordelingskaders, totale stikstofdepositie in geval van een verandering enzovoort) meer duidelijkheid bieden.

Onderafdeling 2. Drempelwaarde

PAS, pag. 71

Artikel 33.

Het voldoen aan de vermelde drempelwaarde betekent dat gesteund kan worden op de beoordeling zoals in de PAS gebeurd. Het is dus niet zo dat in dit geval een voortoets zoals die tot nu toe begrepen wordt, wordt uitgevoerd. Dit betekent dat waar in de voortoets geen rekening gehouden mag worden met mitigerende maatregelen om te besluiten dat geen PB vereist is, dit bij het toepassen van de drempelwaarde om te besluiten dat geen passende beoordeling vereist is, wel het geval is. Voor projecten die onder de

drempelwaarde vallen, geldt de passende beoordeling van de PAS voor wat betreft de effecten van eutrofiëring via de lucht ten aanzien van SBZ-H.

Een passende beoordeling is wat betreft de vermelde effecten aldus niet vereist als de impactscore kleiner is dan of gelijk is aan 1%.

Conform de PAS wordt deze drempelwaarde jaarlijks geëvalueerd op basis van monitoring. De drempelwaarde kan op basis van de evaluatie worden bijgesteld. De opvolging van de uitvoering van de PAS wordt overzien door de Vlaamse Regering, daartoe worden verschillende delegatiebepalingen opgenomen in dit decreet. Ook hier wordt expliciet opgenomen dat de Vlaamse Regering de drempelwaarde van 1% kan aanpassen overeenkomstig de bepalingen van dit decreet. Die aangepaste drempelwaarde treedt dan in de plaats van de hier vermelde 1%.

Voor de onderbouwing van de waarde 1% kan verwezen worden naar de PAS.

Onderafdeling 3. Vergunningsaanvragen met passende beoordeling

PAS, pag. 72

Artikel 34.

De effecten van eutrofiëring via de lucht ten aanzien van SBZ-H van projecten die vallen onder het toepassingsgebied van deze onderafdeling en waarvan de impactscore hoger is dan de drempelwaarde, moeten in een passende beoordeling onderzocht worden.

Artikel 35.

Bij het uitvoeren van de passende beoordeling moet met dit artikel, dat een vertaling is van de PAS, rekening worden gehouden. Dit artikel heeft specifiek betrekking op de situatie waarbij ten gevolge van de vergunningsaanvraag een stijging van de stikstofdepositie te verwachten is ten opzichte van de reeds vergunde situatie. Wanneer de gebiedsspecifieke neerwaartse depositietrend die met de PAS wordt beoogd door de vergunning van het project gehypothekeerd wordt, is geen gunstige passende beoordeling mogelijk, er is in dat geval immers een betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van de betrokken SBZ-H mogelijk is. De vergunning kan dan niet verleend worden. Artikel 36ter, §4, van het Natuurdecreet bepaalt immers dat de overheid die over een vergunningsaanvraag moet beslissen, de vergunning slechts mag toestaan indien de uitvoering van de activiteit geen betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van de betrokken speciale beschermingszone kan veroorzaken.

Dit artikel vermeldt emissiereducerende maatregelen waarmee rekening gehouden kan worden bij de beoordeling ten opzichte van de gebiedsspecifieke neerwaartse depositietrend.

Om deze beoordeling (ten opzichte van de gebiedsspecifieke neerwaartse depositietrend) eenvoudig en uniform te kunnen doorvoeren, zal een onlinetool ter beschikking worden gesteld.

Afdeling 3. Beoordelingskader voor stikstofdioxiden veroorzaakt door het verkeer dat het gevolg is van mobiliteitsgerelateerde projecten

PAS, pag. 74-75

Onderafdeling 1. Toepassingsgebied

PAS, pag. 74

Artikel 36.

Dit artikel regelt het toepassingsgebied van dit beoordelingskader. Het betreft enkel omgevingsvergunningsaanvragen voor mobiliteitsgerelateerde projecten.

Voor verduidelijking over welke projecten bedoeld worden, wordt verwezen naar de betreffende definitie. Dit artikel moet samen gelezen worden met de onder afdeling 1 opgenomen algemene bepalingen die voor specifieke aspecten (bv. samenloop van beoordelingskaders, totale stikstofdepositie in geval van een verandering enzovoort) meer duidelijkheid bieden.

Het gaat om stikstofoxiden ten gevolge van verkeer, dit is algemeen dus kan zowel betrekking hebben op wegverkeer als luchtverkeer als scheepvaart.

In het tweede lid van dit artikel wordt bepaald dat de Vlaamse Regering een lijst van mobiliteitsgerelateerde projecten kan vaststellen die niet onder het toepassingsgebied van deze afdeling vallen. Deze delegatie werd opgenomen omdat de definitie van mobiliteitsgerelateerd project ruim opgevat is. Ook mobiliteitsgerelateerde projecten die slechts een zeer beperkte stikstofemissie kunnen veroorzaken, vallen onder de definitie. In principe zullen vergunningsaanvragen voor deze projecten dus telkens afgetoetst moeten worden aan de drempelwaarde. Wanneer het vaststaat dat de te verwachten stikstofdepositie van een specifiek type projecten zeer beperkt is, kan de Vlaamse Regering deze aldus uitsluiten van het toepassingsgebied van het beoordelingskader voor mobiliteitsgerelateerde projecten.

Onderafdeling 2. Drempelwaarde

PAS, pag. 74

Artikel 37.

Als de impactscore lager is dan de vermelde drempelwaarde, kan gesteund worden op de beoordeling zoals in de PAS gebeurd en is geen passende beoordeling vereist.

Het is dus niet zo dat in dit geval een voortoets zoals die tot nu toe begrepen wordt, wordt uitgevoerd. Dit betekent dat waar in de voortoets geen rekening gehouden mag worden met mitigerende maatregelen om te besluiten dat geen passende beoordeling vereist is, dit bij het toepassen van de drempelwaarde om te besluiten dat geen passende beoordeling vereist is, dat wel het geval is.

Voor projecten die onder de drempelwaarde vallen, geldt de passende beoordeling van de PAS voor wat betreft de effecten van eutrofiëring via de lucht ten aanzien van SBZ-H.

Een passende beoordeling is wat betreft de vermelde effecten aldus niet vereist als de impactscore kleiner is dan of gelijk is aan 1%.

Conform de PAS wordt deze drempelwaarde jaarlijks geëvalueerd op basis van monitoring. De drempelwaarde kan op basis van de evaluatie worden bijgesteld. De opvolging van de uitvoering van de PAS wordt overzien door de Vlaamse Regering, daartoe worden verschillende delegatiebepalingen opgenomen in dit decreet. Ook hier wordt expliciet opgenomen dat de Vlaamse Regering de drempelwaarde van 1% kan aanpassen overeenkomstig de bepalingen van dit decreet. Die aangepaste drempelwaarde treedt dan in de plaats van de hier vermelde 1%.

Voor de onderbouwing van de waarde 1% kan verwezen worden naar de PAS.

Onderafdeling 3. Vergunningsaanvragen met passende beoordeling

PAS, pag. 75

Artikel 38.

De effecten van eutrofiëring via de lucht ten aanzien van SBZ-H van projecten die vallen onder het toepassingsgebied van deze onderafdeling en waarvan de impactscore hoger is dan de drempelwaarde, moeten in een passende beoordeling onderzocht worden.

Artikel 39.

Bij het uitvoeren van de passende beoordeling moet met dit artikel, dat een vertaling is van de PAS, rekening worden gehouden. Dit artikel heeft specifiek betrekking op de situatie waarbij ten gevolge van de vergunningsaanvraag een stijging van de stikstofdepositie te verwachten is ten opzichte van de reeds bestaande situatie. Wanneer de gebiedsspecifieke neerwaartse depositietrend die met de PAS wordt beoogd door de vergunning van het project gehypothekeerd wordt, is geen gunstige passende beoordeling mogelijk, er is in dat geval immers een betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van de betrokken SBZ-H mogelijk is. De vergunning kan dan niet verleend worden. Artikel 36ter, §4, van het Natuurdecreet bepaalt immers dat de overheid die over een vergunningsaanvraag moet beslissen, de vergunning slechts mag toestaan indien de uitvoering van de activiteit geen betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van de betrokken speciale beschermingszone kan veroorzaken.

Om deze beoordeling (ten opzichte van de gebiedsspecifieke neerwaartse depositietrend) eenvoudig en uniform te kunnen doorvoeren, zal een onlinetool ter beschikking worden gesteld.

Afdeling 4. Beoordelingskader voor ammoniak van veehouderijen en mestverwerkingsinstallaties

PAS, pag. 76-80

Onderafdeling 1. Toepassingsgebied

PAS, pag. 76

Artikel 40.

Dit artikel regelt het toepassingsgebied van dit beoordelingskader. Het betreft enkel omgevingsvergunningsaanvragen voor veehouderijen en mestverwerkingsinstallaties. Voor verduidelijking over welke projecten hiermee bedoeld worden, wordt verwezen naar de betreffende definities. Dit artikel moet samen gelezen worden met de onder afdeling 1 opgenomen algemene bepalingen die voor specifieke aspecten (bv. samenloop van beoordelingskaders, totale stikstofdepositie in geval van een verandering enzovoort) meer duidelijkheid bieden.

Onderafdeling 2. Drempelwaarde

PAS, pag. 76-77

Artikel 41.

Als de impactscore lager is dan de vermelde drempelwaarde, kan gesteund worden op de beoordeling zoals in de PAS gebeurd en is geen passende beoordeling vereist. Het is dus niet zo dat in dit geval een voortoets zoals die tot nu toe begrepen wordt, wordt uitgevoerd. Dit betekent dat waar in de voortoets geen rekening gehouden mag worden met mitigerende maatregelen om te besluiten dat geen passende beoordeling vereist is, dit bij het toepassen van de drempelwaarde om te besluiten dat geen passende beoordeling vereist is, dat wel het geval is. Voor projecten die onder de drempelwaarde vallen, geldt de passende beoordeling van de PAS voor wat betreft de effecten van eutrofiëring via de lucht ten aanzien van SBZ-H.

Een passende beoordeling is wat betreft de vermelde effecten aldus niet vereist als de impactscore kleiner is dan of gelijk is aan 0,025%.

Conform de PAS wordt deze drempelwaarde jaarlijks geëvalueerd op basis van monitoring. De drempelwaarde kan op basis van de evaluatie worden bijgesteld. De opvolging van de uitvoering van de PAS wordt overzien door de Vlaamse Regering, daartoe worden verschillende delegatiebepalingen opgenomen in dit decreet. Ook hier wordt expliciet opgenomen dat de Vlaamse Regering de drempelwaarde kan aanpassen overeenkomstig de bepalingen van dit decreet. Die aangepaste drempelwaarde treedt dan in de plaats van de hier vermelde 0,025%.

Voor de onderbouwing van de waarde 0,025% kan verwezen worden naar de PAS.

Onderafdeling 3. Vergunningsaanvragen met passende beoordeling

PAS, pag. 77-80

Artikel 42.

De effecten van eutrofiëring via de lucht ten aanzien van SBZ-H van projecten die vallen onder het toepassingsgebied van deze onderafdeling en waarvan de impactscore hoger is dan de drempelwaarde, moeten in een passende beoordeling onderzocht worden.

Artikel 43.

Bij het uitvoeren van de passende beoordeling moet met dit artikel, dat een vertaling is van de PAS, rekening worden gehouden.

Er wordt bepaald hoe de effecten van eutrofiëring via de lucht moeten worden beoordeeld als uit de passende beoordeling blijkt dat de impactscore bij een vergunningsaanvraag voor de exploitatie van een veehouderij of mestverwerkingsinstallatie groter is dan de drempelwaarde, en kleiner is dan of gelijk is aan de variabele drempel. Dat hierbij de tegenwoordige tijd wordt gebruikt, betekent uiteraard niet dat het niet tevens gaat om de toekomstige effecten. Op basis van modellering worden via de ter beschikking gestelde tool ook de toekomstige effecten, als de aangevraagde vergunning wordt verleend, ingeschat.

Wanneer de impactscore groter is dan of gelijk is aan de drempelwaarde en kleiner is dan of gelijk is aan de variabele drempel, is een vergunning mogelijk mits gunstige passende beoordeling. Op basis van dit artikel wordt er geen betekenisvolle aantasting verwacht als de PAS-referentie 2030 wordt gerealiseerd en er geen stijging is van stikstofdepositie ten opzichte van de vergunde situatie.

Wanneer niet voldaan is aan deze voorwaarden, is een gunstige passende beoordeling alsnog mogelijk op basis van concreet onderzoek voor de gebiedsspecifieke situatie. Als daaruit blijkt dat de gebiedsspecifieke neerwaartse depositietrend die met de PAS wordt beoogd door de vergunning van het project gehypothekeerd wordt, is geen gunstige passende beoordeling mogelijk, er is in dat geval immers een betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van de betrokken SBZ-H mogelijk is. De vergunning kan dan niet verleend worden. Artikel 36ter, §4, van het Natuurdecreet bepaalt immers dat de overheid die over een vergunningsaanvraag moet beslissen, de vergunning slechts mag toestaan indien de uitvoering van de activiteit geen betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van de betrokken speciale beschermingszone kan veroorzaken.

Om deze beoordeling (ten opzichte van de gebiedsspecifieke neerwaartse depositietrend) eenvoudig en uniform te kunnen doorvoeren, zal een onlinetool ter beschikking worden gesteld.

De variabele drempel wordt jaarlijks bepaald door de Vlaamse Regering in functie van de resultaten van de monitoring. Deze drempel ligt tussen de 0,025% en 0,8% waarbij de waarde toeneemt naarmate ammoniakemissiereducties worden gerealiseerd. In de PAS wordt uiteengezet hoe de variabele drempel bepaald kan worden. Daarbij wordt er van uitgegaan dat in 2015 deze drempel 0% bedroeg en bij een volledige realisatie van de emissiereductiedoelstellingen voor veehouderijen deze drempel 0,8% bedraagt. Overeenkomstig de werkwijze zoals uiteengezet in de PAS, is deze variabele drempel op het moment van inwerkingtreding van het decreet 0,028%.

Overeenkomstig de tweede paragraaf van dit artikel is in het geval de impactscore groter is dan de variabele drempel geen vergunning mogelijk.

Rekening houdend met de beoogde vermindering van de stikstofdepositie zal de Vlaamse Regering op een bepaald moment vaststellen dat de variabele drempel de waarde 0,8% bereikt heeft. Deze situatie wordt geregeld in de derde paragraaf. In dat geval vervalt de variabele drempel en wordt bij een impactscore boven de drempelwaarde het beoordelingskader toegepast zoals hierboven uiteengezet voor de situatie waarbij de impactscore hoger is dan de drempelwaarde en lager dan de variabele drempel.

Hoofdstuk 4. Woonrecht

PAS, pag. 53 en 109

Artikel 44.

Voorliggend artikel werkt het aanvullend 'woonrecht' voor stoppende landbouwers, zoals aangekondigd in de PAS, uit.

Aldus geldt in hoofde van de landbouwer en zijn kinderen en hun respectievelijke gezinsleden, ten persoonlijke titel, een tijdelijk woonrecht. Dit woonrecht gaat in vanaf de dag van volledige stopzetting van de landbouwactiviteiten tot en met de overdracht van het landbouwbedrijf.

Het uitoefenen van dit woonrecht is vrijgesteld van een eventuele vergunningsplicht voor het geheel of gedeeltelijk wijzigen van de hoofdfunctie van een bebouwd onroerend goed.

Het recht om de woning residentieel te bewonen geldt zowel voor de landbouwer, zijn kinderen en hun respectievelijke gezinsleden. Kinderen zijn de afstammelingen van de landbouwer en die van zijn echtgenoot of van de wettelijk samenwonende. De gezinsleden genieten geen eigenstandig woonrecht en bouwen daartoe geen rechten op.

Bij vervreemding vervalt dit woonrecht: wordt de bedrijfswoning of het landbouwbedrijf overgedragen, zal een voorafgaande omgevingsvergunning vereist zijn voor het wijzigen van de hoofdfunctie als de woning of de voormalige bedrijfsgebouwen niet opnieuw ten dienste staan van landbouwactiviteiten.

Als overdracht wordt beschouwd de verkoop, overdracht van het eigendomsrecht, overdracht van een ander zakelijk recht, overdracht van het gebruiksrecht of verhuur aan derden, niet zijnde kinderen.

Het feit dat er geen vergunning nodig is voor de functiewijziging, doet geen afbreuk aan de bestaande regelgeving m.b.t. zonevreedde basisrechten en de vergunningverlening inzake (zonevreedde) functiewijzigingen.

Hoofdstuk 5. Maatwerkgebied Turnhouts Vennengebied

PAS, pag. 42-45

Artikel 45.

Dit artikel voorziet in een bijkomende ammoniakemissiereductie die in dit specifiek gebied vereist is. Het betreft een reductie van 100 ton ammoniak bovenop de emissiereducerende maatregelen van G8.

In het tweede lid wordt verduidelijkt om welk gebied het precies gaat.

Artikel 46.

Zoals in de PAS voorzien, wordt een intendant aangesteld die instaat voor de opmaak van een ontwikkelingsplan voor dit gebied. Hij zal daarvoor moeten samenwerken met verschillende betrokken overheidsinstanties. Dit artikel bepaalt wat dit ontwikkelingsplan minstens moet regelen.

In de tweede paragraaf wordt voorzien in een verankering van dit ontwikkelingsplan. De Vlaamse Regering zal het plan vaststellen. Hier wordt voorzien dat dit als landinrichtingsplan is. Daarnaast is voorzien dat de Vlaamse Regering bijkomende maatregelen kan nemen in het geval de intendant geen ontwikkelingsplan opmaakt.

Artikel 47.

De Vlaamse Regering zal de uitvoering van het landinrichtingsplan moeten opvolgen.

Verder wordt in dit artikel bepaald dat in het Turnhouts Vennengebied in afwachting van de inwerkingtreding van het landinrichtingsplan een bewarend beleid wordt gevoerd. De in dit artikel beschreven vergunningsaanvragen worden op grond van dit artikel geweigerd.

Op het moment dat het landinrichtingsplan in werking is, zullen vergunningsaanvragen die niet kaderen in dat plan en het bereiken van de specifieke reductiedoelstelling voor dit gebied in het gedrang kunnen brengen geweigerd worden.

Hoofdstuk 6. Monitoring en borging

PAS, pag. 115-124

Afdeling 1. Monitoring**Onderafdeling 1. Algemene bepalingen****Artikel 48.**

De uitwerking op het terrein van de PAS moet worden gemonitord. In het bijzonder wordt dit vereist voor de monitoringbepalingen opgenomen in dit hoofdstuk.

Artikel 49.

Versillende deelaspecten die geregeld worden met dit decreet, zijn reeds gevat door bestaande monitorings- en rapporteringsregelingen. Uiteraard is het niet noodzakelijk een eigenstandige monitoring/rapportering specifiek voor de monitoring/rapportering die in dit decreet wordt voorzien te ontwikkelen. Er kan gebruik gemaakt worden van de reeds bestaande regelingen.

Onderafdeling 2. Voortgangsrapport**Artikel 50.**

De voortgang tot het doelbereik 2030 moet jaarlijks gerapporteerd worden. Ook over de stikstoftoestand en de resultaten van de monitoring wordt daarom jaarlijks gerapporteerd.

Het is het departement Omgeving dat in dit artikel wordt aangeduid om de voortgangsrapportage te coördineren, andere betrokken entiteiten stellen daartoe hun gegevens ter beschikking.

Onderafdeling 3. Monitoring van de voortgang van de stikstofsanering en de evolutie van de kwaliteit van de natuur en van het natuurlijk milieu

Artikel 51. en

Artikel 52.

Deze artikelen voorzien in specifieke bepalingen met betrekking tot de monitoring van de voortgang van de stikstofsanering en de evolutie van de kwaliteit van de natuur en van het natuurlijk milieu. Het door INBO te realiseren meetnet bouwt verder op het bestaande meetnet.

In het bijzonder wordt in het derde lid van artikel 52 een tussentijdse evaluatie van de doelstellingen vermeld in artikel 4, §5, eerste lid voorzien.

Onderafdeling 4. Monitoring van de uitstoot, concentratie en depositie van stikstof

Artikel 53.

Dit artikel legt de VMM op te voorzien in een systeem van monitoring van de uitstoot en concentratie van stikstofoxiden en ammoniak in de omgevingslucht en de depositie van stikstofoxiden en ammoniak.

Onderafdeling 5. Monitoring van de voortgang en effectiviteit van de emissiebeperkende maatregelen

Artikel 54.

Dit artikel voorziet specifieke bepalingen met betrekking tot de monitoring van de voortgang en effectiviteit van de emissiebeperkende maatregelen.

Afdeling 2. Evaluatie en bijsturing

Onderafdeling 1. Periodieke evaluatie en tussentijdse bijsturing

Artikel 55.

De voortgang en de effectiviteit van de maatregelen, alsook het globale doelbereik, worden tweejaarlijks geëvalueerd, met bijsturingmogelijkheid op maatregelenniveau om hun voortgang en hun doelbereik op schema te houden. Bijsturing kan leiden tot wijzigingen enerzijds aan het maatregelenpakket (sectorale voorwaarden, voorwaarden vergunningsverlening, extra generiek beleid, versneld invoeren BBT, ...) en anderzijds de bijsturing van de beoordelingskaders voor vergunningverlening.

Artikel 55 voorziet tevens dat de Vlaamse Regering de omvang van de emissiereductie bepaald in artikel 45, eerste lid, kan verkleinen in de mate buitenlandse ammoniakemissiereducties leiden tot een bijkomende daling van de stikstofdepositie in de SBZ-H BE2100024 'Vennen heiden en moerassen rond Turnhout'.

Artikel 56.

Dit artikel voorziet dat de Vlaamse Regering zesjaarlijks de programmatische aanpak stikstof evalueert.

Onderafdeling 2. Evaluatie van de beoordelingskaders

Artikel 57.

Bij de toepassing van de drempelwaarden en het beoordelingskader speelt monitoring en evaluatie een belangrijke rol. Het is belangrijk om de (blijvende) soliditeit van de drempels te kunnen toetsen. In het kader van een programmatische aanpak met een (relatief) lange looptijd kunnen onzekerheden over de effecten van een dergelijk programma nooit volledig worden weggewerkt.

Jaarlijkse evaluatie van de de minimisdrempels NO_x en NH₃: de gecumuleerde effecten van projecten onder de de minimisdrempel worden begroot en mogen er niet voor zorgen dat de daling van de emissies door de emissiereducerende maatregelen gehypothecerd wordt. Een eerste evaluatie van de minimisdrempels op basis van de monitoring is voorzien in 2024.

De evaluatie en eventuele bijstelling baseert zich op de totale/globale evolutie van de emissies en deposities in Vlaanderen, ongeacht of die het gevolg is van een verplichte G8-maatregel, van autonome evolutie, of van aanvullende beleidsmaatregelen afkomstig uit anderen plannen of programma's. Essentieel is dat de effecten gekwantificeerd kunnen worden.

Onderafdeling 3. Tussentijdse evaluatie sector rundveehouderijen

PAS, pag. 51

Artikel 58.

Dit artikel voorziet in een tussentijdse evaluatie van de sector doelstelling voor rundvee. De sector moet immers begin 2026 halfweg te zijn. Als dat niet het geval is, moet de Vlaamse Regering de vermelde reductiepercentages aanpassen opdat tijdig de 2030-doelstelling gerealiseerd zal worden.

Afdeling 3. Vlaams vergunningenregister en informatieplicht

PAS, pag. 122

Artikel 59.

Om de emissies van ammoniak en NO_x te kunnen opvolgen, is informatie vereist over de geldende vergunningen van IIOA die dergelijke emissies kunnen veroorzaken. Daartoe moet een Vlaams vergunningenregister worden bijgehouden waar de in dit artikel vermelde informatie op digitaal raadpleegbare wijze bijgehouden wordt. De informatie die vereist is voor dit register moet aan de instantie die dit register beheert, overgemaakt worden. Het register moet raadpleegbaar zijn voor de actoren die deze gegevens nodig hebben om de doelstellingen van het decreet te realiseren. De nodige delegaties aan de Vlaamse Regering worden hiertoe voorzien. Als blijkt dat bijkomende gegevens vereist zijn om het vergunningenregister voor het voorop gestelde doel te kunnen gebruiken, kan de Vlaamse Regering bepalen dat ook die gegevens moeten bijgehouden worden in het register.

Artikel 60.

Dit artikel voorziet in verschillende informatieverplichtingen die in de daar beschreven situaties moeten zorgen voor kenbaarheid van het feit dat de betrokken IIOA of de betrokken percelen gevat zijn door voorliggend decreet.

Afdeling 4. Delegatie**Artikel 61.**

Dit artikel bevat een delegatiebepaling aan de Vlaamse Regering om nadere regels te bepalen die van toepassing is voor alle artikelen van dit hoofdstuk.

Hoofdstuk 7. Verwerking van persoonsgegevens

Artikel 62.

Dit artikel regelt de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke zoals bedoeld in artikel 4.7 van de Algemene Verordening Gegevensbescherming. De verwerkingsverantwoordelijke is in principe de instantie die het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt. Wanneer dit reeds gebeurt door de regelgever zelf, dan dient de regelgeving te bepalen wie de verwerkingsverantwoordelijke is of volgens welke criteria deze wordt aangewezen.

Bij de besturen in het Vlaamse gewest wordt voor de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke aangesloten bij het begrip "instantie". De entiteiten van de Vlaamse administratie worden beschouwd als instanties. In concreto is bijgevolg binnen de Vlaamse overheid elke entiteit verwerkingsverantwoordelijke voor de persoonsgegevens die binnen de instantie worden verwerkt of met andere instanties worden verwerkt. (zie artikel 2, 10° en artikel 8 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronisch bestuurlijk gegevensverkeer)

Waar als verwerkingsverantwoordelijke een entiteit kan worden aangeduid die op decretaal niveau werd opgericht, zoals de VLM, wordt deze in het decreet zelf aangewezen als verwerkingsverantwoordelijke. In de andere gevallen dient de concrete aanduiding logischerwijs te gebeuren door de Vlaamse Regering die ook bevoegd is voor de organisatie van haar diensten.

Artikel 63.

Dit artikel maakt omwille van de eenvormigheid de link met de bepalingen van artikel 4, §4 en §5 van het Mestdecreet van 22 december 2006 die een regeling inhouden voor de verwerking van persoonsgegevens door de VLM in het kader van haar opdrachten volgend uit het Mestdecreet en stelt ze van overeenkomstige toepassing op de verwerkingen van persoonsgegevens die de VLM zal verrichten in uitvoering van het Stikstofdecreet.

De betrokken bepalingen luiden als volgt:

"§ 4. De Vlaamse Landmaatschappij kan voor de uitoefening van haar taken, als vermeld in § 1, in overeenstemming met de bepalingen van de regelgeving over de bescherming van natuurlijke personen bij de verwerking van persoonsgegevens, met administratieve overheden, diensten of andere derden gegevens uitwisselen of opvragen die noodzakelijk zijn voor de uitoefening van deze taken.

De Vlaamse Regering stelt nadere regels vast, onder meer met betrekking tot de aard van de gegevens die uitgewisseld of opgevraagd kunnen worden, tot de vorm waarin en de wijze waarop deze gegevens worden verwerkt en uitgewisseld.

§ 5. De Vlaamse Regering kan, in afwijking van de bepalingen van dit decreet, voor bepaalde verplichtingen in het kader van dit decreet, zoals onder meer het bijhouden van registers, of voor bepaalde vormen van communicatie tussen de Vlaamse Landmaatschappij en de betrokken burgers, die gebeurt in het kader van dit decreet, bepalen dat deze verplichtingen of deze communicatie mag of moet gebeuren via e-mail, een internetloket of een andere vorm van gegevensuitwisseling."

Artikel 64.

In Lid 1 wordt bepaald dat de landcommissies bepaalde gegevens rechtstreeks kunnen verkrijgen bij welbepaalde overheden of instanties, eerder dan ze op te vragen bij de betrokkenen. Op die manier wordt tegemoetgekomen aan het beginsel van de eenmalige opvraging van gegevens in het kader van e-government (elektronische overheid). In dat

geval dient telkens de regelgeving die geldt voor de mededeling van gegevens tussen administraties te worden nagekomen (bv. het afsluiten met de bron van een protocol voor gegevens die beheerd worden door Vlaamse of federale instanties) of bv. een beraadslaging van het Informatieveiligheidscomité (voor gegevens die beheerd worden door instellingen van sociale zekerheid en in het geval een federale bron de zaak aan dit comité wil voorleggen) of bv. een beslissing van de Minister van Binnenlandse Zaken (voor het gebruik van het Rijksregisternummer). Om al deze gevallen te omvatten wordt er gebruik gemaakt van een generieke formulering om alle gevallen te omvatten en die ook voldoende flexibel is voor in het geval die regelgeving wordt aangepast. Het eerste lid van het artikel verduidelijkt voor welke doeleinden de landcommissie persoonsgegevens (kunnen) verwerken. De taken van de landcommissies vormen tegelijkertijd de doeleinden voor de verwerking van de daartoe vereiste gegevens. Het gaat om de volgende taken: het bepalen van de stopzettingsvergoeding, de sloopvergoeding en de vergoedingen voor investeringen bij een bedrijfsreconversie en het bepalen van de aankoopprijs van de onroerende goederen.

Om ervoor te zorgen dat elke opvraging bij een andere overheid of instantie een voldoende regelgevende basis heeft, en tegelijkertijd voldoende flexibiliteit in te bouwen, is voorzien in een delegatieregeling. Het is de Vlaamse Regering die bepaalt welke gegevens bij welke instanties of overheden (kunnen) worden opgevraagd. Als maatregel voor de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen wordt hierbij voorzien dat telkens het advies van de bevoegde toezichthouder op het vlak van de bescherming van persoonsgegevens moet worden gevraagd.

Lid 2 bevat bepalingen m.b.t. het raadplegen van de Notariële Aktebank (NABAN) met het oog op het bepalen van de stopzettingsvergoeding, de sloopvergoeding en de vergoedingen voor investeringen bij een bedrijfsreconversie en het bepalen van de aankoopprijs van de onroerende goederen. De raadpleging van NABAN door de landcommissies is enkel bedoeld voor de opvraging van gegevens die niet bij de overige overheden of instanties kunnen worden opgevraagd of voor de gevallen waarin de opgevraagde gegevens bij andere overheden of instanties onvolledig zijn en dienen aangevuld of geverifieerd te worden door gegevens verkregen van NABAN en waarbij deze gegevens noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de taken van de landcommissies.

Lid 3 omschrijft dat één van de categorieën van persoonsgegevens die door de landcommissies worden verwerkt, het Rijksregisternummer is van de aanvrager en actoren en, in voorkomend geval, het BIS-nummer. De overige categorieën van persoonsgegevens die door de landcommissies worden verwerkt, worden bepaald door de Vlaamse Regering.

Lid 4 bepaalt dat de bepalingen in dit artikel gelden ook voor de uitvoering van de taken van algemeen belang die dit decreet en haar uitvoeringsbesluiten aan de Vlaamse Grondenbank opdraagt in het kader van de behandeling van de aanvragen voor een stopzettingsvergoeding, een sloopvergoeding en een vergoeding voor investeringen bij een bedrijfsreconversie en de bepaling van de vergoeding en de behandeling van de aanvragen tot aankoop van onroerende goederen in het kader van flankerende maatregelen en het bepalen van de aankoopprijs ervan.

Wat de bewaartermijn betreft van de verwerkte persoonsgegevens door de landcommissies, bepaalt artikel 65 de bewaartermijn. Het artikel bepaalt dat de landcommissies de persoonsgegevens bewaren gedurende de termijnen die noodzakelijk zijn om de taken, vermeld in dit artikel, te vervullen, overeenkomstig de regels die zijn opgenomen in het Bestuursdecreet van 7 december 2018 in verband met het beheren, bewaren en vernietigen van bestuursdocumenten.

Artikel 65.

Wat de bewaartermijn betreft van de verwerkte persoonsgegevens regelt dit artikel de bewaartermijn. De persoonsgegevens worden bewaard door de

verwerkingsverantwoordelijke gedurende de termijnen die noodzakelijk zijn om hun respectievelijke taken te vervullen, overeenkomstig de regels die zijn opgenomen in het Bestuursdecreet van 7 december 2018 in verband met het beheren, bewaren en vernietigen van bestuursdocumenten.

Conform artikel 5, e), van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (hierna AVG) mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard dan strikt noodzakelijk, behoudens voor het bewaren van persoonsgegevens met het oog op archivering in het algemeen belang, wetenschappelijk of historisch onderzoek of statistische doeleinden, in welk geval persoonsgegevens voor langere perioden mogen worden opgeslagen (principe van 'opslagbeperking').

Voor wat betreft bestuursdocumenten van de Vlaamse overheid – met inbegrip van de daarin vervatte persoonsgegevens – wordt aan deze verplichting uitvoering gegeven door Afdeling 5. "Beheren, bewaren en vernietigen van bestuursdocumenten" van het Bestuursdecreet. Deze afdeling voert een formele procedure in voor het beheren en bewaren van bestuursdocumenten.

Art. III.87, §1 van het Bestuursdecreet bepaalt daarbij dat voor elke categorie van bestuursdocumenten (zogenaamde 'series') selectieregels moeten worden opgesteld die o.m. een bewaartermijn en een definitieve bestemming van de bestuursdocumenten (vernietiging ofwel een permanente bewaring) bevatten. Deze selectieregels worden opgesteld door de specifieke verwerkingsverantwoordelijke, in samenspraak met – en controle door – de daarvoor specifiek opgerichte selectiecommissie (art. III.88, §2 Bestuursdecreet). Deze bewaartermijnen en definitieve bestemmingen moeten steeds uitdrukkelijk gemotiveerd worden.

Eens de selectieregels zijn opgesteld worden ze conform art. III.82, §2 van het Bestuursdecreet gepubliceerd in het centrale serieregister van de Vlaamse overheid, dat online beschikbaar is, en in de toekomst ook publiek toegankelijk zal zijn. Deze selectieregels zijn bovendien maximaal vijf jaar geldig, hetgeen een periodieke evaluatie van de bewaartermijnen garandeert (art. III.87, §3).

Binnen één decreet kunnen meerdere series worden gedefinieerd, waarbij voor elke serie aparte selectieregels moeten worden vastgelegd. Daarbij kan per serie een aparte bewaartermijn en definitieve bestemming toegekend worden, aangezien sommige gegevens langer dienen bijgehouden te worden dan anderen.

Het per decreet definiëren van één universele maximale bewaartermijn voor alle series, en daarin opgenomen persoonsgegevens, is niet wenselijk aangezien dit een gedifferentieerde aanpak verhindert. Er moet dan immers gezocht worden naar één maximale termijn, die zonder onderscheid op elke serie van toepassing is. Gelet op de soms grote verschillen tussen verschillende series zal dit ertoe leiden dat bepaalde series langer zouden mogen worden bijgehouden dan – gelet op hun inhoud – strikt noodzakelijk is, hetgeen in strijd is met het principe van opslagbeperking.

Het decretaal verankeren van een maximale bewaartermijn is bovendien ook weinig werkzaam. Bij het bepalen van de bewaartermijn van bestuursdocumenten, en de daarin vervatte persoonsgegevens, wordt immers rekening gehouden met andere regelgeving die bepaalde bewaartermijnen impliceert. Zo is er artikel 41 van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën die stelt dat de gemeenrechtelijke verjaringstermijn voor persoonlijke rechtsovereenkomsten van toepassing is op de Vlaamse overheid (vb. inzake het aanvechten van subsidiedossiers). Indien deze verjaringstermijn verlengd zou worden, zou dit impliceren dat ook tal van andere decreten hun – daaraan gekoppelde – bewaartermijn dienen aan te passen.

In bepaalde gevallen is het decretaal vaststellen van een concrete maximale bewaringstermijn zelfs niet mogelijk. Zo stelt artikel 12 van de Algemene Groepsvrijstellingsverordening³ dat staatssteundossiers die onder een vrijgestelde steunregeling vallen, moeten worden bijgehouden tot 10 jaar na het aflopen van de betrokken steunregeling. In de mate dat de steunregeling (vaak vervat in een decreet) geen vaste einddatum heeft is het dus onmogelijk om vooraf te bepalen hoe lang deze dossiers – en de daarin opgenomen persoonsgegevens – moeten worden bewaard.

Niet alleen regelgevende instrumenten, maar ook feitelijke omstandigheden kunnen veranderen, hetgeen op zichzelf als gevolg kan hebben dat een bepaalde maximale bewaartermijn niet langer proportioneel is, en dus – ingevolge het principe van opslagbeperking – moet worden aangepast.

Tot slot verplicht ook de AVG geen decretale verankering van een maximale bewaartermijn, artikel 6, 2., b) stelt alleen dat de rechtsgrond minstens het doel van de verwerking moet vaststellen. Daarbij kunnen aanvullend specifieke bepalingen worden opgenomen omtrent de types verwerkte gegevens, de betrokkenen, de entiteiten waaraan en de doeleinden waarvoor de persoonsgegevens **mogen** worden verstrekt, de doelbinding, de opslagperioden, etc. maar dit wordt niet verplicht.

Gelet op het bovenstaande is het niet wenselijk om in het decreet een maximale bewaartermijn op te nemen. Het grondwettelijk recht op eerbiediging van het privéleven van betrokkenen, en het principe van opslagbeperking, worden voldoende gegarandeerd door het bovenstaande – decretaal verankerde – systeem van periodiek te herziene selectieregels.

Dit ligt bovendien in lijn met de adviespraktijk van de Vlaamse Toezichtcommissie, die stelt dat het voldoende is om in het decreet "criteria op te nemen die toelaten deze bewaartermijn(en) te bepalen". Dit wordt in het huidige voorstel verwezenlijkt door te verwijzen naar de regels die zijn opgenomen in het Bestuursdecreet van 7 december 2018 in verband met het beheren, bewaren en vernietigen van bestuursdocumenten.

Hierbij wordt ook verwezen naar de wijzigingen die het digitaliseringsdecreet⁴ doorvoert en die ook van belang zijn met betrekking tot het bepalen van criteria die toelaten de bewaartermijnen te bepalen door een wijziging van artikel III.87 van het Bestuursdecreet.

De memorie van toelichting bij artikel 101 van dit decreet verduidelijkt:

"Deze wijzigingen aan artikel III.87 hebben tot doel om te verduidelijken dat de selectieregels die opgesteld worden voor de categorieën van bestuursdocumenten ook gelden voor de persoonsgegevens die opgenomen zijn in die bestuursdocumenten. De persoonsgegevens zijn namelijk een integraal onderdeel van de bestuursdocumenten."

Zodoende wordt verduidelijkt in het Bestuursdecreet dat de bewaartermijnen en de bestemmingen die vastgelegd worden in een selectieregel ook gelden voor persoonsgegevens. De memorie licht verder toe dat dit in de lijn ligt met het hoger vermelde principe van de opslagbeperking en gaat verder in op het feit dat het vaststellen van bewaartermijnen en de bestemming van documenten door de verwerkingsverantwoordelijke geen gemakkelijke oefening is zoals reeds ook hoger werd aangegeven. Daarom wordt in artikel 101 van het decreet bepaald om de bewaartermijnen

³ VERORDENING (EU) Nr. 651/2014 VAN DE COMMISSIE van 17 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard – <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0651&from=NL>

⁴ Decreet van 23 juni 2023 tot wijziging van het decreet van 18 juli betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer, het decreet van 13 juli 2012 houdende de oprichting en organisatie van een Vlaamse dienstenintegrator, het Bestuursdecreet van 7 december 2018 en het decreet van 2 december 2022 houdende machtiging tot oprichting van het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaamse Datanutsbedrijf in de vorm van een naamloze vennootschap ter versterking van het kader voor digitale gegevensuitwisselingen.

en bestemmingen die worden vastgelegd door de overheidsinstanties te laten valideren door de selectiecommissies die een objectieve controle uitvoeren als onafhankelijke experts en die rekening houden met diverse factoren zoals bv. het selectie- en waarderingsbeleid dat de selectiecommissie Vlaamse overheid hanteert:

<https://www.vlaanderen.be/informatiemanagement/selecteren-en-vernietigen/selectie-en-waarderingsbeleid-vlaamse-overheid>

De memorie licht verder toe dat:

"Bovendien worden door dit artikel van het ontwerp duidelijke criteria vastgelegd waarmee de selectiecommissie(s) rekening dienen te houden bij de beoordeling van de selectieregels. Concreet betreft het de volgende criteria:

1° de toepasselijke regelgeving met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens, in het bijzonder:

- a) het doeleinde van de verwerking van de persoonsgegevens;*
- b) de mate waarin een bewaartermijn van gegevens bij of krachtens een wet of decreet is bepaald, of de mate waarin er een voldoende substantieel verband bestaat met wettelijke, decretale of reglementaire termijnen;*
- c) de mate waarin kan worden voorzien in maatregelen die de identificatie van de betrokkene belemmeren;*

2° de onderlinge consistentie tussen de selectieregels;

3° de motiveringen die de bewaartermijnen en de bestemmingen toelichten

Via voorliggend artikel wordt er voor elke categorie van bestuursdocumenten en voor de persoonsgegevens die erin zijn opgenomen, selectieregels opgesteld die aldus minstens een aantal elementen moeten bevatten."

Artikel 66.

Dit artikel behelst de machtiging aan de Vlaamse Regering om bepaalde elementen, doorgaans "essentiële elementen" genoemd, betreffende de verwerking van persoonsgegevens nader te regelen, dit om tegemoet te komen aan het transparantiebeginsel van artikel 5.1.a van de Algemene Verordening Gegevensbescherming. Daarbij is het van belang dat de regelgeving voor de betrokken burgers een toegankelijke en voorzienbare basis voor de verwerking biedt.

Hier kan verwezen worden naar het arrest nr. 33/2022 van het Grondwettelijk Hof van 10 maart 2022:

Overweging B.36 uit dat arrest luidt:

"B.36. Zoals is vermeld in B.13.1, waarborgt artikel 22 van de Grondwet aan elke burger dat geen enkele inmenging in het recht op eerbiediging van het privéleven kan plaatsvinden dan krachtens regels die zijn aangenomen door een democratisch verkozen beraadslagende vergadering, zij het dat een delegatie aan een andere macht mogelijk blijft voor zover de machtiging voldoende nauwkeurig is omschreven en betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de essentiële elementen voorafgaandelijk door de wetgever zijn vastgesteld.

Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens heeft niet geoordeeld dat de verwerking van persoonsgegevens en de toegang tot de verwerkte gegevens door de wetgevende macht dient te worden geregeld. Het heeft enkel beklemtoond dat die verwerking en toegang een duidelijke, toegankelijke en voorzienbare basis in de interne regelgeving moeten hebben (EHRM, grote kamer, 4 mei 2000, Rotaru t. Roemenië, §§ 47-63). ...".

Hoofdstuk 8. Wijzigingsbepalingen

Afdeling 1. Wijziging van het decreet van 21 december 1988 houdende oprichting van de Vlaamse Landmaatschappij**Artikel 67.**

Dit artikel voegt een paragraaf 9 toe aan artikel 6bis van het oprichtingsdecreet van de VLM. Artikel 6bis vermeldt de taken die door diverse decreten aan de VLM worden opgedragen. Door de toevoeging van de taken die het stikstofdecreet aan de VLM opdraagt, toe te voegen aan dit artikel blijven de taken van de VLM gegroepeerd in dit artikel.

Afdeling 2. Wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid**Artikel 68.**

Met dit artikel wordt dit decreet [stikstofdecreet] onder de toepassing gebracht van titel XVI 'Toezicht, Handhaving en Veiligheidsmaatregelen' van het DABM. Dit maakt onder meer dat de bepalingen inzake bestuurlijke maatregelen en bestuurlijke beboeting van titel XVI van toepassing zijn bij schendingen van milieuvorschriften van het stikstofdecreet en dat deze schendingen ook strafbaar zijn onder de voorwaarden en op de wijze voorzien in dezelfde titel.

Afdeling 3. Wijzigingen van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu**Artikel 69.**

Via artikel 68, 1° wordt de definitie van zoekzone in artikel 2, 70° van het Natuurdecreet aangevuld. In de huidige definitie wordt vermeld dat de zoekzone wordt bepaald door de oppervlakte die nodig is voor het realiseren van het openstaand saldo van de taakstelling voor de betrokken Europees te beschermen habitat of Europees te beschermen soort. Door de aanvulling wordt verduidelijkt wat onder dit openstaand saldo moet begrepen worden. Het gaat namelijk om het verschil tussen de oppervlakte aan Europees te beschermen habitat of leefgebied van Europees te beschermen soorten die nodig is om de gunstige staat van instandhouding te bereiken binnen de betrokken speciale beschermingszone en de oppervlakte waarvoor het passende beheer is vastgesteld in goedgekeurde natuurbeheerplannen, als vermeld in artikel 16octies van dit decreet, of daarmee vergelijkbare plannen of vergelijkbare overeenkomsten waarin een passend beheer is vastgesteld.

Met artikel 68, 2° worden dan twee definities toegevoegd aan het Natuurdecreet: een definitie van het begrip 'stikstofdeposities' en een definitie van het begrip 'stikstofgevoelige habitattypes'. Door het gebruik van de term 'stikstofdepositie' in de definitie van 'stikstofgevoelige habitattypes' wordt het duidelijk dat het habitattypes betreft waarvan de kwaliteit wordt aangetast door de effecten van atmosferische stikstofdepositie. In concreto betreft het Europees te beschermen habitattypes waarvan de kritische depositiewaarde kleiner is of gelijk aan 34 kg stikstof per hectare per jaar.

De definitie van stikstofgevoelige habitattypes is ook van belang voor een goed begrip van de nieuwe bijlage I van het Natuurdecreet die vervangen wordt bij dit decreet. Die bijlage bevat immers de lijst van habitattypes van bijlage I van de Habitatrichtlijn die voorkomen in Vlaanderen. Dit zijn de habitattypes waarvoor SBZ-H zijn aangewezen. In de nieuwe bijlage I van het Natuurdecreet is een extra kolom opgenomen die aanduidt welke van de natuurlijke habitattypes stikstofgevoelig zijn. Dit betreft dus de stikstofgevoelige habitattypes zoals gedefinieerd in het aan artikel 2 van het Natuurdecreet toegevoegde punt 74°.

Ingevolge artikel 2, tweede lid, 2° van dit decreet [het stikstofdecreet] zijn de definities die aldus in het Natuurdecreet worden opgenomen, ook van toepassing op dit decreet [het stikstofdecreet].

Artikel 70.

Artikel 36ter, §1, van het Natuurdecreet bevat reeds bepalingen inzake de instandhoudingsdoelstellingen voor speciale beschermingszones. Met de eerste drie leden die artikel 69 toevoegt aan artikel 36ter, §1, worden nu op decretaal niveau de principes vastgelegd die gehanteerd worden bij het afbakenen van zoekzones met het oog op het optimaal plaatsen van deze instandhoudingsdoelstellingen. Deze belangrijke principes zijn nu enkel opgenomen in een uitvoeringsbesluit, meer bepaald in artikel 9 van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 juni 2014 tot regeling van het Vlaams Natura 2000-programma, de managementplannen Natura 2000, de zoekzones en de actiegebieden voor de specifieke instandhoudingsdoelstellingen voor Europees te beschermen soorten en habitats. De bepalingen van dat artikel en bijgevolg ook de hier hernomen principes zijn gerespecteerd bij de opmaak van de zoekzonekaart van 2015. Dit wordt bevestigd in het vierde lid waarbij gesteld wordt dat deze kaart voor elk habitatrichtlijngebied de zoekzones bevat zoals gedefinieerd in artikel 2, 70° van het Natuurdecreet. Zie over de wijze en onderbouwing van de aanduiding van de zoekzones ook de toelichting bij artikel 3, §1, van onderhavig decreet.

De combinatie van de bepalingen die artikel 70 toevoegt aan artikel 36ter, §1, en de vervanging van het eerste lid van paragraaf 4 van artikel 50septies van het Natuurdecreet, door artikel 78 van onderhavig decreet, zorgt voor de nodige rechtszekerheid wat betreft het juridisch statuut van de zoekzones aangeduid in de zoekzonekaart van 2015. Wat betreft de impactscoreberekening en meer bepaald de zoekzones uit de toetszone wordt in artikel 3, §1, derde lid, 3°, van onderhavig decreet dan ook verwezen naar de zoekzones van de zoekzonekaart, vermeld in het door artikel 70 aan artikel 36ter, §1, toegevoegde zesde lid, eventueel aangepast overeenkomstig dit artikel.

Met het laatste lid dat toegevoegd wordt aan artikel 36ter, §1, van het Natuurdecreet wordt voorzien dat de Vlaamse Regering aan het ANB opdracht geeft om de zoekzonekaart tweejaarlijks aan te passen. Die tweejaarlijkse aanpassing zal telkens leiden tot een verkleining van de zoekzones in functie van de voortgang in de realisatie van de doelstelling van het eerste lid van artikel 4, §5, van het decreet van XX over de programmatische aanpak. Dit is de doelstelling om tegen 31 december 2030 de volledige oppervlakte die vereist is volgens de instandhoudingsdoelstellingen van de SBZ-H voor de stikstofgevoelige habitattypes waarvoor de betrokken SBZ-H zijn aangewezen, onder beheer te brengen. Naarmate die doelstelling verder gerealiseerd wordt kunnen meer zoekzones voor de betreffende habitattypes worden opgeheven of verkleind.

Artikel 71.

Dit artikel brengt twee wijzigingen aan in artikel 37 van het Natuurdecreet. Met de eerste wordt het recht van voorkoop voor de Vlaamse grondenbank uitgebreid tot de gehele oppervlakte van de speciale beschermingszones aangewezen door de Vlaamse Regering met toepassing van de Habitatrichtlijn, meer precies gaat het om de gebieden vermeld in artikel 2, 43°, c) van het Natuurdecreet. De huidige beperking van het voorkooprecht in artikel 37, §1, eerste lid, 2° tot groene ruimtelijke bestemmingsgebieden wordt behouden voor de speciale beschermingszones aangewezen door de Vlaamse Regering met toepassing van de Vogelrichtlijn, meer precies zijn dit de gebieden vermeld in artikel 2, 43°, a) van het Natuurdecreet. Met de tweede wijziging wordt punt 6° van het eerste lid vervangen door een nieuw ruimtelijk toepassingsgebied van het recht van voorkoop: de speciale beschermingszones, zowel deze aangewezen met toepassing van de Habitatrichtlijn en deze aangewezen met toepassing van de Vogelrichtlijn, en voor zover deze gelegen zijn binnen het werkingsgebied Turnhouts Vennengebied als vermeld in artikel 45, tweede lid, van het decreet XX over de programmatische aanpak stikstof.

Door deze wijzigingen aan het recht van voorkoop kan onder meer ingespeeld worden op piekbelasters en andere landbouwbedrijven die hun gronden vrijwillig te koop aanbieden, kan een grondreserve in bepaalde SBZ aangelegd worden, kunnen er uitruilmogelijkheden geboden worden en kunnen de instandhoudingsdoelstellingen in de betrokken SBZ sneller gerealiseerd worden.

Artikel 72.

Met dit artikel worden twee wijzigingen aangebracht aan artikel 50septies van het Natuurdecreet dat voorziet in de opmaak van een managementplan Natura 2000 voor elke speciale beschermingszone. Krachtens de eerste wijziging is de opmaak van een dergelijk managementplan niet langer een verplichting, maar een mogelijkheid. Er zijn immers ook andere instrumenten of planfiguren die voor de realisatie van de bij besluit van de Vlaamse Regering vastgestelde instandhoudingsdoelstellingen voor de betrokken speciale beschermingszone kunnen ingezet worden en die mogelijk kunnen volstaan. De tweede wijziging voorziet in de vervanging van het eerste lid van paragraaf 4 dat momenteel als volgt luidt: "Met het oog op de ruimtelijke toewijzing van de instandhoudingsdoelstellingen, vermeld in paragraaf 2, eerste lid, 1°, worden binnen de speciale beschermingszone of -zones in kwestie zoekzones afgebakend.". De zoekzones voor de realisatie en het optimaal plaatsen van de instandhoudingsdoelstellingen van de speciale beschermingszones worden (of zijn reeds) afgebakend volgens de principes die nu opgenomen worden in artikel 36ter, §1, en die reeds vervat waren in het besluit van de Vlaamse Regering van 20 juni 2014. Het is niet aangewezen dit over te doen in het kader van procedures voor opmaak van managementplannen Natura 2000 en daardoor rechtsonzekerheid aan te houden over de reeds afgebakende zoekzones. Bovendien wordt de opmaak van een managementplan per speciale beschermingszone ook niet langer verplicht gesteld. Indien een managementplan wordt opgemaakt, oor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen, vermeld in paragraaf 2, eerste lid, 1°, dan moet dit wel gebruik maken van de zoekzones afgebakend overeenkomstig artikel 36ter, §1, derde tot en met vijfde lid.

Artikel 73.

Dit artikel vervangt de bijlage I van het Natuurdecreet. Deze bijlage bevat de lijst van habitattypes van bijlage I van de Habitatrichtlijn die voorkomen in Vlaanderen. Dit zijn de habitattypes waarvoor SBZ-H zijn aangewezen. In de nieuwe bijlage I van het Natuurdecreet is een extra kolom opgenomen die aanduidt welke van de natuurlijke habitattypes stikstofgevoelig zijn, wat betekent dat het habitattypes betreft waarvan de kwaliteit wordt aangetast door de effecten van atmosferische stikstofdepositie (zie ook de toelichting bij artikel 69, 2°). .

Daarnaast zijn wetenschappelijke correcties aangebracht. Enerzijds zijn twee habitattypes uit de lijst geschrapt omdat ze niet voorkomen in Vlaanderen: type 7120 ("Aangetast hoogveen waar natuurlijke regeneratie nog mogelijk is") en type 91D0 ("Veenbossen"). Anderzijds zijn correcties aangebracht in de formulering van de omschrijving van een aantal habitattypes.

Van de natuurlijke habitattypes die in de nieuwe bijlage I voorkomen zijn er vijf die niet stikstofgevoelig zijn.

Afdeling 4. Wijzigingen van het Mestdecreet van 22 december 2006

Artikel 74.

In artikel 3 van het Mestdecreet zijn de verschillende definities opgenomen, die van toepassing zijn in de mestregelgeving. Deze definities zijn per thema en vervolgens alfabetisch geordend. Met dit artikel van voorliggend voorstel van decreet worden een aantal nieuwe definities toegevoegd.

Aan paragraaf 2 van artikel 3 van het Mestdecreet, dat de definities bevat die betrekking hebben op "wetgeving en de waterkwaliteit" worden voor de leesbaarheid en de duidelijkheid twee definities toegevoegd, met name van habitatrichtlijngebied, en van

“groen habitatrichtlijngebied” . Hierdoor kan er verder in de tekst gemakkelijk naar deze gebieden verwezen worden.

Artikel 75.

Dit artikel brengt wijzigingen aan, aan artikel 22 van het Mestdecreet, wat betreft de emissiearme opbrenging van meststoffen.

Artikel 22 van het Mestdecreet voorziet in de bepalingen betreffende de emissiearme opbrenging van meststoffen, maar momenteel worden echter nog niet de gewenste emissiereducties bereikt.

In lijn met het Luchtbeleidsplan 2030 wordt dan ook sterker ingezet op het gebruik van de efficiëntere technieken zoals de mestinjectie, dewelke hier nu ook nader omschreven worden als de bouwlandinjector of de zodenbemester, en een uitfasering van de minder efficiënte techniek van de sleepslang, waarbij ook nog eens verduidelijkt wordt aan welke constructievoorwaarden de sleepslang moet voldoen. Daarnaast wordt ook nader bepaald aan welke gebruiksvoorwaarden de sleufkouter en de zodenbemester moeten voldoen. Tenslotte worden de toegelaten technieken voor opbrenging op niet-beteelde landbouwgrond verder verduidelijkt, waarbij ook de termijn voor de inwerking van de meststoffen aangescherpt wordt.

Voor wat betreft de uitfasering van sleepslang op grasland, bestaat de vrees dat hierdoor de bemesting op bepaalde natuur graslanden niet of slechts heel moeilijk zal kunnen. Voor bepaalde van deze graslanden geldt er namelijk in het kader van de natuurregeling een verbod van vegetatiewijziging. Er is hieromtrent contact opgenomen met de bevoegde administratie die bevestigd heeft dat bemesting van graslanden met injectie niet beschouwd wordt als een vegetatiewijziging en dus toegelaten is.

De gebruiksvoorwaarden van de bemestingstechnieken zijn opgenomen in de publicatie BEMESTINGSTECHNIEKEN EN HUN SPREIDINGSPATROON, die terug te vinden is op de website van de VLM https://www.vlm.be/nl/SiteCollectionDocuments/Publicaties/mestbank/bemestingsvrije_s troken_langs_waterlopen/Brochure_Bemestingstechnieken.pdf

Op het terrein wordt nog al te vaak vastgesteld dat niet alle toestellen die gebruikt worden voor het emissiearm opbrengen van meststoffen, ook technisch voldoen. Vandaar dat in voorliggend voorstel van decreet de vereisten waaraan de toestellen moeten voldoen, nader omschreven worden. Aansluitend hierop kan ook gewezen worden op het feit dat er VLIF-steun bestaat voor de investeringen in bemestingstechnieken in functie van de doelstelling van het luchtbeleid. Hier kan gepleit worden voor een maximale subsidiëring voor investeringen in bouwlandinjector en zodenbemester.

Met voorliggend voorstel van decreet worden daarnaast ook regels bepaald aangaande het emissiearm opbrengen van ureumhoudende meststoffen. Tot op heden waren de specifieke bepalingen rond emissiearm opbrengen gefocust op dierlijke mest en andere meststoffen. Enkel de algemene bepaling dat opgebrachte meststoffen niet mogen afspoelen, gold ook voor kunstmest. Met voorliggend voorstel van decreet worden voor ureumhoudende kunstmest nu specifieke emissie-arme bemestingstechnieken opgelegd. Één van deze technieken is heel specifiek voor ureumhoudende kunstmest, met name het toevoegen van ureaseremmers. Specifiek voor deze techniek wordt in het laatste lid van artikel 22, §1, ook een delegatie naar de Vlaamse Regering toegevoegd die de Regering toelaat te bepalen hoeveel ureaseremmer er minimaal gebruikt moet worden.

Artikel 76.

Met dit artikel worden een aantal aanpassingen doorgevoerd aan artikel 23 van het Mestdecreet, dat de bepalingen rond de aangifteplicht in het kader van het Mestdecreet bevat.

De eerste drie aanpassingen aan artikel 23 van het Mestdecreet hebben betrekking op de gegevens die landbouwers in hun aangifte moeten vermelden.

Het staltype waarin dieren gehouden worden, kan een effect hebben op de uitscheiding. Bij de aangifte dient daarom vermeld te worden in welk staltype de dieren gehouden werden. Voor de controleerbaarheid van dit gegevens is het echter ook van belang dat per stal wordt meegedeeld hoeveel standplaatsen er waren (aanpassing aan art. 23, §5, eerste lid, 1°) en hoeveel dieren er effectief gehouden werden (aanpassing aan art. 23, §5, eerste lid, 2°). Dit geldt des te meer aangezien naast het globale staltype ook bijkomende emissie-reducerende technieken toegepast kunnen worden, die niet steeds op alle stallen van de exploitatie op dezelfde manier worden toegepast. Exploitaties met verschillende stallen, bestrijken soms ook een grote oppervlakte. Het effect dat een stal heeft op de directe omgeving kan bij een dergelijke exploitatie verschillen, afhankelijk of de dieren in de ene dan wel in de andere stal gehouden zijn. Voor accurate gegevensverzameling is het daarom noodzakelijk dat de diergegevens per stal worden verzameld. In lijn hiermee werd reeds in 2021 in de verzamelaanvraag een aanpassing doorgevoerd, zodat de verschillende types van bebouwing gedetailleerd aangegeven kunnen worden. Dit om, zoals vermeld op de verzamelaanvraag, toe te laten dat in de Mestbankaangifte de diergegevens aan de juiste gebouwen gekoppeld worden. (cfr. bijlage met modelformulier verzamelaanvraag bij ministerieel besluit van 27 januari 2021 tot wijziging van artikel 6 en 12 en bijlage 2 van het ministerieel besluit van 23 juni 2015 houdende vaststelling van de verzamelaanvraag en de nadere regels voor de gemeenschappelijke identificatie van percelen, exploitaties en landbouwgrond in het kader van het meststoffenbeleid en van het landbouwbeleid). Voor runderen was in het Mestdecreet opgenomen dat deze dieren niet in de aangifte vermeld dienden te worden. Dit aangezien de veebezetting voor runderen bepaald werd aan de hand van de gegevens van Dierengezondheidszorg Vlaanderen vzw. In de praktijk werden de gegevens van Dierengezondheidszorg Vlaanderen vzw weergegeven in de Mestbankaangifte en bestond onder meer de mogelijkheid voor de rundveehouder om deze te verifiëren en waar nodig de diercategorie aan te passen. Ook in de toekomst zullen de rundergegevens al voor een deel aangeleverd worden aan de landbouwer. Enkel zal deze die nu nog verder moeten verfijnen per stal. Om deze redenen wordt dan ook met voorliggende aanpassing ook de uitzondering voor runderen geschrapt.

Om een correct beeld te hebben van de ammoniakemissie op een exploitatie, moeten de gegevens niet alleen verfijnd worden per stal, maar dient er ook meegedeeld te worden welke maatregelen toegepast worden, om de ammoniakemissie te reduceren. Er wordt daarom toegevoegd dat de landbouwer bij zijn aangifte ook de maatregelen moet meedelen die hij in dat kader toepast. Het kan hierbij gaan om maatregelen van de huidige PAS-lijst of AEA-lijst, en in de toekomst ook over de ammoniakemissiereducerende maatregelen, die de huidige PAS-lijst en AEA-lijst zullen vervangen.

Naast de aanpassingen aan de gegevens die door landbouwers in de aangifte meegedeeld moeten worden, wordt er ook een nieuwe paragraaf 5/1 ingevoegd, voor wat betreft de aangifte voor mestverwerkers. Met het volgende artikel wordt voor mestverwerkers een nieuwe verplichting toegevoegd voor de registratie van de ammoniakemissies op de uitbating. Het resultaat van deze registratie, moet vervolgens bij de jaarlijkse aangifte meegedeeld worden. Voorliggend artikel voegt hiervoor een nieuwe paragraaf 5/1 in, bij artikel 23 van het Mestdecreet.

Artikel 77.

Wijziging aan artikel 24 van het Mestdecreet, wat betreft de registers die bijgehouden dienen te worden in uitvoering van het Mestdecreet

In lijn met de aanpassingen aan artikel 23, §5, i.v.m. de aangifte op stalniveau (zie vorig artikel), wordt ook in het dierregister verduidelijkt dat dit op stalniveau moet bijgehouden worden. Dit is noodzakelijk aangezien de gegevens die in het register genoteerd worden de basis zijn voor het invullen van de aangifte. Als gevolg hiervan wordt ook de uitzondering voor rundveehouders geschrapt.

Daarnaast wordt er voor mestverwerkers een nieuwe verplichting toegevoegd voor de registratie van de ammoniakemissies op de uitbating. Een adequate registratie van de ammoniakemissie vergt dat er op de juiste plaatsen met de juiste apparatuur gemeten wordt. In de nieuw toegevoegd paragraaf 7 wordt daarom ook de verplichting opgenomen om een overzicht over te maken aan de Mestbank van de emissiepunten op de installatie. Dit overzicht zal vervolgens door de Mestbank beoordeeld worden, waarbij nagekeken zal worden of alle emissiepunten in het overzicht opgenomen zijn en of de vermelde meetapparatuur voldoende is.

Artikel 78. Aanpassing van de overdrachtsregels voor nutriëntenemissierechten

In artikel 34 van het Mestdecreet zijn de bepalingen opgenomen rond de overname van nutriëntenemissierechten. De basisregel is hierbij dat er bij een overdracht een afroming gebeurt van 25%, behoudens indien men zich in een van de vermelde uitzonderingssituaties bevindt. Het aantal uitzonderingssituaties is echter momenteel zo uitgebreid dat er slechts een beperkt aantal overnames gebeurt op basis van een afroming van 25%. Met voorliggend artikel worden de regels voor de overname van nutriëntenemissierechten aangepast. De basisregel blijft dat bij een overname er een afroming van 25% zal gebeuren. Hierop worden nog slechts 2 uitzonderingen voorzien, in geval van een dichte familiale overdracht.

Artikel 79. Wijziging van het opschrift van hoofdstuk VI, afdeling III van het Mestdecreet

In hoofdstuk VI, afdeling III van het Mestdecreet, was de regeling opgenomen van de zogenaamde "Bedrijfsontwikkeling na bewezen mestverwerking". Deze regeling werd opgeheven. In de plaats hiervan wordt een regeling uitgewerkt voor de annulering van nutriëntenemissierechten die door de landbouwer niet gebruikt werden. De zogenaamde niet-ingevulde of slapende NER. Gelet hierop wordt het opschrift van de betreffende afdeling gewijzigd. Het nieuwe opschrift luidt nu "Annulering van niet-ingevulde nutriëntenemissierechten".

Artikel 80.

Naar analogie met de vervanging van het opschrift, wordt het artikel 35, dat eerder opgeheven was, ten gevolge van de opheffing van de regeling rond de uitbreiding na bewezen mestverwerking, terug ingevoegd. In dit artikel 35 komen nu de nadere regels rond de annulering van de niet-ingevulde nutriëntenemissierechten.

De niet ingevulde NER worden bepaald op basis van het aantal NER dat gemiddeld ingevuld was in de jaren 2019, 2020 en 2021. Dit aantal zal verhoogd worden met 10% om normale schommelingen in de veestapel in rekening te brengen. Voor bedrijven die legkippen hielden, geldt er een afwijkende regeling. Voor hen wordt er naar de gemiddelde invulling in de jaren 2020, 2021 en 2022 gekeken, zonder een verhoging met 10%.

Het aantal NER waarover een landbouwer beschikt zal tot dat aantal geannuleerd worden.

Bij landbouwers die hun NER volledig of quasi volledig invulden of die sinds 2017 NER verhandeld hebben is het mogelijk dat zij vandaag over minder NER beschikken dan de gemiddelde invulling, eventueel verhoogd met 10%. Voor die landbouwers gebeurt er dan ook geen afroming. En, volledigheidshalve is het natuurlijk ook zo dat deze landbouwers geen extra NER toegekend krijgen.

In een aantal gevallen zal de landbouwer ten opzichte van 2017 over meer NER beschikken. Dit wijst er op dat de landbouwer de intentie had om meer dieren te houden dan voorheen. Om deze investering van de landbouwer te honoreren bepaalt paragraaf 2 dat bij een dergelijke landbouwer (= een landbouwer die sinds 2017 meer NER heeft bekomen) voor de toepassing van dit artikel geen rekening zal worden gehouden met de NER die men sinds 2017 heeft verworven. In dezelfde zin is bepaald dat er voor de toepassing van dit artikel ook geen rekening gehouden wordt met de NER-MVW of de TNER waarover een landbouwer beschikt.

Paragraaf 3 bevat de meer procedurele bepalingen rond de annulering. De NER worden van rechtswege geannuleerd. De Mestbank vermeldt op haar internetloket het aantal NER dat geannuleerd is, en de landbouwer kan hiertegen bezwaar indienen. Met deze bezwaren gaat de landbouwer zich in principe richten op de correctheid van de door de Mestbank gedane berekeningen.

Daarnaast zijn er echter nog situaties waar de berekening wel correct gebeurd is, doch waar de gevolgen voor de landbouwer te zwaar zullen zijn. Om dit te corrigeren voorziet paragraaf 3 ook de mogelijkheid om enerzijds een verzoek in te dienen om de gemiddelde veebezetting te berekenen op basis van de gemiddelde invulling in slechts 1 of 2 van de referentie jaren, of zelfs op basis van deze in 2017 of 2018 mocht, door overmacht of toeval de veebezetting in (enkele van) de referentie jaren gevoelig (meer dan 10%) lager liggen dan normaal. Dit betreft dus de situatie van een landbouwer die normaal meer dieren houdt, doch toevallig net in de referentie jaren, er minder hield. Het gaat hier dus niet om een bedrijf dat stelselmatig zijn veestapel aan het verkleinen is, omwille van vb. een naderende pensioenleeftijd, maar wel om een bedrijf dat in principe meer dieren zou houden, maar door een onvoorziene omstandigheid (ziekte van landbouwer, calamiteit zoals brand, ziekte in veestapel, ...) duidelijk minder dieren hield dan anders.

Een tweede situatie betreft een bedrijf dat investeringen heeft gedaan met het oog op een vergroting van de veestapel. Voor een dergelijk bedrijf wordt er ook geen afroming gedaan van de niet-ingevulde NER. In een aantal gevallen zal deze categorie van bedrijven ook sinds 2017 meer NER gekocht hebben, en zal er voor deze bedrijven dan sowieso geen afroming zijn. Het is echter mogelijk dat het bedrijf op basis van het verleden over meer NER beschikte dan men effectief dieren hield in de referentieperiode en men dus geen of nog geen NER gekocht had. De landbouwers die in deze situatie zijn kunnen een verzoek indienen voor een andere berekening van de niet-ingevulde te gebruiken. De andere berekening is bedoeld om rekening te houden met de gedane investeringen, en op voorwaarde natuurlijk dat deze kaderen in een geldige omgevingsvergunning.

Voor een aantal van de geannuleerde NER wordt ook een vergoeding toegekend. De regeling hieromtrent is terug te vinden in paragraaf 4. Er wordt enkel een vergoeding toegekend voor NER die verworven zijn sinds 2007 en dus niet voor de NER waarover de landbouwer beschikt ten gevolge van de omzetting van de nutriëntenhalte naar NER. Bij een landbouwer die zowel over initieel toegekende NER als over verworven NER beschikt, gebeurt de annulering, en ook de vergoeding, pons-pons gewijs, rekening houdend met de verhouding tussen de initiële NER waarover de landbouwer in 2007 beschikte en het totaal aantal NER waarover de landbouwer op 22 maart 2022 beschikte.

De vijfde en laatste paragraaf van het nieuwe artikel 35 bevat een delegatie naar de Vlaamse Regering om de nadere regels te bepalen.

Artikel 81. Toevoegen van opkoopregeling voor NER en mogelijkheid tot oprichting van een stikstofdatabank

Artikel 40 van het Mestdecreet bevat reeds een delegatie aan de Vlaamse Regering rond het opkopen van nutriëntenemissierechten. Met voorliggend artikel worden hier nu twee regelingen toegevoegd.

Er wordt een regeling uitgewerkt, specifiek voor de sector Rundvee. Als blijkt dat de sector Rundvee niet in lijn zit voor het halen van de doelstellingen, opgenomen in het kader van de PAS, zal er overgegaan worden tot het opkopen van nutriëntenemissierechten. Deze opkoop zal in eerste instantie op vrijwillige basis zijn, doch indien nodig kan er vanaf 1 januari 2028 ook een gedwongen opkoop gebeuren.

Daarnaast wordt er aan artikel 40 ook een nieuwe paragraaf 3 toegevoegd, dat de mogelijkheid biedt om een stikstofdatabank voor starters op te richten. De vrees is dat door de opkoop van nutriëntenemissierechten, het aantal nutriëntenemissierechten dat op de markt beschikbaar is, dermate beperkt zal zijn, dat het de ontwikkelingsmogelijkheden van jonge of startende landbouwers zou beperken. De mogelijkheid om over te gaan tot een oprichting van een stikstofdatabank voor starters, van waaruit dan NER toegekend kunnen worden aan startende landbouwers wordt daarom voorzien. Deze mogelijkheid kan echter enkel wanneer de reducties in lijn zijn met de doelstellingen van de PAS en wanneer er ook effectief nood hieraan is, omwille van krapte op de NER-markt.

Artikel 82. Bemesting in "groene" ruimtelijke uitvoeringsplannen

Artikel 41bis van het Mestdecreet bevat de bemestingsregels voor landbouwgronden die in een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan als "bos" of "reservaat en natuur" zijn aangewezen. In deze gebieden is er in principe geen bemesting toegestaan, behoudens bemesting via begrazing door maximaal 2 grootvee-eenheden per ha en per jaar (zgn. 2 GVE). Op dit bemestingsverbod zijn er echter een aantal uitzonderingen, zoals de ontheffings- en huiskavel regeling. Hierdoor zijn er nog verschillende hectares, gelegen in deze gebieden, waar er nog steeds bemest wordt volgens de algemene regels van het Mestdecreet.

Met voorliggend voorstel van decreet worden de bepalingen van 41bis aangepast, zodat er versneld overgegaan wordt tot een bemesting van maximaal 2GVE.

In eerste instantie wordt het toepassingsgebied van de regeling rond bemesting in natuur verruimd. Zowel in artikel 41bis als in artikel 41ter wordt een bepaling hiervoor toegevoegd. Als gevolg hiervan bevat het toepassingsgebied van deze twee artikelen nu, naast en deels overlappend met het bestaande toepassingsgebied alle habitatrichtlijngebieden, die een groene bestemming hebben, zijnde:

- a) In een gewestelijk, provinciaal of gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan aangeduid zijn onder de gebiedscategorie "Reservaat en natuur", "bos" of "overig groen" (i.e. in de tekst gedefinieerd als "groen habitatrichtlijngebied");
- b) In een gewestplan aangeduid zijn onder een gebiedscategorie die ressorteert onder de categorie bosgebied, groengebied, parkgebied of bufferzone (via analoge aanpassing aan artikel 41ter Mestdecreet).

Voor alle percelen die door deze verruiming extra gevat worden onder artikel 41bis of 41ter wordt er bepaald dat het bemestingsverbod zal ingaan vanaf 1 januari 2028 (behoudens

natuurlijk voor nieuwe afbakeningen na 1 januari 2028 waarbij de basisregeling wordt gevolgd, zijnde dat het bemestingsverbod ingaat het jaar na definitieve vaststelling van het betrokken uitvoeringsplan).

Hierop is slechts één uitzondering, met name voor de huiskavels. Omdat deze verruiming zowel betrekking heeft op recente uitvoeringsplannen als op gebieden die reeds geruime tijd afgebakend zijn, wordt er vastgelegd dat voor de bestaande afbakeningen voor het bepalen van de percelen die als huiskavel beschouwd kunnen worden, gekeken wordt naar de percelen die men in gebruik had op 1 januari 2022.

De tweede paragraaf van artikel 41bis bevat de toekenning van zogenaamde ontheffingen op het in paragraaf 1 opgenomen bemestingsverbod, behoudens rechtstreekse uitscheiding door begrazing (2GVE-regeling). Middels voorliggend wijzigingsartikel wordt bepaald dat bij nieuwe afbakeningen van GRUP 's van na 1 januari 2027, deze ontheffing niet zal verleend worden voor percelen, die gelegen zijn in habitatrictlijngebied.

Daarnaast wordt paragraaf 7 opnieuw ingevoegd. Met deze nieuwe paragraaf wordt gezorgd dat voor percelen die in een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan als "bos" of "reservaat en natuur" zijn aangewezen en die tevens gelegen zijn in habitatrictlijngebied, dat op deze percelen vanaf 1 januari 2028 geen bemesting toegelaten zal zijn, dan via begrazing door maximaal 2 grootvee-eenheden per ha en per jaar (zgn. 2 GVE).

Tenslotte wordt een paragraaf 10 toegevoegd. Deze paragraaf legt de basis voor het flankerende beleid bij de verruiming en versnelde invoering van het bemestingsverbod, dat met dit en volgend artikel, ingevoerd wordt. Dit flankerend beleid bestaat uit 3 aspecten, met name een compenserende vergoeding, eventueel een extra vergoeding voor terreininvesteringen, en een specifiek flankerend beleid voor bedrijven die door de versnelde en verruimde invoering van het bemestingsverbod zwaar(meer dan 20% van hun areaal) zijn getroffen en waarvan de leefbaarheid van het bedrijf hierdoor in het gedrang is gekomen.

Artikel 83. Bemesting in "groene" gewestplannen

Naast artikel 41bis is er in het Mestdecreet ook artikel 41ter, dat soortgelijke bepalingen bevat, dan wel voor de gebieden waarvoor de afbakening nog geregeld wordt door gewestplannen. Met voorliggend artikel worden aan artikel 41ter van het Mestdecreet dan ook soortgelijke aanpassingen doorgevoerd als aan artikel 41bis.

Aangezien er echter geen nieuwe gewestplannen meer vastgesteld worden, moet er echter in artikel 41ter niets geregeld worden over de toekenning van nieuwe ontheffingen. Deze wijziging aan artikel 41bis is dus niet opgenomen in artikel 41ter.

Een ander verschilpunt is daarnaast het feit dat voor de bosgebieden uit de gewestplannen, in het verleden enkel rekening gehouden werd met de niet-intensieve graslanden die in deze bosgebieden gelegen waren. De 2GVE-regeling wordt met voorliggend voorstel van decreet nu uitgebreid naar de andere landbouwpercelen in bosgebieden, voor zover deze ook in habitatrictlijngebied gelegen zijn. Met dien verstande dat voor deze percelen voor een overgangsperiode tot 1 januari 2026 ontheffing wordt gegeven van het bemestingsverbod.

Artikel 84. Invoeren van administratieve geldboete voor mestverwerkers die hun ammoniakemissieregistratie niet uitvoeren

Artikel 63 van het Mestdecreet bevat de administratieve geldboetes die opgelegd kunnen worden voor een aantal overtredingen van de mestregelgeving. Met voorliggend decreet wordt er voor mestverwerkers een verplichting ingevoerd om de ammoniakemissie op hun uitbating in kaart te brengen (zie hoger aanpassingen aan artikel 24 van het Mestdecreet). Samenhangend hiermee wordt aan artikel 63 van het Mestdecreet nu een paragraaf 18 toegevoegd, dat de boetes bepaalt voor mestverwerkers die aan deze verplichting niet voldoen.

Afdeling 5. Wijzigingen aan het decreet van 28 maart 2014 betreffende de landinrichting

Artikel 85.

Dit artikel voegt aan artikel 2.2.1 van het decreet van 28 maart 2014 betreffende de landinrichting, een nieuw lid toe. Het bestaande tweede lid van dit artikel 2.2.1, omschrijft die taken die aan de landcommissies toegekend zijn door het landinrichtingsdecreet. Het nieuwe lid dat met voorliggend decreet wordt toegevoegd, vult dit aan met de taken die door dit decreet aan de landcommissies worden toegekend. Op deze wijze worden en blijven de taken die aan de landcommissies zijn toegekend door diverse decreten gegroepeerd in één artikel van het landinrichtingsdecreet.

Afdeling 6. Wijzigingen van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning

Artikel 86.

Artikel 32 van het omgevingsvergunningsdecreet bevat bepalingen met betrekking tot de beslissing over de vergunningsaanvraag bij de gewone vergunningsprocedure in eerste administratieve aanleg. Aan dit artikel wordt een paragraaf toegevoegd die garandeert dat bij stopzetting van een IIOA ten gevolge van voorliggend decreet er geen vergunning meer kan worden verleend op de percelen van de betreffende IIOA waardoor alsnog een verhoging van de stikstofemissies na stopzetting zou plaatsvinden. De reductie die door de stopzetting overeenkomstig voorliggend decreet verkregen wordt, moet immers behouden blijven om de voorop gestelde doelstellingen te kunnen behalen. Temeer daar in flankerend beleid voor de stopzetting voorzien wordt.

Artikel 87.

Dit artikel beoogt dezelfde toevoeging in het omgevingsvergunningsdecreet als het voorgaande artikel maar dan voor de vereenvoudigde vergunningsprocedure in eerste administratieve aanleg.

Artikel 88.

Dit artikel beoogt dezelfde toevoeging in het omgevingsvergunningsdecreet als artikel 84 maar dan voor de vergunningsprocedure in laatste administratieve aanleg.

Artikel 89.

Dit artikel voegt een afwijking op de geldigheid van onbepaalde duur van een omgevingsvergunning toe aan het omgevingsvergunningsdecreet, specifiek voor testtechnieken. De beoogde termijn van dergelijke vergunning wordt nader bepaald in dit artikel.

Artikel 90, Artikel 91, en Artikel 92

Met artikel 91 wordt artikel 63 van het omgevingsvergunningsdecreet gewijzigd. Hierbij wordt uitdrukkelijk bepaald dat de bevoegde overheid in beroep ook de ontvankelijkheid

en volledigheid van het in eerste administratieve aanleg beoordeelde aanvraagdossier kan herbeoordelen en kan vragen om onvolledigheden te herstellen. Deze bepaling zet een onduidelijkheid daarover in de vigerende tekst van het decreet recht, naar aanleiding waarvan de Raad voor Vergunningsbetwistingen en de Raad van State van oordeel waren dat de bevoegde overheid in beroep niet, maar enkel de bevoegde overheid in eerste aanleg, bevoegd was om uitspraak te doen over de ontvankelijkheid en volledigheid van het aanvraagdossier.⁵

De wijzigingen aan artikel 13 (administratieve lus) en aan artikel 64 (wijzigingsverzoeken tijdens de administratieve beroepsprocedure) maken duidelijk dat tijdens de administratieve beroepsprocedure ook gegevens of documenten aan het aanvraagdossier kunnen worden toegevoegd (of gegevens of documenten van het aanvraagdossier kunnen worden gewijzigd) welke noodzakelijk zijn om de ontvankelijkheid en volledigheid van een aanvraagdossier te kunnen beoordelen.

Procedureel is het momenteel niet voor de hand liggend dat in het kader van een reeds lopende aanvraag een bijgewerkte passende beoordeling kan worden bijgebracht door de aanvrager. In oudere rechtspraak werd door de Raad van State geoordeeld dat een passende beoordeling een essentieel stuk is dat dus niet herwerkt kan worden in de loop van de vergunningsprocedure.⁶ Die rechtspraak kwam weliswaar tot stand onder gelding van het Milieuvergunningsdecreet, waar niet voorzien was in de mogelijkheid om een vergunningsaanvraag aan een nieuw openbaar onderzoek te onderwerpen in het kader van de beroepsprocedure. In recente rechtspraak werd door de RvVb geoordeeld dat het volledig ontbreken van een passende beoordeling niet rechtgezet kan worden, al zeker niet in het kader van de administratieve beroepsprocedure, omdat zulks een uitholling van de beoordelingsbevoegdheid van de vergunningverlenende overheid in eerste aanleg zou inhouden.⁷ Of de aanvulling van een gebrekkig bevonden passende beoordeling in de loop van de vergunningsprocedure mogelijk is, is omstreden. In bepaalde gevallen wordt dit niet aanvaard⁸, in andere gevallen wordt dit wel aanvaard, desgevallend mits toepassing van de administratieve lus of de wijzigingslus (in voorkomend geval dus met herneming van het openbaar onderzoek en de adviezen).⁹ Deze onduidelijkheid wordt dus rechtgezet met de voormelde wijzigingsbepalingen die het omgevingsvergunningsdecreet aanvullen.

Wilfried VANDAELE
Willem-Frederik SCHILTZ
Bart DE WEVER
Tom ONGENA

⁵ RvS nr. 252.538, 23 december 2021.

⁶ RvS 9 maart 2021, nr. 250.025, vzw Natuurpunt Beheer.

⁷ RvVb 2 februari 2023, nr. RvVb-A-2223-0500, Belsack; RvVb 30 juni 2020, nr. RvVb-A-1920-0977, de leidend ambtenaar van ANB.

⁸ RvVb 23 maart 2023, nr. RvVb-A-2223-0678, Pluimvee Verwaes bv.

⁹ RvVb 15 oktober 2020, nr. RvVb-A-2021-0160, vzw Natuurpunt Beheer.

VOORSTEL VAN DECREET

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen, definities en doelstellingen

Afdeling 1. Algemene bepalingen en definities

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. In dit decreet wordt verstaan onder:

- 1° achtergronddepositie: de totale stikstofdepositie die actueel aanwezig is, zonder de depositie van de activiteit waar de vergunningsaanvraag betrekking op heeft;
- 2° AEA-lijst: de lijst van ammoniakemissiearme stalsystemen en technieken, vermeld in bijlage I bij het ministerieel besluit van 19 maart 2004 houdende vaststelling van de lijst van ammoniakemissiearme stalsystemen in uitvoering van artikel 1.1.2 en artikel 5.9.2.1bis van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne;
- 3° algemene verordening gegevensbescherming: verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG;
- 4° AEA-stal: een ammoniakemissiearme stal die conform artikel 5.9.2.1bis van titel II van het VLAREM gebouwd is volgens staltechnieken die als ammoniakemissiearm werden of worden beschouwd;
- 5° ANB: het Agentschap voor Natuur en Bos, vermeld in artikel 1 van het besluit van de Vlaamse Regering van 23 december 2005 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Agentschap voor Natuur en Bos;
- 6° beveiligde zending: een van de volgende betekeningswijzen:
 - a) een aangetekende brief;
 - b) een afgifte tegen ontvangstbewijs;
 - c) een zending via het digitale platform voor de indiening en behandeling van vergunningsaanvragen, -meldingen en beroepen, dat de Vlaamse overheid ter beschikking stelt;
 - d) een verzending via het internetloket dat de afdeling Mestbank van de VLM ter beschikking stelt voor communicatie van en met de afdeling;
 - e) elke andere betekeningswijze die door de Vlaamse Regering toegelaten is, waarbij de datum van kennisgeving met zekerheid kan worden vastgesteld;
- 7° biologisch bedrijf: veehouderij die de biologische productie toepast overeenkomstig Verordening (EU) 2018/848 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2018 inzake de biologische productie en de etikettering van biologische producten en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 834/2007 van de Raad;
- 8° DABM van 5 april 1995: het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid;
- 9° deelzone: een deel van een of meer speciale beschermingszones die aangewezen zijn met toepassing van de Habitatrichtlijn (SBZ-H), dat landschapsecologisch, en in het bijzonder ecohydrologisch, een min of meer homogene zone vormt. Een deelzone kan een aantal van de ruimtelijk gescheiden deelgebieden waaruit de SBZ-H bestaan, bundelen. Een deelgebied kan ook gesplitst worden en deel uitmaken van twee of meer deelzones;
- 10° deNO_x-technieken: NO_x-verwijderingstechnieken;
- 11° exploitant: de houder van een vergunning voor de exploitatie van een ingedeelde inrichting of activiteit;

- 12° gemiddelde veebezetting: het gemiddelde aantal dieren dat op jaarbasis aanwezig is in een exploitatie, stal of inrichting;
- 13° INBO: het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, vermeld in artikel 1 van het besluit van de Vlaamse Regering van 23 december 2005 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek;
- 14° IIOA: een ingedeelde inrichting of activiteit als vermeld in artikel 5.1.1, 8°, van het DABM van 5 april 1995;
- 15° kritische depositiewaarde: de grens waarboven het risico bestaat dat de kwaliteit van het habitatype significant wordt aangetast door de eutrofiërende of verzurende invloed van atmosferische stikstofdepositie;
- 16° landcommissie: een landcommissie als vermeld in artikel 2.2.1 van het decreet van 28 maart 2014 betreffende de landinrichting;
- 17° melding: een melding die gedaan is conform de bepalingen van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning of het decreet van 15 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, voor de exploitatie van een IIOA van de derde klasse als vermeld in artikel 5.2.1 van het DABM van 5 april 1995;
- 18° melkvee: dieren van de diersoort rundvee die vallen onder een van de diercategorieën, vermeld in artikel 27, §1, eerste lid, 1°, a), van het Mestdecreet van 22 december 2006;
- 19° mestbankaangifte: de aangifte, vermeld in artikel 23 van het Mestdecreet van 22 december 2006;
- 20° mestkalveren: dieren van de diercategorie mestkalveren, vermeld in artikel 27, §1, eerste lid, van het Mestdecreet van 22 december 2006;
- 21° mestverwerkingsinstallatie: een inrichting als vermeld in rubriek 28.3, b) en c), en 28.5 van de indelingslijst die opgenomen is in bijlage 1 bij titel II van het VLAREM;
- 22° minister: de Vlaamse minister, bevoegd voor de omgeving en de natuur;
- 23° mobiliteitsgerelateerd project: een van de volgende projecten:
- a) een vergunningsplichtig verkeersdragend infrastructuurproject. Dat is een vergunningsplichtig project met als hoofddoel de mobiliteit wijzigen, waarbij verkeersdragende infrastructuur wordt aangelegd of gewijzigd, waarbij de capaciteit van het verkeer verhoogt door de wijziging;
 - b) een vergunningsplichtig verkeersgenererend project. Dat is een vergunningsplichtig project dat geen verkeersdragend infrastructuurproject is en dat stikstofemissiegenererende vervoersbewegingen veroorzaakt, of de wijziging van een dergelijk project;
- 24° Natuurdecreet van 21 oktober 1997: het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu;
- 25° NH₃-N: NH₃ of ammoniak, uitgedrukt als stikstof;
- 26° NO_x of stikstofoxide: stikstofmonoxide en stikstofdioxide, uitgedrukt als stikstofdioxide;
- 27° NO_x-N: NO_x of stikstofoxide, uitgedrukt als stikstof;
- 28° PAS-lijst: de lijst met ammoniakemissiereducerende maatregelen en technieken, die is opgenomen in de bijlage 1 bij dit decreet;
- 29° passend beheer: het beheer dat vastgesteld is in goedgekeurde natuurbeheerplannen als vermeld in artikel 16octies van het Natuurdecreet van 21 oktober 1997, of daarmee vergelijkbare plannen of vergelijkbare overeenkomsten, dat vereist is om binnen de SBZ-H in kwestie de gunstige staat van instandhouding te bereiken voor de stikstofgevoelige habitatypes waarvoor die SBZ-H is aangewezen;
- 30° passende beoordeling: de beoordeling, vermeld in artikel 36ter, §3, van het Natuurdecreet van 21 oktober 1997;
- 31° perceelnummer: het perceelnummer, vermeld in artikel 1.1.7, tweede lid, van de VLAREME van 28 oktober 2016;
- 32° pluimveehouderij: een vergunningsplichtige inrichting als vermeld in rubriek 9.3.1 van de indelingslijst van bijlage 1 bij titel II van het VLAREM, waarin pluimvee gefokt of gehouden wordt, of een vergunningsplichtige gemengde

- inrichting als vermeld in rubriek 9.5 van dezelfde indelingslijst, voor zover er dieren als vermeld in rubriek 9.3.1 van dezelfde indelingslijst, worden gefokt of gehouden;
- 33° rundveehouderij: een vergunningsplichtige inrichting als vermeld in rubriek 9.4.2 of 9.4.3 van de indelingslijst van bijlage 1 bij titel II van het VLAREM, waarin mestkalveren of andere runderachtigen gefokt of gehouden worden, of een vergunningsplichtige gemengde inrichting als vermeld in rubriek 9.5 van dezelfde indelingslijst, voor zover er runderachtigen worden gefokt of gehouden;
- 34° speciale beschermingszone, aangewezen met toepassing van de Habitatrichtlijn of SBZ-H: een van de volgende gebieden:
- a) een gebied dat aangewezen is door de Vlaamse Regering met toepassing van artikel 4, lid 4, van de Habitatrichtlijn of, in afwachting van die aanwijzing, een gebied dat met toepassing van die richtlijn door de Vlaamse Regering definitief is vastgesteld krachtens artikel 36bis, §6, van het Natuurdecreet van 21 oktober 1997 of dat geacht wordt definitief te zijn vastgesteld krachtens artikel 36bis, §12, van het voormelde decreet;
 - b) een gebied dat aangewezen is door het Waalse Gewest of het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest of door een andere lidstaat van de Europese Unie met toepassing van artikel 4, lid 4, van de voormelde richtlijn of, in afwachting van die aanwijzing, een gebied dat voorgesteld is door een van beide gewesten of door een andere lidstaat met toepassing van artikel 4, lid 1, van de voormelde richtlijn, dat door de Europese Commissie van communautair belang is verklaard met toepassing van artikel 4, lid 2, van de voormelde richtlijn;
- 35° titel II van het VLAREM: het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne;
- 36° varkenshouderij: een vergunningsplichtige inrichting als vermeld in rubriek 9.4.1 van de indelingslijst van bijlage 1 bij titel II van het VLAREM, waarin varkens of gespeende biggen gefokt of gehouden worden, of een vergunningsplichtige gemengde inrichting als vermeld in rubriek 9.5 van dezelfde indelingslijst, voor zover er varkens of gespeende biggen worden gefokt of gehouden;
- 37° veehouderij: een vergunningsplichtige IIOA als vermeld in rubriek 9 van de indelingslijst van bijlage 1 bij titel II van het VLAREM, voor zover er dieren worden gehouden die behoren tot een diersoort die opgenomen is in de lijst, vermeld in artikel 27, §1, van het Mestdecreet van 22 december 2006;
- 38° vleesvee: dieren van de diersoort rundvee als vermeld in de tabel die opgenomen is in artikel 27, §1, eerste lid, van het Mestdecreet van 22 december 2006, die geen mestkalveren of melkvee zijn;
- 39° VLM: de Vlaamse Landmaatschappij, vermeld in artikel 2 van het decreet van 21 december 1988 houdende oprichting van de Vlaamse Landmaatschappij;
- 40° VMM: de Vlaamse Milieumaatschappij, vermeld in artikel 10.2.1 van het DABM van 5 april 1995.

Tenzij bij dit decreet een andersluidende definitie is bepaald, zijn de volgende definities van toepassing in dit decreet :

- 1° de definities, vermeld in artikel 1.1.2 en 5.1.1 van het DABM van 5 april 1995;
- 2° de definities, vermeld in artikel 2 van het Natuurdecreet van 21 oktober 1997;
- 3° de definities, vermeld in artikel 2, eerste lid, van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning.

Art. 3. §1. De impactscore van een project is de procentuele verhouding van de grootste waarde van de totale stikstofdepositie van een project tegenover de kritische depositiewaarde van de al dan niet actueel aanwezige Europees te beschermen habitats in de toetszone van het project, bepaald conform hierna vermelde leden.

Bij de bepaling van de impactscore worden alleen locaties in aanmerking genomen waarvan de kritische depositiewaarde van een al dan niet actueel aanwezige Europees te beschermen habitat als gevolg van de achtergronddepositie wordt overschreden, of door de cumulatie van de achtergronddepositie en het project zou worden overschreden.

De toetszone is het geheel van de volgende locaties, voor zover die liggen binnen SBZ-H en binnen een straal van 20 kilometer van de emissiebron:

- 1° de locaties van de actueel aanwezige Europees te beschermen habitats;
- 2° de locaties van de tot doel gestelde Europees te beschermen habitats op terreinen onder passend beheer;
- 3° de zoekzones, vermeld in artikel 2, 70°, van het Natuurdecreet van 21 oktober 1997 voor de Europees te beschermen habitats. Daarvoor worden de zoekzones gebruikt van de zoekzonekaart van 2015, vermeld in artikel 36ter, §1, zesde lid, van het voormelde decreet, of van de zoekzonekaart die in voorkomend geval overeenkomstig dat artikel aangepast is.

In dit artikel wordt verstaan onder Europees te beschermen habitats: de habitats, vermeld in artikel 2, 62°, van het Natuurdecreet van 21 oktober 1997, voor zover het stikstofgevoelige habitats betreft waarvoor de betrokken SBZ-H of SBZ-H's is of zijn aangewezen.

§2. De Vlaamse overheid werkt een onlinetoepassing uit en stelt deze ter beschikking om de impactscore te berekenen.

Behoudens andersluidende bepaling is de berekening van de impactscore, vermeld in paragraaf 1, eerste lid, het resultaat van de impactscoreberekening die uitgevoerd is met de onlinetoepassing, zodra de Vlaamse overheid die ter beschikking stelt.

Afdeling 2. Doelstellingen

Art. 4. §1. Dit decreet heeft als doel bij te dragen aan de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen voor Europees beschermde natuur door de impact van stikstofdepositie op speciale beschermingszones die aangewezen zijn met toepassing van de Habitatrichtlijn, structureel en planmatig terug te dringen.

§2. Om de doelstelling, vermeld in paragraaf 1, te realiseren, worden de ammoniakemissies en de NO_x-emissies gereduceerd zodat de totale jaarlijkse emissie van het Vlaamse Gewest vanaf 1 januari 2031 beperkt is tot 21.800 ton NO_x-N en 21.300 ton NH₃-N. Daardoor wordt een reductie gerealiseerd van 45,0% NO_x en 40,3% NH₃.

Die reducties worden berekend ten opzichte van de meest recent gerapporteerde emissies voor het referentiejaar 2015, zoals gerapporteerd door de VMM overeenkomstig artikel 2.10.4.1 van titel II van het VLAREM. De totale emissie omvat alle emissiebronnen van het Vlaamse Gewest. De emissies van vliegtuigen, buiten de landings- en startcyclus, worden niet in rekening gebracht.

Als de methodiek waarmee de jaaremmissies voor het referentiejaar 2015 of de emissieprognoses voor 2030 worden berekend, zou worden aangepast, kan de Vlaamse Regering de reductiedoelstellingen, vermeld in het eerste lid, aanpassen, op voorwaarde dat aangetoond kan worden dat daardoor een gelijkwaardige effectieve depositiereductie wordt gerealiseerd zoals op het moment van de inwerkingtreding van dit decreet beoogd met de reductiedoelstellingen als vermeld in het eerste lid.

§3. Om de emissiereducties, vermeld in paragraaf 2, te realiseren, worden minstens de volgende reducties gerealiseerd door veehouderijen:

- 1° reductie van de omvang van de varkensstapel in Vlaanderen met 30%;
- 2° voor varkens en pluimvee in niet-AEA-stallen: een reductie van 5700 ton NH₃-N voor varkens en 2090 ton NH₃-N voor pluimvee, waardoor een ammoniakemissiereductie van 60% gerealiseerd wordt;
- 3° voor rundveehouderijen: een reductie van de ammoniakemissies zodat de totale jaarlijkse stalemissie van de betreffende deelsector vanaf 1 januari 2031 beperkt is tot respectievelijk 2794 ton NH₃-N voor vleesvee, 3271 ton NH₃-N voor melkvee en 438 ton NH₃-N voor mestkalveren, waardoor een reductie gerealiseerd wordt van 15% NH₃ voor de deelsector vlees- en melkvee en een reductie van 20% NH₃ voor de deelsector mestkalveren.

Die reducties worden gerealiseerd tegen 31 december 2030 en berekend ten opzichte van de toestand in referentiejaar 2015. De toestand in referentiejaar 2015 wordt bepaald overeenkomstig paragraaf 2, tweede en derde lid.

§4. Om de emissiereducties, vermeld in paragraaf 2, te realiseren, wordt door de sector van de mestverwerkingsinstallaties minstens een reductie van de ammoniakemissie met 30% gerealiseerd ten opzichte van de ammoniakemissie van de mestverwerkingsinstallaties in 2015, voor inrichtingen die toen al operationeel waren, of ten opzichte van de ammoniakemissie van de mestverwerkingsinstallaties in 2021, voor inrichtingen die in 2015 nog niet operationeel waren.

§5. Tegen 31 december 2030 wordt de oppervlakte die vereist is volgens de instandhoudingdoelstellingen van de SBZ-H voor de stikstofgevoelige habitattypes waarvoor de betrokken SBZ-H zijn aangewezen, onder passend beheer gebracht, met inbegrip van stikstofsaneringsmaatregelen op perceelsschaal. Hierbij wordt prioritair en uiterlijk tegen 2026 gekeken naar de SBZ-H waar de piekbelasters impact op hebben en vervolgens naar de SBZ-H waar de meeste rundveebedrijven gelegen zijn.

Tegen 1 januari 2045 zijn in de 193 deelzones van de SBZ-H waar hydrologisch herstel nodig is als onderdeel van een effectieve stikstofsanering, projecten voor de uitvoering van stikstofsaneringsmaatregelen op landschapsschaal uitgevoerd voor de stikstofgevoelige habitattypes waarvoor de betrokken SBZ-H zijn aangewezen, met als tussentijdse doelstelling dat die projecten zijn opgestart in 140 van de 193 deelzones tegen 1 januari 2030.

In deze paragraaf wordt verstaan onder:

- 1° landschapsschaal: het landschappelijke geheel dat de kwaliteit van de stikstofgevoelige Europees te beschermen habitats mee bepaalt;
- 2° stikstofsaneringsmaatregelen: de instandhoudingsmaatregelen die nodig zijn om de effecten te verminderen of weg te nemen van stikstofdepositie op de stikstofgevoelige habitattypes waarvoor de betrokken SBZ-H zijn aangewezen.

Hoofdstuk 2. Bronmaatregelen

Afdeling 1. Vaststelling van PAS-referentie 2030

Art. 5. Voor elke veehouderij wordt een PAS-referentie 2030 bepaald. De PAS-referentie 2030 is de maximale ammoniakemissie, uitgedrukt in kg NH₃/jaar, die na 31 december 2030 nog mag plaatsvinden op de IIOA.

De PAS-referentie 2030 wordt bepaald aan de hand van de ammoniakemissies in de 'referentiesituatie 2021' waarop de reductiedoelstellingen en de vrijstellingen, vermeld in dit decreet, worden toegepast.

De 'referentiesituatie 2021' wordt bepaald door de gemiddelde veebezetting van de betrokken IIOA, gespecificeerd per stalsysteem waarin de betrokken dieren gehouden werden, overeenkomstig de gegevens van de Mestbankaangifte voor het productiejaar 2021, te vermenigvuldigen met de relevante ammoniakemissiefactoren die opgenomen zijn in de lijst die als bijlage 2 bij dit decreet is gevoegd. Als de gemiddelde veebezetting, overeenkomstig de gegevens van de Mestbankaangifte voor het productiejaar 2021, in voorkomend geval verhoogd met de leegstandspercentages die opgenomen zijn in de lijst die als bijlage 2 bij dit decreet is gevoegd, hoger is dan de vergunde of geakteerde aantallen voor de betrokken IIOA, wordt, om de 'referentiesituatie 2021' te bepalen, de gemiddelde veebezetting van de betrokken IIOA, in voorkomend geval verhoogd met de leegstandspercentages die opgenomen zijn in de lijst die als bijlage 2 bij dit decreet is gevoegd, begrensd tot de vergunde of geakteerde aantallen voor de betrokken IIOA.

De Mestbank stelt de betrokken gegevens van de Mestbankaangifte voor het productiejaar 2021, vermeld in het derde lid, ter beschikking van de exploitant.

De Vlaamse Regering bepaalt nadere regels voor de toepassing van dit artikel, en kan een afwijkende berekeningsmethode van de referentiesituatie bepalen voor bedrijven die sinds het jaar 2019 investeringen hebben gedaan inzake dierplaatsen of geconfronteerd werden met een overmachtssituatie die een impact had op de gemiddelde veebezetting in 2021. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen inzake de toewijzing van dieren aan een welbepaalde diercategorie overeenkomstig de gegevens van de Mestbankaangifte.

Afdeling 2. Algemene bepalingen

Art. 6. §1. Om de ammoniakemissie door veehouderijen en mestverwerkingsinstallaties te reduceren, wordt een lijst opgemaakt met ammoniakemissiereducerende maatregelen. Die maatregelen kunnen bestaan uit staltechnieken, bedrijfsmanagementtechnieken of andere maatregelen.

De lijst met ammoniakemissiereducerende maatregelen bevat voor elke maatregel die op de lijst is opgenomen, minstens:

- 1° een nadere omschrijving van de maatregel;
- 2° de emissiereductie die met de maatregel bereikt wordt;
- 3° in voorkomend geval de emissiereducerende maatregelen waarmee de maatregel in kwestie gecombineerd kan worden, en de aangepaste emissiereductie als de maatregel in kwestie gecombineerd wordt met een andere emissiereducerende maatregel;
- 4° de categorie of categorieën waarvoor de maatregel toegepast kan worden;
- 5° de wijze waarop de toepassing van de maatregel opgevolgd en gecontroleerd zal worden.

De Vlaamse Regering bepaalt de wijze waarop de lijst, vermeld in het eerste lid, vastgesteld, geëvalueerd of aangepast wordt en kan de gegevens, vermeld in het tweede lid, aanvullen of wijzigen.

§2. Bij een aanpassing van de lijst met ammoniakemissiereducerende maatregelen wordt voor elke maatregel die op de lijst is opgenomen en gewijzigd wordt, minstens vermeld:

- 1° of de exploitanten die de betreffende maatregel al toepassen, aanpassingen moeten doorvoeren, en welke aanpassingen ze moeten doorvoeren;
- 2° de termijn waarin de exploitant de aanpassingen, vermeld in punt 1°, moet doorvoeren;
- 3° de emissiereductie die met de maatregel bereikt wordt, waarbij een onderscheid gemaakt kan worden rekening houdend enerzijds met de termijn, vermeld in punt 2°, en anderzijds met de aanpassingen die al of niet doorgevoerd worden.

§3. In afwachting van de opmaak van de lijst met ammoniakemissiereducerende maatregelen gelden de AEA-lijst en de PAS-lijst als lijst van ammoniakemissiereducerende maatregelen en kan de Vlaamse Regering de PAS-lijst aanpassen.

In afwachting van een vaststelling door de Vlaamse Regering van de wijze waarop de lijst met ammoniakemissiereducerende maatregelen vastgesteld en gewijzigd wordt, wordt de lijst op dezelfde wijze vastgesteld en gewijzigd als de AEA-lijst, en dit overeenkomstig de procedure, vermeld in bijlage II bij het ministerieel besluit van 19 maart 2004 houdende vaststelling van de lijst van ammoniakemissiearme stalsystemen in uitvoering van artikel 1.1.2 en artikel 5.9.2.1bis van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne.

Art. 7. De leverancier die een emissiereducerende maatregel op de markt wil brengen die afwijkt van de maatregelen die opgenomen zijn in de lijst van ammoniakemissiereducerende maatregelen, of een emissiereducerende maatregel die een volledig nieuw concept betreft, en die nog metingen moet uitvoeren om de maatregel in kwestie te laten opnemen in de lijst van ammoniakemissiereducerende maatregelen, kan vragen dat de maatregel in kwestie als testtechniek gekwalificeerd wordt.

De Vlaamse Regering bepaalt:

- 1° de voorwaarden waaraan een maatregel moet voldoen om als testtechniek gekwalificeerd te kunnen worden;
- 2° de procedure die een leverancier moet volgen, en de gegevens die daarbij bezorgd moeten worden om bij het Administratief Team Luchtemissies Veeteelt, vermeld in artikel 2.17.2 van titel II van het VLAREM, een aanvraag in te dienen om voor een bepaalde maatregel de kwalificatie als testtechniek te verkrijgen;
- 3° de procedure die het Administratief Team Luchtemissies Veeteelt moet volgen om een beslissing te nemen;
- 4° nadere regels voor de inhoud van beslissingen van het Administratief Team Luchtemissies Veeteelt over de kwalificatie van een maatregel als testtechniek en de aspecten die in de betreffende beslissing minstens moeten worden opgenomen;
- 5° de gegevens die bij de opname van de maatregel in de lijst met ammoniakemissiereducerende maatregelen moeten worden vermeld als de testtechniek gekwalificeerd en vervolgens gerealiseerd is.

Afdeling 3. Generieke bronmaatregelen voor veehouderijen

Onderafdeling 1. Generieke bronmaatregelen voor varkens- en pluimveehouderijen

Art. 8. §1. De exploitant van een varkens- of pluimveehouderij realiseert tegen 31 december 2030 een ammoniakemissiereductie van 60% ten opzichte van de ammoniakemissies in de referentiesituatie 2021 die afkomstig waren van dieren die werden gehouden in een niet-AEA-stal.

§2. De exploitant van een varkens- of pluimveehouderij realiseert tegen 31 december 2030 zijn PAS-referentie 2030 door:

- 1° een al dan niet bijkomende techniek toe te passen die is opgenomen op de lijst met ammoniakemissiereducerende maatregelen, vermeld in artikel 6;
- 2° het aantal dierplaatsen en de daaraan verbonden inrichtingen, activiteiten of aanhorigheden, te verminderen;
- 3° een combinatie van punt 1° en 2°.

De exploitant kan de PAS-referentie 2030 realiseren binnen de diersoorten varkens, pluimvee of rundvee van de betrokken veehouderij.

Als de exploitant de PAS-referentie 2030 wil realiseren op de wijze, vermeld in het eerste lid, 1° of 3°, moet hij daarvoor uiterlijk op 30 september 2029 over een aangepaste vergunning beschikken.

Als de exploitant de PAS-referentie 2030 wil realiseren op de wijze, vermeld in het eerste lid, 2°, doet hij daarvoor uiterlijk op 30 september 2029 een melding van de gedeeltelijke of gehele stopzetting overeenkomstig artikel 98 van het besluit van de Vlaamse Regering van 27 november 2015 tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning.

Als de exploitant niet tijdig of onvoldoende uitvoering geeft aan de verplichtingen, vermeld in het derde of vierde lid, of als de vergunning niet verleend is, wordt vanaf 1 oktober 2029 de vergunning ambtshalve aangepast conform de PAS-referentie 2030 door het aantal dierplaatsen en de inrichtingen, activiteiten of aanhorigheden die daaraan verbonden zijn, te verminderen. Daarvoor wordt de procedure, vermeld in hoofdstuk 7, afdeling 1, van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, op overeenkomstige wijze toegepast. De procedure tot ambtshalve aanpassing wordt stopgezet indien tijdens deze procedure alsnog de vereiste vergunning wordt bekomen.

§3. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor de toepassing van dit artikel.

Art. 9. In afwijking van artikel 68, eerste lid, van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning kan de bevoegde overheid een omgevingsvergunning verlenen tot en met 31 december 2030 voor de verdere exploitatie van een varkens- of pluimveehouderij die niet in overeenstemming is met de PAS-referentie 2030, op voorwaarde dat er geen stijging is van de stikstofemissies.

De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor de toepassing van dit artikel.

Onderafdeling 2. Generieke bronmaatregelen voor rundveehouderijen

Art. 10. Uiterlijk tegen 31 december 2025 neemt iedere rundveehouderij een al dan niet bijkomende techniek die is opgenomen op de lijst met ammoniakemissiereducerende maatregelen, vermeld in artikel 6, met een minimaal rendement van 5%. In afwijking hiervan kan een gelijkwaardig rendement worden bereikt door het aantal dierplaatsen en de daaraan verbonden inrichtingen, activiteiten of aanhorigheden, te verminderen, of door een combinatie van een ammoniakemissiereducerende maatregel en een vermindering van het aantal dierplaatsen.

Rundveehouderijen waarbij een ingreep als vermeld in het eerste lid al vervat zit in de geldende vergunning, worden geacht te hebben voldaan aan de verplichting, vermeld in het eerste lid, als die ingreep nog niet in de vergunningstoestand van 1 januari 2015 vervat zat.

In afwijking van artikel 5, 1°, c), juncto, artikel 6 van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning wordt voor de vergunningsplichtige verandering ter naleving van de verplichtingen die voortvloeien uit het eerste lid, de meldingsprocedure, vermeld in hoofdstuk 10 van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, op overeenkomstige wijze toegepast.

De exploitant neemt de maatregel of maatregelen, vermeld in punt 1° van het eerste lid, ook op in de aangifte, vermeld in artikel 23 van het Mestdecreet van 22 december 2006.

Art. 11. §1. De exploitant van een rundveehouderij zorgt dat tegen 31 december 2030 ten opzichte van de ammoniakemissies in de 'referentiesituatie 2021', vermeld in artikel 5, tweede lid, de ammoniakemissie die afkomstig is van:

- 1° vleesvee, niet gestegen is;
- 2° melkvee, met 25% gereduceerd wordt;
- 3° mestkalveren, met 28% gereduceerd wordt.

Als de Vlaamse Regering overeenkomstig artikel 58 de reductiepercentages voor de deelsectoren van de rundveehouderij heeft geactualiseerd, gelden, in afwijking van het eerste lid, die geactualiseerde reductiepercentages in de plaats van de reductiepercentages, vermeld in het eerste lid.

§2. De exploitant van een rundveehouderij realiseert tegen 31 december 2030 zijn PAS-referentie 2030 door:

- 1° een al dan niet bijkomende techniek toe te passen die is opgenomen op de lijst met ammoniakemissiereducerende maatregelen, vermeld in artikel 6;
- 2° het aantal dierplaatsen en de inrichtingen, activiteiten of aanhorigheden die eraan verbonden zijn, te verminderen;
- 3° een combinatie van punt 1° en 2°.

De exploitant kan de PAS-referentie 2030 realiseren binnen de diersoorten varkens, pluimvee of rundvee van de betrokken veehouderij.

Als de exploitant de PAS-referentie 2030 wil realiseren op de wijze, vermeld in het eerste lid, 1° of 3°, moet hij daarvoor uiterlijk op 30 september 2029 over een aangepaste vergunning beschikken.

Als de exploitant de PAS-referentie 2030 wil realiseren op de wijze, vermeld in het eerste lid, 2°, doet hij daarvoor uiterlijk op 30 september 2029 een melding van gehele of gedeeltelijke stopzetting overeenkomstig artikel 98 van het besluit van de Vlaamse Regering van 27 november 2015 tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning.

Als de exploitant niet tijdig of onvoldoende uitvoering geeft aan de verplichtingen, vermeld in het derde of vierde lid, of als de vergunning niet verleend is, wordt vanaf 1 oktober 2029 de vergunning ambtshalve aangepast conform de PAS-referentie 2030 door het aantal dierplaatsen en de inrichtingen, activiteiten of aanhorigheden die eraan verbonden zijn, te verminderen. Daarvoor wordt de procedure, vermeld in hoofdstuk 7, afdeling 1, van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, op overeenkomstige wijze toegepast. De procedure tot ambtshalve aanpassing wordt stopgezet indien tijdens deze procedure alsnog de vereiste vergunning wordt bekomen.

§3. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor de toepassing van dit artikel.

Art. 12. In afwijking van artikel 68, eerste lid, van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning kan de bevoegde overheid een omgevingsvergunning verlenen tot en met 31 december 2025 voor de verdere exploitatie van een rundveehouderij die geen piekbelaster is, die niet in overeenstemming is met de PAS-referentie 2030, noch uitvoering geeft aan artikel 10, op voorwaarde dat er geen stijging van de stikstofemissies is.

Art. 13. In afwijking van artikel 68, eerste lid, van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning kan de bevoegde overheid een omgevingsvergunning verlenen tot en met 31 december 2030 voor de verdere exploitatie van een rundveehouderij die geen piekbelaster is en die niet in overeenstemming is met de PAS-referentie 2030, op voorwaarde dat er geen stijging van de stikstofemissies is.

Onderafdeling 3. Vrijstellingsregeling voor kleinschalige veehouderijen, biologische en bepaalde andere veehouderijen

Art. 14. §1. Er kan een vrijstelling van de verplichtingen, vermeld in artikel 8 tot en met 13, worden bekomen in de volgende gevallen:

- 1° veehouderijen die een jaaremissie van minder dan 500 kg ammoniak hebben volgens de vergunde dieraantallen in het jaar van de inwerkingtreding van dit decreet en een impactscore lager dan of gelijk aan 0,025% in het jaar van de inwerkingtreding van dit decreet;
- 2° biologische bedrijven met een impactscore lager dan of gelijk aan 1% in het jaar van de inwerkingtreding van dit decreet.

Voor de toepassing van dit artikel wordt voor de berekening van de impactscores rekening gehouden met de vergunde dierplaatsen.

§2. De exploitant van een IIOA die voor de gevallen, vermeld in paragraaf 1, eerste lid, een vrijstelling wil, bezorgt daarvoor een aangifte per beveiligde zending aan de overheid die bevoegd zou zijn om een vergunningsaanvraag van de exploitatie te beoordelen. De aangifte wordt bezorgd tegen 31 maart 2025 als het een rundveehouderij met melkvee of mestkalveren betreft en tegen 30 september 2029 in de andere gevallen.

De exploitant voegt bij zijn aangifte, vermeld in het eerste lid:

- 1° de gegevens, vermeld in artikel 21, §1, derde lid, ter staving van de impactscore;
- 2° de geldende vergunningstoestand.

De exploitant voegt bij de aangifte, vermeld in het eerste lid, al de nodige documenten.

De vergunningverlenende overheid gaat na of de exploitant voldoet aan de voorwaarden voor de vrijstelling, vermeld in paragraaf 1, eerste lid, 1° of 2°.

§3. De vergunningverlenende overheid neemt een beslissing over de aangifte binnen een termijn van zestig dagen, die ingaat op de dag na de datum van de aangifte. De vergunningverlenende overheid brengt de persoon die de aangifte heeft gedaan, binnen dezelfde termijn daarvan op de hoogte.

Als de vrijstelling wordt verleend, geldt die vanaf de dag na de datum van de kennisgeving, vermeld in het eerste lid.

Art. 15. De exploitant die voor zijn IIOA beschikt over een vrijstelling als vermeld in artikel 14, past de maatregelen van de lijst met ammoniakemissiereducerende maatregelen, vermeld in artikel 6, toe die binnen de specifieke bedrijfsrealiteit geïmplementeerd kunnen worden. Voor de biologische bedrijven moeten die maatregelen bovendien verenigbaar zijn met het 'lastenboek bio'.

De Vlaamse Regering bepaalt:

- 1° nadere regels voor de implementeerbaarheid en verenigbaarheid van de maatregelen, vermeld in het eerste lid;
- 2° de termijn waarin de maatregelen, vermeld in het eerste lid, uitgevoerd moeten worden;
- 3° de voorwaarden waaronder gebruikgemaakt kan worden van flankerend beleid voor de toepassing van de maatregelen, vermeld in het eerste lid.

Afdeling 4. Bronmaatregelen voor mestverwerkingsinstallaties

Art. 16. Uiterlijk tegen 31 december 2030 wordt de totale ammoniakemissie van de mestverwerkingsinstallaties die vergund zijn voor de datum van de inwerkingtreding van dit decreet, met 30% gereduceerd ten opzichte van de totale ammoniakemissie in 2015 van de mestverwerkingsinstallaties.

Art. 17. Uiterlijk tegen 31 december 2027 implementeert iedere exploitant van een mestverwerkingsinstallatie die vergund is voor de datum van de inwerkingtreding van dit decreet, minstens één ammoniakemissiereducerende maatregel uit de lijst met ammoniakemissiereducerende maatregelen, vermeld in artikel 6.

Mestverwerkingsinstallaties waarbij een reductiemaatregel als vermeld in het eerste lid al is opgenomen in de geldende vergunning, worden geacht te hebben voldaan aan de verplichting, vermeld in het eerste lid.

In afwijking van artikel 5, 1°, c) juncto, artikel 6 van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning wordt voor de vergunningsplichtige verandering ter naleving van de verplichtingen die voortvloeien uit het eerste lid, de meldingsprocedure, vermeld in hoofdstuk 10 van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, op overeenkomstige wijze toegepast.

Art. 18. Begin 2028 gaat een instantie die door de Vlaamse Regering is aangewezen, na of, rekening houdend met de implementatie van de ammoniakemissiereducerende maatregelen, vermeld in artikel 17, eerste lid, de reductie van 30%, vermeld in artikel 16, gerealiseerd wordt.

Als die instantie vaststelt dat de reductie niet wordt gerealiseerd, neemt de Vlaamse Regering, om de reductie van 30%, vermeld in artikel 16, te realiseren, bijkomende maatregelen ten aanzien van mestverwerkingsinstallaties die vergund zijn voor de datum van de inwerkingtreding van dit decreet die minder dan 30% ammoniakemissiereductie gerealiseerd hebben en waarvan de impactscore hoger is dan een door de Vlaamse Regering te bepalen minimale impactscore.

Om te bepalen of een mestverwerkingsinstallatie een ammoniakemissiereductie van minstens 30% gerealiseerd heeft, wordt, op basis van de gegevens die op dat moment beschikbaar zijn, de ammoniakemissie van de mestverwerkingsinstallatie in 2021 vergeleken met de ammoniakemissie van de mestverwerkingsinstallatie in 2027, waarbij geen rekening wordt gehouden met de impact van emissiereducerende maatregelen die de mestverwerkingsinstallatie in kwestie in 2021 toepaste, om de ammoniakemissie van de mestverwerkingsinstallatie in 2021 te bepalen.

De bijkomende maatregelen, vermeld in het tweede lid, die de Vlaamse Regering zal vaststellen, kunnen betrekking hebben op het opleggen van emissiereducerende maatregelen, het invoeren van een capaciteitsvermindering van de mestverwerkingsinstallatie of een combinatie van beide. De Vlaamse Regering zal het opleggen van maatregelen beperken tot de mestverwerkingsinstallaties met een te bepalen minimale impactscore, waardoor het opleggen van de maatregelen beperkt zal worden tot de mestverwerkingsinstallaties met de hoogste impactscores. De Vlaamse Regering kan, voor mestverwerkingsinstallaties waarvoor de ammoniakemissie in 2021 door overmacht niet representatief was, bepalen dat de gerealiseerde ammoniakemissiereductie beoordeeld zal worden ten opzichte van een andere uitgangssituatie dan de ammoniakemissie in 2021.

Art. 19. De Vlaamse Regering wordt belast met het uitwerken van sectorale voorwaarden als vermeld in artikel 5.4.1 van het DABM van 5 april 1995, voor mestverwerkingsinstallaties.

De Vlaamse Regering bepaalt de minimaal verplichte technieken voor ammoniakemissiereductie en de constructie- en werkingsvoorwaarden voor toepasbare luchtwassystemen.

Afdeling 5. Piekbelasters

Art. 20. Een piekbelaster is een IIOA waarvoor de impactscore hoger is dan of gelijk is aan 50%. Om die impactscore te bepalen, wordt van elk van de drie laatste jaren voorafgaand aan de inwerkingtreding van dit decreet een impactscore berekend. Een IIOA wordt als piekbelaster beschouwd als minimaal twee van de drie impactscores die op die manier berekend zijn, hoger zijn dan of gelijk zijn aan 50%.

Voor de toepassing van het eerste lid wordt bij de berekening van de drie impactscores bij veehouderijen rekening gehouden met de gemiddelde veebezetting van elk van de drie laatste jaren die voorafgaan aan de inwerkingtreding van dit decreet. Een veehouderij wordt als piekbelaster beschouwd als minimaal twee van de drie impactscores die op die manier berekend zijn, hoger zijn dan of gelijk zijn aan 50%.

Art. 21. §1. Voor de identificatie van de piekbelasters worden door de VLM impactscores berekend.

Voor de berekening van de impactscores worden de volgende parameters gehanteerd:

- 1° de meest recente biologische waarderingskaart en habitatkaart;
- 2° het passende beheer van het jaar waarvoor de impactscore wordt berekend;
- 3° de zoekzones van de zoekzonekaart, vermeld in artikel 36ter, §1, zesde lid, van het Natuurdecreet van 21 oktober 1997, of van de zoekzonekaart die in voorkomend geval overeenkomstig dat artikel is aangepast;
- 4° het emissiemodel ammoniak in Vlaanderen (EMAV) versie 2.1;
- 5° de achtergronddepositie (VLOPS) van het jaar waarvoor de impactscore wordt berekend;
- 6° de meteorologische data van het jaar waarvoor de impactscore wordt berekend.

Voor de berekening van de impactscore worden voor elke betrokken IIOA de volgende gegevens gebruikt:

- 1° de kenmerken van de emissiepunten van de betrokken IIOA;
- 2° in voorkomend geval de gebruikte emissiereducerende technieken;
- 3° de gegevens over andere stikstofemissies op de IIOA in kwestie dan stikstofemissies ten gevolge van het houden van dieren in stallen, overeenkomstig de gegevens van de vergunning van de IIOA in kwestie;
- 4° in voorkomend geval alle andere relevante extra gegevens waarover de overheid beschikt, met inbegrip van eventuele gegevens van een of meer terreinbezoeken.

Alleen emissiereducerende technieken die voldoen aan al de volgende voorwaarden, worden in rekening gebracht:

- 1° de techniek staat vermeld op de AEA-lijst of de PAS-lijst;
- 2° de techniek in kwestie is als vergunningsvoorwaarde opgenomen in de vergunning voor de IIOA in kwestie;
- 3° de techniek in kwestie is in het kalenderjaar dat voorafgaat aan de inwerkingtreding van dit decreet, op de IIOA in kwestie toegepast;
- 4° de techniek in kwestie is voor het kalenderjaar dat voorafgaat aan de inwerkingtreding van dit decreet, vermeld in de Mestbankaangifte die betrekking heeft op de IIOA in kwestie.

§2. Voor een IIOA waar in de drie laatste jaren die voorafgaan aan de inwerkingtreding van dit decreet, dieren werden gehouden, worden drie impactscores berekend. Daarvoor worden de gegevens voor de berekening van de impactscore, vermeld in paragraaf 1, telkens aangevuld met de gemiddelde veebezetting van elk van de drie laatste jaren die voorafgaan aan de inwerkingtreding van dit decreet.

Om de gemiddelde veebezetting te bepalen, wordt gebruikgemaakt van de gegevens uit de Mestbankaangifte, tenzij de gemiddelde veebezetting in een bepaald jaar lager is dan 75% van het vergunde aantal standplaatsen voor de IIOA in kwestie. In dat geval wordt voor de berekening van de impactscore voor het jaar in kwestie de gemiddelde veebezetting voor het jaar in kwestie bepaald op 75% van het vergunde aantal standplaatsen voor de IIOA in kwestie.

De persoonsgegevens die in het kader van dit artikel verzameld worden, mogen enkel verwerkt worden om de piekbelasters te identificeren, in het kader van de opvolging en de handhaving van de verplichtingen voor piekbelasters en in het kader van het flankerend beleid ter zake van piekbelasters.

Art. 22. §1. De VLM brengt uiterlijk binnen een jaar na de inwerkingtreding van dit decreet de exploitant van de IIOA met een beveiligde zending op de hoogte van het resultaat van de berekende impactscore en de aanduiding als piekbelaster.

Bij die kennisgeving worden de gegevens meegedeeld op grond waarvan de impactscore werd berekend en wordt ook meegedeeld of de IIOA in het jaar 2015 een impactscore lager dan 50% had.

§2. Binnen een termijn van dertig dagen vanaf de derde dag na de verzending van de beveiligde zending, vermeld in paragraaf 1, kan de exploitant met een beveiligde zending een administratief beroep daartegen indienen bij de minister.

Als er geen administratief beroep is ingediend conform het eerste lid, is de aanduiding als piekbelaster definitief.

§3. Het beroepschrift bevat op straffe van onontvankelijkheid minstens de volgende gegevens voor de IIOA in kwestie:

- 1° een plan met aanduiding van de aanwezige gebouwen, met de vermelding van de volgende gegevens per gebouw:
 - a) alle aanwezige emissie- en of ventilatiepunten;
 - b) het aantal standplaatsen, gespecificeerd per diercategorie;
 - c) de aanduiding of een maatregel van de PAS-lijst of van de AEA-lijst van toepassing is;
- 2° per emissie- of ventilatiepunt, vermeld in punt 1°, a), de volgende gegevens:
 - a) de x,y-coördinaten;
 - b) de vermelding of de luchtaanvoer naar het emissie- of ventilatiepunt in kwestie op natuurlijke of op mechanische wijze gebeurt, waarbij, voor punten waar de luchtaanvoer op mechanische wijze gebeurt, per punt de volgende gegevens vermeld worden:
 - 1) de vermelding of de uitstoot van het punt in kwestie verticaal of horizontaal georiënteerd is;
 - 2) de diameter van het emissie- of ventilatiepunt in kwestie, bij uitstoot;
 - 3) het debiet van het emissie- of ventilatiepunt in kwestie;
 - c) de hoogte van het emissie- of ventilatiepunt in kwestie, bij uitstoot;
 - d) de temperatuur van de geëmitteerde lucht. Als de temperatuur van de geëmitteerde lucht kan variëren, de minimale en de maximale temperatuur van de geëmitteerde lucht;
- 3° een oplijsting van de vergunde situatie en een kopie van alle verleende vergunningen en meldingen.

Als het beroepschrift de in het eerste lid vermelde gegevens niet bevat, wordt de beroepsindiener gevraagd de ontbrekende gegevens of documenten toe te voegen en wordt de termijn waarbinnen dit moet gebeuren meegedeeld.

De beroepsindiener voegt bij het beroepschrift al de nodige documenten met bewijskracht en een inventaris van de bijgevoegde documenten.

De beroepsindiener kan in zijn beroepschrift ook vragen dat de VLM een bedrijfsbezoek uitvoert.

De Vlaamse Regering kan bepalen welke andere documenten op straffe van onontvankelijkheid bij het beroepschrift moeten worden gevoegd en kan nadere regels bepalen voor het beroep en het bedrijfsbezoek.

§4. De minister of zijn gemachtigde verifieert, in voorkomend geval na een bedrijfsbezoek, de gegevens, vermeld in het administratieve beroepschrift, analyseert de bijgevoegde stukken en laat een nieuwe berekening van de impactscore uitvoeren.

De minister neemt een definitieve beslissing over de aanduiding als piekbelaster binnen een termijn van zestig dagen na de ontvangst van het administratieve beroep.

Als er bijkomende stukken worden opgevraagd of als er een bedrijfsbezoek wordt uitgevoerd, start, in afwijking van het tweede lid, de termijn van zestig dagen pas na de ontvangst van het laatste bijkomende stuk of na de dag waarop het bedrijfsbezoek is uitgevoerd.

De beroepsindiener wordt met een beveiligde zending binnen een termijn van tien dagen na de beslissing op de hoogte gebracht van de beslissing over de aanduiding als piekbelaster.

§5. Als de gegevens die op basis van dit artikel verzameld worden, persoonsgegevens bevatten, mogen deze enkel verwerkt worden om de piekbelasters te identificeren, in het kader van de opvolging en de handhaving van de verplichtingen voor piekbelasters en in het kader van het flankerend beleid ter zake van piekbelasters.

Art. 23. §1. De exploitant van een IIOA die ofwel in de kennisgeving, vermeld in artikel 22, §1, ofwel in de beslissing, vermeld in artikel 22, §4, is aangeduid als piekbelaster, zet de IIOA in kwestie integraal stop op het ogenblik dat de vergunning vervalt en uiterlijk op 31 december 2030. Op dat ogenblik vervalt de vergunning voor deze IIOA van rechtswege.

Op de locatie waar een IIOA is stopgezet overeenkomstig de bepalingen van het eerste lid, kan na de stopzetting geen IIOA meer worden vergund die ammoniakemissies veroorzaakt.

§2. In afwijking van paragraaf 1 kan de exploitant van een piekbelaster zijn activiteiten integraal omvormen in functie van het beheer, vermeld in artikel 36ter, §3, eerste lid, van het Natuurdecreet van 21 oktober 1997, dat nodig is voor een gebied in de betrokken SBZ-H. Die omvorming vindt plaats uiterlijk op de dag waarop de vergunning vervalt of op 31 december 2030 als de vergunning op 31 december 2030 of later vervalt.

De exploitant van een definitief aangeduide piekbelaster kan uiterlijk 120 dagen na het verstrijken van de beroepstermijn, vermeld in artikel 22, §2, of na de beslissing, vermeld in artikel 22, §4, bij de minister een verzoek indienen dat hij wil gebruikmaken van de afwijkingsregeling, vermeld in het eerste lid. Dat verzoek bevat de volgende gegevens:

- 1° een kopie van een overeenkomst met de beheerder van een erkend natuurreservaat of zijn gevolmachtigde;
- 2° een olijsting van de vergunde situatie en een kopie van alle verleende vergunningen en meldingen voor de IIOA in kwestie;
- 3° het natuurbeheerplan van het natuurreservaat waarin de betrokken SBZ-H liggen;
- 4° een motivering dat het beheer dat de exploitant voert, noodzakelijk is om de natuurstreefbeelden voor de betrokken percelen te realiseren volgens het natuurbeheerplan dat bij het erkende natuurreservaat hoort;
- 5° een nieuwe berekening van de impactscore van het betrokken bedrijf, waaruit blijkt dat de impactscore van het betrokken bedrijf lager dan 50% is. Bij de berekening van de nieuwe impactscore wordt rekening gehouden met het effect van de integrale omvorming, met inbegrip van een eventuele daling van de veestapel, van het betrokken bedrijf in functie van het beheer, vermeld in het eerste lid.

In afwijking van het tweede lid wordt de termijn van 120 dagen verlengd tot een jaar, als er voor de betrokken SBZ-H nog geen natuurbeheerplan, als vermeld in het tweede lid, 3°, opgemaakt is op het moment van het verstrijken van de beroepstermijn, vermeld in artikel 22, §2, of op de datum van de beslissing, vermeld in artikel 22, §4.

De overeenkomst, vermeld in het tweede lid, 1°, vermeldt:

- 1° de identificatiegegevens van de beheerder of zijn gevolmachtigde;
- 2° de identificatie van de betrokken percelen waarop dieren van de exploitant in kwestie zullen grazen of die de exploitant in kwestie mee zal helpen beheren, met vermelding, voor elk van de betrokken percelen, van het perceelnummer, de ligging, de oppervlakte en het natuurstreefbeeld volgens het natuurbeheerplan dat bij het erkende natuurreservaat hoort, van het betrokken perceel;
- 3° in voorkomend geval, het aantal en de diercategorie, vermeld in artikel 27, §1, van het Mestdecreet van 22 december 2006, van de dieren die in het kader van natuurbeheer zullen worden ingezet, op de percelen, vermeld in punt 2°;
- 4° in voorkomend geval, het aantal maanden per jaar dat de exploitant de dieren moet houden in het kader van natuurbeheer, gespecificeerd per betrokken perceel en diercategorie;
- 5° in voorkomend geval, de periode waarin dieren gehouden zullen worden voor doeleinden in het kader van natuurbeheer;
- 6° de looptijd van de overeenkomst die minimaal negen jaar is.

Het verzoek wordt binnen een termijn van tien dagen na de indiening van het verzoek ter advies voorgelegd aan ANB, VLM, en INBO. Die instanties verlenen een advies binnen een termijn van dertig dagen na de ontvangst van de adviesvraag.

De minister beoordeelt binnen een termijn van negentig dagen na de indiening van het verzoek of de integrale omvorming voldoet aan de voorwaarden van het eerste en het tweede lid en aanvaardt of weigert het verzoek.

De exploitant vraagt na de aanvaarding van het verzoek een vergunning aan die overeenstemt met het aanvaarde verzoek. De exploitant moet, uiterlijk op het moment van de omvorming, vermeld in het eerste lid, beschikken over een vergunning die overeenstemt met het aanvaarde verzoek. Als dat niet het geval is, vervalt de aanvaarding door de minister.

De exploitant van een piekbelaster die gebruikmaakt van de mogelijkheid tot omvorming, vermeld in het eerste lid, kan gebruikmaken van het flankerend beleid om die omvorming te realiseren. Daarbij wordt ook voorzien in de noodzakelijke begeleiding.

Voor de toepassing van deze paragraaf wordt onder de betrokken SBZ-H begrepen de SBZ-H op basis waarvan het bedrijf van de betrokken exploitant overeenkomstig de gegevens uit de kennisgeving, vermeld in artikel 22, §1, of uit de beslissing, vermeld in artikel 22, §4, een impactscore van meer dan 50% heeft.

§3. De Vlaamse Regering kan voor de toepassing van dit artikel de nadere regels bepalen aangaande het stopzetten van de IIOA, vermeld in paragraaf 1, en aangaande de wijze waarop de integrale omvorming, vermeld in paragraaf 2, aangetoond, beoordeeld, en opgevolgd zal worden.

Art. 24. §1. In afwijking van artikel 23, §1, kan de exploitant van een nieuwe piekbelaster zijn activiteiten voortzetten op voorwaarde dat voldaan is aan de volgende drie voorwaarden:

- 1° de exploitant realiseert voor de IIOA in kwestie de emissiereducties, vermeld in afdeling 3 of 4, tegen 31 december 2030;
- 2° de impactscore van de IIOA vermindert tot onder 50%;
- 3° de exploitant beschikt uiterlijk op 31 december 2030 over een vergunning voor de IIOA in kwestie, waaruit blijkt dat hij voldoet aan de voorwaarden, vermeld in punt 1° en 2°.

Voor de toepassing van dit artikel wordt onder een nieuwe piekbelaster begrepen een exploitant van een IIOA die ofwel in de kennisgeving, vermeld in artikel 22, §1, ofwel in de beslissing, vermeld in artikel 22, §4, is aangeduid als piekbelaster en die in het jaar 2015 een impactscore lager dan 50% had als vermeld in artikel 22, §1, tweede lid.

§2. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor de toepassing van dit artikel.

Hoofdstuk 3. Beoordelingskaders voor vergunningverlening wat betreft stikstofdepositie via de lucht

Afdeling 1. Algemene bepalingen

Art. 25. Dit hoofdstuk is van toepassing op omgevingsvergunningsaanvragen die ingediend worden vanaf de inwerkingtreding van dit decreet tot en met 31 december 2030.

Art. 26. Bij een vergunningsaanvraag wordt bij de passende beoordeling de stikstofemissie die wordt ondervangen door projectgebonden ingrepen of mitigerende maatregelen, in mindering gebracht voor de berekening van de totale stikstofemissie en -depositie op voorwaarde dat die ingrepen of maatregelen betrekking hebben op elementen die behoren tot dezelfde vergunningsaanvraag en die gesitueerd zijn op dezelfde locatie.

Art. 27. Voor de toepassing van afdeling 2, 3 en 4 van dit hoofdstuk is bij een verandering van een IIOA de totale stikstofdepositie, vermeld in artikel 3, §1, eerste lid, het geheel van de stikstofdepositie van de reeds vergunde of gemelde IIOA en de stikstofdepositie van de verandering.

Art. 28. §1. Bij de beoordeling van projecten die onder het toepassingsgebied van afdeling 2 vallen, wordt de ammoniakemissie die het gevolg is van industriële processen en die niet voortkomt uit de toepassing van deNO_x-technieken, gezamenlijk met de NO_x-emissie beoordeeld overeenkomstig het beoordelingskader, vermeld in afdeling 2.

§2. Bij de beoordeling van projecten die onder het toepassingsgebied van afdeling 2 vallen, wordt de ammoniakemissie die voortkomt uit de toepassing van deNO_x-technieken, beoordeeld overeenkomstig het beoordelingskader, vermeld in afdeling 4.

In afwijking van het eerste lid wordt de ammoniakemissie die voortkomt uit de toepassing van deNO_x-technieken, gezamenlijk met de NO_x-emissie beoordeeld overeenkomstig het beoordelingskader, vermeld in afdeling 2, als aan al de volgende voorwaarden is voldaan:

- 1° voor de plaatsing van deNO_x-technieken bij inrichtingen die vergund zijn voor de datum van de inwerkingtreding van dit decreet:
 - a) de deNO_x-installatie zorgt voor een NO_x-N-reductie van minstens 50%;
 - b) de impactscore van de IIOA zonder deNO_x-installatie is groter dan of gelijk aan de impactscore van de IIOA met de deNO_x-installatie;
- 2° voor het gebruik van deNO_x-technieken bij inrichtingen die vergund worden na de datum van de inwerkingtreding van dit decreet:
 - a) de deNO_x-installatie zorgt voor een NO_x-N-reductie van minstens 50%;
 - b) de impactscore van de IIOA zonder deNO_x-installatie is groter dan of gelijk aan de impactscore van de IIOA met de deNO_x-installatie;
 - c) als aangetoond wordt dat om technische redenen niet voldaan kan worden aan punt b) en de impactscore van de IIOA kleiner dan 1% is: de bijkomende stikstofdepositie ingevolge de deNO_x-installatie leidt maximaal tot een absolute toename van de impactscore met 0,1%.

Art. 29. Als een veehouderij of mestverwerkingsinstallatie onder het toepassingsgebied van afdeling 2 of 3 en ook van afdeling 4 van dit hoofdstuk valt, wordt het beoordelingskader, vermeld in afdeling 4 van dit hoofdstuk, toegepast voor de totale stikstofdepositie.

Art. 30. Voor de toepassing van afdeling 3 van dit hoofdstuk omvat de totale stikstofdepositie voor de vergunningsaanvraag van een verkeersdragend infrastructuurproject alleen de stikstofdepositie die het gevolg is van het bijkomende verkeer ten opzichte van de bestaande situatie.

Voor de toepassing van afdeling 3 van dit hoofdstuk omvat de totale stikstofdepositie voor een verandering aan een verkeersdragend infrastructuurproject dat een capaciteitsverhoging inhoudt, alleen de stikstofdepositie die het gevolg is van het bijkomende verkeer ten gevolge van de verandering.

Voor de toepassing van afdeling 3 van dit hoofdstuk omvat de totale stikstofdepositie voor een verkeersgenererend project of de verandering ervan de stikstofdepositie ten gevolge van de vervoersbewegingen die het project veroorzaakt.

Art. 31. Onder voorbehoud van de toepassing van artikel 29 wordt voor een project dat valt onder het toepassingsgebied van afdeling 3 en dat ook een IIOA met stikstofemissies omvat, de stikstofdepositie van de integrale IIOA beoordeeld overeenkomstig het beoordelingskader van afdeling 2.

Afdeling 2. Beoordelingskader voor stationaire bronnen van stikstofoxiden

Onderafdeling 1. Toepassingsgebied

Art. 32. Deze afdeling is van toepassing op de omgevingsvergunningsprocedure voor de exploitatie van een IIOA met een of meer stationaire bronnen van stikstofoxiden.

Onderafdeling 2. Drempelwaarde

Art. 33. Bij een omgevingsvergunningsaanvraag voor de exploitatie van een IIOA is de opmaak van een passende beoordeling van de effecten van eutrofiëring via de lucht ten aanzien van SBZ-H niet vereist als de impactscore kleiner is dan of gelijk is aan een drempelwaarde van 1%.

Als de Vlaamse Regering overeenkomstig artikel 57 een aangepaste drempelwaarde heeft vastgesteld, geldt, in afwijking van het eerste lid, die aangepaste drempelwaarde in de plaats van de drempelwaarde, vermeld in het eerste lid.

Onderafdeling 3. Vergunningsaanvragen met passende beoordeling

Art. 34. De opmaak van een passende beoordeling van de effecten van eutrofiëring via de lucht ten aanzien van SBZ-H is vereist bij een omgevingsvergunningsaanvraag voor de exploitatie van een IIOA die niet voldoet aan de voorwaarde, vermeld in artikel 33.

Art. 35. In het geval dat uit de passende beoordeling van de effecten vermeld in artikel 34, hetzij blijkt dat er geen bijkomende stikstofdepositie is ten opzichte van de vergunde situatie hetzij blijkt dat de bijkomende stikstofdepositie van de vergunningsaanvraag ten opzichte van de vergunde situatie leidt tot een stijging van de stikstofdepositie, is er geen betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van de betrokken SBZ-H mogelijk, wat betreft de effecten van eutrofiëring via de lucht als het project de gebiedsspecifieke neerwaartse depositietrend van NO_x in de betrokken SBZ-H niet hypothekeert.

De gebiedsspecifieke neerwaartse depositietrend, vermeld in het eerste lid, wordt bepaald door de vermindering van de depositie van stikstofoxiden, die beoogd wordt door de realisatie van de doelstellingen, vermeld in hoofdstuk 1, afdeling 2, systematisch in aanmerking te nemen voor een specifiek SBZ-H.

Bij de beoordeling of de gebiedsspecifieke neerwaartse depositietrend, vermeld in het eerste lid, wordt gehypothekeerd, kunnen de volgende emissie-reducerende maatregelen in aanmerking genomen worden:

- 1° technisch-economische reductiemaatregelen die streven naar de ondergrens van de met BBT geassocieerde emissieniveaus bij GPBV-installaties of bij niet-GPBV-installaties die strenger zijn dan voorgeschreven in titel II van VLAREM. Om de economische haalbaarheid van de maatregelen te bepalen, wordt rekening gehouden met het gangbare afwegingsgebied;
- 2° maatregelen die verder reduceren, ook al gaan die verder dan het gangbare afwegingsgebied inzake economische haalbaarheid.

De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor de beoordeling van de stijging van stikstofdepositie, vermeld in het eerste lid.

De Vlaamse overheid kan een onlinetoepassing uitwerken en ter beschikking stellen om de beoordeling, vermeld in het eerste lid, uit te voeren. De berekening die vereist is voor de beoordeling, vermeld in het eerste lid, wordt uitgevoerd met die onlinetoepassing zodra de Vlaamse overheid die ter beschikking stelt.

Afdeling 3. Beoordelingskader voor stikstofoxiden veroorzaakt door het verkeer dat het gevolg is van mobiliteitsgerelateerde projecten

Onderafdeling 1. Toepassingsgebied

Art. 36. Deze afdeling is van toepassing op de omgevingsvergunningsprocedure voor mobiliteitsgerelateerde projecten.

De Vlaamse Regering kan een lijst vaststellen van mobiliteitsgerelateerde projecten die geen betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van een SBZ-H kunnen veroorzaken vanwege de zeer beperkte omvang van stikstofemissies die veroorzaakt worden door het verkeer. De projecten op die lijst vallen niet onder het toepassingsgebied van deze afdeling.

Onderafdeling 2. Drempelwaarde

Art. 37. Bij een omgevingsvergunningsaanvraag voor een mobiliteitsgerelateerd project is de opmaak van een passende beoordeling van de effecten van eutrofiëring via de lucht die veroorzaakt wordt door verkeer, ten aanzien van SBZ-H, niet vereist als de impactscore, bepaald overeenkomstig afdeling 1 van dit hoofdstuk, kleiner is dan of gelijk is aan een drempelwaarde van 1%.

Als de Vlaamse Regering overeenkomstig artikel 57 een aangepaste drempelwaarde heeft vastgesteld, geldt, in afwijking van het eerste lid, die aangepaste drempelwaarde in plaats van de drempelwaarde, vermeld in het eerste lid.

Onderafdeling 3. Vergunningsaanvragen met passende beoordeling

Art. 38. De opmaak van een passende beoordeling van de effecten van eutrofiëring via de lucht die veroorzaakt wordt door verkeer, ten aanzien van SBZ-H, is vereist bij een omgevingsvergunningsaanvraag voor een mobiliteitsgerelateerd project dat niet voldoet aan de voorwaarde, vermeld in artikel 37.

Art. 39. In het geval dat uit de passende beoordeling van de effecten vermeld in artikel 38, hetzij blijkt dat er geen bijkomende stikstofdepositie is ten opzichte van de bestaande situatie hetzij blijkt dat de bijkomende stikstofdepositie van de vergunningsaanvraag ten opzichte van de bestaande situatie leidt tot een stijging van de stikstofdepositie, is er geen betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van de betrokken SBZ-H mogelijk, wat betreft de effecten van eutrofiëring via de lucht als het project de gebiedsspecifieke neerwaartse depositietrend van NO_x, vermeld in artikel 35, tweede lid, in de betrokken SBZ-H niet hypothekeert.

De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor de beoordeling van de stijging van stikstofdepositie, vermeld in het eerste lid.

De Vlaamse overheid kan een onlinetoepassing uitwerken en ter beschikking stellen om de beoordeling, vermeld in het eerste lid, uit te voeren. De berekening die vereist is voor de beoordeling, vermeld in het eerste lid, wordt uitgevoerd met die onlinetoepassing zodra de Vlaamse overheid die ter beschikking stelt.

Afdeling 4. Beoordelingskader voor ammoniak van veehouderijen en mestverwerkingsinstallaties

Onderafdeling 1. Toepassingsgebied

Art. 40. Deze afdeling is van toepassing op de omgevingsvergunningsprocedure voor veehouderijen en mestverwerkingsinstallaties.

Onderafdeling 2. Drempelwaarde

Art. 41. Voor een omgevingsvergunningsaanvraag voor de exploitatie van een veehouderij of mestverwerkingsinstallatie is de opmaak van een passende beoordeling wat betreft de effecten van eutrofiëring via de lucht ten aanzien van SBZ-H niet vereist als de impactscore kleiner is dan of gelijk is aan een drempelwaarde van 0,025%.

Als de Vlaamse Regering overeenkomstig artikel 57 een aangepaste drempelwaarde heeft vastgesteld, geldt, in afwijking van het eerste lid, die aangepaste drempelwaarde in plaats van de drempelwaarde, vermeld in het eerste lid.

Onderafdeling 3. Vergunningsaanvragen met passende beoordeling

Art. 42. De opmaak van een passende beoordeling wat betreft de effecten van eutrofiëring via de lucht ten aanzien van SBZ-H is vereist bij een omgevingsvergunningsaanvraag voor de exploitatie van een veehouderij of mestverwerkingsinstallatie die niet voldoet aan de voorwaarde, vermeld in artikel 41.

Art. 43. §1. Als uit de passende beoordeling blijkt dat de impactscore bij een vergunningsaanvraag voor de exploitatie van een veehouderij of mestverwerkingsinstallatie groter is dan de drempelwaarde, vermeld in artikel 41, en kleiner is dan of gelijk is aan de variabele drempel, vermeld in paragraaf 2, worden de effecten van eutrofiëring via de lucht van de exploitatie van de veehouderij of mestverwerkingsinstallatie naargelang het geval als volgt beoordeeld:

- 1° er is geen betekenisvolle aantasting mogelijk van de natuurlijke kenmerken van de betrokken SBZ-H als uit de passende beoordeling blijkt dat voldaan is aan al de volgende voorwaarden:
 - a) de aangevraagde emissie is in voorkomend geval kleiner dan of gelijk aan de PAS-referentie 2030;
 - b) er is geen stijging van de depositie ten opzichte van de huidige vergunde situatie;
- 2° als niet voldaan is aan een van de voorwaarden, vermeld in 1°, a) of b), wordt in de passende beoordeling rekening gehouden met de gebiedsspecifieke situatie, waarbij de effecten van de generieke ammoniakemissiereducerende maatregelen op de getroffen habitat mee in kaart worden gebracht. Als de bijkomende stikstofdepositie van de vergunningsaanvraag voor de exploitatie van de veehouderij of mestverwerkingsinstallatie ten opzichte van de vergunde situatie leidt tot een stijging van de stikstofdepositie, is er geen betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van de betrokken SBZ-H mogelijk als het project de gebiedsspecifieke neerwaartse depositietrend van ammoniak in de betrokken SBZ-H niet hypothekeert.

De gebiedsspecifieke neerwaartse depositietrend, vermeld in het eerste lid, wordt bepaald door de vermindering van de depositie van ammoniak, die beoogd wordt door de realisatie van de doelstellingen, vermeld in hoofdstuk 1, afdeling 2, systematisch in aanmerking te nemen voor een specifiek SBZ-H.

De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor de beoordeling van de stijging van stikstofdepositie, vermeld in het eerste lid.

De Vlaamse overheid kan een onlinetoepassing uitwerken en ter beschikking stellen om de beoordeling, vermeld in het eerste lid, uit te voeren. De berekening die vereist is voor de beoordeling, vermeld in het eerste lid, wordt uitgevoerd met die onlinetoepassing zodra de Vlaamse overheid die ter beschikking stelt.

§2. Als de impactscore bij een omgevingsvergunningsaanvraag voor de exploitatie van een veehouderij of mestverwerkingsinstallatie groter is dan de variabele drempel, wordt de vergunning geweigerd.

De Vlaamse Regering bepaalt vanaf het jaar na de inwerkingtreding van dit decreet jaarlijks de variabele drempel, vermeld in het eerste lid, in functie van de resultaten van de monitoring van de jaarlijkse totale sectoremissie, vermeld in hoofdstuk 6, om de doelstellingen, vermeld in artikel 4, §3, eerste lid, te behalen. Die drempel ligt tussen de 0,025% en 0,8%, waarbij de waarde toeneemt naar mate ammoniakemissiereducties worden gerealiseerd.

Voor het jaar 2015 bedraagt de variabele drempel 0%. Bij volledige realisatie van de emissiereductiedoelstellingen voor veehouderijen bedraagt de variabele drempel 0,8%. Bij de inwerkingtreding van dit decreet bedraagt de variabele drempel 0,028%.

Als de Vlaamse Regering de variabele drempel niet vaststelt overeenkomstig het tweede lid, blijft de variabele drempel van 0,028% van toepassing.

§3. In afwijking van paragraaf 1 en 2 zijn deze bepalingen niet meer van toepassing als de Vlaamse Regering op basis van de resultaten van de monitoring, vermeld in hoofdstuk 6, vaststelt dat de variabele drempel 0,8% bedraagt.

In dat geval is, als de impactscore bij een omgevingsvergunningsaanvraag voor de exploitatie van een veehouderij of mestverwerkingsinstallatie, groter is of zal zijn dan de drempelwaarde, vermeld in artikel 41, er geen betekenisvolle aantasting mogelijk van de natuurlijke kenmerken van de betrokken SBZ-H wat betreft de effecten van eutrofiëring via de lucht als uit de passende beoordeling blijkt dat de aangevraagde emissie kleiner is dan of gelijk is aan de PAS-referentie 2030 en er geen stijging is van de depositie ten opzichte van de huidige vergunde situatie.

Als niet voldaan is aan de voorwaarden, vermeld in het tweede lid, wordt in de passende beoordeling rekening gehouden met de gebiedsspecifieke situatie, waarbij de effecten van de generieke ammoniakemissiereducerende maatregelen op de getroffen habitat mee in kaart worden gebracht. Als de bijkomende stikstofdepositie van de vergunningsaanvraag voor de exploitatie van de veehouderij of mestverwerkingsinstallatie ten opzichte van de vergunde situatie leidt tot een stijging van de stikstofdepositie, is er geen betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van de betrokken SBZ-H mogelijk wat betreft de effecten van eutrofiëring via de lucht als die exploitatie de gebiedsspecifieke neerwaartse depositietrend van ammoniak, vermeld in artikel 43, §1, tweede lid, voor de betrokken SBZ-H niet hypothekeert.

Hoofdstuk 4. Woonrecht

Art. 44. §1. Voor de landbouwer, zijn afstammelingen en hun respectieve gezinsleden geldt, op persoonlijke titel, een tijdelijk woonrecht vanaf de dag van de volledige stopzetting van de landbouwactiviteiten, vermeld in artikel 23, tot en met de overdracht van het landbouwbedrijf. Het uitoefenen van dat woonrecht is vrijgesteld van een eventuele vergunningsplicht als vermeld in artikel 4.2.1, 6°, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.

Het woonrecht houdt voor de landbouwer, zijn afstammelingen en hun respectieve gezinsleden het recht in om de woning residentieel te bewonen.

In geval van overdracht van de bedrijfswoning of het landbouwbedrijf is een voorafgaande omgevingsvergunning vereist voor de wijziging van de hoofdfunctie van een bebouwd onroerend goed als de woning of de voormalige bedrijfsgebouwen niet opnieuw ten dienste staan van landbouwactiviteiten.

- §2. Het woonrecht, vermeld in paragraaf 1, vervalt als en zodra:
- 1° de woning niet langer betrokken wordt als hoofdverblijfplaats door de landbouwer, zijn afstammelingen of hun respectieve gezinsleden, wat blijkt uit het bevolkingsregister van de betrokken gemeente;
 - 2° een overdracht plaatsvindt van de bedrijfswoning of de bedrijfsgebouwen.
- §3. Voor de toepassing van dit artikel wordt verstaan onder:
- 1° de afstammelingen: de afstammelingen, met inbegrip van geadopteerde of erkende kinderen, van de landbouwer, van de echtgenoot van de landbouwer of van de wettelijk samenwonende partner van de landbouwer;
 - 2° overdracht: de verkoop, de overdracht van het eigendomsrecht, de overdracht van een ander zakelijk recht, de overdracht van het gebruiksrecht of de verhuur aan derden, als dat niet de afstammelingen zijn;
 - 3° de landbouwer: de exploitant als vermeld in artikel 2, 8°, van het decreet van 22 december 20096 tot inrichting van een gemeenschappelijke identificatie van landbouwers, exploitaties en landbouwgrond in het kader van het meststoffenbeleid en van het landbouwbeleid, die de exploitatie in kwestie uitbaat.

Hoofdstuk 5. Maatwerkgebied Turnhouts Vennengebied

Art. 45. In het werkingsgebied Turnhouts Vennengebied vindt er tegen 31 december 2030 boven op de generieke emissiereducerende maatregelen, vermeld in hoofdstuk 2, een structurele, bijkomende emissiereductie plaats van 100 ton ammoniak in de zone van twee kilometer, vermeld in het tweede lid.

Het werkingsgebied Turnhouts Vennengebied bestaat uit veertien deelgebieden van de SBZ-H, vermeld in het eerste lid, en een zone van twee kilometer rond de drie deelgebieden BE2100024-3, BE2100024-5 en BE2100024-7 van die SBZ-H waar habitatype 3110 tot doel is gesteld. Dat werkingsgebied is aangeduid als maatwerkgebied op de kaart die is opgenomen in bijlage 4, die bij dit decreet is gevoegd.

Art. 46. §1. Een intendant die door de Vlaamse Regering aangewezen is, maakt voor 10 maart 2025 een ontwerp van ontwikkelingsplan op om de doelstelling, vermeld in artikel 45, eerste lid, te realiseren.

Het ontwikkelingsplan kan zich beperken tot deelzones of tot een kleinere perimeter binnen het werkingsgebied, vermeld in artikel 45, tweede lid.

- Het ontwikkelingsplan bevat onder meer de volgende maatregelen:
- 1° de ruimtelijke allocatie in de betrokken deelgebieden van het habitatrictlijngebied van alle instandhoudingsdoelstellingen, vermeld in het besluit van de Vlaamse Regering van 23 april 2014 tot aanwijzing met toepassing van de Habitatrictlijn van de speciale beschermingszone BE2100024 'Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout' en tot definitieve vaststelling voor die zone en voor de met toepassing van de Vogelrichtlijn aangewezen speciale beschermingszone BE2101538 'Arendonk, Merksplas, Oud-Turnhout, Ravels en Turnhout' van de bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten;

- 2° bemestingsnormen buiten de speciale beschermingszones in de gebieden die hydrologisch in contact staan met de habitattypes 3110 en 3130 in de betrokken deelgebieden van het habitatrichtlijngebied;
- 3° bemestingsnormen binnen de speciale beschermingszones voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen in kwestie;
- 4° alle herstel- en inrichtingsmaatregelen in functie van de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen in kwestie;
- 5° aangepaste bepalingen over bemesting, beweiding en het beheer van landbouwgronden die binnen de speciale beschermingszones liggen, voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen in kwestie;
- 6° een onderzoek naar ontwikkelingsmogelijkheden voor de lokale landbouw;
- 7° een doorkijk naar 2045;
- 8° de sociale en bedrijfseconomische begeleiding van de betrokken landbouwers.

De intendant, vermeld in het eerste lid, maakt het ontwerp van ontwikkelingsplan op in samenspraak met de VLM, het ANB, het Departement Omgeving en het Departement Landbouw en Visserij en rapporteert driemaandelijks over de voortgang van de opmaak aan de Vlaamse Regering.

§2. De Vlaamse Regering stelt het ontwikkelingsplan, zoals opgemaakt overeenkomstig paragraaf 1, vast als landinrichtingsplan overeenkomstig artikel 3.3.1 van het decreet van 28 maart 2014 betreffende de landinrichting.

Als op 10 maart 2025 geen ontwikkelingsplan overeenkomstig paragraaf 1 is opgemaakt, neemt de Vlaamse Regering bijkomende maatregelen om de doelstelling, vermeld in artikel 45, eerste lid, te realiseren.

Art. 47. De Vlaamse Regering volgt de uitvoering van het landinrichtingsplan, vermeld in artikel 46, §2, op en kan het bijsturen om de doelstelling, vermeld in artikel 45, eerste lid, te realiseren.

Tot de inwerkingtreding van dat landinrichtingsplan wordt in het gebied, vermeld in artikel 45, tweede lid, elke vergunningsaanvraag geweigerd die:

- 1° een uitbreiding inhoudt van een IIOA die onder de bepalingen van dit decreet valt;
- 2° een omzetting inhoudt van een vergunning die onder de bepalingen van dit decreet valt naar een vergunning van onbepaalde duur;
- 3° een vergunning die verleend is voor de datum van de inwerkingtreding van dit decreet, verlengt tot meer dan twee jaar na de afronding van het landinrichtingsplan.

Gedurende de werking van dat landinrichtingsplan wordt in het gebied, vermeld in artikel 45, tweede lid, elke vergunningsaanvraag die niet past in het landinrichtingsplan, geweigerd die:

- 1° een uitbreiding inhoudt van een IIOA die onder de bepalingen van dit decreet valt;
- 2° een omzetting van een vergunning die onder de bepalingen van dit decreet valt naar een vergunning van onbepaalde duur;
- 3° een vergunning die verleend is voor de datum van de inwerkingtreding van dit decreet, verlengt tot meer dan twee jaar na de afronding van het landinrichtingsplan.

Hoofdstuk 6. Monitoring en borging

Afdeling 1. Monitoring

Onderafdeling 1. Algemene bepalingen

Art. 48. De uitvoering van dit decreet wordt gemonitord, in het bijzonder op de punten, vermeld in artikel 51 tot en met 54.

Art. 49. Als dat passend is, kan van bestaande monitorings- of rapporteringsregelingen gebruikgemaakt worden om overlapping van monitoring of rapportering te vermijden.

Onderafdeling 2. Voortgangsrapport

Art. 50. Het Departement Omgeving stelt vanaf 2025 jaarlijks een voortgangsrapport op dat, op basis van de gegevens die op dat moment beschikbaar zijn, minstens de volgende punten bevat:

- 1° de stikstofoestand: de uitstoot en concentratie van stikstofoxiden en ammoniak in de omgevingslucht en de depositie van stikstofoxiden en ammoniak;
- 2° de resultaten van de monitoring, vermeld in artikel 51 tot en met 54;
- 3° de voortgang van de uitvoering van de bronmaatregelen, vermeld in hoofdstuk 2;
- 4° de voortgang met betrekking tot het doelbereik 2030 op het niveau van SBZ-H en de habitattypes.

Het INBO, het ANB, de VLM en de VMM stellen hun monitoringsgegevens ter beschikking van het Departement Omgeving om het voortgangsrapport op te maken.

Het voortgangsrapport wordt meegedeeld aan de Vlaamse Regering.

Onderafdeling 3. Monitoring van de voortgang van de stikstofsanering en de evolutie van de kwaliteit van de natuur en van het natuurlijk milieu

Art. 51. Het INBO realiseert een meetnet om de kwaliteit van de natuur en van het natuurlijk milieu te monitoren op het niveau van de SBZ-H of voor een selectie van kritische locaties met het oog op de evaluatie van de resultaten, de effectiviteit en de efficiëntie van de stikstofsanering.

De monitoring gebeurt per combinatie van habitatgroep en maatregel.

Art. 52. Het ANB voorziet in een systeem van monitoring van de voortgang van de stikstofsanering om de doelstelling, vermeld in artikel 4, §5, te realiseren.

Die monitoring omvat de opvolging van de oppervlakte onder passend beheer met de stikstofsanering die daaraan gekoppeld is, en van de start en stand van uitvoering van de projecten voor stikstofsanering op landschapsschaal.

Het ANB voorziet in 2025 in een evaluatie van de gerealiseerde oppervlakte onder passend beheer met de stikstofsanering die daaraan gekoppeld is. Indien nodig kan de Vlaamse Regering bijkomende maatregelen nemen op basis van de resultaten van die evaluatie.

Onderafdeling 4. Monitoring van de uitstoot, concentratie en depositie van stikstof

Art. 53. De VMM voorziet in een systeem van monitoring van de uitstoot en concentratie van stikstofoxiden en ammoniak in de omgevingslucht en de depositie van stikstofoxiden en ammoniak.

Onderafdeling 5. Monitoring van de voortgang en effectiviteit van de emissiebeperkende maatregelen

Art. 54. Het Departement Omgeving coördineert de monitoring van de voortgang van de implementatie van de emissiebeperkende maatregelen of maatregelpakketten, vermeld in hoofdstuk 2, en van de gerealiseerde reductie die eraan gekoppeld is, met het oog op de voortgangsrapportage, vermeld in artikel 50.

Het Departement Omgeving werkt daarvoor samen met andere entiteiten van het beleidsdomein Omgeving en het beleidsdomein Landbouw en Visserij.

Afdeling 2. Evaluatie en bijsturing

Onderafdeling 1. Periodieke evaluatie en tussentijdse bijsturing

Art. 55. De Vlaamse Regering evalueert tweejaarlijks de voortgang, de effectiviteit van de maatregelen, vermeld in hoofdstuk 2, en het globale doelbereik. Ze geeft aan waar bijsturing nodig is. Bijsturing is nodig als de voorziene maatregelen onvoldoende blijken om de vooropgestelde reductie in emissie of depositie te realiseren.

De Vlaamse Regering neemt de nodige maatregelen om de bijsturing te realiseren.

De Vlaamse Regering kan de omvang van de emissiereductie bepaald in artikel 45, eerste lid, verkleinen in de mate dat buitenlandse ammoniakemissiereducties leiden tot een bijkomende daling van de stikstofdepositie in de SBZ-H, vermeld in dat artikel.

Art. 56. De Vlaamse Regering evalueert de programmatische aanpak stikstof zesjaarlijks.

Onderafdeling 2. Evaluatie van de beoordelingskaders

Art. 57. De gecumuleerde effecten van vergunningen die verleend zijn met toepassing van de drempelwaarden, vermeld in artikel 33, 37 en 41, worden in 2024 en vervolgens jaarlijks begroot. De toepassing van die drempelwaarden mag de daling van de emissie door de emissiereducerende maatregelen, vermeld in hoofdstuk 2, niet hypothekeren.

In 2024 en vervolgens jaarlijks past de Vlaamse Regering de drempelwaarden, vermeld in het eerste lid, aan als aan de hand van de begroting, vermeld in het eerste lid, blijkt dat de toepassing van die drempelwaarden de daling van de emissie door de emissiereducerende maatregelen, vermeld in hoofdstuk 2, hypothekeert.

Onderafdeling 3. Tussentijdse evaluatie sector rundveehouderijen

Art. 58. Begin 2026 wordt nagegaan of de volgende doelstellingen gehaald zijn:
1° voor melkvee is de ammoniakemissie met minimaal 12,5% gedaald ten opzichte van de referentiesituatie 2021;

- 2° voor mestkalveren is de ammoniakemissie met minimaal 14% gedaald ten opzichte van de referentiesituatie 2021;
- 3° voor vleesvee is de ammoniakemissie niet gestegen ten opzichte van de referentiesituatie 2021.

Bij het onderzoek, vermeld in het eerste lid, wordt rekening gehouden met:

- 1° het aantal runderen dat op 1 januari 2026 gehouden wordt;
- 2° de ammoniakemissiereducerende maatregelen die, overeenkomstig de aangifte, vermeld in artikel 23 van het Mestdecreet van 22 december 2006, door de landbouwers die runderen hielden in 2025, toegepast werden.

Als blijkt dat een of meer van de doelstellingen, vermeld in het eerste lid, niet gehaald zijn, actualiseert de Vlaamse Regering de reductiepercentages, vermeld in artikel 11, §1, eerste lid, om de doelstelling, vermeld in artikel 4, §3, te behalen.

Afdeling 3. Vlaams vergunningenregister en informatieplicht

Art. 59. Om de geldende vergunningstoestand te kunnen raadplegen met het oog op het realiseren van de doelstellingen, vermeld in hoofdstuk 2, houdt de Vlaamse overheid de gegevens, vermeld in het tweede lid, op een digitaal raadpleegbare wijze bij van de vergunningen en meldingen, vermeld in artikel 5 van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, die betrekking hebben op een IIOA en die stikstofemissies kunnen veroorzaken.

Daarbij worden minstens de volgende gegevens bijgehouden per IIOA:

- 1° de naam van de exploitant;
- 2° de locatie van elke IIOA die in de aanvraag van een omgevingsvergunning of melding opgenomen is;
- 3° elke administratieve beslissing die in eerste of laatste aanleg genomen is, of elke beslissing van de Raad voor Vergunningsbetwistingen of de Raad van State met betrekking tot de vergunningen en meldingen, vermeld in het eerste lid;
- 4° elke melding van overdracht van een IIOA;
- 5° elke melding van het verval van de vergunningen, vermeld in het eerste lid;
- 6° elke melding van vrijwillige gedeeltelijke of volledige stopzetting van een IIOA;
- 7° elke definitieve beslissing met betrekking tot de stopzetting, vermeld in dit decreet, van een IIOA.

De Vlaamse Regering bepaalt hoe de bovenstaande gegevens worden meegegeed aan de Vlaamse overheid en hoe de vergunningverlenende overheid, adviesinstanties in het kader van vergunningverlening en de instrumenterende ambtenaar die gegevens kunnen raadplegen. De Vlaamse Regering kan bijkomende gegevens bepalen die op dezelfde wijze bijgehouden moeten worden om de doelstellingen, vermeld in het eerste lid, te behalen.

Art. 60. In voorkomend geval vermeldt iedereen die voor eigen rekening of als tussenpersoon een onroerend goed verkoopt, verhuurt voor meer dan negen jaar, inbrengt in een vennootschap, een vruchtgebruik, erfpacht of een opstalrecht overdraagt, of op andere wijze een eigendomsoverdracht met een vergeldend karakter van het goed bewerkstelligt, in de publiciteit die daaraan verbonden is, of het onroerend goed, de IIOA dan wel de betrokken percelen al dan niet volledig of gedeeltelijk onder de regeling, vermeld in hoofdstuk 2, 4 of 5, vallen.

De Vlaamse Regering kan nader bepalen wat onder publiciteit als vermeld in het eerste lid begrepen wordt. De Vlaamse Regering kan bepaalde vormen van publiciteit om praktische redenen vrijstellen en kan nadere regels bepalen om de informatieplicht na te komen.

In voorkomend geval vermeldt iedereen die een onderhandse akte van verkoop of van verhuring voor meer dan negen jaar van een onroerend goed, van inbreng van een onroerend goed in een vennootschap en ook van vestiging of overdracht van vruchtgebruik, erfpacht of opstal opmaakt, of het onroerend goed, de IIOA dan wel de betrokken percelen al dan niet volledig of gedeeltelijk onder de regeling, vermeld in hoofdstuk 2, 4 of 5, vallen.

In voorkomend geval vermeldt de instrumenterende ambtenaar in alle onderhandse en authentieke akten van verkoop of van verhuring voor meer dan negen jaar van een onroerend goed, van een inbreng van een onroerend goed in een vennootschap, en ook in alle akten van vestiging of overdracht van vruchtgebruik, erfpacht of opstal, en in elke andere akte van een eigendomsoverdracht ten bezwarende titel, met uitzondering van huwelijkscontracten en de wijzigingen ervan en contracten over de mandeligheid of het onroerend goed, de IIOA dan wel de betrokken percelen al dan niet volledig of gedeeltelijk onder de regeling, vermeld in hoofdstuk 2, 4 of 5, vallen.

De instrumenterende ambtenaar neemt bovendien een verwijzing op in de akte naar de afdeling van dit decreet die van toepassing is.

Afdeling 4. Delegatie

Art. 61. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor de toepassing van dit hoofdstuk.

Hoofdstuk 7. Verwerking van persoonsgegevens

Art. 62. Voor de uitvoering van de taken van algemeen belang die dit decreet en haar uitvoeringsbesluiten aan de VLM opdragen in het kader van de vaststelling van de PAS-referentie 2030, vermeld in artikel 5, de berekening van de impactscores van de piekbelasters, de aanduiding van de piekbelasters en het uitvoeren van bedrijfsbezoeken, vermeld in artikel 21 en 22 van dit decreet, verwerkt de VLM de informatie, met inbegrip van de persoonsgegevens, die daartoe noodzakelijk is. Zij doet dit als verwerkingsverantwoordelijke in de zin van artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming.

Voor de verwerkingen, vermeld in artikel 7, 14, 23, §2, 44, 50, 54, 57 en 59 van dit decreet, kan de Vlaamse Regering de verwerkingsverantwoordelijke bepalen, vermeld in artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming.

Art. 63. Voor de uitoefening van de taken, vermeld in artikel 5, 21 en 22 van dit decreet, wordt artikel 4, §4 en §5, van het Mestdecreet van 22 december 2006 van overeenkomstige toepassing verklaard.

Art. 64. De landcommissie kan voor de uitoefening van haar taken van algemeen belang die ze, voor het flankerend beleid in het kader van de programmatische aanpak stikstof heeft, zoals in het kader van het bepalen van de hoogte van de vergoedingen en van de aankooprijks van de onroerende goederen, voor zover dat noodzakelijk is, informatie, waaronder persoonsgegevens, opvragen bij andere overheden of instanties die daarover beschikken en die informatie verwerken, op voorwaarde van naleving van de regelgeving inzake de bescherming van natuurlijke personen bij de verwerking van persoonsgegevens. De persoonsgegevens die kunnen worden opgevraagd, alsook de instanties of overheden die de persoonsgegevens verstrekken, worden nader bepaald door de Vlaamse Regering, na advies van de bevoegde toezichthoudende autoriteit voor de verwerking van persoonsgegevens.

Met toepassing van het vorige lid kunnen de landcommissies de Notariële Aktebank, vermeld in artikel 18 van de wet van 25 ventôse jaar XI op het notarisambt, raadplegen op voorwaarde van naleving van de regelgeving inzake de bescherming van natuurlijke personen bij de verwerking van persoonsgegevens die van toepassing is bij de mededeling van persoonsgegevens.

De te verwerken persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, omvatten met name de verwerking van identificatiegegevens waaronder het rijksregister-nummer van de betrokkenen en, in voorkomend geval, het BIS-nummer. Voor de toepassing daarvan wordt onder betrokkenen begrepen de persoon of personen die een aanvraag indienen voor flankerend beleid in het kader van de programmatische aanpak stikstof en, in voorkomend geval, alle andere personen die bij de aanvraag betrokken zijn, waaronder de betrokken exploitant, de eigenaar van de onroerende goederen waarop de aanvraag betrekking heeft, de houder van de milieuvergunning, de stedenbouwkundige vergunning of de omgevingsvergunning, en de persoon of personen aan wie de nutriëntenemissierechten van de exploitatie in kwestie toegewezen zijn.

De bepalingen in dit artikel zijn van overeenkomstige toepassing op de Vlaamse Grondenbank voor de uitvoering van de taken van algemeen belang die de Vlaamse Grondenbank heeft voor het flankerend beleid in het kader van de programmatische aanpak stikstof.

Art. 65. De persoonsgegevens die verwerkt worden conform artikel 5, 7, 14, 21, 22, 23, §2, 44, 50, 54, 57 en 59 van dit decreet, worden bewaard door de werkingsverantwoordelijke gedurende de termijnen die noodzakelijk zijn om de betrokken taken te vervullen volgens de selectieregels, opgemaakt ter uitvoering van artikel III.87 van het Bestuursdecreet van 7 december 2018.

Art. 66. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor de verwerking van persoonsgegevens met betrekking tot de categorieën van de te verwerken persoonsgegevens, de aard van de gegevens die uitgewisseld of opgevraagd kunnen worden, de vorm waarin en de wijze waarop die gegevens worden verwerkt en uitgewisseld, de categorieën van de personen die toegang hebben tot de verwerkte gegevens, de beveiliging van die gegevens en de passende waarborgen voor de rechten van de betrokkenen.

Hoofdstuk 8. Wijzigingsbepalingen

Afdeling 1. Wijziging van het decreet van 21 december 1988 houdende oprichting van de Vlaamse Landmaatschappij

Art. 67. Aan artikel 6bis van het decreet van 21 december 1988 houdende oprichting van de Vlaamse Landmaatschappij, ingevoegd bij het decreet van 7 mei 2004 en het laatst gewijzigd bij het decreet van 2 april 2021, wordt een paragraaf 9 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§9. Het agentschap wordt belast met de taken die overeenkomstig het decreet van [...] over de programmatische aanpak stikstof aan de VLM zijn opgedragen.”.

Afdeling 2. Wijziging van het DABM van 5 april 1995

Art. 68. Aan artikel 16.1.1, eerste lid, van het DABM van 5 april 1995, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007 en het laatst gewijzigd bij het decreet van 26 april 2019, wordt een punt 24° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“24° het decreet van [...] over de programmatische aanpak stikstof.”.

Afdeling 3. Wijzigingen van het Natuurdecreet van 21 oktober 1997

Art. 69. In artikel 2 van het Natuurdecreet van 21 oktober 1997, het laatst gewijzigd bij het decreet van 8 december 2017, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan punt 70° wordt de volgende zin toegevoegd:

“Dat openstaande saldo is het verschil tussen de oppervlakte aan Europees te beschermen habitat of leefgebied van Europees te beschermen soorten, bepaald in de instandhoudingsdoelstellingen voor een speciale beschermingszone, en de oppervlakte waarvoor het passende beheer is vastgesteld in goedgekeurde natuurbeheerplannen, als vermeld in artikel 16octies van dit decreet, of daarmee vergelijkbare plannen of vergelijkbare overeenkomsten waarin een passend beheer is vastgesteld;”.

2° er worden een punt 73° en een punt 74° toegevoegd, die luiden als volgt:

“73° stikstofdepositie: de aanvoer van stikstof uit de atmosfeer naar oppervlakken zoals bodem, water en vegetaties. Dat gebeurt rechtstreeks vanuit de lucht (droge depositie) en via regen, sneeuw en hagel (natte depositie);

74° stikstofgevoelige habitattypes: habitattypes waarvan de kwaliteit wordt aangetast door de effecten van stikstofdepositie.”.

Art. 70. Aan artikel 36ter, §1, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 19 juli 2002 en gewijzigd bij de decreten van 19 mei 2006 en 9 mei 2014, worden een derde tot en met zevende lid toegevoegd, die luiden als volgt:

“Als een zoekzone als vermeld in artikel 2, 70°, wordt afgebakend met het oog op het optimaal plaatsen van de conform het eerste lid vastgestelde instandhoudingsdoelstellingen, gebeurt dat op basis van actuele en potentiële natuurwaarden die relevant zijn voor de realisatie van het openstaande saldo van de taakstelling, vermeld in artikel 2, 70°.

Elke zoekzone wordt significant groter afgebakend dan het openstaande saldo zodat dat saldo altijd binnen de zoekzone gerealiseerd kan worden. De Vlaamse Regering kan nadere regels daarvoor bepalen.

Binnen de delen van de zoekzone met de laagste actuele of potentiële natuurwaarden kan de afbakening worden aangepast op basis van socio-economische belangen. Bij een dergelijke aanpassing worden de bepalingen van het derde en vierde lid gerespecteerd en wordt ervoor gezorgd dat de totale oppervlakte van de zoekzone niet kleiner wordt.

De zoekzonekaart van 2015, zoals consulteerbaar op de website Geopunt van de Vlaamse overheid, die opgemaakt is voor Europees te beschermen habitats, bevat voor elke speciale beschermingszone die aangewezen is met toepassing van de Habitatrictlijn, zoekzones, vermeld in artikel 2, 70°, voor de Europees te beschermen habitats waarvoor de betreffende speciale beschermingszones zijn aangewezen. Die zoekzones worden geacht afgebakend te zijn overeenkomstig de bepalingen van het derde tot en met het vijfde lid.

De Vlaamse Regering geeft de opdracht aan het ANB om de zoekzonekaart tweejaarlijks aan te passen, met inachtneming van de bepalingen van het derde tot en met het vijfde lid, en rekening houdende met de voortgang in de realisatie van de doelstelling van artikel 4, §5, eerste lid, van het decreet van [...] over de programmatische aanpak. De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de toepassing van dit artikel.”.

Art. 71. In artikel 37, §1, eerste lid, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 25 mei 2007 en gewijzigd bij het decreet van 9 mei 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° punt 2° wordt vervangen door wat volgt:

“2° binnen de speciale beschermingszones als vermeld in artikel 2, 43°, c), van dit decreet, en binnen de groen- en bosgebieden en de bosuitbreidingsgebieden en de met al deze gebieden vergelijkbare bestemmingsgebieden, aangewezen op de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening, gelegen binnen de speciale beschermingszones als vermeld in artikel 2, 43°, a);”;

2° punt 6° wordt vervangen door wat volgt:

“6° binnen het werkingsgebied Turnhouts Vennengebied als vermeld in artikel 45, tweede lid, van het decreet van [...] over de programmatische aanpak stikstof voor zover gelegen binnen de speciale beschermingszones als vermeld in artikel 2, 43° a) en c).”.

Art. 72. In artikel 50septies van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 27 januari 2017, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, eerste lid, wordt de zinsnede “wordt een managementplan Natura 2000 opgemaakt” vervangen door de zinsnede “kan een managementplan Natura 2000 worden opgemaakt”;

2° in paragraaf 4 wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:

“Voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen, vermeld in paragraaf 2, eerste lid, 1°, wordt gebruikgemaakt van de zoekzones, vermeld in artikel 2, 70°, die afgebakend zijn overeenkomstig artikel 36ter, §1, derde tot en met vijfde lid.”.

Art. 73. Bijlage I bij hetzelfde decreet, toegevoegd bij het decreet van 19 juli 2002, gewijzigd bij het decreet van 12 december 2008 en bij het besluit van de Vlaamse Regering van 23 juli 2010, wordt vervangen door bijlage 3, die bij dit decreet is gevoegd.

Afdeling 4. Wijzigingen van het Mestdecreet van 22 december 2006

Art. 74. In artikel 3, §2, van het Mestdecreet van 22 december 2006, vervangen bij het decreet van 12 juni 2015 en gewijzigd bij het decreet van 24 mei 2019, worden een punt 2°/1 en een punt 2°/2 ingevoegd, die luiden als volgt:

“2°/1 habitatrichtlijngebied: de gebieden, vermeld in artikel 2, 43°, c), van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu;

2°/2 groen habitatrichtlijngebied: habitatrichtlijngebied dat volgens ruimtelijke uitvoeringsplannen die definitief vastgesteld zijn met toepassing van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, in een van de volgende gebieden ligt:

a) de gebieden die op provinciale of gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen aangewezen zijn onder de categorie “reservaat en natuur”, vermeld in artikel 2.2.6, §2, tweede lid, 7°, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, of de categorie “bos”, vermeld in artikel 2.2.6, §2, tweede lid, 5°, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening;

- b) de gebieden die op gewestelijke, provinciale of gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen aangewezen zijn onder de categorie “overig groen”, vermeld in artikel 2.2.6, §2, tweede lid, 6°, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening;”.

Art. 75. In artikel 22, §1, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 28 februari 2014 en gewijzigd bij de decreten van 12 juni 2015 en 24 mei 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het tweede lid wordt vervangen door wat volgt:

“Bij bemesting worden dierlijke mest en andere meststoffen emissiearm als volgt opgebracht:

- 1° op grasland met zode-injectie, zodenbemester of sleufkouter. Op grasland dat gescheurd zal worden, mogen de meststoffen ook via het direct inwerken na spreiden worden opgebracht;
- 2° op beteelde landbouwgronden die geen grasland zijn, met mestinjectie, zodenbemester, sleufkouter of sleepslangtechniek;
- 3° op niet-beteelde landbouwgrond met mestinjectie of via het direct inwerken van de mest na spreiden.”;

2° tussen het vierde en het vijfde lid worden twee leden ingevoegd, die luiden als volgt:

“Ureumhoudende kunstmest wordt als volgt opgebracht:

- 1° via directe inwerking na het spreiden;
- 2° via injectie;
- 3° door bij de opbrenging ervan gebruik te maken van ureaseremmers;
- 4° via door de Vlaamse Regering, na advies van de instanties, vermeld in afdeling 2.17 van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne, vast te stellen alternatieve methodes die minstens even efficiënt zijn als de methodes, vermeld in punt 1°, 2° en 3°, voor de emissiearme opbrenging van ureumhoudende kunstmeststoffen.

De opbrenging, vermeld in het tweede en het vijfde lid, wordt alleen als emissiearm beschouwd als aan de volgende voorwaarden voldaan wordt:

- 1° bij het gebruik van een sleepslang bestaat de gebruikte sleepslang uit een aantal stevige flexibele slangen die bevestigd zijn aan een brede stang. De slangen hebben daarbij een maximale diameter van vijf centimeter, een onderlinge afstand van elkaar van minimaal 20 tot maximaal 30 cm en slepen over de grond voor een evenwijdige spreiding van de mest;
- 2° bij het gebruik van een zodenbemester of een sleufkouter als vermeld in het tweede lid, wordt een maximale sleufbreedte van vijf centimeter en een minimale sleufdiepte van drie centimeter gehanteerd, waarbij de afstand tussen de verschillende sleuven minimaal 20 en maximaal 30 centimeter bedraagt, en waarbij de opgebrachte mest in de gemaakte sleuf terechtkomt;
- 3° het direct inwerken na spreiden wordt op een van de volgende wijzen uitgevoerd:
 - a) het spreiden en inwerken van de meststoffen in één enkele werkgang;
 - b) het spreiden en inwerken van de meststoffen, met verschillende vervoerscombinaties, waarbij voldaan is aan al de volgende voorwaarden:
 - 1) bij de start van het spreiden van de meststoffen is op hetzelfde perceel al een tweede vervoerscombinatie aanwezig die de gespreide meststoffen zal inwerken;

- 2) uiterlijk onmiddellijk nadat de eerste opslagtank van de vervoerscombinatie die de mest spreidt, leeg is, wordt er gestart met het inwerken van de gespreide meststoffen;
 - 3) er wordt pas gestopt met het inwerken van de gespreide meststoffen als al de gespreide meststoffen ingewerkt zijn.”;
- 3° het bestaande zesde lid, dat het achtste lid wordt, wordt vervangen door wat volgt:

“De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen ter uitvoering van dit artikel, kan de bemestingstechnieken, vermeld in deze paragraaf, nader omschrijven, kan de minimale hoeveelheid ureaseremmers die gebruikt moet worden, bepalen, en kan aan het gebruik van de afwijking, vermeld in het derde lid, 2°, extra voorwaarden verbinden.”.

Art. 76. In artikel 23 van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 24 mei 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° aan paragraaf 5, eerste lid, 1°, wordt de zinsnede “, gespecificeerd per stal” toegevoegd;
- 2° paragraaf 5, eerste lid, 2°, wordt vervangen door wat volgt:

“2° per diercategorie en gespecificeerd per stal, het gemiddelde aantal dieren, vermeld in artikel 27, die gehouden zijn in het kalenderjaar dat voorafgaat aan het jaar van aangifte;”;
- 3° aan paragraaf 5, eerste lid, wordt een punt 12° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“12° de maatregelen van de AEA-lijst, vermeld in artikel 2, eerste lid, 2°, van het decreet van [...] over de programmatische aanpak stikstof, de maatregelen van de PAS-lijst, vermeld in artikel 2, eerste lid, 28°, van hetzelfde decreet, en de ammoniakemissiereducerende maatregelen, vermeld in artikel 6 van hetzelfde decreet, die op de exploitatie worden toegepast.”;
- 4° er wordt een paragraaf 5/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“§5/1. Elke aangifteplichtige uitbater van een bewerkings- of verwerkingseenheid als vermeld in paragraaf 1, eerste lid, 3°, vermeldt in zijn aangifte de hoeveelheid NH₃ die er het afgelopen jaar geëmitteerd is, gespecificeerd per NH₃-emissiepunt.”.

Art. 77. In artikel 24 van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 24 mei 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° paragraaf 1 wordt vervangen door wat volgt:

“§1. Elke landbouwer als vermeld in artikel 23, §1, die dieren houdt, is ertoe gehouden een register op stalniveau bij te houden voor de veestapel.

Het register, vermeld in het eerste lid, wordt gebruikt om de gemiddelde veebezetting te bepalen. Voor dieren van de diersoort rundvee, vermeld in artikel 27, §1, 1°, wordt de gemiddelde veebezetting bepaald op basis van de cijfergegevens over de dierenaantallen, vermeld in de databank van Dierengezondheidszorg Vlaanderen vzw.

In afwijking van het eerste en het tweede lid kan de Vlaamse Regering bepalen dat er geen of slechts een beperkt register bijgehouden moet worden of dat voor het bepalen van de gemiddelde veebezetting andere informatiebronnen dan louter het register, vermeld in het eerste lid, gebruikt worden.”;

2° er wordt een paragraaf 7 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§7. Elke uitbater van een bewerkings- of verwerkingseenheid als vermeld in artikel 23, §1, eerste lid, 3°, registreert per NH₃-emissiepunt de ammoniakemissies van zijn uitbating. De uitbater van een bewerkings- of verwerkingseenheid zorgt dat er op zijn uitbating voldoende meetapparatuur aanwezig is om een correcte registratie van de ammoniakemissie van zijn uitbating per NH₃-emissiepunt toe te laten.

De uitbater van de bewerkings- of verwerkingseenheid bezorgt een overzicht aan de Mestbank van de NH₃-emissiepunten op zijn uitbating. Dat overzicht bevat minstens de volgende gegevens:

- 1° een plan met aanduiding van de aanwezige gebouwen en constructies, en met vermelding, per gebouw of constructie, van alle aanwezige emissiepunten;
- 2° per emissiepunt, vermeld in punt 1°, de volgende gegevens:
 - a) de x,y-coördinaten;
 - b) de vermelding of de luchtaanvoer naar het emissiepunt in kwestie op natuurlijke of op mechanische wijze gebeurt, waarbij, voor punten waar de luchtaanvoer op mechanische wijze gebeurt, ook per punt de volgende gegevens vermeld moeten worden:
 - 1) de vermelding of de uitstoot van het punt in kwestie verticaal of horizontaal georiënteerd is;
 - 2) de diameter van het emissiepunt in kwestie, bij uitstoot;
 - 3) het debiet van het emissiepunt in kwestie;
 - c) de hoogte van het emissiepunt in kwestie, bij uitstoot;
 - d) de temperatuur van de geëmitteerde lucht. Als de temperatuur van de geëmitteerde lucht kan variëren, de minimale en de maximale temperatuur van de geëmitteerde lucht;
 - e) de meetapparatuur waarmee de NH₃-emissie van het emissiepunt in kwestie bepaald zal worden, de exacte locatie waar de meetapparatuur geplaatst is, en de wijze waarop, op basis van de resultaten van meetapparatuur, de ammoniakemissie van het emissiepunt in kwestie bepaald zal worden.

Bij elke wijziging van de uitbating bezorgt de uitbater een nieuw overzicht als vermeld in het tweede lid, aan de Mestbank.

De Mestbank kijkt na of op basis van de gegevens, vermeld in het overzicht, alle NH₃-emissiepunten van de uitbating opgenomen zijn, zodat de ammoniakemissie van de volledige uitbating geregistreerd wordt, en of de vermelde meetapparatuur afdoende is om de ammoniakemissie per NH₃-emissiepunt te bepalen. Als de gegevens, vermeld in het overzicht, onvoldoende zijn, kan de Mestbank extra emissiepunten aanduiden of bepalen dat er extra meetapparatuur geplaatst moet worden.

De Mestbank kent voor elk NH₃-emissiepunt een identificatienummer toe.

De Vlaamse Regering kan de nadere regels bepalen en kan extra eisen bepalen voor de meetapparatuur die gebruikt moet worden om de NH₃-emissie te bepalen. De Vlaamse Regering kan daarbij bepalen dat de gegevens van die meetapparatuur op automatische wijze aan de Mestbank bezorgd moeten worden, en kan de voorwaarden bepalen waaronder de NH₃-emissie van een emissiepunt niet bepaald hoeft te worden op basis van

meetapparatuur. De Vlaamse Regering kan nader bepalen op welke wijze het overzicht, vermeld in het tweede lid, aan de Mestbank bezorgd moet worden, en op welke wijze bezwaar kan ingediend worden tegen de beoordeling en in voorkomend geval de aanduiding van extra emissiepunten of bepaling van extra meetapparatuur, als vermeld in het vierde lid.”.

Art. 78. Artikel 34 van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 24 mei 2019, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 34. Bedrijfsontwikkeling is mogelijk door:

- 1° de overname van nutriëntenemissierechten met annulering van 25% van de overgenomen nutriëntenemissierechten;
- 2° de overname van nutriëntenemissierechten zonder annulering. De volgende overnames van nutriëntenemissierechten gebeuren zonder annulering van 25%:
 - a) de overdracht van nutriëntenemissierechten van een landbouwer, die bestaat uit één natuurlijke persoon, naar een landbouwer, die bestaat uit één natuurlijke persoon die dezelfde is als de natuurlijke persoon waaruit de overlatende landbouwer bestaat of die een bloed- of aanverwant in de eerste graad is van de natuurlijke persoon waaruit de overlatende landbouwer bestaat;
 - b) de overdracht van nutriëntenemissierechten van een landbouwer, die bestaat uit één natuurlijke persoon, naar een landbouwer, die bestaat uit een vennootschap als vermeld in artikel 1:5, §2, van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen van 23 maart 2019, waarbij de vennoten en de bestuurders van die vennootschap, evenals de aandeelhouders die samen minstens 95% van de aandelen in de betrokken vennootschap bezitten, natuurlijke personen zijn die dezelfde zijn als of bloed- of aanverwanten in de eerste graad zijn van de natuurlijke persoon waaruit de overlatende landbouwer bestaat.

Als de landbouwer bestaat uit een vennootschap wordt elke wijziging van de vennoten, aandeelhouders of bestuurders van de vennootschap waaruit de landbouwer bestaat, beschouwd als een overname van nutriëntenemissierechten, waarbij 25% van de nutriëntenemissierechten van de landbouwer geannuleerd wordt, tenzij na de wijziging van de vennoten, aandeelhouders of bestuurders van de vennootschap waaruit de landbouwer bestaat, al de vennoten en bestuurders van de vennootschap, evenals de aandeelhouders die samen minstens 95% van de aandelen in de betrokken vennootschap bezitten, natuurlijke personen zijn die dezelfde zijn als of bloed- of aanverwanten in de eerste graad zijn van een natuurlijke persoon die vennoot, aandeelhouder of bestuurder was van de vennootschap waaruit de landbouwer bestond voor de wijziging.

De Vlaamse Regering kan nadere regels vaststellen voor de uitzonderingen, vermeld in het eerste lid, 2°.”.

Art. 79. In hoofdstuk VI van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 18 juni 2021, wordt het opschrift van afdeling III vervangen door wat volgt:

“Afdeling III. Annulering van niet-inge vulde nutriëntenemissierechten”.

Art. 80. Artikel 35 van hetzelfde decreet, opgeheven door het decreet van 15 juli 2022, wordt opnieuw opgenomen in de volgende lezing:

“Art. 35. §1. De niet-inge vulde nutriëntenemissierechten van een bedrijf worden van rechtswege geannuleerd vanaf 1 januari 2024.

De niet-inge vulde nutriëntenemissierechten worden bepaald op grond van het gemiddelde van de invulling van de nutriëntenemissierechten gedurende de

kalenderjaren 2019, 2020 en 2021. Voor elk van die drie jaren wordt het aantal ingevulde nutriëntenemissierechten, uitgedrukt in aantal NER-D, bepaald. Vervolgens wordt van die drie getallen het gemiddelde genomen. Dat gemiddelde, uitgedrukt in aantal NER-D, is de gemiddelde invulling. De gemiddelde invulling, uitgedrukt in aantal NER-D, wordt vervolgens met 10% verhoogd.

In afwijking van het tweede lid worden voor landbouwers die in de kalenderjaren 2020, 2021 of 2022 dieren van de diercategorie legkippen hielden, de niet-ingevulde nutriëntenemissierechten als volgt bepaald:

- 1° voor de diercategorie legkippen wordt het hoogste van de invulling van de nutriëntenemissierechten gedurende de kalenderjaren 2020, 2021 en 2022 bepaald. Voor elk van die drie jaren wordt het aantal ingevulde nutriëntenemissierechten, uitgedrukt in aantal NER-D, door legkippen, bepaald. Dat hoogste getal, uitgedrukt in aantal NER-D, geeft de ingevulde nutriëntenemissierechten door legkippen weer;
- 2° als door de landbouwer in kwestie in de kalenderjaren 2020, 2021 of 2022 ook dieren van een andere diercategorie dan van de diercategorie legkippen gehouden werden, worden de niet-ingevulde nutriëntenemissierechten berekend overeenkomstig het tweede lid voor al de dieren van de andere diercategorieën dan de diercategorie legkippen;
- 3° ten slotte wordt de som genomen van het resultaat van punt 1° en 2°. Het resultaat van die som geeft de ingevulde nutriëntenemissierechten weer.

Als het resultaat van de berekening, vermeld in het tweede of het derde lid, lager is dan het aantal nutriëntenemissierechten waarover het bedrijf op 31 december 2023 beschikte, annuleert de Mestbank de nutriëntenemissierechten voor het verschil tussen het resultaat van de berekening, vermeld in het tweede of het derde lid, en het aantal nutriëntenemissierechten waarover het bedrijf op 31 december 2023 beschikte.

§2. Voor de toepassing van dit artikel wordt, in voorkomend geval, geen rekening gehouden met de NER-MVW of de TNER-D waarover het bedrijf beschikt.

Voor de toepassing van dit artikel wordt, in voorkomend geval, geen rekening gehouden met de nutriëntenemissierechten die een bedrijf sinds 1 januari 2017 heeft verworven.

§3. De Mestbank vermeldt het aantal nutriëntenemissierechten dat van rechtswege geannuleerd is op het internetloket dat de Mestbank ter beschikking stelt. De landbouwer kan daartegen bezwaar indienen uiterlijk de dertigste dag nadat het aantal nutriëntenemissierechten dat van rechtswege geannuleerd is, op het internetloket dat door de Mestbank ter beschikking gesteld is, vermeld is.

Als de gemiddelde invulling van de nutriëntenemissierechten, uitgedrukt in aantal NER-D, in de kalenderjaren in kwestie, vermeld in paragraaf 1, tweede en derde lid, door overmacht meer dan 10% lager was dan normaal, kan de landbouwer bij de Mestbank voor de annulering van de niet-ingevulde nutriëntenemissierechten een van de volgende verzoeken indienen:

- 1° om geen rekening te houden met het jaar of de jaren waarin de gemiddelde invulling van de nutriëntenemissierechten, uitgedrukt in aantal NER-D, door overmacht, meer dan 10% lager was dan normaal, in geval de situatie van overmacht, waardoor de gemiddelde invulling van de nutriëntenemissierechten, uitgedrukt in aantal NER-D, meer dan 10% lager was dan normaal, zich voordeed in een of twee van de kalenderjaren in kwestie, vermeld in paragraaf 1, tweede en derde lid;
- 2° om voor de annulering van de niet-ingevulde nutriëntenemissierechten rekening te houden met de gemiddelde invulling van de nutriëntenemissierechten, uitgedrukt in aantal NER-D, in 2018 of, voor landbouwers die in de kalenderjaren

2020, 2021 of 2022, dieren van de diercategorie legkippen hielden, in 2019, in geval de situatie van overmacht, waardoor de gemiddelde invulling van de nutriëntenemissierechten, uitgedrukt in aantal NER-D, meer dan 10% lager was dan normaal, zich voordeed in alledrie de kalenderjaren in kwestie, vermeld in paragraaf 1, tweede en derde lid.

De landbouwer kan bij de Mestbank een andere berekening voor de annulering van de niet-inge vulde nutriëntenemissierechten voorstellen als er op een van de exploitaties die tot het bedrijf behoren, sinds 1 januari 2017 investeringen gebeurd zijn in de dierplaatsen die op de exploitatie aanwezig zijn, op voorwaarde dat die investeringen uitgevoerd zijn binnen het kader van een geldige omgevingsvergunning. De voorgestelde andere berekening moet rekening houden met de investeringen die sinds 1 januari 2017 gedaan zijn in de dierplaatsen die op de exploitatie of exploitaties aanwezig zijn, en moet binnen het kader van een geldige omgevingsvergunning blijven.

Het bezwaar, vermeld in het eerste lid, en de verzoeken, vermeld in het tweede en het derde lid, moeten met een beveiligde zending gericht worden aan het afdelingshoofd van de Mestbank.

Het afdelingshoofd van de Mestbank neemt een beslissing binnen zes maanden vanaf de verzending van de beveiligde zending, vermeld in het vierde lid. De beslissing wordt aan de indiener van het bezwaar of van het verzoek ter kennis gebracht via het internetloket dat de Mestbank ter beschikking stelt. De indiening van een bezwaar of een verzoek schorst de aangevochten beslissing niet.

§4. De landbouwer krijgt een vergoeding van 1 euro per initieel nutriëntenemissierecht dat van rechtswege geannuleerd wordt. De vergoeding wordt alleen toegekend als de landbouwer op 31 december 2023 over meer nutriëntenemissierechten beschikte dan op 1 januari 2007.

Het aantal initiële nutriëntenemissierechten waarvoor een vergoeding wordt toegekend, wordt bepaald door eerst het verschil te maken tussen het aantal nutriëntenemissierechten waarover de landbouwer op 31 december 2023 beschikte, en het aantal nutriëntenemissierechten waarover de landbouwer op 1 januari 2007 beschikte. Het resultaat daarvan is de NER-groei.

Het aantal initiële nutriëntenemissierechten waarvoor een vergoeding wordt gegeven, ten opzichte van het totale aantal te annuleren nutriëntenemissierechten is gelijk aan de verhouding tussen de NER-groei en het totaal aan nutriëntenemissierechten waarover de landbouwer op 31 december 2023 beschikte.

§5. De Vlaamse Regering kan de nadere regels bepalen voor het bepalen van de te annuleren nutriëntenemissierechten, voor de beoordeling van de situaties van overmacht, als vermeld in paragraaf 3, en voor de berekening en toekenning van de vergoeding, vermeld in paragraaf 4.”

Art. 81. Aan artikel 40 van hetzelfde decreet, waarvan de bestaande tekst paragraaf 1 zal vormen, worden een paragraaf 2 en een paragraaf 3 toegevoegd, die luiden als volgt:

“§2. Begin 2026 wordt nagegaan of de volgende doelstellingen gehaald zijn:

- 1° voor de dieren van de diercategorieën die in de tabel, vermeld in artikel 27, §1, onder de rubriek 1°, a) melkvee vallen, is de ammoniakemissie met minimaal 12,5% gedaald ten opzichte van de referentiesituatie 2021;
- 2° voor de dieren van de diercategorie mestkalveren, vermeld in de tabel in artikel 27, §1, is de ammoniakemissie met minimaal 14% gedaald ten opzichte van de referentiesituatie 2021;

3° voor de dieren van de diersoort rundvee, vermeld in de tabel in artikel 27, §1, 1°, die niet onder 1° of 2° vallen, is de ammoniakemissie niet gestegen ten opzichte van de referentiesituatie 2021.

Bij het onderzoek, vermeld in het eerste lid, wordt rekening gehouden met:

- 1° het aantal runderen dat op 1 januari 2026 gehouden wordt;
- 2° de ammoniakemissiereducerende maatregelen die, overeenkomstig de aangifte, vermeld in artikel 23, door de landbouwers die runderen hielden in 2025, toegepast werden.

Als blijkt dat een of meer van de doelstellingen, vermeld in het eerste lid, niet gehaald zijn, zal de VLM nutriëntenemissierechten opkopen. Het opkopen van nutriëntenemissierechten zal tot en met 31 december 2027 op vrijwillige basis gebeuren. Na 1 januari 2028 kan ook een regeling voor gedwongen opkoop van nutriëntenemissierechten ingevoerd worden. Bedrijven waarvoor de ammoniakreductie voor de dieren van de diersoort rundvee, vermeld in de tabel in artikel 27, §1, 1°, ten opzichte van de referentiesituatie 2021, al met 15% gedaald is, worden vrijgesteld van een gedwongen opkoop van nutriëntenemissierechten.

De opkoop van nutriëntenemissierechten heeft betrekking op landbouwers die beschikken over ingevulde nutriëntenemissierechten.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels over de opkoop van nutriëntenemissierechten, vermeld in deze paragraaf, en kan daarbij:

- 1° bepalen dat het opkopen van nutriëntenemissierechten gebiedsgericht kan gebeuren;
- 2° bepalen dat het opkopen van nutriëntenemissierechten geheel of gedeeltelijk gericht zal zijn op bepaalde types van bedrijven of dat bepaalde types van bedrijven geheel of gedeeltelijk vrijgesteld zullen zijn van het opkopen van nutriëntenemissierechten;
- 3° bepalen dat het opkopen van nutriëntenemissierechten geheel of gedeeltelijk gericht zal zijn op nutriëntenemissierechten waarmee in de jaren die voorafgaan aan de opkoop van de nutriëntenemissierechten, dieren van een of meer aangeduide diercategorieën gehouden werden;
- 4° bepaalde types van bedrijven vrijstellen van een gedwongen opkoop van nutriëntenemissierechten;
- 5° de nadere regels bepalen voor de vergoedingen die betaald zullen worden aan de landbouwers van wie nutriëntenemissierechten opgekocht werden;
- 6° de nadere regels bepalen voor landbouwers van wie nutriëntenemissierechten opgekocht worden en die zowel over ingevulde als over niet-ingevulde nutriëntenemissierechten beschikken.

§3. Er wordt bij de Mestbank een Stikstofdatabank voor Starters, hierna SDS te noemen, opgericht als de ammoniakemissiereductie in lijn is met de reductiedoelstellingen van het decreet van [...] over de programmatische aanpak stikstof, en de opkoopregelingen van nutriëntenemissierechten succesvol gebleken zijn waardoor de beschikbare nutriëntenemissierechten de ontwikkelingsmogelijkheden voor startende landbouwers beperken.

De Vlaamse Regering beoordeelt of voldaan is aan de voorwaarden, vermeld in het eerste lid. Als voldaan is aan de voorwaarden, vermeld in het eerste lid, kan de Vlaamse Regering beslissen om de SDS op zijn vroegst op 1 januari 2026 op te richten.

Als de Vlaamse Regering beslist de SDS op te richten, wordt in de SDS de helft van de nutriëntenemissierechten geplaatst die met toepassing van artikel 31, §2, tweede lid, 2°, geannuleerd worden, vanaf het moment van de oprichting van de SDS.

De Vlaamse Regering werkt een regeling uit om de nutriëntenemissierechten, geplaatst in de SDS, toe te wijzen aan startende landbouwers via een gericht doelgroepenbeleid.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de oprichting, het beheer en de werking van de SDS en voor de toewijzing van nutriëntenemissierechten vanuit de SDS aan startende landbouwers en kan daarbij:

- 1° nader bepalen wat onder een startende landbouwer verstaan wordt. De Vlaamse Regering kan daarbij een leeftijdscriterium hanteren;
- 2° de toewijzing van nutriëntenemissierechten vanuit de SDS beperken tot bepaalde types van landbouwers of tot landbouwbedrijven die in bepaalde gebieden gevestigd zijn;
- 3° voorwaarden opleggen aan het gebruik van nutriëntenemissierechten die vanuit de SDS toegewezen zijn;
- 4° de toewijzing van nutriëntenemissierechten vanuit de SDS beperken in de tijd;
- 5° een vergoeding invoeren voor de toewijzing van nutriëntenemissierechten uit de SDS.”.

Art. 82. In artikel 41bis van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 19 december 2008 en het laatst gewijzigd bij het decreet van 24 mei 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in paragraaf 1 worden het tweede, het derde en het vierde lid vervangen door wat volgt:

“Met behoud van de toepassing van het eerste lid en van artikel 41ter is met het oog op het behoud en de versterking van natuurwaarden op landbouwgronden in groen habitatrictlijngebied elke vorm van bemesting verboden, met uitzondering van bemesting door rechtstreekse uitscheiding bij begrazing, waarbij twee grootvee-eenheden (GVE) per hectare op jaarbasis worden toegelaten. Dat bemestingsverbod geldt:

- 1° in de ruimtelijke gebieden die voor 1 januari 2028 aangeduid zijn, vanaf 1 januari 2028. In afwijking daarvan geldt voor ruimtelijke uitvoeringsplannen die in een gefaseerde inwerkingtreding voorzien op basis waarvan de bestemming, vermeld in artikel 3, §2, 2°/2, op 1 januari 2029 of later gerealiseerd moet zijn, het bemestingsverbod vanaf 1 januari van het jaar waarin de bestemming, vermeld in artikel 3, §2, 2°/2, gerealiseerd moet zijn;
- 2° in de ruimtelijke gebieden die na 1 januari 2028 aangeduid zijn:
 - a) als het ruimtelijk uitvoeringsplan in een gefaseerde inwerkingtreding voorziet, vanaf 1 januari van het jaar vanaf wanneer de bestemming, vermeld in artikel 3, §2, 2°/2, gerealiseerd moet zijn;
 - b) als het ruimtelijk uitvoeringsplan niet in een gefaseerde inwerkingtreding voorziet, vanaf 1 januari van het jaar dat volgt op de datum van de definitieve vaststelling van het ruimtelijk uitvoeringsplan in kwestie.

Als op percelen waar een bemestingsverbod als vermeld in het eerste of het tweede lid, geldt, geen grasland als hoofdteelt of als nateelt aanwezig is, wordt voor de toepassing van dit decreet voor het perceel in kwestie nul als bemestingsnorm toegekend.

De Mestbank slaat in de databank van de Mestbank de digitale ruimtelijke inventarisatie op van de landbouwgronden in de gebieden, vermeld in het eerste en het tweede lid.”.

2° in paragraaf 2 wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:

“In afwijking van paragraaf 1 wordt aan bedrijven ontheffing van het verbod van bemesting gegeven voor de landbouwgronden binnen die gebieden die:

- 1° conform de aangifte op cartografisch materiaal in 2008 voor de ruimtelijke gebieden die voor 1 januari 2009 aangeduid zijn, behoorden tot de tot het bedrijf behorende oppervlakte landbouwgronden voor zover het akkers of intensief grasland betreft;
- 2° conform de aangifte op cartografisch materiaal in het jaar dat voorafgaat aan het jaar van de definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de ruimtelijke gebieden die na 1 januari 2009 maar voor 1 januari 2027 aangeduid zijn, behoorden tot de tot het bedrijf behorende oppervlakte landbouwgronden voor zover het akkers of intensief grasland betreft;
- 3° conform de aangifte op cartografisch materiaal in het jaar dat voorafgaat aan het jaar van de definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de ruimtelijke gebieden die na 1 januari 2027 aangeduid zijn, behoorden tot de tot het bedrijf behorende oppervlakte landbouwgronden voor zover het akkers of intensief grasland betreft en voor zover de percelen niet in habitatrichtlijngebied liggen.”;

3° paragraaf 6 wordt vervangen door wat volgt:

“§6. Ontheffing van het verbod, vermeld in paragraaf 1, eerste lid, wordt gegeven op de huiskavel, die bestaat op het ogenblik van de definitieve vaststelling van het ruimtelijk uitvoeringsplan.

Ontheffing van het verbod, vermeld in paragraaf 1, tweede lid, wordt gegeven:

- 1° voor de ruimtelijke uitvoeringsplannen die voor 1 januari 2023 definitief vastgesteld zijn: op de op 1 januari 2022 tot het bedrijf behorende percelen die tot de huiskavel behoren;
- 2° voor de ruimtelijke uitvoeringsplannen die na 1 januari 2023 definitief vastgesteld zijn: op de huiskavel, die bestaat op het ogenblik van de definitieve vaststelling van het ruimtelijk uitvoeringsplan.”;

4° paragraaf 7 wordt opnieuw opgenomen in de volgende lezing:

“Met behoud van de toepassing van paragraaf 4 vervallen op landbouwgronden in habitatrichtlijngebied de ontheffingen, vermeld in paragraaf 2 en paragraaf 6, op 1 januari 2028.”;

5° in paragraaf 9, derde lid, 6°, wordt de zinsnede “13, 16” vervangen door de zinsnede “13, 14ter, 16”;

6° er wordt een paragraaf 10 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§10. Binnen de perken van de beschikbare begrotingskredieten en overeenkomstig de Europese regels inzake staatssteun, is er een flankerend beleid voor de bemestingsverboden, vermeld in dit artikel en in artikel 41ter, die door het decreet van [...] over de programmatische aanpak stikstof, verruimd zijn of versneld ingevoerd zijn.

Het flankerend beleid, vermeld in het eerste lid, bestaat uit:

- 1° een compensatievergoeding van 15.000 euro per hectare voor percelen waarop het bemestingsverbod ingaat op 1 januari 2024, geleidelijk afbouwend tot 12.500 euro voor wie stopt met ingang van 1 januari 2028;
- 2° een bijkomende vergoeding voor terreininvesteringen die door het invoeren van de nulbemesting niet meer bruikbaar zijn;

3° een specifiek flankerend beleid voor landbouwers waarvan op meer dan 20% van de tot het bedrijf behorende oppervlakte landbouwgrond, een verruimde of versnelde invoering van het bemestingsverbod, als vermeld in het eerste lid, van toepassing is, waardoor de leefbaarheid van het bedrijf ernstig in het gedrang komt. Voor het flankerend beleid dat voor deze landbouwers uitgewerkt zal worden, kunnen de instrumenten, vermeld in deel 2 van het decreet van 28 maart 2014 betreffende de landinrichting, ingezet worden. De Vlaamse Regering zal hiervoor een inrichtingsnota vaststellen, overeenkomstig de bepalingen van deel 4, titel 2, van het decreet betreffende de landinrichting.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de uitvoering van deze paragraaf en bepaalt, voor wat betreft het flankerende beleid vermeld in deze paragraaf:

- 1° de nadere voorwaarden, gespecificeerd per maatregel van het flankerend beleid, waaraan voldaan moet zijn om toegang te hebben tot het flankerende beleid;
- 2° de nadere regels aangaande het aanvragen, opvolgen en toekennen van het flankerend beleid.”.

Art. 83. In artikel 41ter van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 12 juni 2015 en het laatst gewijzigd bij het decreet van 24 mei 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° paragraaf 1 wordt vervangen door wat volgt:

“§1. Met het oog op het behoud en de versterking van natuurwaarden is op niet-intensieve graslanden in bosgebieden, zoals aangeduid op de plannen, vastgesteld met toepassing van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996, en op landbouwgronden in natuurgebieden, natuurontwikkelingsgebieden of natuurreservaten, zoals aangeduid op de plannen die vastgesteld zijn met toepassing van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996, elke vorm van bemesting verboden, met uitzondering van bemesting door rechtstreekse uitscheiding bij begrazing, waarbij twee grootvee-eenheden (GVE) per hectare op jaarbasis worden toegelaten.

Met behoud van de toepassing van het eerste lid is met het oog op het behoud en de versterking van natuurwaarden vanaf 1 januari 2028 elke vorm van bemesting verboden, met uitzondering van bemesting door rechtstreekse uitscheiding bij begrazing, waarbij twee grootvee-eenheden (GVE) per hectare op jaarbasis worden toegelaten, op habitatrictlijngebied dat als bosgebied, groengebied, parkgebied of bufferzone als vermeld in artikel 2, derde lid, punt 4.2 tot en met punt 4.5, van het koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen, is aangeduid op de plannen, vastgesteld met toepassing van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996.

Als op percelen waar een bemestingsverbod als vermeld in het eerste lid geldt, geen grasland als hoofdteelt of als nateelt aanwezig is, wordt voor de toepassing van dit decreet voor het perceel in kwestie nul als bemestingsnorm toegekend.”;

2° in paragraaf 2 en paragraaf 3 wordt tussen de zinsnede “paragraaf 1,” en de woorden “gegeven voor” telkens de zinsnede “eerste lid,” ingevoegd;

3° aan paragraaf 3 wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Ontheffing van het verbod, vermeld in paragraaf 1, tweede lid, wordt gegeven op de percelen die op 1 januari 2022 tot de huiskavel behoren.”;

4° er wordt een paragraaf 5 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§5. Met behoud van de toepassing van artikel 41bis, §4, vervallen op landbouwgronden in habitatrichtlijngebied de ontheffingen, vermeld in paragraaf 2, vanaf 1 januari 2028.”.

Art. 84. Aan artikel 63 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 12 juni 2015 en het laatst gewijzigd bij het decreet van 24 mei 2019, wordt een paragraaf 18 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§18. Met behoud van de bepalingen van artikel 71 en 72 wordt een administratieve geldboete opgelegd aan de uitbater van een bewerkings- of verwerkingseenheid, die de verplichtingen, vermeld in artikel 24, §7, niet naleeft.

De geldboete bedraagt:

- 1° 10.000 euro per kalenderjaar waarin de Mestbank niet beschikt over een correct overzicht als vermeld in artikel 24, §7, tweede lid;
- 2° 5000 euro per kalenderjaar waarvoor de uitbater van de bewerkings- of verwerkingseenheid geen correcte registratie heeft van de ammoniakemissie van zijn uitbating, verhoogd met 2500 euro per kalenderjaar en per ontbrekend of niet-correct werkend meetapparaat.

Bij herhaling van een overtreding binnen vijf jaar na het opleggen met een aangetekende brief als vermeld in artikel 64, §1, tweede lid, van de administratieve geldboete, vermeld in deze paragraaf, wordt de administratieve geldboete die overeenkomstig het tweede lid berekend is, verdubbeld.”.

Afdeling 5. Wijziging van het decreet van 28 maart 2014 betreffende de landinrichting

Art. 85. Aan artikel 2.2.1 van het decreet van 28 maart 2014 betreffende de landinrichting, gewijzigd bij de decreten van 30 juni 2017 en 26 mei 2023, wordt een vijfde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“De landcommissies vervullen de opdrachten die het decreet van [...] over de programmatische aanpak stikstof aan hen heeft opgedragen in het kader van het flankerend beleid bij de programmatische aanpak stikstof.”.

Afdeling 6. Wijzigingen van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning

Art. 86. Aan artikel 32 van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, het laatst gewijzigd bij het decreet van 3 mei 2019, wordt een paragraaf 8 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§8. Als de exploitatie van een IIOA stopgezet is of wordt overeenkomstig artikel 23 van het decreet van [...] over de programmatische aanpak stikstof, wordt een vergunning voor de exploitatie van een IIOA die betrekking heeft op een of meer van de percelen van de IIOA waarvoor de stopzetting geldt en die leidt tot een verhoging van de stikstofemissies, na de stopzetting geweigerd.”.

Art. 87. Aan artikel 46 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 7 juli 2017, 8 december 2017 en 13 juli 2018, wordt een paragraaf 4 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§4. Als de exploitatie van een IIOA stopgezet is of wordt overeenkomstig artikel 23 van het decreet van [...] over de programmatische aanpak stikstof, wordt een vergunningsaanvraag voor de exploitatie van een IIOA die betrekking heeft op een of meer van de percelen van de IIOA waarvoor de stopzetting geldt en die leidt tot een verhoging van de stikstofemissies na de stopzetting, geweigerd.”.

Art. 88. Aan artikel 66 van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 3 mei 2019, wordt een paragraaf 8 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§8. Als de exploitatie van een IIOA stopgezet is of wordt overeenkomstig artikel 23 van het decreet van [...] over de programmatische aanpak stikstof, wordt een vergunningsaanvraag voor de exploitatie van een IIOA die betrekking heeft op een of meer van de percelen van de IIOA waarvoor de stopzetting geldt en die leidt tot een verhoging van de stikstofemissies na de stopzetting, geweigerd.”.

Art. 89. Aan artikel 68, tweede lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 december 2015 en 15 juli 2016, wordt een punt 11° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“11° voor de exploitatie van een testtechniek als vermeld in artikel 7 van het decreet van [...] over de programmatische aanpak stikstof. De vergunningstermijn is maximaal vijf jaar.”.

Art. 90. Aan artikel 13, eerste lid, van hetzelfde decreet wordt de volgende zin toegevoegd:

“De bevoegde overheid, vermeld in artikel 52, kan ook van deze mogelijkheid gebruikmaken om onregelmatigheden te herstellen die werden begaan door de bevoegde overheid, vermeld in artikel 15.”.

Art. 91. Aan artikel 63 van hetzelfde decreet wordt de volgende zin toegevoegd:

“Daarbij kan ze ook de ontvankelijkheid en volledigheid van het aanvraagdossier dat beoordeeld is door de bevoegde overheid, vermeld in artikel 15, opnieuw beoordelen en vragen dan wel toelaten om onvolledigheden te herstellen.”.

Art. 92. Aan artikel 64, eerste lid, van hetzelfde decreet wordt de volgende zin toegevoegd:

“Met deze wijzigingen kunnen ook gegevens of documenten worden toegevoegd aan het aanvraagdossier, of gegevens of documenten van het aanvraagdossier worden gewijzigd of vervangen, teneinde de ontvankelijkheid en volledigheid van het aanvraagdossier te herstellen.”.

Wilfried VANDAELE
Willem-Frederik SCHILTZ
Bart DE WEVER
Tom ONGENA

BIJLAGEN

bij het voorstel van decreet
over de programmatische aanpak stikstof

Bijlage 1. PAS-lijst als vermeld in artikel 2, 28°.

Diercategorie:

R-1 Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar¹
R-3 Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar¹

PAS-code:

PAS R-1.1
PAS R-3.1a

Naam van het systeem:

Beweiden in groep

Emissiereductie:

5-26%

Werkingsprincipe

Tijdens de weidegang in groep zijn geen dieren aanwezig in de stal/stalafdeling waarvoor de maatregel geldt, waardoor de emissie uit de stal/stalafdeling lager is dan wanneer ze permanent op stal zouden blijven. Het aantal uren weidegang is bijgevolg bepalend voor de emissiereductie.

Uitvoering van de maatregel

(Extra) beweiden vraagt om een aangepast management met veel aandacht voor een goed graslandmanagement, en een goede huiskavel. Op elk moment moet aan de mestwetgeving en wetgeving omtrent dierenwelzijn voldaan zijn. Voornamelijk in het najaar is de kans op nitraatuitspoeling reëel.

*Eisen aan de uitvoering***1° Voorwaarden**

Deze maatregel kan enkel worden toegepast voor de dierplaatsen bestemd voor een groep dieren die als een geheel wordt beweid en waarbij het deel van de huisvesting waarin ze zich normaal bevinden geen dieren bevat tijdens de weidegang². In het geval van een dichte vloer, moet deze bij het buitengaan van de dieren onmiddellijk worden vrijgemaakt van mest.

2° Registratie

- a) Bij minder dan 1400 weide-uren moet een logboek bijgehouden worden waarin de tijdstippen waarop de dieren de stal hebben verlaten en de tijdstippen waarop de dieren de stal terug zijn binnengekomen genoteerd worden. Het logboek wordt elke dag dat er weidegang is aangevuld. Hierbij wordt ook het cumulatief aantal uren dat de dieren op de weide verbleven genoteerd. Aan het einde van elk kalenderjaar wordt het totaal aantal uren weidegang genoteerd.
- b) Vanaf 1400 weide-uren is een geautomatiseerde digitale registratie noodzakelijk van het aantal uren dat de dierplaatsen waarvoor de maatregel wordt ingeroepen leeg zijn, dit wil zeggen volledig vrij van dieren. Voor de digitale registratie kan gebruik gemaakt worden van de mogelijkheden die worden opgesomd in de bijlage bij deze PAS fiche. Een andere werkwijze kan worden toegepast na aanmelding en goedkeuring van deze werkwijze bij het

¹ Enkel toepasbaar bij stallen waarin (nagenoeg) geen stalmest wordt geproduceerd.

² Op deze manier kunnen de dierplaatsen van een ziekenboek expliciet buiten de maatregel worden gehouden.

wetenschappelijk secretariaat PAS. De geregistreerde gegevens moeten gelogd worden en gedurende 5 kalenderjaren beschikbaar blijven.

Controle van de maatregel

Bij de aanvraag van de milieuvergunning dient:

- a) Aangetoond te worden dat men over voldoende huiskavel beschikt via de verzamelaanvraag.

Bij controle moet aan de volgende voorwaarden voldaan zijn:

- a) Bij minder dan 1400 weide-uren moet men het logboek kunnen voorleggen.
- b) Vanaf 1400 weide-uren moet men de digitaal geregistreerde gegevens van de afgelopen 5 kalenderjaren kunnen voorleggen.
- c) De verzamelaanvragen van de afgelopen 5 jaar moeten ter inzage voorgelegd worden aan de controlerende overheid.

Emissiereductie

De emissiereductie wordt bepaald door het aantal weide-uren en het aantal weidedagen. De reductie wordt uitgedrukt in aantal weide-uren per jaar zodat de landbouwer kan rekening houden met de weersomstandigheden om zijn dieren al dan niet buiten te laten.

Maximaal aantal staluren per jaar**	Minimum aantal weide-uren per jaar	Reductie* indien geen dichte vloer (%)	Reductie* indien dichte vloer (%)
8060	700	5	7
7360	1400	10	13
6660	2100	15	20
5960	2800	20	26

* Op jaarbasis ten opzichte van permanent opstallen in een traditioneel stalsysteem

** plus 24 in een schrikkeljaar

BIJLAGE PAS R-1.1: REGISTRATIE MOGELIJKHEDEN

1. Bij de poort die toegang geeft tot de weide wordt een **drukknop** voorzien. Als het laatste dier de stal(afdeling) verlaat waarvoor de maatregel geldt, en de poort terug gesloten is, drukt de exploitant op de knop. De poort kan alleen terug geopend worden door opnieuw op de knop te drukken. Het tijdstip wordt **automatisch** weggeschreven in een **digitaal register**. Het digitaal register kan ofwel via de lokale computer ofwel via de cloud worden geraadpleegd.
2. Bij de poort die toegang geeft tot de weide wordt een **drukknop** voorzien. Als het laatste dier de stal(afdeling) verlaat waarvoor de maatregel geldt, en de poort terug gesloten is, drukt de exploitant op de knop. De poort kan alleen terug geopend worden door opnieuw op de knop te drukken. Het tijdstip wordt **automatisch** weggeschreven in een **digitaal register**. Het digitaal register kan ofwel via de lokale computer ofwel via de cloud worden geraadpleegd. Dit wordt gecombineerd met een **camera** die op het ogenblik dat op de knop gedrukt wordt automatisch een digitale foto (met datum- en tijdsaanduiding) neemt van de stal(afdeling) waarvoor de maatregel geldt. Op de foto moet duidelijk te zien zijn dat de betreffende stal(afdeling) leeg is. De foto's kunnen ofwel via de lokale computer ofwel via de cloud worden geraadpleegd.
3. Bij de poort (die enkel door de koeien wordt gebruikt) wordt een **inductieve sensor** geïnstalleerd. Deze inductieve sensor geeft aan wanneer de poort geopend en gesloten wordt. Het tijdstip wordt **automatisch** weggeschreven in een **digitaal register**. Het digitaal register kan ofwel via de lokale computer ofwel via de cloud worden geraadpleegd. Dit wordt gecombineerd met een **camera** die in functie van het moment dat de poort gesloten of geopend wordt automatisch een digitale foto (met datum- en tijdsaanduiding) neemt van de stal(afdeling) waarvoor de maatregel geldt. Op de foto moet duidelijk te zien zijn dat de betreffende stal(afdeling) leeg is. De foto's kunnen ofwel via de lokale computer ofwel via de cloud worden geraadpleegd.
4. Eén of meerdere **camera's** die het volledige staloppervlak in beeld kunnen brengen maken beelden van de stal (bv. warmtecamera of een ander principe). Als er geen dieren meer gedetecteerd worden in de stal, wordt er een signaal gestuurd naar een **digitaal register**. Zijn er terug dieren aanwezig, wordt dit opnieuw doorgestuurd. Het tijdstip wordt automatisch weggeschreven in een digitaal register. Het digitaal register kan ofwel via de lokale computer ofwel via de cloud worden geraadpleegd.
5. Alle dieren die toegewezen zijn aan de stal(afdeling) waarvoor de maatregel geldt, dragen een **zender** waarmee hun positie kan bepaald worden. Er wordt geregistreerd of er nog dieren in de stal aanwezig zijn afhankelijk van hun positie. Bij leegstand wordt er een **signaal** gestuurd naar een **digitaal register**. Afhankelijk van de beweging van het dier kan geregistreerd worden of de zender effectief door een dier gedragen wordt.
6. Alle dieren die toegewezen zijn aan de stal(afdeling) waarvoor de maatregel geldt dragen een **zender**. Bij alle uitgangen van en centraal in de stal/vergunde staldeel zijn **ontvangers** geïnstalleerd. Er wordt geteld hoeveel dieren zich nog in de stal bevinden. Bij leegstand wordt er een signaal gestuurd naar een **digitaal register**. Afhankelijk van de beweging van het dier kan geregistreerd worden of de zender effectief door een dier gedragen wordt.

Diercategorie:

R-1 Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar²

PAS-code:

PAS R-1.2

Naam van het systeem:

Loopvloer reinigen met mestschuif of mestrobot

Emissiereductie:

10-15%

Werkingsprincipe

Door frequent verwijderen van de mest en urine van de loopvloer wordt de ammoniakemissie op vloerniveau gereduceerd.

Uitvoering van de maatregel

Eisen aan de uitvoering

1° Loopvloer

De stal is een ligboxenstal met looppaden die bestaan uit roosters, een dichte of elk ander type vloer.

2° Mestrobot of mestschuif

Minstens alle looppaden evenwijdig aan de ligboxenrijen worden met een verder beschreven frequentie gereinigd met behulp van een mestrobot of mestschuif. De mestrobot of mestschuif is zodanig uitgevoerd dat de vloer goed wordt gereinigd.

3° Emitterend oppervlak

Het met mest besmeurd vloeroppervlak per dierplaats is maximaal 5,5 m². Dit oppervlak omvat de loopgangen en de doorsteken. Niet inbegrepen is het vloeroppervlak van de melkstal en de voerstoeper (indien aanwezig).

In het geval dat alle looppaden volledig als dichte vloer zijn uitgevoerd en de mest naar een afstort op het einde van de loopvloer wordt geschoven, dan moet die zo ontworpen zijn dat de mestput buiten de passage van de mestschuif afgesloten is van de lucht, bijvoorbeeld door een klep of flap(pen).

4° Registratieapparatuur

- a) De aanwezige registratieapparatuur moet zowel de frequentie als de duur van het reinigen door de mestrobot of de mestschuif kunnen aantonen met een terugleesoptie van 3 maanden.

Eisen aan het gebruik

1° Mestrobot of mestschuif

De vereiste frequentie van de mestverwijdering en de bijhorende reductie wordt vermeld in de tabel bij het onderdeel emissiereductie.

De doorgangen tussen of naast de rijen ligboxen die niet bereikbaar zijn voor de schuif of robot moeten minstens dagelijks handmatig of met rijdend/geduwd materieel worden gereinigd.

² Enkel toepasbaar bij stallen waarin (nagenoeg) geen stalmest wordt geproduceerd.

2° Onderhoud

De mestrobot of mestschuif dient ten minste eenmaal per jaar te worden gecontroleerd en onderhouden. In het geval van een mestrobot moet hiertoe een onderhoudscontract met de leverancier van de mestrobot of een andere deskundige partij afgesloten worden.

Controle

Bij de aanvraag van de milieuvergunning dient:

- a) Aangetoond te worden dat de geplande aan te kopen apparatuur voldoende is om het loopoppervlak te reinigen met de voorgeschreven frequentie. Hiertoe dient de oppervlakte van de loopvloer, de laadtijd (indien van toepassing) en de snelheid van de mestrobot of mestschuif aangegeven te worden.

Bij controle moet aan de volgende voorwaarden voldaan zijn:

- a) De vloer moet visueel zuiver zijn. Dat wil zeggen vrij van aangekoekte oude mest.
- b) Na de passage van de mestschuif of mestrobot is de mest afdoende verwijderd van de vloer.
- c) De werking van de reinigingsapparatuur gedurende de laatste drie maanden moet inzichtelijk gemaakt kunnen worden met behulp van de aanwezige registratieapparatuur.
- d) Het onderhoud moet minimum jaarlijks uitgevoerd worden.
- e) In het geval van een mestrobot moet het onderhoudscontract en de facturen van het onderhoud van de laatste 5 jaar aanwezig te zijn.

Emissiereductie

Bij toepassing van deze maatregel kan een ammoniakemissiereductie in rekening gebracht worden zoals vermeld in onderstaande tabel:

Frequentie van schuiven (aantal keer per dag)	Emissiereductie (%)
minstens 6	10
minstens 10	15

Diercategorie:

R-1 Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar³

PAS-code:

PAS R-1.3

Naam van het systeem:

Loopvloer reinigen met mestschuif of mestrobot en water

Emissiereductie:

15-20%

Werkingsprincipe

Door frequent verwijderen van de mest en urine van de loopvloer wordt de ammoniakemissie op vloerniveau gereduceerd. Door water op de vloer te versproeien wordt de urine op de vloer verdund en verwijderd waardoor de ammoniakemissie bijkomend wordt verlaagd.

³ Enkel toepasbaar bij stallen waarin (nagenoeg) geen stalmest wordt geproduceerd.

Uitvoering van de maatregel*Eisen aan de uitvoering*

1° Loopvloer

De stal is een ligboxenstal met looppaden die bestaan uit roosters, een dichte of elk ander type vloer.

2° Mestrobot of mestschuif

Minstens alle looppaden evenwijdig aan de ligboxenrijen worden met een verder beschreven frequentie gereinigd met behulp van een mestrobot of mestschuif. De mestrobot of mestschuif is zodanig uitgevoerd dat de vloer goed wordt gereinigd.

3° Sproei-installatie

Er is een sproei-installatie aanwezig. Deze installatie kan gekoppeld zijn aan de mestrobot of -schuif of kan geïnstalleerd zijn aan de zijkanten of in het midden van de looppaden. Deze installatie besproeit de loopvloer egaal met water met een verder beschreven debiet. Indien de sproeikoppen aan de zijkanten of in het midden van de looppaden geïnstalleerd zijn, dienen zij regelmatig over het looppad verdeeld te zijn zodat een homogene besproeiing wordt bekomen over het volledige loopoppervlak. Met uitzondering van doorgangen tussen of naast de rijen ligboxen die niet bereikbaar zijn voor de schuif.

4° Emitterend oppervlak

Het met mest besmeurd vloeroppervlak per dierplaats is maximaal 5,5 m². Dit oppervlak omvat de loopgangen en de doorsteken. Niet inbegrepen is het vloeroppervlak van de melkstal en de voerstoepl (indien aanwezig).

Indien bij een dichte vloer de mest naar een afstort op het einde van de loopvloer wordt geschoven, dan moet die zo ontworpen zijn dat de mestput buiten de passage van de mestschuif afgesloten is van de lucht, bijvoorbeeld door een klep of flap(pen).

5° De registratieapparatuur moet aan volgende voorwaarden voldoen:

- a) De aanwezige registratieapparatuur moet zowel de frequentie als de duur van het reinigen van de mestrobot of de mestschuif kunnen aantonen met een terugleesoptie van 3 maanden.
- b) De aanwezige registratieapparatuur moet de dagelijkse hoeveelheid water die werd toegepast kunnen aantonen met een terugleesoptie van 3 maanden.

Eisen aan het gebruik

1° Mestrobot of mestschuif

De vereiste frequentie van de mestverwijdering en de bijhorende reductie wordt vermeld in de tabel bij het onderdeel emissiereductie.

De doorgangen tussen of naast de rijen ligboxen die niet bereikbaar zijn voor de schuif of robot moeten minstens dagelijks handmatig of met rijdend/geduwd materieel worden gereinigd.

2° Sproei-installatie

Het vereiste volume water dat toegepast dient te worden én de hieraan gekoppelde emissiereductie wordt vermeld in de tabel bij het onderdeel emissiereductie.

Er mag uitsluitend gebruik worden gemaakt van regenwater.

Tijdens een vorstperiode mag de installatie tijdelijk buiten gebruik worden gesteld.

3° Onderhoud

De mestrobot of mestschuif dient ten minste eenmaal per jaar te worden gecontroleerd en onderhouden. In het geval van een mestrobot moet hiertoe een onderhoudscontract met de leverancier van de mestrobot of een andere deskundige partij afgesloten worden.

De sproeidoppen en andere onderdelen moeten vrij zijn van kalk en/of gecontroleerd op normaal functioneren.

Controle

Bij de aanvraag van de milieuvergunning dient:

- a) Aangetoond te worden dat de geplande aan te kopen apparatuur voldoende is om het loopoppervlak te reinigen met de voorgeschreven frequentie. Hiertoe dient de oppervlakte van de loopvloer, de laadtijd (indien van toepassing) en de snelheid van de mestrobot of mestschuif aangegeven te worden.
- b) Aangetoond te worden dat de geplande aan te kopen apparatuur voldoende is om het voorgeschreven volume water te kunnen sproeien.

Bij controle moet aan de volgende voorwaarden voldaan zijn:

- a) De vloer moet visueel zuiver zijn. Dat wil zeggen vrij van aangekoekte oude mest.
- b) Na de passage van de mestschuif of mestrobot is de mest afdoende verwijderd van de vloer.
- c) De sproeidoppen moeten ten alle tijde goed functioneren.
- d) De werking van de reinigingsapparatuur (mestschuif of mestrobot en sproei-installatie) gedurende de laatste drie maanden moet inzichtelijk gemaakt kunnen worden met behulp van de aanwezige registratieapparatuur.
- e) Het onderhoud moet minimum jaarlijks uitgevoerd te worden.
- f) In het geval van een mestrobot moet het onderhoudscontract en de facturen van het onderhoud van de laatste 5 jaar aanwezig te zijn.

Emissiereductie

Bij toepassing van deze maatregel kan een ammoniakemissiereductie in rekening gebracht worden zoals vermeld in onderstaande tabel:

Frequentie van schuiven (aantal keer per dag)	Debiet (l/m ² loopvloer/dag)	Reductie (%)
minstens 6	3	15
minstens 10	3	20

Deze maatregel is een uitbreiding van de maatregel R-1.2 of R-3.2 met het versproeien van water. Deze maatregelen zijn om deze reden niet te cumuleren.

Diercategorie:

R-1 Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar⁴

⁴ Enkel toepasbaar bij stallen waarin (nagenoeg) geen stalmest wordt geproduceerd.

² Voor alle vermelde maten geldt een tolerantie van plus of min 2 mm.

PAS-code:

PAS R-1.4

Naam van het systeem:

Scheiden van vaste mest en urine onder de rooster gecombineerd met het reinigen van de roostervloer door middel van een mestrobot of mestschuif en sproeisysteem

Emissiereductie:

20%

Werkingsprincipe

De ammoniakemissie wordt beperkt door een beperking van het contact tussen mest en urine (primaire mestscheiding) in het mestkanaal gecombineerd met het reinigen van de roostervloer door middel van een mestschuif of mestrobot en door een snelle verwijdering van mest en urine uit de stal naar een gesloten mestopslag. Het mestkanaal is uitgevoerd als een mestgoot met een hellende vloer en een onderliggende giergoot en is voorzien van een mestschuif. De hellende vloer van het mestkanaal zorgt voor een versnelde scheiding van urine en mest. De urine wordt afgevoerd via de giergoot. De mest wordt minstens om de 4 uur uit de mestgoot verwijderd met de mestschuif.

Door water op de vloer te sproeien wordt de urine op de vloer verdund en verwijderd waardoor de ammoniakemissie bijkomend wordt verlaagd.

Uitvoering van de maatregel*Eisen aan de uitvoering*

1° Vloer

- a) Er is een betonnen roostervloer aanwezig.

2° Mestschuif of mestrobot

- a) De mest wordt door de mestschuif of mestrobot door de roosters geduwd.
- b) De doorgangen tussen of naast de rijen ligboxen die niet bereikbaar zijn voor de mestschuif of mestrobot moeten minstens dagelijks handmatig of met rijdend/geduwd materieel worden gereinigd.

3° Sproei-installatie

Er is een sproei-installatie aanwezig. Deze installatie is gekoppeld aan de mestrobot of mestschuif. Deze installatie besproeit de loopvloer egaal met water met een verder beschreven debiet. Met uitzondering van doorgangen tussen of naast de rijen ligboxen die niet bereikbaar zijn voor de schuif.

4° Emitterend oppervlak

Het met mest besmeurd vloeroppervlak per dierplaats is maximaal 5,5 m². Dit oppervlak omvat de loopgangen en de doorsteken. Niet inbegrepen is het vloeroppervlak van de melkstal en de voerstoep (indien aanwezig).

5° Mestkanaal

- a) Onder de roostervloer wordt een mest- en giergoot voorzien die de volledige roosteroppervlakte omvat.

- b) Het mestkanaal heeft een hellende vloer van 2,2° ten opzichte van de vloer, en heeft in het midden een spleetopening van 18 mm² over de volledige lengte.
- c) Het mestkanaal is zo uitgevoerd dat een glad, niet-mestaanhechtend oppervlak ontstaat.
- d) Onder het mestkanaal is een giergoot voorzien. De giergoot heeft een maximale breedte van 410 mm en 545 mm hoog.
- e) Een mestschuif in het mestkanaal schuift de mest weg.

6° Mestafvoer

- a) De mest wordt door de mestschuif naar één zijde van de stal geschoven en vervolgens afgevoerd naar een gesloten mestopslag.
- b) Het afvoeren van de mest naar een gesloten mestopslag gebeurt simultaan met het schuifstelsel in de stal en er moet voor gezorgd worden de mest snel afgevoerd wordt naar een externe afgesloten mestopslag.
- c) De urine wordt via een giergoot afgevoerd naar een afgesloten gieropslag.

7° Registratieapparatuur

- a) De aanwezige registratieapparatuur moet zowel de frequentie als de duur van het reinigen door de mestrobot of de mestschuif kunnen aantonen met een terugleesoptie van 3 maanden.
- b) De aanwezige registratieapparatuur moet de dagelijkse hoeveelheid water die werd toegepast kunnen aantonen met een terugleesoptie van 3 maanden.
- c) De aanwezige registratieapparatuur moet de frequentie van het reinigen van de mestschuif in het mestkanaal kunnen aantonen met een terugleesoptie van 3 maanden.

Eisen aan het gebruik

1° Mestrobot of mestschuif

- a) De mestrobot of mestschuif moet 6 keer (iedere 4 uur) per dag de roostervloer reinigen.
- b) De doorgangen tussen of naast de rijen ligboxen die niet bereikbaar zijn voor de schuif of robot moeten minstens dagelijks handmatig of met rijdend/geduwd materieel worden gereinigd.

2° Sproei-installatie

- a) Het sproeidebiet bedraagt 3 l/m² loopvloer/dag.
- b) Tijdens een vorstperiode mag de installatie tijdelijk buiten gebruik worden gesteld.
- c) Er mag uitsluitend gebruik worden gemaakt van regenwater.

3° Mestkanaal

- a) De mestschuif in het mestkanaal moet de mest 6 keer per dag (iedere 4 uur) wegschuiven naar een externe gesloten mestopslag.
- b) Een tijds klok moet voor de aansturing zorgen.

4° Onderhoud

De eigenaar van de stal moet een onderhoudscontract hebben waarbij 1 maal per jaar controle en onderhoud van het systeem plaatsvindt. Dit omvat onder meer controle en sturing van de mestrobot of mestschuif met sproei-installatie en de mestschuif in het mestkanaal.

De sproeidoppen en andere onderdelen moeten vrij zijn van kalk en/of gecontroleerd op normaal functioneren.

Controle van de maatregel

Bij de aanvraag van de milieuvergunning dient:

- a) Aangetoond te worden dat de geplande aan te kopen apparatuur voldoende is om het loopoppervlak te reinigen met de voorgeschreven frequentie. Hiertoe dient de oppervlakte van de loopvloer, de laadtijd (indien van toepassing) en de snelheid van de mestrobot of mestschuif aangegeven te worden.
- b) Aangetoond te worden dat de geplande aan te kopen apparatuur voldoende is om het voorgeschreven volume water te kunnen sproeien.

Bij controle moet aan de volgende voorwaarden voldaan zijn:

- a) De vloer moet visueel zuiver zijn. Dat wil zeggen vrij van aangekoekte oude mest.
- b) Na de passage van de mestschuif of mestrobot is de mest afdoende verwijderd van de vloer.
- c) De werking van de reinigingsapparatuur (mestschuif of mestrobot en sproei-installatie) gedurende de laatste drie maanden moet inzichtelijk gemaakt kunnen worden met behulp van de aanwezige registratieapparatuur.
- d) De werking van de mestschuif in het mestkanaal gedurende de laatste drie maanden moet inzichtelijk gemaakt kunnen worden met behulp van de aanwezige registratieapparatuur.
- e) Het onderhoud moet minimum jaarlijks uitgevoerd worden.
- f) In het geval van een mestrobot moet het onderhoudscontract en de facturen van het onderhoud van de laatste 5 jaar aanwezig te zijn.
- g) Er moet een onderhoudscontract aanwezig zijn voor de mestschuif in het mestkanaal. De facturen van het onderhoud van de laatste 5 jaar moeten aanwezig zijn.

Emissiereductie

Bij toepassing van deze maatregel kan een ammoniakemissiereductie in rekening gebracht worden van 20%.

Diercategorie:

R-1 Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar⁵

PAS-code:

PAS R-1.5

Naam van het systeem:

Combi profiel- en roostervloer voorzien van mestschuif en sproeisysteem

Emissiereductie:

25%

Werkingsprincipe

De ammoniakemissiereductie is gebaseerd op het frequent verwijderen van de mest en urine op de profielvloer door te schuiven naar de mestafstorten. Deze mestafstorten zijn uitgerust met een profielrooster. De mest komt terecht in de onderliggende mestkelder. Door de opening boven de mestopslag te minimaliseren tot de mestafstorten wordt de luchtcirculatie en de luchtverversing in de mestkelder beperkt en hierdoor ook de ammoniakemissie. Ook is er een versnelde afvoer van urine via groeven in de roostervloer naar de mestkelder. Door water op de vloer te versproeien wordt de urine op de vloer verdund en verwijderd waardoor de ammoniakemissie bijkomend wordt verlaagd.

⁵ Enkel toepasbaar bij stallen waarin (nagenoeg) geen stalmest wordt geproduceerd.

² Voor alle maten geldt een tolerantie van plus of min 2 mm.

Uitvoering van de maatregel*Eisen aan de uitvoering*

1° Profielloopvloer

- a) Een betonnen vloer met langsgroeven van 30 mm² en dwarsgroeven van 25 mm.
- b) De hellingsgraad van de dwarsgroeven bedraagt 15%.
- c) Op de vloer bevindt zich een mestschuif uitgerust met een sproeisysteem.

2° Mestafstorten met profielrooster

- a) Per twee delen prefab profielvloer van 110 cm breed wordt een mestafstort voorzien van 40 cm breedte.
- b) De mestafstorten zijn voorzien van een geprofileerde betonrooster van 40 cm breed, heeft een doorlaat van 9% en is voorzien van vlakke langsgroeven van 30 mm die zorgen voor versnelde afvoer van urine.
- c) De maximale afvloeï afstand van urine is 130 cm in de langsrichting (110 cm profielvloer + 20 cm tot de opening in het midden van de profielrooster).

3° Mestschuif

- a) De mest wordt door de mestschuif naar de mestafstort geschoven.
- b) De vingers van de schuif passen in de groeven van 30 mm breed en 25 mm diep van de profielloopvloer en de profielrooster.
- c) De doorgangen tussen of naast de rijen ligboxen die niet bereikbaar zijn voor de mestschuif moeten minstens dagelijks handmatig of met rijdend/geduwd materieel worden gereinigd.

4° Sproei-installatie

Er is een sproei-installatie aanwezig. Deze installatie is gekoppeld aan de mestschuif. Deze installatie besproeit de loopvloer egaal met water met een verder beschreven debiet. Met uitzondering van doorgangen tussen of naast de rijen ligboxen die niet bereikbaar zijn voor de schuif.

5° Emitterend oppervlak

Het met mest besmeurd vloeroppervlak per dierplaats is maximaal 5,5 m². Dit oppervlak omvat de loopgangen en de doorsteken. Niet inbegrepen is het vloeroppervlak van de melkstal en de voerstoep (indien aanwezig).

6° Registratieapparatuur

- a) De aanwezige registratieapparatuur moet zowel de frequentie als de duur van het reinigen door de mestschuif kunnen aantonen met een terugleesoptie van 3 maanden.
- b) De aanwezige registratieapparatuur moet de dagelijkse hoeveelheid water die werd toegepast kunnen aantonen met een terugleesoptie van 3 maanden.

Eisen aan het gebruik

1° Mestschuif

- a) De mestschuif moet 12 keer per dag de roostervloer reinigen.
- b) De doorgangen tussen of naast de rijen ligboxen die niet bereikbaar zijn voor de schuif of moeten minstens dagelijks handmatig of met rijdend/geduwd materieel worden gereinigd.

2° Sproei-installatie

- a) Het sproeidebiet bedraagt 3 l/m² loopvloer/dag.
- b) Tijdens een vorstperiode mag de installatie tijdelijk buiten gebruik worden gesteld.
- c) Er mag uitsluitend gebruik worden gemaakt van regenwater.

3° Onderhoud

De eigenaar van de stal moet een onderhoudscontract hebben waarbij 1 maal per jaar controle en onderhoud van het systeem plaatsvindt. Dit omvat de controle en sturing van de mestschuif met sproei-installatie.

De sproeidoppen en andere onderdelen moeten vrij van kalk zijn en/of gecontroleerd op normaal functioneren.

Controle van de maatregel

Bij de aanvraag van de milieuvergunning dient:

- a) Aangetoond te worden dat de geplande aan te kopen apparatuur voldoende is om het loopoppervlak te reinigen met de voorgeschreven frequentie. Hiertoe dient de oppervlakte van de loopvloer, de laadtijd (indien van toepassing) en de snelheid van de mestschuif aangegeven te worden.
- b) Aangetoond te worden dat de geplande aan te kopen apparatuur voldoende is om het voorgeschreven volume water te kunnen sproeien.

Bij controle moet aan de volgende voorwaarden voldaan zijn:

- a) De vloer moet visueel zuiver zijn. Dat wil zeggen vrij van aangekoekte oude mest.
- b) Na de passage van de mestschuif is de mest afdoende verwijderd van de vloer inclusief de groeven.
- c) De sproeidoppen moeten ten alle tijde goed functioneren.
- d) De werking van de reinigingsapparatuur (mestschuif en sproei-installatie) gedurende de laatste drie maanden moet inzichtelijk gemaakt kunnen worden met behulp van de aanwezige registratieapparatuur.
- e) Het onderhoudscontract en de facturen van het onderhoud van de laatste 5 jaar moeten aanwezig zijn.

Emissiereductie

Bij toepassing van deze maatregel kan een ammoniakemissiereductie in rekening gebracht worden van 25%.

Diercategorie:

R-1 Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar⁶

PAS-code:

PAS R-1.6

Naam van het systeem:

Roostervloer voorzien van cassettes in de roosterspleten en reinigen met mestschuif of mestrobot

Emissiereductie:

25%

Werkingsprincipe

⁶ Enkel toepasbaar bij stallen waarin (nagenoeg) geen stalmest wordt geproduceerd.

Door de versnelde afvoer van urine door de cassettes met hellende groeven in de roosterspleten blijft minder urine achter op de vloer. Hierdoor wordt de omzetting van ureum naar ammoniak gereduceerd en daalt de ammoniakemissie. Daarnaast wordt de ammoniakemissie uit de kelder beperkt door middel van afsluitkleppen in de roosterspleten.

Bovendien wordt de ammoniak emissie beperkt door de mest en urine frequent van de vloer te verwijderen met een mestschuif of mestrobot.

Uitvoering van de maatregel

Eisen aan de uitvoering

1° Vloer

Het loopgedeelte en de doorlooppaden worden uitgevoerd als betonnen roostervloer waarin rubberen elementen (vervangbare cassettes) worden aangebracht en afsluitkleppen in de roosterspleten.

De vloer is opgebouwd uit betonnen balken met een breedte aan het loopvlak van 65 tot 75 mm waartussen een rubberen cassette is geplaatst van 110 tot 120 mm breed met in het midden een doorlaatopening (roosterspleet) van 40 mm⁷. In de roosterspleten bevinden zich afsluitkleppen.

In het betonnen gedeelte van de vloer worden vlakke groeven (helling 0) aangebracht met een diepte van 3 mm. In het rubberen gedeelte worden groeven aangebracht die bij de aansluiting op het beton eveneens een diepte van 3 mm hebben en met een helling van 5% aflopen tot een diepte van 5 mm richting de mestspleet. De groeven worden aangebracht op een onderlinge afstand van 10 mm en hebben een breedte van 5 mm.

2° Cassettes

De vervangbare cassettes moeten voldoen aan de volgende eisen:

- a) de cassettes dienen deugdelijk in het rooster te zijn opgesloten, zodat het rubber niet kan gaan schuiven of oprullen;
- b) de roosterspleten mogen door de rubber toplaag niet worden verkleind om de mestdoorlaat van de rooster te behouden, ofwel de mestspleten in het rubber en beton moeten overeenkomen in grootte en plaats;
- c) de rubber toplaag moet goed beloopbaar en slijtvast zijn.

3° Mestkelder en mestafvoer

- a) Onder de gehele roostervloer is een mestkelder aanwezig waarin de mest en urine worden opgevangen.
- b) De afvoer van mest en urine vindt plaats via de roosterspleten die goed worden afgesloten door de afsluitkleppen, waardoor emissie vanuit de mestkelder zoveel mogelijk wordt voorkomen.

4° Mestschuif of mestrobot

- a) Voor afvoer van de mest moet een mestschuif of mestrobot zijn aangebracht.
- b) De mestschuif of mestrobot is zodanig uitgevoerd dat het geprofileerde loopoppervlak goed wordt gereinigd.

5° Emitterend oppervlak

⁷ Voor alle vermelde maten geldt een tolerantie van plus of min 5 mm.

Het met mest besmeurd vloeroppervlak per dierplaats is maximaal 5,5 m². Dit oppervlak omvat de loopgangen en de doorsteken. Niet inbegrepen is het vloeroppervlak van de melkstal en de voerstoept (indien aanwezig).

4° Registratieapparatuur

- a) De aanwezige registratieapparatuur moet zowel de frequentie als de duur van het reinigen door de mestschuif of mestrobot kunnen aantonen met een terugleesoptie van 3 maanden.

Eisen aan het gebruik

1° Mestschuif of mestrobot

- a) De mestschuif of mestrobot moet 12 keer per dag de roostervloer reinigen.
- b) De doorgangen tussen of naast de rijen ligboxen die niet bereikbaar zijn voor de schuif of robot moeten minstens dagelijks handmatig of met rijdend/geduwd materieel worden gereinigd.

2° Onderhoud

De mestschuif of mestrobot en de cassettes in de roosterspleten dienen tenminste eenmaal per jaar te worden gecontroleerd en onderhouden. Hiertoe dient een onderhoudscontract voor de mestrobot afgesloten te worden.

De afsluitkleppen in de roosterspleten moeten op regelmatige basis gecontroleerd worden op hun goede werking en indien nodig vervangen te worden.

3° Controle

Bij de aanvraag van de milieuvergunning dient:

- a) Aangetoond te worden dat de geplande aan te kopen apparatuur voldoende is om het loopoppervlak te reinigen met de voorgeschreven frequentie. Hiertoe dient de oppervlakte van de loopvloer, de laadtijd (indien van toepassing) en de snelheid van de mestrobot of mestschuif aangegeven te worden.

Bij controle moet aan de volgende voorwaarden voldaan zijn:

- a) De vloer moet visueel zuiver zijn. Dat wil zeggen vrij van aangekoekte oude mest.
- b) Na de passage van de mestschuif of mestrobot is de mest afdoende verwijderd van de vloer inclusief de groeven.
- c) De werking van de reinigingsapparatuur gedurende de laatste drie maanden moet inzichtelijk gemaakt kunnen worden met behulp van de aanwezige registratieapparatuur.
- d) Met behulp van facturen moet men het onderhoud, dat minimum jaarlijks uitgevoerd wordt, kunnen aantonen. De facturen van de laatste 5 jaar moeten ter inzage van de controlerende overheid ter beschikking gesteld worden.
- e) Er dient een onderhoudscontract van de mestrobot aanwezig te zijn.
- f) De afsluitkleppen moeten goed werken.

Emissiereductie

Bij toepassing van deze maatregel kan een ammoniakemissiereductie in rekening gebracht worden van 25%.

Diercategorie:

R-1 Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar⁸

PAS-code:

PAS R-1.7

Naam van het systeem:

Chemisch luchtwassysteem in een natuurlijke geventileerde stal

Emissiereductie:

45%

Werkingsprincipe

De ammoniakemissie wordt beperkt door de uitgaande stallucht te behandelen in een chemisch luchtwassysteem. Om de uitgaande stallucht maximaal doorheen de wasser te leiden, wordt de stal uitgerust met een aangepast ventilatiesysteem.

Het luchtwassysteem bestaat uit een filterpakket dat continu vochtig wordt gehouden met een wasvloeistof aangezuurd met zwavelzuur. De uitgaande stallucht wordt in tegenstroom of dwarsstroom door het filterpakket geleid waarbij de aanwezige ammoniak wordt afgevangen in de wasvloeistof. De gewassen stallucht verlaat het systeem via een druppelvanger. Door toevoeging van zwavelzuur aan de wasvloeistof wordt de ammoniak gebonden als ammoniumsulfaat, waarna deze stof met het spuiwater wordt afgevoerd.

Uitvoering van de maatregel

Eisen aan de uitvoering

1° Dimensionering van het luchtwassysteem

- a) Het luchtwassysteem behandelt de uitgaande stallucht van de volledige stal. Op het dimensioneringsplan dat onderdeel uitmaakt van de vergunningsaanvraag moet het volgende duidelijk aangegeven worden:
- Plattegrond van de stal
 - Aantal standplaatsen per diercategorie
 - Plaats van de ventilatoren
 - Plaats van de onderdrukkamer
 - Plaats en hoogte van de luchtwasser
 - Plaats van de bedieningsruimte van de luchtwasser;
- b) De capaciteit van het luchtwassysteem moet minimaal gelijk zijn aan de totale maximale ventilatiebehoefte van het aantal standplaatsen van alle diercategorieën in de stal. In het dimensioneringsplan dat onderdeel uitmaakt van de vergunningsaanvraag moet dan ook de relatie met het aantal standplaatsen per diercategorie, de maximale ventilatiebehoefte (uitgedrukt in m³ per uur en per standplaats), en de totale capaciteit van het luchtwassysteem (uitgedrukt in m³ behandelde stallucht per uur) in functie van de beoogde verblijftijd opgenomen worden;
- c) De chemische wasser is ofwel van het type tegenstroom ofwel van het type dwarsstroom:
De chemische wasser is opgebouwd uit een kolom kunststof filtermateriaal (structuurpakking), met een contactoppervlak van minimaal 100 m²/m³ filtermateriaal.

⁸ Deze maatregel is enkel van toepassing op een stal voor minimaal 120 melk- en kalfkoeien > 2 jaar.

- d) Het luchtwassysteem moet zodanig gedimensioneerd worden dat op de door de wasser gaande lucht steeds een ammoniakemissiereductie van minstens 90% gerealiseerd wordt.

2° Het ventilatiesysteem

De stal wordt uitgerust met drukventilatoren en een aangepast ventilatiesysteem dat ervoor zorgt dat de uitgaande stallucht maximaal doorheen de luchtwasser wordt geleid. Hiervoor is de nok van de melkveestal dicht en zijn alle inlaatopeningen voorzien van automatisch aangestuurde winddichte gordijnen. De aansturing van de inlaatsystemen is dusdanig uitgevoerd dat het optreden van dwarsventilatie altijd zoveel mogelijk wordt vermeden. Deze aansturing is bovendien gekoppeld met de werking van de ventilatoren zodat de onderdruk in de stal altijd wordt gegarandeerd in de situatie met gesloten deuren (cfr. 9° a) Aantonen van de onderdruk inde stal).

3° Onderdrukkamer of overdrukkamer

- a) De ventilatoren bevinden zich ná of voor het filter(pakket). De ventilatoren die de stalventilatielucht door het filter(pakket) trekken (onderdruk) of blazen (overdruk) moeten gelijkmatig verspreid staan ten opzichte van de aanstroomoppervlakte van het filter(pakket).
- b) Tussen de ventilatoren en het filter(pakket) is een onderdrukkamer of een overdrukkamer aanwezig die ervoor zorgt dat de stallucht optimaal verdeeld wordt over de gehele aanstroomoppervlakte van het filter(pakket) of dat de gewassen lucht voldoende tijd krijgt om met behoud van de volledige benutting van het filterpakket door de kleinere uitstroombenutting te stromen.
- In geval van plaatsing van de ventilatoren na het filter(pakket) bedraagt de minimale afstand tussen de ventilatoren en het filter(pakket) 1 meter.
 - In geval van plaatsing van de ventilatoren voor het filter(pakket) bedraagt de minimale afstand tussen de ventilatoren en het filter(pakket) 3 meter.

4° Filter(pakket)

- a) Onder het filter(pakket) is een opvangbak of recirculatietank voor de wasvloeistof aanwezig die zodanig uitgevoerd wordt dat al het waswater wordt opgevangen dat uit het filter(pakket) stroomt.
- b) Achter het filterpakket moet een druppelvanger worden geplaatst.

5° Zuur

- a) Het luchtwassysteem is uitgerust met een geautomatiseerd besturingssysteem voor de dosering van het zwavelzuur;
- b) De inhoud van de zuuropslagtank moet snel en accuraat kunnen worden afgelezen. Hiervan kan afgeweken worden wanneer het geautomatiseerd doseringssysteem het totale zuurverbruik registreert.

6° Spuiregeling

Het spuien van het waswater moet aangestuurd worden door een automatische regeling op basis van de geleidbaarheid. Een manuele spuiregeling is niet toegestaan.

7° Het spuiwater moet afgevoerd worden naar een aparte vloeistofdichte en zuurbestendige opslag. De spuiwateropslag moet voldoende opslag hebben en mag niet voorzien zijn van een overstort. Afvoer van het spuiwater naar de mestkelder in de stal, die in open verbinding staat met de dieren, is niet toegestaan.

8° Registratie van parameters van het luchtwassysteem

- a) Het luchtwassysteem moet voorzien zijn van elektronische monitoring van parameters

die relevant zijn voor een goede werking van het luchtwassysteem. Dit betekent dat een aantal relevante parameters continu en automatisch moeten worden geregistreerd. Deze parameters zijn:

- de zuurtegraad van het waswater;
- de geleidbaarheid van het waswater;
- de spuiwaterproductie;
- de drukval over het filterpakket;
- het elektriciteitsverbruik van de waswaterpomp.

Om deze parameters continu te kunnen meten, moeten doelmatige meetvoorzieningen aanwezig zijn, zoals een pH-sensor, een geleidbaarheidssensor, een elektriciteitsmeter en een drukverschilmeter. Voor het meten van de spuiwaterproductie moet een elektromagnetische flowmeter zijn geïnstalleerd.

De geregistreerde waarden van de parameters moeten minimaal 1x per uur geregistreerd en elektronisch opgeslagen worden.

De geregistreerde waarden van de parameters moeten 5 jaar ter plaatse elektronisch bewaard worden. De geregistreerde waarden moeten op elk moment ter plaatse door een deskundige partij of door de controlerende overheid kunnen geraadpleegd worden.

b) Alarmen

Bij afwijkende waarden van de te registreren parameters moet er automatisch een alarm gegeven worden. Deze afwijkingen worden geregistreerd in het logboek samen met de genomen actie hieromtrent en de datum van de genomen actie.

Bovendien moet het waswater voorzien zijn van een debietmeting en een alarmering. De alarmering moet in werking treden als het debiet van het waswater te laag is voor een goede werking van het luchtwassysteem.

9° Registratie van parameters in de stal

a) Aantonen van onderdruk in stal

De onderdruk in de stal wordt aangetoond met behulp van automatische (binnen/buiten) drukverschilmetingen (met een meetfrequentie 1x per 15 minuten) ter hoogte van de luchtinlaatsystemen van de stal en dit aan de linker- en rechterzijde van de stal telkens op 3 punten, gelijkmatig verdeeld over de lengterichting van de stal.

Bij gesloten deuren en/of poorten moet altijd en op elk meetpunt een onderdruk (dat wil zeggen een negatieve verschilddruk ten opzichte van de atmosferische druk) aanwezig zijn;

In hoogstens 10% van de gelijktijdig geregistreerde waarden mag op 1 of meerdere locaties een bovendruk (dat wil zeggen een positieve verschilddruk ten opzichte van de atmosferische druk) gemeten worden.

b) Klimaatparameters

Dit staltype heeft een meer gesloten karakter dan de traditionele natuurlijk geventileerde stallen. Een goed stalklimaat moet gegarandeerd blijven. Hiertoe wordt het CO₂ gehalte gemeten in 4 meetpunten. De sensoren worden gelijkmatig verdeeld over de stal door ze op ongeveer ¼ stallengte van beide kopgevels en op ongeveer ¼ stalbreedte van beide zijgevels te plaatsen en op 1,5 m hoogte. Het gemeten CO₂ gehalte mag maximaal 3000 ppm bedragen. De geregistreerde waarden van de parameters moeten minimaal 1x per uur geregistreerd en elektronisch opgeslagen worden.

10° In de leiding van de circulatiepomp van het waswater naar de sproeiers die het filter(pakket) bevochtigen is een aftappunt aanwezig voor het bemonsteren van het waswater.

11° Elk waspakket van het luchtwassysteem moet worden voorzien van een uniek

identificatienummer.

12° Elk luchtwassysteem moet op een veilige manier toegankelijk zijn om metingen te kunnen uitvoeren.

13° Voor de technische documentatie van dit systeem gelden de volgende eisen voor de leverancier:

De leverancier levert voor elk luchtwas- en ventilatiesysteem een technische fiche af die minstens volgende specificaties bevat:

- a) Schematische voorstelling van de werking van de luchtwasser
 - Plaats van de verschillende onderdelen, pomp, filter,...
 - Aanduiding van de verschillende luchtstromen
 - Aanduiding van de verschillende waterstromen
 - Aanduiding van de meetsensoren (pH sensor, geleidbaarheidssensor)
 - Aanduiding aftappunt voor bemonstering waswater;
- b) Identificatienummer van het luchtwassysteem;
- c) Fabricatiejaar van het luchtwassysteem;
- d) Opstartdatum van het luchtwassysteem;
- e) Aanduiding op plan van de locatie van de meetsensoren voor de drukverschilmetingen en de CO₂ metingen;
- f) Op welke manier de geregistreerde data kunnen geraadpleegd worden;
- g) Op welke manier de geregistreerde data op een drager (USB; laptop) kunnen overgezet worden;
- h) Werking van de waswaterpomp: continu of niet continu. Bij niet-continue werking van de waswaterpomp moet de werkingsfrequentie en werkingsduur opgegeven worden;
- i) Waswaterdebiet in liters per uur en relatie tot de draaiuren van de waswaterpomp;
- j) Vereiste waswaterverdeling en sproeibeeld over het filter(pakket);
- k) Specifieke grenswaarden met betrekking tot de samenstelling van het waswater en minstens voor de parameters pH, ammonium, sulfaat en ammoniumsulfaat. Voor de pH van het waswater wordt zowel de maximale waarde die nooit mag overschreden worden als de maximale waarde van de pH van het waswater direct na verversing opgegeven.
- l) Schatting van het zuurverbruik in liter per dag;
- m) Ventilatie-instellingen (o.a. ventilatoren en gordijnstanden);
- n) Specifieke grenswaarde voor de maximale luchtweerstand van het luchtwassysteem (drukval in Pa over het filter(pakket));
- o) Spui-instellingen: het spuiwaterdebiet in liters per uur of liters per spuibeurt, de spui-frequentie bij een bepaalde waarde van geleidbaarheid, de berekening van de spui-frequentie;
- p) De dierbezetting waarvoor de onder a tot p opgegeven specificaties van toepassing zijn.

14° De leverancier levert voor elk luchtwas- en ventilatiesysteem het dimensioneringsplan dat onderdeel uitmaakt van de vergunningsaanvraag.

15° De leverancier levert voor elk luchtwas- en ventilatiesysteem een bedieningshandleiding af die minstens de voorschriften omvat ten behoeve van de exploitant voor de controle van de goede werking van het luchtwas- en ventilatiesysteem.

Eisen aan het gebruik

1° Voor de exploitant:

- a) Er moet een onderhoudscontract afgesloten zijn met de leverancier van het luchtwas- en ventilatiesysteem of een andere deskundige partij. Het onderhoud van het monitoringssysteem maakt deel uit van het onderhoudscontract.

- b) Er moet een logboek bijgehouden worden. Alle alarmen, storingen, calamiteiten alsook de daaraan gekoppelde acties moeten bijgehouden worden in het logboek. Ook het jaarlijks onderhoud, het tijdstip en de hoeveelheid van het aanvullen van de zuurvoorraad moeten toegevoegd worden aan het logboek. Dit logboek mag onder digitale vorm bijgehouden worden.
- c) Storingen, afwijkingen of waarnemingen (bijvoorbeeld in de vorm van plotseling toenemende geuroverlast) opgemerkt door de exploitant die duiden op dreigende calamiteiten of niet optimale werking van het luchtwas- en ventilatiesysteem, moeten onmiddellijk aan de partij die verantwoordelijk is voor het onderhoud worden gemeld.
- d) De exploitant controleert wekelijks de goede werking van het luchtwas- en ventilatiesysteem zoals bepaald in de bedieningshandleiding.
- e) De bestemming van het spuiwater van het luchtwassysteem moet duidelijk worden aangegeven.
- f) Wanneer de bevoegde overheid een rendementsmeting van het luchtwassysteem voorschrijft dan moet deze uitgevoerd worden zoals bepaald onder het punt 'Controle'. Bij de verplichting tot het uitvoeren van een rendementsmeting moet de datum waarop deze meting is verricht en het resultaat ervan in het logboek worden geregistreerd. In geval de exploitant verplicht wordt om een rendementsmeting uit te laten voeren, is de deskundige partij verantwoordelijk voor het onderhoud van het luchtwassysteem verantwoordelijk voor het laten uitvoeren van deze meting.
- g) De bedieningshandleiding, de technische fiche, het logboek en het onderhoudscontract moeten op een centrale plaats bij de installatie bewaard worden en ter inzage gehouden worden van de bevoegde overheid. Ook moet de exploitant de gegevens met betrekking tot de dierbezetting (gewicht, leeftijd en aantal dieren) ter beschikking stellen.
- h) Buitendeuren die conceptueel geen functie hebben bij de luchtverversing zijn enkel open voor doorgang van personen, dieren of goederen of in geval van overmacht. Tegenover elkaar staande poorten mogen nooit tegelijk open staan.
- 2° Voor de partij met wie het onderhoud van het luchtwas- en ventilatiesysteem werd afgesloten:
- a) Het luchtwassysteem moet zodanig gebruikt worden dat altijd een ammoniakemissiereductie van minimaal 90% van de lucht die door de wasser gaat gerealiseerd wordt.
- b) De zuurtegraad van het waswater in de chemische wasser mag niet meer zijn dan $\text{pH} = 4$.
- c) De geleidbaarheid van het waswater in de chemische wasser is maximaal 250 mS/cm.
- d) Het gehalte aan ammoniumsulfaat van het waswater mag niet meer zijn dan 2,1 mol per liter.
- e) Het waswater moet aangezuurd worden met zwavelzuur.
- f) De deskundige partij moet onmiddellijk actie ondernemen wanneer de exploitant hem contacteert bij calamiteiten en alarmen naar aanleiding van controle van de goede werking van het luchtwas- en ventilatiesysteem. De deskundige partij zal de werking van het luchtwas- en ventilatiesysteem optimaliseren. De genomen acties door de deskundige partij worden genoteerd in het logboek.
- g) Jaarlijks onderhoud en controle van het luchtwas- en ventilatiesysteem: Minimaal eenmaal per jaar moet de deskundige partij een onderhoudsbeurt van het luchtwas- en ventilatiesysteem uitvoeren teneinde de optimale werking ervan te verzekeren.
- Minimaal te controleren parameters in kader van het jaarlijkse onderhoud:
 - visuele controle;
 - pH van het waswater;
 - werking van de circulatiepomp van het waswater;
 - waswaterdebiet;
 - verdeling van het waswater over het filterpakket (sproeibeeld);
 - filterpakketten: volledig open;
 - spuiwaterdebiet;

- ventilatiedebiet en drukval over het filterpakket;
 - geleidbaarheid van het waswater;
 - zuurverbruik;
 - alle relevante parameters voor de werking van het ventilatiesysteem (drukverschilmeters, CO₂-meters, motoren gordijnstanden,...);
 - logboek volledig ingevuld;
- Bij elk jaarlijks onderhoud worden altijd de sondes en sensoren gereinigd en geijkt.
- h) Rapportering in kader van het jaarlijkse onderhoud: Over het onderhoud, de beoordeling van de goede werking van het luchtwas- en ventilatiesysteem, de evaluatie van de waarden van de te controleren parameters, het ijken en reinigen van de meetsondes/sensoren en de eventuele ondernomen acties ten gevolge van het onderhoud wordt een rapport gemaakt dat toegevoegd wordt aan het logboek en dat altijd ter plaatse door de toezichthouder kan geraadpleegd worden.
- i) In geval de exploitant verplicht wordt om een rendementsmeting op de luchtwasser uit te laten voeren moet in het onderhoudscontract, wanneer dit afgesloten wordt met de leverancier of de deskundige partij met wie het onderhoud werd afgesloten, vastgelegd worden dat de leverancier of de deskundige partij voor het laten uitvoeren van deze meting verantwoordelijk is.
- j) Eenmaal per zes maanden moet de deskundige partij de EC-elektrode en de pH-elektrode kalibreren. Dit moet gerapporteerd worden in het logboek door de deskundige partij.

Controle

Bij de aanvraag van de milieuvergunning dient:

- a) Het dimensioneringsplan van de luchtwasser toegevoegd te worden.

De controlerende overheid kan voorschrijven om een rendementsmeting van het luchtwassysteem uit te voeren.

- a) Deze bestaat uit een natchemische bepaling van het ammoniakgehalte in zowel de ventilatielucht vóór het luchtwassysteem als de ventilatielucht na het luchtwassysteem.
- b) Dit moet gebeuren gedurende drie maal een meting van een half uur tijdens piekbelasting van het luchtwassysteem (dit betekent voor de veehouderij overdag). Het gemiddelde van deze drie metingen bepaalt het verwijderingsrendement van het luchtwassysteem.
- c) Het gemeten verwijderingsrendement mag maximaal 5% lager liggen dan het vereiste rendement van 90%.

Er moet altijd voldaan zijn aan de voorwaarden beschreven onder 'Eisen aan de uitvoering' en onder 'Eisen aan gebruik' en dit voor de exploitant, voor de leverancier en voor de deskundige partij verantwoordelijk voor het onderhoud.

Emissiereductie

Dit stalsysteem is nog in ontwikkeling. Het precieze aandeel van de uitgaande stallucht dat jaargemiddeld effectief doorheen de luchtwasser gaat, heeft nog onderbouwing. In afwachting hiervan wordt bij toepassing van deze maatregel een ammoniakemissiereductie in rekening gebracht van 45%.

Diercategorie:

R-1 Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar⁹

⁹ Deze maatregel is enkel van toepassing op een stal voor minimaal 120 melk- en kalfkoeien > 2 jaar.

PAS-code:

PAS R-1.8

Naam van het systeem:

Biologisch luchtwassysteem in een mechanische geventileerde stal

Emissiereductie:

45%

Werkingsprincipe

De ammoniakemissie wordt beperkt door de uitgaande stallucht te behandelen in een biologisch luchtwassysteem. Om de uitgaande stallucht maximaal doorheen de wasser te leiden, wordt de stal uitgerust met een aangepast ventilatiesysteem.

Het luchtwassysteem bestaat uit een filter met een of meerdere wassecties. De wassectie bestaat uit een kolom vulmateriaal die continu wordt bevochtigd met een wasvloeistof. Bij passage van de ventilatielucht door het luchtwassysteem wordt de ammoniak afgevangen in de wasvloeistof, waarna de gereinigde ventilatielucht het luchtwassysteem verlaat via een druppelvanger. Bacteriën die zich op het vulmateriaal en in de wasvloeistof bevinden zetten de ammoniak om in nitriet en/of nitraat waarna deze stoffen met het spuiwater worden afgevoerd.

Een spuiroomreactor ('spuivreter') met een ondergrondse bacteriebuffer zet het nitriet van het waswater deels om naar N_2 gas. Vanuit de bacteriebuffer wordt er waswater afgetapt naar de spuiroomreactorvat waar het waswater een ingestelde tijd verblijft. Via verschillende sensoren en een bediening wordt er automatisch vreetpoeder in het reactievat ingemengd, waardoor een deel van de nitriet wordt omgezet naar N_2 gas. Het vreetpoeder betreft een speciaal samengesteld mengsel van organische en anorganische zuren, aangevuld met specifieke (micro)nutriënten om de biologie te stimuleren. Daarna loopt het water via gravitatie terug naar de bacteriebuffer, waar het opnieuw wordt gebruikt in de luchtwasser.

De wasser is geplaatst op een mechanisch geventileerde rundveestal. In de stal wordt een onderdruk opgebouwd zodat alle uit de stal geventileerde lucht via de luchtwasser de stal verlaat. De stallucht kan zowel bovengronds als ondergronds of als een combinatie van beide worden afgezogen naar het luchtwassysteem. Het luchtwassysteem, de spuiroomreactor en de bacteriebuffer worden aangesloten op een gecentraliseerde bediening.

Uitvoering van de maatregel*Eisen aan de uitvoering*

1° Dimensionering van het luchtwassysteem

- a) Het luchtwassysteem behandelt de uitgaande stallucht van de volledige stal. Op het dimensioneringsplan dat onderdeel uitmaakt van de vergunningsaanvraag moet het volgende duidelijk aangegeven worden:
- Plattegrond van de stal;
 - Aantal standplaatsen per diercategorie;
 - Afzuigkanalen;
 - Plaats van de ventilatoren;
 - Plaats van de drukkamer;
 - Plaats en hoogte van de luchtwasser;
 - Plaats bedieningsruimte luchtwasser;
 - Plaats van de spuiroomreactor;
 - Plaats van de bacteriebuffer;
 - Plaats van de spuiwateropslag.

- b) De capaciteit van het luchtwassysteem en de spuistroomreactor moet minimaal gelijk zijn aan de totale maximale ventilatiebehoefte van de in de stal aanwezige dieren. In het dimensioneringsplan dat onderdeel uitmaakt van de vergunningsaanvraag moet dan ook de relatie met het aantal dieren per diercategorie, de maximale ventilatiebehoefte, uitgedrukt in m³ per uur en per dier, en de totale capaciteit van het luchtwassysteem (in m³ behandelde stallucht per uur) in functie van de beoogde verblijftijd opgenomen worden.
- c) Via een druppelvanger verlaat de gereinigde lucht het systeem.
- d) Het luchtwassysteem moet zodanig gedimensioneerd worden dat steeds een ammoniakemissiereductie van minstens 70% gerealiseerd wordt.

2° Het ventilatiesysteem

- a) Alle uitgaande stallucht moet via het luchtwassysteem uit de stal afgevoerd worden. Er mogen geen bypasses worden aangebracht die direct op de buitenlucht uitmonden;
- b) De ventilatoren die de stalventilatielucht door het filter(pakket) blazen of trekken moeten gelijkmatig verspreid staan ten opzichte van de aanstroomoppervlakte van het filter(pakket);
- c) Voor de filter is een kamer aanwezig die ervoor zorgt dat de stallucht optimaal verdeeld wordt over de gehele aanstroomoppervlakte van het filter(pakket). De minimale afstand tussen de ventilatoren en het filter(pakket) bedraagt 3 meter.
- d) De stal wordt uitgerust met drukventilatoren en een aangepast ventilatiesysteem dat ervoor zorgt dat alle uitgaande stallucht doorheen de luchtwasser wordt geleid. De ventielen voor luchtinlaat die in de zijkant van de stal zitten moeten voorzien zijn van een windcompensatiesysteem (windkappen). De onderdruk in de stal moet altijd gegarandeerd zijn. Dit wordt verwezenlijkt door middel van een automatische aansturing van de ventielen op basis van drukmetingen in de stal en door middel van een koppeling met de ventilatoren op de luchtwasser.

3° Toegang tot de stal

Elke toegang tot de melkveestal is uitgerust met een luchtsas om te vermijden dat er stallucht via de toegang ontsnapt bij het betreden of verlaten van de stal.

4° Filter

- a) De filter bestaat uit pakkingsmateriaal dat de volledige aanstroomoppervlakte altijd volledig bedekt.
- b) Onder het filter is een opvangbak of recirculatietank voor de wasvloeistof aanwezig die zodanig uitgevoerd wordt dat al het waswater dat uit het filter stroomt wordt opgevangen.
- c) Achter de filter moet een druppelvanger worden geplaatst.

5° Spuiregeling

Het spuien van het waswater moet aangestuurd worden door een automatische regeling op basis van de geleidbaarheid. Een manuele spuiregeling is niet toegestaan.

6° Registratie van parameters van het luchtwassysteem

- a) Het luchtwassysteem moet voorzien zijn van elektronische monitoring van parameters die relevant zijn voor een goede werking van het luchtwassysteem. Dit betekent dat een aantal relevante parameters continu en automatisch moeten worden geregistreerd. Deze parameters zijn:
 - de zuurtegraad van het waswater;
 - de geleidbaarheid van het waswater;
 - de spuiwaterproductie;
 - de drukval over het filterpakket;

- het elektriciteitsverbruik van de waswaterpomp;
- temperatuur van het waswater;
- hoeveelheid aanvoer waswater naar het reactorvat;
- de pH van de vloeistof in het reactorvat;
- de geleidbaarheid van de vloeistof in het reactorvat;
- de temperatuur van de vloeistof in het reactorvat.

Om deze parameters continu te kunnen meten, moeten doelmatige meetvoorzieningen aanwezig zijn, zoals een pH-sensor, een geleidbaarheidssensor, een elektriciteitsmeter, een thermometer en een drukverschilmeter. Voor het meten van de spuiwaterproductie moet een elektromagnetische flowmeter zijn geïnstalleerd.

De geregistreerde waarden van de parameters moeten minimaal 1x per uur geregistreerd en elektronisch opgeslagen worden.

De geregistreerde waarden van de parameters moeten 5 jaar ter plaatse bewaard worden. De geregistreerde waarden moeten op elk moment ter plaatse door de partij verantwoordelijk voor het onderhoud of door een overheidsinstelling kunnen geraadpleegd worden.

b) Alarmen, waarschuwingen, meldingen:

Bij afwijkende waarden van de te registreren parameters moet er automatisch een alarm gegeven worden. Deze afwijkingen worden geregistreerd in het logboek samen met de genomen actie hieromtrent. Bovendien moet het waswater voorzien zijn van een debietmeting en een alarmering. De alarmering moet in werking treden als het debiet van het waswater te laag is voor een goede werking van het luchtwassysteem.

7° Registratie van parameters in de stal

a) Aantonen van onderdruk in stal

De stal moet continu in onderdruk staan. Dit wordt aangetoond met behulp van automatische (binnen/buiten) drukverschilmetingen (met een meetfrequentie 1x per 15 minuten) ter hoogte van de luchtinlaatsystemen van de stal en dit aan de linker- en rechterzijde van de stal telkens op 3 punten, gelijkmatig verdeeld over de lengterichting van de stal.

b) Gebruik luchtsas

Om het correcte gebruik van de luchtsas te kunnen aantonen wordt een sensorsysteem geïnstalleerd.

c) Klimaatparameters

Dit staltype heeft een meer gesloten karakter dan de traditionele natuurlijk geventileerde stallen. Een goed stalklimaat moet gegarandeerd blijven. Hiertoe wordt het CO₂ gehalte gemeten in 4 meetpunten. De sensoren worden gelijkmatig verdeeld over de stal door ze op ¼ stallengte van beide kopgevels en op ¼ stalbreedte van beide zijgevels te plaatsen en op 1,5 m hoogte. Het gemeten CO₂ gehalte mag maximaal 3000 ppm bedragen. De geregistreerde waarden van de parameters moeten minimaal 1x per uur geregistreerd en elektronisch opgeslagen worden.

8° In de leiding van de circulatiepomp van het waswater naar de sproeiërs die de filter bevochtigen is een aftappunt aanwezig voor het bemonsteren van het waswater.

9° Elk waspakket van het luchtwassysteem moet worden voorzien van een uniek identificatienummer.

10° Elk luchtwassysteem moet op een veilige manier toegankelijk zijn om metingen te kunnen uitvoeren.

11° Er is een minimale spuiwateropslagbuffer voorzien van 1 m³ die steeds wordt verversd.

12° Voor de technische documentatie van dit systeem gelden de volgende eisen voor de leverancier:

De leverancier levert voor elk luchtwas- en ventilatiesysteem een technische fiche af die minstens volgende specificaties bevat:

- a) Schematische voorstelling van de werking van de luchtwasser
 - Plattegrond van de stal;
 - De standplaatsen per diercategorie;
 - Afzuigkanalen;
 - Plaats van de ventilatoren;
 - Plaats en hoogte van de luchtwasser;
 - Plaats bedieningsruimte luchtwasser;
 - Plaats van de spuiwaterreactor;
 - Plaats van de bacteriebuffer;
 - Plaats van de spuiwateropslag;
 - Plaats van de verschillende onderdelen, pomp, filters, kranen;
 - Aanduiding van de verschillende luchtstromen;
 - Aanduiding van de verschillende waterstromen;
 - Aanduiding van de meetsensoren (pH sensor, geleidbaarheidssensor);
 - Aanduiding aftappunt voor bemonstering waswater.
- b) Identificatienummer van het luchtwassysteem;
- c) Fabricatiejaar van het luchtwassysteem;
- d) Opstartdatum van het luchtwassysteem;
- e) Aanduiding op plan van de locatie van de meetsensoren voor de drukverschilmetingen en de CO₂ metingen en de sensor in de luchtsas;
- f) Op welke manier de geregistreerde data kunnen geraadpleegd worden;
- g) Op welke manier de geregistreerde data op een drager (USB; laptop) kunnen overgezet worden;
- h) Werking van de waswaterpomp: continu of niet continu. Bij niet-continue werking van de waswaterpomp moet de werkingsfrequentie en werkingsduur opgegeven worden;
- i) Waswaterdebiet in liters per uur en relatie tot de draaiuren van de waswaterpomp;
- j) vereiste waswaterverdeling en sproeibeeld over het filter(pakket);
- k) Specifieke grenswaarden met betrekking tot de samenstelling van het waswater en minstens voor de parameters pH, nitraat, nitriet en ammonium.
- l) Frequentie waarmee of voorwaarden waaronder voeding aan het waswater moet toegevoegd worden;
- m) Ventilatie-instellingen (o.a. ventilatoren en ventielstanden)
- n) Specifieke grenswaarde voor de maximale luchtweerstand van het luchtwassysteem (drukval in Pa over het filter(pakket));
- o) Spui-instellingen: het spuiwaterdebiet in liters per uur of liters per spuibeurt, de spui-frequentie bij een bepaalde waarde van geleidbaarheid, de berekening van de spui-frequentie;
- p) De dierbezetting waarvoor de onder a tot m opgegeven specificaties van toepassing zijn.

13° De leverancier levert voor elk luchtwas- en ventilatiesysteem het dimensioneringsplan dat onderdeel uitmaakt van de vergunningsaanvraag.

14° De leverancier levert voor elk luchtwas- en ventilatiesysteem een bedieningshandleiding af die minstens de voorschriften omvat ten behoeve van de exploitant voor de controle van de goede werking van het luchtwas- en ventilatiesysteem.

15° Het volledige dak van de rundveestal is geïsoleerd.

Eisen aan het gebruik

1° Voor de exploitant:

- a) Er moet een onderhoudscontract afgesloten zijn met de leverancier van het luchtwas- en ventilatiesysteem of een andere deskundige partij. Het onderhoud van het monitoringssysteem maakt deel uit van het onderhoudscontract.
- b) Er moet een logboek bijgehouden worden. Alle alarmen, storingen, calamiteiten alsook de daaraan gekoppelde acties moeten bijgehouden worden in het logboek. Ook het halfjaarlijks onderhoud moet toegevoegd worden aan het logboek. Dit logboek wordt bij voorkeur onder digitale vorm bijgehouden.
- c) Storingen, afwijkingen of waarnemingen die duiden op dreigende calamiteiten of niet optimale werking van het luchtwas- en ventilatiesysteem, moeten door de exploitant *onmiddellijk* aan de partij die verantwoordelijk is voor het onderhoud worden gemeld.
- d) De exploitant controleert wekelijks de goede werking van het luchtwas- en ventilatiesysteem zoals bepaald in de bedieningshandleiding.
- e) De bestemming van het spuiwater (= andere meststof) van het luchtwassysteem moet duidelijk worden aangegeven.
- f) De luchtwasser en zijn filterpakketten mogen niet gereinigd worden. Na iedere reiniging moet immers de bacteriekolonie opnieuw opgestart te worden.
- g) Wanneer de bevoegde overheid een rendementsmeting van het luchtwassysteem voorschrijft dan moet deze uitgevoerd worden zoals bepaald onder het punt 'Controle'. Bij de verplichting tot het uitvoeren van een rendementsmeting moet de datum waarop deze meting is verricht en het resultaat ervan in het logboek worden geregistreerd.
- h) De bedieningshandleiding, de technische fiche, het logboek en het onderhoudscontract moeten op een centrale plaats bij de installatie bewaard worden en ter inzage gehouden worden van de bevoegde overheid. Dit gebeurt bij voorkeur digitaal. Ook moet de exploitant de gegevens met betrekking tot de dierbezetting (gewicht, leeftijd en aantal dieren) ter beschikking stellen.

2° Voor de partij met wie het onderhoud van het luchtwas- en ventilatiesysteem werd afgesloten:

- a) Het luchtwassysteem moet zodanig gebruikt worden dat altijd een ammoniakemissiereductie van minimaal 70% van de lucht, die door de wasser gaat, gerealiseerd wordt.
- b) De partij, verantwoordelijk voor het onderhoud, moet onmiddellijk actie ondernemen wanneer de exploitant hem contacteert bij calamiteiten en alarmen naar aanleiding van controle van de goede werking van het luchtwas- en ventilatiesysteem. Deze partij zal de werking van het luchtwas- en ventilatiesysteem optimaliseren. De genomen acties door deze partij worden genoteerd in het logboek.
- c) Zesmaandelijks onderhoud en controle van het luchtwas- en ventilatiesysteem: om de 6 maanden moet de partij, verantwoordelijk voor het onderhoud, een onderhoudsbeurt van het luchtwas- en ventilatiesysteem uitvoeren teneinde de optimale werking ervan te verzekeren.
 - Minimaal te controleren parameters in kader van het onderhoud:
 - visuele controle;
 - pH van het waswater;
 - werking van de circulatiepomp van het waswater;
 - waswaterdebiet;
 - verdeling van het waswater over het filterpakket (sproeibeeld);
 - filterpakketten: volledig open;
 - spuiwaterdebiet;
 - ventilatiedebiet over het filterpakket;
 - drukval over het filterpakket;
 - geleidbaarheid van het waswater;
 - temperatuur van het waswater;

- hoeveelheid aanvoer waswater naar het reactorvat;
 - de pH van de vloeistof in het reactorvat;
 - de geleidbaarheid van de vloeistof in het reactorvat;
 - de temperatuur van de vloeistof in het reactorvat.
 - alle relevante parameters voor de werking van het ventilatiesysteem (drukverschilmeters, CO₂-meters, motoren luchtventielen,...);
 - logboek volledig ingevuld;
- Bij elk onderhoud worden de sondes en sensoren gereinigd en geijkt.
- d) Rapportering in kader van het zesmaandelijks onderhoud: Over het onderhoud, de beoordeling van de goede werking van het luchtwas- en ventilatiesysteem, de evaluatie van de waarden van de te controleren parameters, het ijken en reinigen van de meetsondes/sensoren en de eventuele ondernomen acties ten gevolge van het onderhoud wordt een rapport gemaakt dat toegevoegd wordt aan het logboek en dat altijd ter plaatse door de toezichthouder kan geraadpleegd worden.
- e) Eenmaal per zes maanden moet de deskundige partij de EC-elektrode en de pH-elektrode kalibreren. Dit moet gerapporteerd worden in het logboek door de partij.

Controle

Bij de aanvraag van de milieuvergunning dient:

- a) Het dimensioneringsplan van de luchtwasser toegevoegd te worden.

De bevoegde overheid kan voorschrijven een rendementsmeting van het luchtwassysteem uit te voeren.

- a) Deze bestaat uit een natchemische bepaling van het ammoniakgehalte in zowel de ventilatielucht voor het luchtwassysteem als de ventilatielucht na het luchtwassysteem.
- b) Dit moet gebeuren gedurende drie maal een meting van een half uur tijdens piekbelasting van het luchtwassysteem (dit betekent voor de veehouderij overdag). Het gemiddelde van deze drie metingen bepaalt het verwijderingsrendement van het luchtwassysteem.
- c) Het gemeten verwijderingsrendement mag maximaal 5% lager liggen dan het vereiste rendement van 70%.

Er moet altijd voldaan zijn aan de voorwaarden beschreven onder 'Eisen aan de uitvoering' en onder 'Eisen aan gebruik' en dit voor de exploitant, voor de leverancier en voor de deskundige partij verantwoordelijk voor het onderhoud.

Emissiereductie

Dit stalsysteem is nog in ontwikkeling. In afwachting dat aangetoond kan worden dat op jaarbasis nagenoeg alle uitgaande stallucht de stal via de luchtwasser verlaat, wordt bij toepassing van deze maatregel voorlopig een ammoniakemissiereductie in rekening gebracht van 45%. De toegekende reductie zal worden verhoogd als effectief blijkt dat het aandeel uitgaande stallucht via de wasser hoog genoeg ligt.

Diercategorie:

R-1 Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar¹⁰

PAS-code:

PAS R-1.9

¹⁰ Enkel toepasbaar bij stallen waarin (nagenoeg) geen stalmest wordt geproduceerd.

Naam van het systeem:

Hellende V-vormige vloer met centrale giergoot en voorzien van geprofileerde rubber matten en mestschuif

Emissiereductie:

25%

Werkingsprincipe

Door de verminderde uitvloeiing en snelle afvoer van urine via het hellende profiel naar een centrale giergoot en dit in combinatie met een iets lagere pH van rubber t.o.v. beton wordt de emissie van ammoniak beperkt. Daarnaast wordt de ammoniakemissie beperkt door het frequent verwijderden van de mest en urine van de vloer.

Uitvoering van de maatregel*Eisen aan de uitvoering*

1° Loopvloer

- a) De betonnen vloer is opgebouwd uit vloerdelen of ter plaatste gestort (bij afwezigheid van een mestkelder) met een afschot van 2% naar het midden in een V-vorm. In het midden van de vloer bevindt zich een stalen giergoot van 4¹¹ cm breed en 4 cm diep voor de afvoer van de urine naar het uiteinde van de stal, waarna het via een mestafstort wordt afgevoerd naar een onder de stal gelegen mestkelder of naar een mestopslag buiten de stal.
- b) De betonvloer wordt afgedekt met rubber matten voorzien van dwarsseuven om de 10 cm. Deze seuven zijn 4 cm breed en enkele mm diep. De seuven liggen loodrecht op de lengterichting van de stal en evenwijdig aan het blad van de mestschuif.
- c) Uitgezonderd van deze eisen zijn de doorsteken, de wachtruimte en de doorlopen. Deze hoeven niet te worden voorzien van boven beschreven systeem. Deze ruimten moeten echter wel emissiereducerend worden uitgevoerd door gebruik te maken van een andere in de PAS-lijst beschreven vloer met minstens hetzelfde reductiepercentage¹². In deze ruimtes mag de breedte van de vloerplaten kleiner zijn dan voor het betreffende emissiereducerend systeem is vereist, mits dit de emissiereducerende werking niet nadelig beïnvloedt.

2° Mestkelder en mestafvoer

- a) Onder de vloer en mestafstorten is een dichte mestkelder aanwezig. Indien er geen mestkelder aanwezig is, dan is er onder de mestafstorten een opvangvoorziening aanwezig vanwaar de mest naar een gesloten opslag buiten de stal wordt afgevoerd. Voor de afvoer van de mest is aan één of beide uiteinden van de loopgangen in de vloer een afstort gemaakt. De afvoer van urine naar deze mestafstorten vindt plaats via de dwarsseuven in de rubberen matten en de centrale giergoot. De mestafstorten zijn voorzien van een zogenaamde brievenbusluiting, rubberen flappen of een andere voorziening die emissie vanuit de kelder zoveel mogelijk voorkomt.
- b) Wanneer tussentijdse mestafstorten worden gebruikt, bijvoorbeeld indien de schuifuitvoering dat noodzakelijk maakt of wanneer deze als noodvoorziening wordt geïnstalleerd, moeten deze afstorten worden voorzien van een zogenaamde

¹¹ Voor alle maten geldt een tolerantie van plus of min 2 mm.

¹² Het reductiepercentage van de loopvloer geldt dan voor het geheel.

brievenbusluiting, rubberen flappen of andere voorziening die emissie vanuit de kelder zoveel mogelijk voorkomt. Bij een vaste mestschuif moet de mestafstort aan het uiteinde van de loopgang minstens even breed zijn als de naar voor gerichte mestgeleiders aan de zijkanten van de schuif lang zijn; zodat de schuif zelf tot tegen de afstort kan komen.

- c) Indien in de doorsteken, de wachtruimte en de doorlopen een ander emissiereducerend systeem wordt toegepast en daardoor extra emissie vanuit de kelder daaronder kan optreden (schoorsteeneffect), dient bij elke overgang van vloersysteem in de mestkelder een stankafsluitende voorziening te worden aangebracht.

3° Mestschuif

- a) Voor afvoer van de mest moet een mestschuif zijn aangebracht voorzien van een aandrijfmechanisme en een tijdschakeling.
- b) De mestschuif is zodanig uitgevoerd dat de rubber strip van de schuif de dwarsleuven goed reinigt.

4° Emitterend oppervlak

Het met mest besmeurd vloeroppervlak per dierplaats is maximaal 5,5 m². Dit oppervlak omvat de loopgangen en de doorsteken. Niet inbegrepen is het vloeroppervlak van de melkstal en de voerstoeep (indien aanwezig).

5° Registratieapparatuur

De aanwezige registratieapparatuur moet zowel de frequentie als de duur van het reinigen door de mestschuif kunnen aantonen met een terugleesoptie van 3 maanden.

Eisen aan het gebruik

1° Mestschuif

- a) De mestschuif moet 12 keer per dag de loopvloer reinigen en dit om de 2 uur.
- b) De doorgangen tussen of naast de rijen ligboxen die niet bereikbaar zijn voor de mestschuif moeten minstens dagelijks handmatig of met rijdend/geduwd materieel worden gereinigd.

2° Onderhoud

De mestschuif en de afsluitkleppen in de mestafstorten dienen tenminste eenmaal per jaar te worden onderhouden.

De afsluitkleppen in de mestafstorten moeten op regelmatige basis gecontroleerd worden op hun goede werking en indien nodig vervangen te worden.

Controle van de maatregel

Bij de aanvraag van de milieuvergunning dient:

- a) Aangehouden te worden dat de geplande aan te kopen apparatuur voldoende is om het loopoppervlak te reinigen met de voorgeschreven frequentie. Hiertoe dient de oppervlakte van de loopvloer, de laadtijd (indien van toepassing) en de snelheid van de mestschuif aangegeven te worden.

Bij controle moet aan de volgende voorwaarden voldaan zijn:

- a) De vloer moet visueel zuiver zijn. Dat wil zeggen vrij van aangekoekte oude mest.
- b) Na de passage van de mestschuif is de mest afdoende verwijderd van de vloer inclusief de groeven.

- c) De werking van de reinigingsapparatuur gedurende de laatste drie maanden moet inzichtelijk gemaakt kunnen worden met behulp van de aanwezige registratieapparatuur.
- d) Met behulp van facturen moet men het onderhoud, dat minimum jaarlijks uitgevoerd wordt, kunnen aantonen. De facturen van de laatste 5 jaar moeten ter inzage van de controlerende overheid ter beschikking gesteld worden.
- e) De afsluitkleppen in de mestafstorten moeten goed werken .

Emissiereductie

Bij toepassing van deze maatregel kan een ammoniakemissiereductie in rekening gebracht worden van 25%.

Diercategorie:

R-1 Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar¹³

PAS-code:

PAS R-1.10

Naam van het systeem:

Roostervloer voorzien van een bolle thermoplastisch rubber toplaag en met mestschuif of mestrobot

Emissiereductie:

25%

Werkingsprincipe

Door de versnelde afvoer van urine door de bolle thermoplastische rubber toplaag blijft er slechts weinig tot geen urine achter waardoor de omzetting van ureum naar ammoniak niet op de roostervloer plaatsvindt, maar in de mestkelder. Bovendien wordt de ammoniak emissie beperkt door de mest en urine frequent van de vloer te verwijderen met een mestschuif of mestrobot.

De lagere urease-activiteit vanwege de thermoplastische rubber toplaag draagt eveneens bij aan de beperking van de ammoniakemissie.

Uitvoering van de maatregel

Eisen aan de uitvoering

1° Loopvloer

Het loopgedeelte en de doorlooppaden worden uitgevoerd als roostervloer voorzien van een bolle thermoplastisch rubber toplaag.

De roostervloer is voorzien van een bolle thermoplastische rubber toplaag en moet voldoen aan de volgende eisen:

- a) De thermoplastische rubber toplaag heeft een bolle uitvoering, waarbij de helling op het hoogste punt 0% is en bij de randen circa 10%;

¹³ Enkel toepasbaar bij stallen waarin (nagenoeg) geen stalmest wordt geproduceerd.

- b) De toplaag kan geïntegreerd zijn met de rooster of als een afzonderlijke mat op de rooster zijn aangebracht;
- c) Het thermoplastische rubber dient correct aan de rooster te zijn bevestigd zodat het niet kan gaan schuiven of opkrullen;
- d) De roosterspleten mogen door het thermoplastisch rubber toplaag niet worden verkleind om de mestdoorlaat van de rooster te behouden. De mestspalten in het rubber en beton moeten overeenkomen in grootte en plaats.
- e) De thermoplastische rubber toplaag moet goed beloopbaar en slijtvast zijn. Dit wordt gestaafd door het voorleggen van een DLG-certificaat of een gelijkaardig rapport voor beloopbaarheid en slijtvastheid.

Criteria thermoplastische rubber toplaag:

- a) minimale materiaaldikte: 16 mm;
- b) minimale indrukbaarheid bij belasting van 2000N/75 cm²: 3 mm;
- c) maximale profilering 2 mm.

2° Mestkelder en mestafvoer

- a) Onder de gehele roostervloer is een mestkelder aanwezig waarin de mest en urine worden opgevangen.
- b) De afvoer van mest en urine vindt plaats via de roosterspleten.

3° Mestschuif of mestrobot

- a) Voor afvoer van de mest moet een mestschuif of mestrobot zijn aangebracht voorzien van een aandrijfmechanisme en een tijdschakeling.
- b) De mestschuif of mestrobot dient te zijn voorzien van een rubber of kunststof schuifblad, zodat de aanwezige mest en urine goed worden verwijderd zonder dat de rubber toplaag wordt beschadigd.
- c) Het rubber of kunststof schuifblad is zodanig aangepast (iets verlengd) dat de bolle vorm van de thermoplastische rubber toplaag goed wordt gevolgd.

4° Emitterend oppervlak

Het met mest besmeurd vloeroppervlak per dierplaats is maximaal 5,5 m². Dit oppervlak omvat de loopgangen en de doorsteken. Niet inbegrepen is het vloeroppervlak van de melkstal en de voerstoep (indien aanwezig).

5° Registratieapparatuur

De aanwezige registratieapparatuur moet zowel de frequentie als de duur van het reinigen door de mestschuif of mestrobot kunnen aantonen met een terugleesoptie van 3 maanden.

Eisen aan het gebruik

1° Mestschuif of mestrobot

- a) De mestschuif of mestrobot moet 12 keer per dag de loopvloer reinigen en dit om de 2 uur.
- b) De doorgangen tussen of naast de rijen ligboxen die niet bereikbaar zijn voor de mestschuif moeten minstens dagelijks handmatig of met rijdend/geduwd materieel worden gereinigd.

2° Onderhoud

De mestschuif of mestrobot en de thermoplastische rubber toplaag dienen tenminste eenmaal per jaar te worden gecontroleerd en onderhouden. Hiertoe dient een onderhoudscontract voor de mestrobot afgesloten te worden.

Controle van de maatregel

Bij de aanvraag van de milieuvergunning dient:

- a) Aangetoond te worden dat de geplande aan te kopen apparatuur voldoende is om het loopoppervlak te reinigen met de voorgeschreven frequentie. Hiertoe dient de oppervlakte van de loopvloer, de laadtijd (indien van toepassing) en de snelheid van de mestschuif of mestrobot aangegeven te worden.

Bij controle moet aan de volgende voorwaarden voldaan zijn:

- a) De vloer moet visueel zuiver zijn. Dat wil zeggen vrij van aangekoekte oude mest.
- b) Na de passage van de mestschuif of mestrobot is de mest afdoende verwijderd van de vloer.
- c) De werking van de reinigungsapparatuur gedurende de laatste drie maanden moet inzichtelijk gemaakt kunnen worden met behulp van de aanwezige registratieapparatuur.
- d) Met behulp van facturen moet men het onderhoud, dat minimum jaarlijks uitgevoerd wordt, kunnen aantonen. De facturen van de laatste 5 jaar moeten ter inzage van de controlerende overheid ter beschikking gesteld worden.
- e) Er dient een onderhoudscontract van de mestrobot aanwezig te zijn.

Emissiereductie

Bij toepassing van deze maatregel kan een ammoniakemissiereductie in rekening gebracht worden van 25%.

Diercategorie:

R-1 Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar¹⁴

PAS-code:

PAS R-1.12

Naam van het systeem:

Vloer voorzien van perforaties en hellende profilering en mestschuif

Emissiereductie:

25%

Werkingsprincipe

De ammoniakemissie wordt beperkt door een beperking van het contact tussen mest en urine (primaire mestscheiding). De urine wordt door de vloeruitvoering met perforaties direct gescheiden van de vaste mest en in een kelder onder de vloer opgeslagen. De dikke mestfractie wordt met een mestschuif naar een opslag binnen of buiten de stal gebracht.

Bovendien wordt de ammoniak emissie beperkt door de mest en urine frequent van de vloer te verwijderen met een mestschuif.

¹⁴ Enkel toepasbaar bij stallen waarin (nagenoeg) geen stalmest wordt geproduceerd.

² Voor alle vermelde maten geldt een tolerantie van plus of min 5 mm.

Uitvoering van de maatregel*Eisen aan de uitvoering*

1° Loopvloer

- a) De vloerplaten zijn 120 cm breed, hebben een variabele lengte en zijn voorzien van langs- en dwarsgroefjes die haaks op elkaar liggen en een tegelprofiel vormen. Het loopoppervlak is licht geprofileerd voor een betere beloopbaarheid.
- b) De vloerplaten zijn gemaakt van zelfverdichtend beton (ZVB) en verhard in de mal, waardoor het oppervlak van de langs- en dwarsgroefjes zeer glad is. Daardoor wordt het aankoeken van de mest verminderd en de afvoer van de urine verbeterd.
- c) De langs- en dwarsgroefjes hebben een onderlinge afstand van respectievelijk 95² en 55 mm. De breedte varieert van 11 tot 18 mm en de diepte van 5 tot 13 mm waardoor een afschot ontstaat van 1 %. Dit afschot is rondom in de richting van elk van de perforaties.
- d) De oppervlakte van de perforaties in de vloerplaat is ten hoogste 0,4 % van de oppervlakte van de vloerplaat. De onderlinge h.o.h. afstand van de perforaties in de plaat is kleiner dan 50 cm.
- e) De vloerplaten liggen tegen elkaar aan, zonder tussenruimte. De langskanten van de vloerplaten worden 20 mm verjongd waardoor de platen strak tegen elkaar kunnen worden gelegd.
- f) De emissiereductie van de vloer wordt gerealiseerd doordat de urine via de groefjes en de perforaties naar de kelder stroomt waar deze wordt opgeslagen.
- g) Uitgezonderd van deze eisen zijn de doorsteken, de wachtruimte en de doorlopen. Deze hoeven niet te worden voorzien van boven beschreven systeem. Deze ruimten moeten echter wel emissiereducerend worden uitgevoerd door gebruik te maken van een andere in de PAS-lijst beschreven vloer met minstens hetzelfde reductiepercentage¹⁵. In deze ruimtes mag de breedte van de vloerplaten kleiner zijn dan voor het betreffende emissiereducerend systeem is vereist, mits dit de emissiereducerende werking niet nadelig beïnvloedt.

2° Mestkelder en mestafvoer

- a) Onder de vloer is een aparte voorziening (kelder) aanwezig waarin de urine wordt opgevangen.
- b) De dikke fractie wordt via mestafstorten aan het uiteinde van de loopgangen apart opgevangen (afstortput) en naar een gesloten mestopslag binnen of buiten de stal afgevoerd.
- c) Deze mestafstorten zijn voorzien van een zogenaamde brievenbusafsluiting, rubberen flappen of een andere voorziening die de emissie vanuit de mestkelder zoveel mogelijk voorkomt.
- d) Indien in de doorsteken, de wachtruimte en de doorlopen een ander emissiereducerend systeem wordt toegepast en daardoor extra emissie vanuit de kelder daaronder kan optreden (schoorsteeneffect), dient bij elke overgang van vloersysteem in de mestkelder een stankafsluitende voorziening te worden aangebracht.

3° Mestschuif

- a) Voor afvoer van de mest moet een mestschuif zijn aangebracht voorzien van een aandrijfmechanisme en een tijdschakeling.
- b) De mestschuif dient te zijn voorzien van een schraper van kunststof of een gelijksoortig materiaal en zodanig te worden uitgevoerd dat het loopoppervlak goed wordt gereinigd.

¹⁵ Het reductiepercentage van de loopvloer geldt dan voor het geheel.

4° Emitterend oppervlak

Het met mest besmeurd vloeroppervlak per dierplaats is maximaal 5,5 m². Dit oppervlak omvat de loopgangen en de doorsteken. Niet inbegrepen is het vloeroppervlak van de melkstal en de voerstoep (indien aanwezig).

5° Registratieapparatuur

De aanwezige registratieapparatuur moet zowel de frequentie als de duur van het reinigen door de mestschuif kunnen aantonen met een terugleesoptie van 3 maanden.

Eisen aan het gebruik

1° Mestschuif

- a) De mestschuif moet 12 keer per dag de loopvloer reinigen en dit om de 2 uur.
- b) De doorgangen tussen of naast de rijen ligboxen die niet bereikbaar zijn voor de mestschuif moeten minstens dagelijks handmatig of met rijdend/geduwd materieel worden gereinigd.

2° Onderhoud

De mestschuif en de afdichtvoorzieningen dienen tenminste eenmaal per jaar te worden onderhouden.

De afdichtvoorzieningen van de mestafstorten moeten op regelmatige basis gecontroleerd worden op hun goede werking en indien nodig vervangen te worden.

Controle van de maatregel

Bij de aanvraag van de milieuvergunning dient:

- a) Aangetoond te worden dat de geplande aan te kopen apparatuur voldoende is om het loopoppervlak te reinigen met de voorgeschreven frequentie. Hiertoe dient de oppervlakte van de loopvloer, de laadtijd (indien van toepassing) en de snelheid van de mestschuif aangegeven te worden.

Bij controle moet aan de volgende voorwaarden voldaan zijn:

- a) De vloer moet visueel zuiver zijn. Dat wil zeggen vrij van aangekoekte oude mest.
- b) Na de passage van de mestschuif is de mest afdoende verwijderd van de vloer.
- c) De werking van de reinigingsapparatuur gedurende de laatste drie maanden moet inzichtelijk gemaakt kunnen worden met behulp van de aanwezige registratieapparatuur.
- d) Met behulp van facturen moet men het onderhoud, dat minimum jaarlijks uitgevoerd wordt, kunnen aantonen. De facturen van de laatste 5 jaar moeten ter inzage van de controlerende overheid ter beschikking gesteld worden.
- e) De afdichtvoorzieningen van de mestafstorten moeten goed afdichten.

Emissiereductie

Bij toepassing van deze maatregel kan een ammoniakemissiereductie in rekening gebracht worden van 25%.

Diercategorie:

R-1 Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar¹⁶

¹⁶ Enkel toepasbaar bij stallen waarin (nagenoeg) geen stalmest wordt geproduceerd.

PAS-code:

PAS R-1.13

Naam van het systeem:

Geprofileerde vlakke vloer met hellende sleuven, regelmatige mestafstorten voorzien van afdichtflappen en met mestschuif of mestrobot

Emissiereductie:

25%

Werkingsprincipe

De ammoniakemissie wordt beperkt door de versnelde afvoer van urine door de aanwezigheid van hellende sleuven waarna via regelmatige mestafstorten de urine in de mestkelder komt.

Daarnaast wordt de emissie van ammoniak ook beperkt door het beperken van de uitstoot van de kelderlucht en dit door het afsluiten van de mestafstorten door middel van hangende afdichtflappen.

Uitvoering van de maatregel*Eisen aan de uitvoering*

1° Loopvloer

Uitvoering 1 :

- a) Het loopgedeelte en de doorlooppaden worden uitgevoerd met vlakke betonnen vloerplaten voorzien van langs- en dwarsseuven die haaks op elkaar liggen en een tegelprofiel vormen. De vlakke betonnen vloerplaten zijn 120¹⁷ cm breed en variabele lengte.
- b) De vloerplaten worden met zelfdichtend beton (ZVB) gestort en verhard in een mal, waardoor het oppervlak van de langs- en dwarsseuven zeer glad is. Daardoor wordt het aankoeken van de mest verminderd en de afvoer van de urine verbeterd.
- c) De langs- en dwarsseuven zijn hellend uitgevoerd en zijn onderin smaller dan bovenin. Het loopoppervlak is licht geprofileerd voor een betere beloopbaarheid.
- d) De langsseuven (evenwijdig aan de loopgang) zijn uitgevoerd met een 1% hellend afschot vanuit het midden naar beide zijden toe. In het midden van de plaat is de diepte 8 mm. Naast de mestafstorten is de diepte 14 mm. Tevens zijn de langsseuven bij de mestafstorten enkele mm breder dan in het midden van de vloerplaat. De langsseuven liggen op een onderlinge afstand van 50 mm.
- e) De afstand tussen de dwarsseuven is 90 mm.
- f) In de doorsteken en in de wachtruimte kunnen elementen gelegd worden met een kleinere breedte van 330 of 620 mm. Uitgezonderd van deze eisen zijn de doorsteken, de wachtruimte en de doorlopen. Deze hoeven niet te worden voorzien van boven beschreven systeem. Deze ruimten moeten echter wel emissiereducerend worden uitgevoerd door gebruik te maken van een andere in de PAS-lijst beschreven vloer met minstens hetzelfde reductiepercentage¹⁸. In deze ruimtes mag de breedte van de vloerplaten kleiner zijn dan voor het betreffende emissiereducerend systeem is vereist, mits dit de emissiereducerende werking niet nadelig beïnvloedt.

Uitvoering 2:

¹⁷ Voor alle vermelde maten geldt een tolerantie van plus of min 5 mm.

¹⁸ Het reductiepercentage van de loopvloer geldt dan voor het geheel.

- a) Loopgedeelte en doorlooppaden worden uitgevoerd met vlakke betonnen vloerplaten met een breedte van 113 cm (117 cm werkende breedte) en een variabele lengte, voorzien van langs- en dwarsseuven die haaks op elkaar liggen en een tegelprofiel vormen.
- b) De vloerplaten worden machinaal vervaardigd waardoor het oppervlak stroef en daardoor goed beloopbaar is.
- c) De langs- en dwarsseuven zijn hellend uitgevoerd en zijn onderin smaller dan bovenin. De tegeltjes zijn voorzien van een profiel (groeven van 5 mm breed en 2 mm diep), ter vergroting van de grip en de beloopbaarheid.
- d) De langsseuven (evenwijdig aan de loopgang) zijn uitgevoerd met een 1% hellend afschot vanuit het midden naar beide zijden toe. In het midden van de plaat is de diepte 4 mm. Naast de mestafstorten is de diepte 10 mm. Tevens zijn de langsseuven bij de mestafstorten enkele mm's breder dan in het midden van de vloerplaat. De langsseuven liggen op een onderlinge afstand van 95 mm. De afstand tussen de dwarsseuven is 95 mm.
- e) De vloerplaten zijn eenzijdig (bij de mestafstort) voorzien van een prefab aangebrachte kunststof glijstrook die ervoor zorgt dat de mest in de mestspleet niet aankooft en daardoor een snelle en continue afvoer van de mest en urine naar de kelder bewerkstelligt.

Uitvoering 3:

- a) Loopgedeelte en doorlooppaden worden uitgevoerd met vlakke betonnen vloerplaten (120 cm breed, variabele lengte), waarbij het tegelprofiel is uitgevoerd in de vorm van een parallellogram.
- b) De vloerplaten zijn vervaardigd van een mix van trilbeton en gietbeton waardoor een zeer harde slijtvaste laag ontstaat. Ook andere betonsoorten kunnen worden toegepast.
- c) Het tegelprofiel is in rijen aangelegd die parallel lopen met het voerhek. Van bovenaf gezien is het tegelprofiel opgebouwd uit tegeltjes in een V-vorm. De tegeltjes hebben een ondiep profiel (groeven van 5 mm breed en 2 tot 4 mm diep), ter vergroting van de grip en beloopbaarheid.
- d) Tussen het tegelprofiel bevinden zich seuven die vanaf het midden van elke vloerplaat, hellend aflopen (afschot) naar de mestafstort toe. Hierdoor zijn de seuven in het midden van de vloerplaat 13,4 mm breed en 4 mm diep en bij de mestafstort 18,5 mm breed en 10 mm diep. Dit betekent een afschot van 1,0 %. Dit afschotpercentage is eveneens gerealiseerd in de richting van de V-vorm van de tegeltjes.

2° Mestkelder en mestafvoer

- a) Onder de vloer is een mestkelder aanwezig waarin mest en urine worden opgeslagen.
- b) De afvoer van mest en urine vindt plaats via regelmatige gleuven van 35 tot 40 mm breed (mestafstorten). Deze gleuven bevinden zich tussen twee vloerdelen en zijn voorzien van hangende flexibele PVC flappen, waardoor mest en urine goed naar de kelder worden afgevoerd, maar emissie vanuit de kelder naar de stal zoveel mogelijk wordt voorkomen.
- c) Aan één of beide uiteinden van de loopgangen in de vloer is een afstort gemaakt voor de afvoer van de mest. Deze mestafstorten zijn voorzien van een zogenaamde brievenbusluiting, rubberen flappen of andere voorziening die emissie vanuit de mestkelder zoveel mogelijk voorkomt.
- d) Indien in de doorsteken, de wachtruimte en de doorlopen een ander emissiereducerend systeem wordt toegepast en daardoor extra emissie vanuit de kelder daaronder kan optreden (schoorsteeneffect), dient bij elke overgang van vloersysteem in de mestkelder een stankafsluitende voorziening te worden aangebracht.

3° Mestschuif of mestrobot

- a) Voor afvoer van de mest moet een mestschuif of mestrobot zijn aangebracht voorzien van een aandrijfmechanisme en een tijdschakeling.

- b) De mestschuif of mestrobot dient zodanig te worden uitgevoerd dat de bovenzijde van het profiel goed wordt gereinigd.

4° Emitterend oppervlak

Het met mest besmeurd vloeroppervlak per dierplaats is maximaal 5,5 m². Dit oppervlak omvat de loopgangen en de doorsteken. Niet inbegrepen is het vloeroppervlak van de melkstal en de voerstoep (indien aanwezig).

5° Registratieapparatuur

De aanwezige registratieapparatuur moet zowel de frequentie als de duur van het reinigen door de mestschuif of mestrobot kunnen aantonen met een terugleesoptie van 3 maanden.

Eisen aan het gebruik

1° Mestschuif of mestrobot

- a) De mestschuif of mestrobot moet 12 keer per dag de loopvloer reinigen en dit om de 2 uur.
- b) De doorgangen tussen of naast de rijen ligboxen die niet bereikbaar zijn voor de mestschuif moeten minstens dagelijks handmatig of met rijdend/geduwd materieel worden gereinigd.

2° Onderhoud

De mestschuif of mestrobot en de afdichtvoorzieningen dienen tenminste eenmaal per jaar te worden onderhouden. Hiertoe dient een onderhoudscontract voor de mestrobot afgesloten te worden.

De afdichtvoorzieningen van de mestafstorten moeten op regelmatige basis gecontroleerd worden op hun goede werking en indien nodig vervangen te worden.

Controle van de maatregel

Bij de aanvraag van de milieuvergunning dient:

- a) Aangetoond te worden dat de geplande aan te kopen apparatuur voldoende is om het loopoppervlak te reinigen met de voorgeschreven frequentie. Hiertoe dient de oppervlakte van de loopvloer, de laadtijd (indien van toepassing) en de snelheid van de mestschuif of mestrobot aangegeven te worden.

Bij controle moet aan de volgende voorwaarden voldaan zijn:

- a) De vloer moet visueel zuiver zijn. Dat wil zeggen vrij van aangekoekte oude mest.
- b) Na de passage van de mestschuif of mestrobot is de mest afdoende verwijderd van de vloer.
- c) De werking van de reinigingsapparatuur gedurende de laatste drie maanden moet inzichtelijk gemaakt kunnen worden met behulp van de aanwezige registratieapparatuur.
- d) Met behulp van facturen moet men het onderhoud, dat minimum jaarlijks uitgevoerd wordt, kunnen aantonen. De facturen van de laatste 5 jaar moeten ter inzage van de controlerende overheid ter beschikking gesteld worden.
- e) Er dient een onderhoudscontract van de mestrobot aanwezig te zijn.
- f) De afdichtvoorzieningen van de mestafstorten moeten goed afdichten.

Emissiereductie

Bij toepassing van deze maatregel kan een ammoniakemissiereductie in rekening gebracht worden van 25%.

Diercategorie:R-1 Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar¹⁹**PAS-code:**

PAS R-1.14

Naam van het systeem:

V-vormige vloer van geprofileerde vloerelementen in combinatie met een gierafvoerbuïs en met mestschuif

Emissiereductie:

25%

Werkingsprincipe

De ammoniakemissie wordt beperkt door het versneld afvoeren van urine naar een nagenoeg gesloten gierafvoerbuïs. Het versneld afvoeren van de urine wordt gerealiseerd door de vloer op tenminste 1,5% afschot te leggen richting de gierafvoerbuïs en te voorzien van urinesleuven met afschot. Vanuit de gierafvoerbuïs wordt de urine afgevoerd naar een gesloten mestopslag.

De mest van de vloer wordt frequent verwijderd door een mestschuif, waaraan een voorziening is aangebracht die ook de mest in de afvoerbuïs verwijderd.

Uitvoering van de maatregel*Eisen aan de uitvoering*

1° Loopvloer

- a) Loopgedeelte en doorlooppaden worden uitgevoerd met betonnen vloerplaten (minimaal 250²⁰ cm breed; variabele lengte) die op tenminste 1,5% afschot worden gelegd richting de gierafvoerbuïs.
- b) De vloerplaten zijn voorzien van langs- en dwarsleuven die haaks op elkaar liggen en een tegelprofiel vormen. De langsleuven liggen op een onderlinge afstand van 50 mm. De afstand tussen de dwarsleuven is 90 mm. De sleufdiepte varieert van 6 tot 18 mm en de sleufbreedte van 12 tot 20 mm. Het profiel is uitgevoerd met een 0,5% hellend afschot naar het midden toe. De bovenkant van de vloerplaten, het loopoppervlak, is licht geprofileerd voor een betere beloopbaarheid.
- c) De vloerplaten worden met zelfverdichtend beton (ZVB) gestort en verhard in een mal, waardoor het oppervlak van de langs- en dwarsleuven zeer glad is. Daardoor wordt het aankoeken van de mest verminderd en de afvoer van de urine verbeterd.
- d) De vloerplaten worden aan de kopkant (dit is in het midden van de loopgangen) tussen de 25 en 40 mm uit elkaar gelegd, waardoor er een uitsparing ontstaat voor de kabel of ketting van de mestschuif. In de kopkanten van de vloerplaten is een inkassing van 70 x 30 mm aanwezig. Deze inkassing vormt samen met de uitsparing tussen de vloerplaten de gierafvoerbuïs, waarin de afstromende urine wordt verzameld en afgevoerd.
- e) Indien onder de gierafvoerbuïs geen fundering of wand aanwezig is, wordt de onderkant van de vloerplaat ten opzichte van de gierafvoerbuïs verbreed zodat een gesloten gierafvoerbuïs ontstaat.

¹⁹ Enkel toepasbaar bij stallen waarin (nagenoeg) geen stalrest wordt geproduceerd.

²⁰ Voor alle vermelde maten geldt een tolerantie van plus of min 5 mm.

- f) Uitgezonderd van deze eisen zijn de doorsteken, de wachtruimte en de doorlopen. Deze hoeven niet te worden voorzien van boven beschreven systeem. Deze ruimten moeten echter wel emissiereducerend worden uitgevoerd door gebruik te maken van een andere in de PAS-lijst beschreven vloer met minstens hetzelfde reductiepercentage²¹. In deze ruimtes mag de breedte van de vloerplaten kleiner zijn dan voor het betreffende emissiereducerend systeem is vereist, mits dit de emissiereducerende werking niet nadelig beïnvloedt.

2° Mestkelder en mestafvoer

- a) De vloer is niet onderkelderd. De vloer mag boven een kelder worden gerealiseerd indien er geen open verbinding is naar de kelder.
- b) De mest wordt afgevoerd naar een gesloten mestopslag. De urine wordt opgevangen in de holte (de gierafvoerbuï) en eveneens afgevoerd naar die gesloten (mest)opslag. Veelal zal deze opslag gecompartmenteerd zijn uitgevoerd, zodat de mest en urine apart van elkaar kunnen worden opgeslagen en verwerkt (primaire mestscheiding).
- c) Aan één of beide uiteinden van de loopgangen is in de vloer een afstort gemaakt voor de afvoer van de mest. Deze mestafstorten zijn voorzien van een zogenaamde brievenbusluiting, rubberen flappen of een andere voorziening die emissie vanuit de mestopslag zoveel mogelijk voorkomt.
- d) Indien in de doorsteken, de wachtruimte en de doorlopen een ander emissiereducerend systeem wordt toegepast en daardoor extra emissie vanuit de kelder daaronder kan optreden (schoorsteeneffect), dient bij elke overgang van vloersysteem in de mestkelder een stankafsluitende voorziening te worden aangebracht.

3° Mestschuif

- a) Voor afvoer van de mest moet een mestschuif zijn aangebracht voorzien van een aandrijfmechanisme en een tijdschakeling.
- b) De mestschuif dient als volgt uitgevoerd te worden:
- Uitvoering 1:
De mestschuif wordt met een kabel of touw getrokken. Aan de schuif zit een klepel, kogel of vergelijkbare voorziening waarmee ook de vaste mest in de uitsparing in het midden van de vloer en de holte (de gierafvoerbuï) wordt verwijderd.
 - Uitvoering 2:
De mestschuif wordt met een ketting getrokken. De ketting is op een laag liggend punt aan de schuif bevestigd en loopt door de holte (de gierafvoerbuï) en verwijdert ook de daarin aanwezige vaste mest.
 - Beide uitvoeringen:
De onderkant van de schuif (schraper) moet van kunststof of een gelijkwaardig materiaal zijn en dient zodanig te zijn uitgevoerd dat het loopoppervlak goed wordt gereinigd.
Onder in de gierafvoerbuï dient een slijtstrip of gietmortel toegepast te worden.

4° Emitterend oppervlak

Het met mest besmeurd vloeroppervlak per dierplaats is maximaal 5,5 m². Dit oppervlak omvat de loopgangen en de doorsteken. Niet inbegrepen is het vloeroppervlak van de melkstal en de voerstoepl (indien aanwezig).

5° Registratieapparatuur

²¹ Het reductiepercentage van de loopvloer geldt dan voor het geheel.

De aanwezige registratieapparatuur moet zowel de frequentie als de duur van het reinigen door de mestschuif kunnen aantonen met een terugleesoptie van 3 maanden.

Eisen aan het gebruik

1° Mestschuif

- a) De mestschuif moet 12 keer per dag de loopvloer reinigen en dit om de 2 uur.
- b) De doorgangen tussen of naast de rijen ligboxen die niet bereikbaar zijn voor de mestschuif moeten minstens dagelijks handmatig of met rijdend/geduwd materieel worden gereinigd.

2° Onderhoud

De mestschuif inclusief de daaraan verbonden klepel, kogel of andere voorziening en de afdichtvoorzieningen dienen tenminste eenmaal per jaar te worden onderhouden.

De afdichtvoorzieningen moeten op regelmatige basis gecontroleerd worden op hun goede werking en indien nodig vervangen te worden.

Controle van de maatregel

Bij de aanvraag van de milieuvergunning dient:

- a) Aangetoond te worden dat de geplande aan te kopen apparatuur voldoende is om het loopoppervlak te reinigen met de voorgeschreven frequentie. Hiertoe dient de oppervlakte van de loopvloer, de laadtijd (indien van toepassing) en de snelheid van de mestschuif aangegeven te worden.

Bij controle moet aan de volgende voorwaarden voldaan zijn:

- a) De vloer moet visueel zuiver zijn. Dat wil zeggen vrij van aangekoekte oude mest.
- b) Na de passage van de mestschuif is de mest afdoende verwijderd van de vloer.
- c) De werking van de reinigungsapparatuur gedurende de laatste drie maanden moet inzichtelijk gemaakt kunnen worden met behulp van de aanwezige registratieapparatuur.
- d) Met behulp van facturen moet men het onderhoud, dat minimum jaarlijks uitgevoerd wordt, kunnen aantonen. De facturen van de laatste 5 jaar moeten ter inzage van de controlerende overheid ter beschikking gesteld worden.
- e) De afdichtvoorzieningen van de mestafstorten moeten goed afdichten.

Emissiereductie

Bij toepassing van deze maatregel kan een ammoniakemissiereductie in rekening gebracht worden van 25%.

Diercategorie:

R-1 Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar²²

PAS-code:

PAS R-1.15

Naam van het systeem:

Roostervloer met hellende groeven of hellend gelegd, voorzien van afdichtkleppen in de roosterspleten, met mestschuif of mestrobot en water

²² Enkel toepasbaar bij stallen waarin (nagenoeg) geen stalmest wordt geproduceerd.

Emissiereductie: 30%

Werkingsprincipe

De ammoniakemissie wordt beperkt door de versnelde afvoer van urine naar de mestkelder door hellende groeven toe te passen in de roostervloer of de vloerdelen hellend te leggen, waarbij de mestkelder door afdichtkleppen in de roosterspleten wordt afgesloten.

Door de valhoogte van de mest van circa 20 cm, dat is de hoogte tussen de bovenzijde van het rooster en het midden van het onder een hoekstaand gedeelte van de emissiereducerende klep, krijgt de doorvallende mest voldoende energie om door te vallen naar de onderliggende mestkelder.

Door frequent verwijderen van de mest en urine van de loopvloer wordt de ammoniakemissie op vloerniveau gereduceerd. Door water op de vloer te versproeien wordt de urine op de vloer verdunnd en verwijderd waardoor de ammoniakemissie bijkomend wordt verlaagd.

Uitvoering van de maatregel

Eisen aan de uitvoering

1° Loopvloer

- a) De vloer heeft per roosterelement 3 of 4 balken met elk een breedte van circa 25 cm.
- b) De roosterelementen kunnen op een onderlinge afstand van 4 cm worden gelegd, waardoor een extra mestspleet (gleuf) ontstaat.
- c) In de roosterspleten en in de gleuven tussen de roosterelementen zijn afdichtkleppen aangebracht bestaande uit een combinatie van een onder een hoek gefabriceerde PVC-klep en een verticale PVC-strip waaraan een flexibele flap is bevestigd.
- d) Het loopgedeelte is uitgevoerd met een aflopend profiel, bestaande uit groeven in de roosterbalken. De groeven hebben een helling van 2% vanaf het midden van de roosterbalken of vanaf één zijde van de roosterbalken. Als alternatief voor de hellende groeven kan er voor worden gekozen de complete vloerdelen 2% hellend te leggen.

2° Mestkelder en mestafvoer

- a) Onder de gehele roostervloer is een mestkelder aanwezig waarin de mest en de urine worden opgevangen.
- b) De afvoer van mest en urine vindt plaats via de roosterspleten en de eventuele gleuven tussen de roosterelementen die worden afgesloten door goed sluitende afdichtkleppen die zijn uitgevoerd als vermeld bij 1° c).

3° Mestschuif of mestrobot

- a) Voor afvoer van de mest moet een mestschuif of mestrobot zijn aangebracht voorzien van een aandrijfmechanisme en een tijdschakeling.
- b) De mestschuif of mestrobot dient zodanig te worden uitgevoerd dat de vloer goed wordt gereinigd.

4° Sproei-installatie

Er is een sproei-installatie aanwezig. Deze installatie kan gekoppeld zijn aan de mestrobot of -schuif of kan geïnstalleerd zijn in de boxrand en/of aan het voederhek. In de boxrand en/of aan het voederhek is een waterleiding met sproeidoppen aangebracht die het water gelijkmatig over de vloer verspreidt. De sproeikoppen dienen regelmatig over het looppad verdeeld te zijn zodat

een homogene besproeiing wordt bekomen over het volledige loopoppervlak. Met uitzondering van doorgangen tussen of naast de rijen ligboxen die niet bereikbaar zijn voor de schuif.

5° Emitterend oppervlak

Het met mest besmeurd vloeroppervlak per dierplaats is maximaal 5,5 m². Dit oppervlak omvat de loopgangen en de doorsteken. Niet inbegrepen is het vloeroppervlak van de melkstal en de voerstoep (indien aanwezig).

6° Registratieapparatuur

De aanwezige registratieapparatuur moet zowel de frequentie als de duur van het reinigen door de mestschuif of mestrobot kunnen aantonen met een terugleesoptie van 3 maanden.

Eisen aan het gebruik

1° Mestschuif of mestrobot

- a) De mestschuif of mestrobot moet 24 keer per dag de loopvloer reinigen en dit elk uur.
- b) De doorgangen tussen of naast de rijen ligboxen die niet bereikbaar zijn voor de mestschuif of mestrobot moeten minstens dagelijks handmatig of met rijdend/geduwd materieel worden gereinigd.

2° Sproei-installatie

- a) Het vereiste volume water dat toegepast dient te worden, bedraagt 3 l/m² loopvloer/dag.
- b) Er mag uitsluitend gebruik worden gemaakt van regenwater.
- c) Tijdens een vorstperiode mag de installatie tijdelijk buiten gebruik worden gesteld.

3° Onderhoud

De mestschuif of mestrobot en de afdichtvoorzieningen in de roosterspleten dienen tenminste eenmaal per jaar te worden onderhouden. Hiertoe dient een onderhoudscontract voor de mestrobot afgesloten te worden.

De afdichtvoorzieningen in de roosterspleten moeten op regelmatige basis gecontroleerd worden op hun goede werking en indien nodig vervangen te worden.

Controle van de maatregel

Bij de aanvraag van de milieuvergunning dient:

- a) Aangevoerd te worden dat de geplande aan te kopen apparatuur voldoende is om het loopoppervlak te reinigen met de voorgeschreven frequentie. Hiertoe dient de oppervlakte van de loopvloer, de laadtijd (indien van toepassing) en de snelheid van de mestschuif of mestrobot aangegeven te worden.
- b) Aangevoerd te worden dat de geplande aan te kopen apparatuur voldoende is om het voorgeschreven volume water te kunnen sproeien.

Bij controle moet aan de volgende voorwaarden voldaan zijn:

- a) De vloer moet visueel zuiver zijn. Dat wil zeggen vrij van aangekoekte oude mest.
- b) Na de passage van de mestschuif of mestrobot is de mest afdoende verwijderd van de vloer inclusief de groeven.
- c) De sproeidoppen moeten ten alle tijde goed functioneren.
- d) De werking van de reinigingsapparatuur (mestschuif of mestrobot en sproei-installatie) gedurende de laatste drie maanden moet inzichtelijk gemaakt kunnen worden met behulp van de aanwezige registratieapparatuur.

- e) Met behulp van facturen moet men het onderhoud, dat minimum jaarlijks uitgevoerd wordt, kunnen aantonen. De facturen van de laatste 5 jaar moeten ter inzage van de controlerende overheid ter beschikking gesteld worden.
- f) Er dient een onderhoudscontract van de mestrobot aanwezig te zijn.
- g) De afdichtvoorzieningen in de roosterspleten moeten goed afdichten.

Emissiereductie

Bij toepassing van deze maatregel kan een ammoniakemissiereductie in rekening gebracht worden van 30%.

Diercategorie:

R-1 Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar²³

PAS-code:

PAS R-1.16

Naam van het systeem:

Geprofileerde vloerplaten met sterk hellende langsgleuven met urineafvoergat en hellende dwarsgroeven, aangesloten gelegd of gescheiden door mestafstorten voorzien van emissiereductiekleppen, met mestschuif

Emissiereductie:

25%

Werkingsprincipe

De ammoniakemissie wordt beperkt door de versnelde afvoer van urine door de aanwezigheid van hellende dwarsgroeven en sterk hellende langsgleuven, waarna de urine via een urineafvoergat in elk van de sleuven op het laagste punt direct in de mestkelder komt.

Bij variant 1 komt de dikke fractie aan het einde van de stal door middel van een mestafstort in de onderliggende mestkelder terecht.

Bij variant 2 komt de dikke fractie via regelmatige mest afstorten (gleuven tussen de vloerplaten) samen met de urine in de onderliggende mestkelder terecht.

Daarnaast wordt de ammoniakemissie beperkt door de uitstoot van kelderlucht te beperken.

Bij variant 1 door het aaneengesloten leggen van de vloerplaten.

Bij variant 2 door goed sluitende emissiereductiekleppen.

Uitvoering van de maatregel

Eisen aan de uitvoering

1° Loopvloer

Het loopgedeelte, de hoofdvloer, wordt uitgevoerd met betonnen vloerplaten die voldoen aan de volgende specificaties:

- a) Vlakke betonnen prefab vloerplaten met een werkende breedte van 1202 mm of 895 mm (lengte is variabel);

²³ Enkel toepasbaar bij stallen waarin (nagenoeg) geen stalmest wordt geproduceerd.

- b) De profilering in het loopoppervlak is aangebracht met langssleuven en dwarsgroeven. De dwarsgroeven zijn onderin smaller dan bovenin en staan met elkaar in open verbinding;
- c) De langssleuven met een breedte van 28 mm liggen op een onderlinge afstand van 175 mm h.o.h. en zijn hellend uitgevoerd met een 6 % afschot vanuit het midden van de vloerplaat naar beide zijden toe;
- d) Op het laagste punt van de langssleuven (op het aansluitpunt van de afzonderlijke vloerplaten) zit er een sparing waardoor de urine versneld wordt afgevoerd (urineafvoergat);
- e) Het oppervlak van de urineafvoergaten in de vloerplaat is maximaal 0,5 % van het totale oppervlakte van de vloerplaat;
- f) De dwarsgroeven zijn in een V-vormig profiel onder een hoek van circa 140 graden op de balken aangebracht. Deze zijn hellend uitgevoerd met een 3 % afschot vanuit het midden van de balk naar beide zijden toe;
- g) Bij variant 1 liggen de vloerplaten tegen elkaar aan, zonder mestafstort; Bij variant 2 zijn de vloerplaten van elkaar gescheiden door een tussenruimte (mestafstort) van 4 cm, voorzien van goed sluitende emissiereductiekleppen;
- h) Uitgezonderd van deze eisen zijn de doorsteken, de wachtruimte en de doorlopen. Deze hoeven niet te worden voorzien van boven beschreven systeem. Deze ruimten moeten echter wel emissiereducerend worden uitgevoerd door gebruik te maken van een andere in de PAS-lijst beschreven vloer met minstens hetzelfde reductiepercentage²⁴. In deze ruimtes mag de breedte van de vloerplaten kleiner zijn dan voor het betreffende emissiereducerend systeem is vereist, mits dit de emissiereducerende werking niet nadelig beïnvloedt.

2° Mestkelder en mestafvoer

- a) Onder het gehele oppervlak van de loopgangen met vloerplaten en mestafstorten is een mestkelder aanwezig.
- b) Afvoer van de urine gebeurt door de urine-afvoergaten naar de mestkelder.
- c) Bij variant 1 is aan één of beide uiteinden van de loopgang in de vloer een afstort gemaakt voor de afvoer van de mest. Deze mestafstorten zijn voorzien van een zogenaamde brievenbusluiting, rubberen flappen of een andere voorziening die emissie vanuit de mestkelder zoveel mogelijk voorkomt.
Bij variant 2 vindt afvoer van mest en urine bovendien plaats via regelmatige mestafstorten van 4 cm breed. Deze mestafstorten bevinden zich tussen twee vloerdelen en zijn voorzien van goed sluitende emissiereductiekleppen, waardoor mest en urine goed naar de kelder worden afgevoerd, maar luchtuitwisseling van de kelder naar de stal wordt gereduceerd.
- d) Bij variant 1 wordt de mest afgevoerd naar een aparte, gesloten mestopslag (mestkelder) aan het uiteinde of de uiteinden van de loopgangen (stal).
- e) Wanneer bij variant 1 (tussentijdse) mestafstorten worden gebruikt, bijvoorbeeld indien de schuifuitvoering dat noodzakelijk maakt of wanneer deze als noodvoorziening wordt geïnstalleerd, moeten deze afstorten worden voorzien van een zogenaamde brievenbusluiting, rubberen flappen of andere voorziening die emissie vanuit de mestkelder zoveel mogelijk voorkomt. Bij een vaste mestschuif zal de mestafstort tenminste de lengte moeten hebben van de naar voren gerichte mestgeleiders.
- f) Indien in de doorsteken, de wachtruimte en de doorlopen een ander emissiereducerend systeem wordt toegepast en daardoor extra emissie vanuit de kelder daaronder kan optreden (schoorsteeneffect), dient bij elke overgang van vloersysteem in de mestkelder een stankafsluitende voorziening te worden aangebracht.

3° Mestschuif

²⁴ Het reductiepercentage van de loopvloer geldt dan voor het geheel.

- a) Voor afvoer van de mest moet een mestschuif zijn aangebracht voorzien van een aandrijfmechanisme en een tijdschakeling.
- b) De mestschuif dient zodanig te worden uitgevoerd dat de bovenzijde van het profiel wordt gereinigd en droog getrokken en de langssleuven in het vloeroppervlak regelmatig en grondig worden gereinigd.

4° Emitterend oppervlak

Het met mest besmeurd vloeroppervlak per dierplaats is maximaal 5,5 m². Dit oppervlak omvat de loopgangen en de doorsteken. Niet inbegrepen is het vloeroppervlak van de melkstal en de voerstoeep (indien aanwezig).

5° Registratieapparatuur

De aanwezige registratieapparatuur moet zowel de frequentie als de duur van het reinigen door de mestschuif kunnen aantonen met een terugleesoptie van 3 maanden.

Eisen aan het gebruik

1° Mestschuif

- a) De mestschuif moet 12 keer per dag de loopvloer reinigen en dit om de 2 uur.
- b) De doorgangen tussen of naast de rijen ligboxen die niet bereikbaar zijn voor de mestschuif moeten minstens dagelijks handmatig of met rijdend/geduwd materieel worden gereinigd.

2° Onderhoud

De mestschuif en de afdichtvoorzieningen in de mestafstorten dienen tenminste eenmaal per jaar te worden onderhouden.

De afdichtvoorzieningen in de mestafstorten moeten op regelmatige basis gecontroleerd worden op hun goede werking en indien nodig vervangen te worden.

Controle van de maatregel

Bij de aanvraag van de milieuvergunning dient:

- a) Aangetoond te worden dat de geplande aan te kopen apparatuur voldoende is om het loopoppervlak te reinigen met de voorgeschreven frequentie. Hiertoe dient de oppervlakte van de loopvloer, de laadtijd (indien van toepassing) en de snelheid van de mestschuif aangegeven te worden.

Bij controle moet aan de volgende voorwaarden voldaan zijn:

- a) De vloer moet visueel zuiver zijn. Dat wil zeggen vrij van aangekoekte oude mest.
- b) Na de passage van de mestschuif is de mest afdoende verwijderd van de vloer inclusief de groeven.
- c) De werking van de reinigingsapparatuur gedurende de laatste drie maanden moet inzichtelijk gemaakt kunnen worden met behulp van de aanwezige registratieapparatuur.
- d) Met behulp van facturen moet men het onderhoud, dat minimum jaarlijks uitgevoerd wordt, kunnen aantonen. De facturen van de laatste 5 jaar moeten ter inzage van de controlerende overheid ter beschikking gesteld worden.
- e) De afdichtvoorzieningen in de mestafstorten moeten goed afdichten.

Emissiereductie

Bij toepassing van deze maatregel kan een ammoniakemissiereductie in rekening gebracht worden van 25%.

Diercategorie:R-1 Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar²⁵**PAS-code:**

PAS R-1.17

Naam van het systeem:

Roostervloer voorzien van rubber matten en composiet nokken met een hellend profiel, kunststofcassettes met kleppen in de roosterspleten en met mestschuif of mestrobot

Emissiereductie:

25%

Werkingsprincipe

De ammoniakemissie wordt beperkt door de versnelde afvoer van urine vanaf de vloer naar de mestkelder via het sterk hellende profiel in de composietnokken, de aansluitende rubber matten en de cassettes in de roosterspleten waardoor er slechts weinig tot geen urine achterblijft en de omzetting van ureum naar ammoniak niet op de vloer plaatsvindt, maar in de mestkelder. Daarnaast vindt ammoniakemissiebeperking plaats door beperking van de uitwisseling van kelderlucht en stallucht, door middel van afsluitkleppen in de roosterspleten. Bovendien wordt de ammoniakemissie beperkt door de mest en urine frequent van de vloer te verwijderen met een mestschuif of mestrobot.

Uitvoering van de maatregel*Eisen aan de uitvoering*

1° Loopvloer

- a) Loopgedeelte en doorlooppaden worden uitgevoerd als betonnen roostervloerelementen (variabele lengte, breedte: 87,5 tot 122,5²⁶ cm, hoogte : 13 tot 20 cm);
- b) Op de roosterbalken zijn geprofileerde nokken ('pedicure profiel') van 2 cm hoog, 4,5cm breed en 11 cm lang aangebracht. Het profiel ervan loopt met een helling van 6% af, vanaf het midden van de nokken naar de zijkanten;
- c) Bij nieuwbouw worden de vloerelementen geassembleerd aangeleverd, of geassembleerd op de bouwlocatie ; bij renovatie worden de nokken op bestaande betonnen roosters aangebracht en bevestigd;
- d) Het rooster wordt bedekt met een \pm 2 cm dikke rubber mat op een zodanige manier, dat de uitsparingen in de rubber mat exact passen op de nokken van de betonnen roostervloer. Op die manier ontstaat een aaneengesloten oppervlak bestaande uit een combinatie van geprofileerd composiet en rubber.
- e) De rubber matten zijn eveneens voorzien van een 6% hellend profiel van 10 mm breed en een onderlinge afstand van eveneens 10 mm, dat aansluit op het profiel van de betonnen nokken.
- f) In de roosterspleten zijn kunststof elementen (vervangbare cassettes) aanwezig met kunststof afsluitkleppen.

²⁵ Enkel toepasbaar bij stallen waarin (nagenoeg) geen stalrest wordt geproduceerd.

²⁶ Voor alle vermelde maten geldt een tolerantie van plus of min 5 mm.

2° Cassettes

- a) De cassettes dienen deugdelijk in het rooster te zijn opgesloten, zodat het rubber niet kan gaan schuiven of opkrullen;
- b) De matten moeten goed beloopbaar en slijtvast zijn;
- c) De cassettes moet goed gefixeerd zijn en blijven.

3° Mestkelder en mestafvoer

- a) Onder de gehele roostervloer is een mestkelder aanwezig waarin de mest en urine worden opgevangen.
- b) De afvoer van mest en urine vindt plaats via de roosterspleten die goed worden afgesloten door de afsluitkleppen, waardoor emissie vanuit de mestkelder zoveel mogelijk wordt voorkomen.

4° Mestschuif of mestrobot

- a) Voor afvoer van de mest moet een mestschuif of mestrobot zijn aangebracht voorzien van een aandrijfmechanisme en een tijdschakeling.
- b) De mestschuif of mestrobot dient zodanig te worden uitgevoerd dat het geprofileerde loopoppervlak goed wordt gereinigd.

5° Emitterend oppervlak

Het met mest besmeurd vloeroppervlak per dierplaats is maximaal 5,5 m². Dit oppervlak omvat de loopgangen en de doorsteken. Niet inbegrepen is het vloeroppervlak van de melkstal en de voerstoep (indien aanwezig).

6° Registratieapparatuur

De aanwezige registratieapparatuur moet zowel de frequentie als de duur van het reinigen door de mestschuif of mestrobot kunnen aantonen met een terugleesoptie van 3 maanden.

Eisen aan het gebruik

1° Mestschuif of mestrobot

- a) De mestschuif of mestrobot moet 12 keer per dag de loopvloer reinigen en dit om de 2 uur.
- b) De doorgangen tussen of naast de rijen ligboxen die niet bereikbaar zijn voor de mestschuif moeten minstens dagelijks handmatig of met rijdend/geduwd materieel worden gereinigd.

2° Onderhoud

De mestschuif of mestrobot en de afdichtvoorzieningen in de roosterspleten dienen tenminste eenmaal per jaar te worden onderhouden. Hiertoe dient een onderhoudscontract voor de mestrobot afgesloten te worden.

De afdichtvoorzieningen in de roosterspleten moeten op regelmatige basis gecontroleerd worden op hun goede werking en indien nodig vervangen te worden.

Controle van de maatregel

Bij de aanvraag van de milieuvergunning dient:

- a) Aangetoond te worden dat de geplande aan te kopen apparatuur voldoende is om het loopoppervlak te reinigen met de voorgeschreven frequentie. Hiertoe dient de oppervlakte

van de loopvloer, de laadtijd (indien van toepassing) en de snelheid van de mestschuif of mestrobot aangegeven te worden.

Bij controle moet aan de volgende voorwaarden voldaan zijn:

- a) De vloer moet visueel zuiver zijn. Dat wil zeggen vrij van aangekoekte oude mest.
- b) Na de passage van de mestschuif of mestrobot is de mest afdoende verwijderd van de vloer.
- c) De werking van de reinigingsapparatuur gedurende de laatste drie maanden moet inzichtelijk gemaakt kunnen worden met behulp van de aanwezige registratieapparatuur.
- d) Met behulp van facturen moet men het onderhoud, dat minimum jaarlijks uitgevoerd wordt, kunnen aantonen. De facturen van de laatste 5 jaar moeten ter inzage van de controlerende overheid ter beschikking gesteld worden.
- e) Er dient een onderhoudscontract van de mestrobot aanwezig te zijn.
- f) De afdichtvoorzieningen in de roosterspleten moeten goed afdichten.

Emissiereductie

Bij toepassing van deze maatregel kan een ammoniakemissiereductie in rekening gebracht worden van 25%.

Diercategorie:

R-1 Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar²⁷

PAS-code:

PAS R-1.18

Naam van het systeem:

Geprofileerde vlakke vloer met hellende sleuven, regelmatige mestafstorten voorzien van emissiereductiekleppen en met mestschuif of mestrobot

Emissiereductie:

25%

Werkingsprincipe

De ammoniakemissie wordt beperkt door de versnelde afvoer van urine door de aanwezigheid van hellende sleuven waarna via regelmatige mestafstorten de urine en de vaste mest in de mestkelder komt.

Daarnaast wordt de emissie van ammoniak ook beperkt door het beperken van de uitstoot van de kelderlucht en dit door het afsluiten van de mestafstorten door middel van goed sluitende emissiereductiekleppen.

Uitvoering van de maatregel

Eisen aan de uitvoering

1° Loopvloer

²⁷ Enkel toepasbaar bij stallen waarin (nagenoeg) geen stalmest wordt geproduceerd.

- a) Het loopgedeelte wordt uitgevoerd met vlakke betonnen vloerplaten voorzien van langs- en dwars sleuven in de vorm van een afgesneden cirkelsegment. De vlakke betonnen vloerplaten zijn 85²⁸ cm breed en hebben een variabele lengte.
- b) De dwars sleuven zijn hellend (circa 1 procent) en deze sleuven komen uit op ongeveer 1 procent hellende langssleuven (5 - 15 mm diep) die zorg dragen voor de afvoer van de urine (afschot naar de afstort toe). De onderlinge afstand tussen deze langssleuven is 17,5 cm.
- c) Uitgezonderd van deze eisen zijn de doorsteken, de wachtruimte en de doorlopen. Deze hoeven niet te worden voorzien van boven beschreven systeem. Deze ruimten moeten echter wel emissiereducerend worden uitgevoerd door gebruik te maken van een andere in de PAS-lijst beschreven vloer met minstens hetzelfde reductiepercentage²⁹. In deze ruimtes mag de breedte van de vloerplaten kleiner zijn dan voor het betreffende emissiereducerend systeem is vereist, mits dit de emissiereducerende werking niet nadelig beïnvloedt.

2° Mestkelder en mestafvoer

- a) Onder de vloer is een mestkelder aanwezig waarin mest en urine worden opgeslagen.
- b) De afvoer van mest en urine vindt plaats via regelmatige gleuven van 4 cm breed (mestafstorten). Deze gleuven bevinden zich tussen twee vloerdelen en zijn voorzien van goed sluitende emissiereductiekleppen, waardoor mest en urine goed naar de kelder worden afgevoerd, maar emissie vanuit de kelder naar de stal zoveel mogelijk wordt voorkomen.
- c) Indien aan beide einden van de mestgang een afstort voor de afvoer van de mest is gemaakt, dienen deze afstorten te worden voorzien van een brievenbusluiting ter voorkoming van kelderemissie. De mest wordt afgevoerd naar een gesloten mestopslag.
- d) Wanneer (tussentijds) mestafstorten worden gebruikt indien de schuifuitvoering dat noodzakelijk maakt, of wanneer deze als noodvoorziening wordt geïnstalleerd, moet deze worden afgesloten met een zogenaamde brievenbusluiting om kelderemissie zoveel mogelijk te voorkomen. Bij een vaste mestschuif zal de mestafstort tenminste de lengte moeten hebben van de naar voren gerichte mestgeleiders.
- e) Indien in de doorsteken, de wachtruimte en de doorlopen een ander emissiereducerend systeem wordt toegepast en daardoor extra emissie vanuit de kelder daaronder kan optreden (schoorsteeneffect), dient bij elke overgang van vloersysteem in de mestkelder een stankafsluitende voorziening te worden aangebracht.

3° Mestschuif of mestrobot

- a) Voor afvoer van de mest moet een mestschuif of mestrobot zijn aangebracht voorzien van een aandrijfmechanisme en een tijdschakeling.
- b) De mestschuif of mestrobot dient zodanig te worden uitgevoerd dat de bovenzijde van het profiel goed wordt gereinigd en droog getrokken en de sleuven in het vloeroppervlak regelmatig en grondig worden gereinigd.

4° Emitterend oppervlak

Het met mest besmeurd vloeroppervlak per dierplaats is maximaal 5,5 m². Dit oppervlak omvat de loopgangen en de doorsteken. Niet inbegrepen is het vloeroppervlak van de melkstal en de voerstoept (indien aanwezig).

²⁸ Voor alle vermelde maten geldt een tolerantie van plus of min 5 mm.

²⁹ Het reductiepercentage van de loopvloer geldt dan voor het geheel.

5° Registratieapparatuur

De aanwezige registratieapparatuur moet zowel de frequentie als de duur van het reinigen door de mestschuif of mestrobot kunnen aantonen met een terugleesoptie van 3 maanden.

Eisen aan het gebruik

1° Mestschuif of mestrobot

- a) De mestschuif of mestrobot moet 12 keer per dag de loopvloer reinigen en dit om de 2 uur.
- b) De doorgangen tussen of naast de rijen ligboxen die niet bereikbaar zijn voor de mestschuif moeten minstens dagelijks handmatig of met rijdend/geduwd materieel worden gereinigd.

2° Onderhoud

De mestschuif of mestrobot en de afdichtvoorzieningen dienen tenminste eenmaal per jaar te worden onderhouden. Hiertoe dient een onderhoudscontract voor de mestrobot afgesloten te worden.

De afdichtvoorzieningen van de mestafstorten moeten op regelmatige basis gecontroleerd worden op hun goede werking en indien nodig vervangen te worden.

Controle van de maatregel

Bij de aanvraag van de milieuvergunning dient:

- a) Aangetoond te worden dat de geplande aan te kopen apparatuur voldoende is om het loopoppervlak te reinigen met de voorgeschreven frequentie. Hiertoe dient de oppervlakte van de loopvloer, de laadtijd (indien van toepassing) en de snelheid van de mestschuif of mestrobot aangegeven te worden.

Bij controle moet aan de volgende voorwaarden voldaan zijn:

- a) De vloer moet visueel zuiver zijn. Dat wil zeggen vrij van aangekoekte oude mest.
- b) Na de passage van de mestschuif of mestrobot is de mest afdoende verwijderd van de vloer inclusief de groeven.
- c) De werking van de reinigingsapparatuur gedurende de laatste drie maanden moet inzichtelijk gemaakt kunnen worden met behulp van de aanwezige registratieapparatuur.
- d) Met behulp van facturen moet men het onderhoud, dat minimum jaarlijks uitgevoerd wordt, kunnen aantonen. De facturen van de laatste 5 jaar moeten ter inzage van de controlerende overheid ter beschikking gesteld worden.
- e) Er dient een onderhoudscontract van de mestrobot aanwezig te zijn.
- f) De afdichtvoorzieningen van de mestafstorten moeten goed afdichten.

Emissiereductie

Bij toepassing van deze maatregel kan een ammoniakemissiereductie in rekening gebracht worden van 25%.

Diercategorie:

R-1 Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar³⁰

³⁰ Enkel toepasbaar bij stallen waarin (nagenoeg) geen stalmest wordt geproduceerd.

PAS-code:

PAS R-1.19

Naam van het systeem:

Geprofileerde hellende vloer met holtes voor gieropvang en gierafvoer aan de zijkant en met mestschuif

Emissiereductie:

25%

Werkingsprincipe

De ammoniakemissie wordt beperkt door een primaire scheiding van mest en urine. De urine wordt versneld naar de afvoerholtes doordat de vloer vanuit het midden 1,5 % hellend is naar de zijkanten. De urine wordt in een aparte gieropslag opgeslagen.

Uitvoering van de maatregel*Eisen aan de uitvoering*

1° Loopvloer

- a) De betonnen vloer bestaat uit geprofileerde prefab-elementen. Deze elementen worden vlak gelegd en hebben een helling van 1,5% vanaf het midden van de elementen naar de zijkanten als een omgekeerde V-vorm.
- b) In het midden van de elementen is een kettingsleuf aanwezig. Aan de zijkanten, d.w.z. ter hoogte van de ligboxafscheiding of het voederhek is een uitsparing aanwezig voor een eventuele kabel of ketting van de mestschuif.
De uitsparing is een holte waarin de afstromende urine zich verzamelt. Het volume van deze holte is voldoende om alle geproduceerde urine op te vangen, rekening houdend met een regelmatige afstroming van de urine door de holtes die fungeert als een soort gierbuis, naar een gieropslag onder de stal.
- c) De prefab vloerelementen zijn circa 1,375 m breed en worden tegen elkaar aangelegd. Per vloerelement zijn er tenminste 20 dwarsprofielen waardoor de urine kan afstromen. De dwarsprofileringen zijn circa 8 mm breed liggen onder afschot van 1,5 %. De diepte van de profilering varieert daardoor van 6 mm tot 16 mm . Elk vloerelement heeft ten aanzien van de dwarsprofilering een profilering met een parallellogram motief zodanig dat de urine altijd kan afstromen naar het laagste punt.
- d) Uitgezonderd van deze eisen zijn de doorsteken, de wachtruimte en de doorlopen. Deze hoeven niet te worden voorzien van boven beschreven systeem. Deze ruimten moeten echter wel emissiereducerend worden uitgevoerd door gebruik te maken van een andere in de PAS-lijst beschreven vloer met minstens hetzelfde reductiepercentage³¹. In deze ruimtes mag de breedte van de vloerplaten kleiner zijn dan voor het betreffende emissiereducerend systeem is vereist, mits dit de emissiereducerende werking niet nadelig beïnvloedt.

2° Mestkelder en mestafvoer

- a) Onder de vloer en mestafstorten is een dichte mestkelder aanwezig of, indien geen mestkelder aanwezig is, onder de mestafstorten is een opvangvoorziening aanwezig waar vandaan de mest naar een gesloten opslag buiten de stal wordt afgevoerd.
- b) De gier kan apart van de mest opgeslagen.

³¹ Het reductiepercentage van de loopvloer geldt dan voor het geheel.

- c) Voor de afvoer van de mest is aan één of beide uiteinden van de loopgangen in de vloer een afstort gemaakt. De afvoer van urine naar deze mestafstorten vindt plaats via de dwarsseuven. De mestafstorten zijn voorzien van een zogenaamde brievenbusluiting, rubberen flappen of een andere voorziening die emissie vanuit de kelder zoveel mogelijk voorkomt.
- d) Wanneer tussentijdse mestafstorten worden gebruikt, bijvoorbeeld indien de schuifuitvoering dat noodzakelijk maakt of wanneer deze als noodvoorziening wordt geïnstalleerd, moeten deze afstorten worden voorzien van een zogenaamde brievenbusluiting, rubberen flappen of andere voorziening die emissie vanuit de kelder zoveel mogelijk voorkomt. Bij een vaste mestschuif zal de mestafstort tenminste de lengte moeten hebben van de naar voren gerichte mestgeleiders.
- e) Indien in de doorsteken, de wachtruimte en de doorlopen een ander emissiereducerend systeem wordt toegepast en daardoor extra emissie vanuit de kelder daaronder kan optreden (schoorsteeneffect), dient bij elke overgang van vloersysteem in de mestkelder een stankafsluitende voorziening te worden aangebracht.

3° Mestschuif

- a) Voor afvoer van de mest moet een mestschuif zijn aangebracht voorzien van een aandrijfmechanisme en een tijdschakeling.
- b) De mestschuif dient zodanig te worden uitgevoerd dat de bovenzijde van het profiel goed wordt gereinigd.

4° Emitterend oppervlak

Het met mest besmeurd vloeroppervlak per dierplaats is maximaal 5,5 m². Dit oppervlak omvat de loopgangen en de doorsteken. Niet inbegrepen is het vloeroppervlak van de melkstal en de voerstoep (indien aanwezig).

5° Registratieapparatuur

De aanwezige registratieapparatuur moet zowel de frequentie als de duur van het reinigen door de mestschuif kunnen aantonen met een terugleesoptie van 3 maanden.

Eisen aan het gebruik

1° Mestschuif

- a) De mestschuif moet 12 keer per dag de loopvloer reinigen en dit om de 2 uur.
- b) De doorgangen tussen of naast de rijen ligboxen die niet bereikbaar zijn voor de mestschuif moeten minstens dagelijks handmatig of met rijdend/geduwd materieel worden gereinigd.

2° Onderhoud

De afdichtvoorzieningen van de mestafstorten moeten op regelmatige basis gecontroleerd worden op hun goede werking en indien nodig vervangen te worden. De mestschuif en de afdichtvoorzieningen dienen tenminste eenmaal per jaar te worden onderhouden.

Controle van de maatregel

Bij de aanvraag van de milieuvergunning dient:

- a) Aangevoerd te worden dat de geplande aan te kopen apparatuur voldoende is om het loopoppervlak te reinigen met de voorgeschreven frequentie. Hiertoe dient de oppervlakte

van de loopvloer, de laadtijd (indien van toepassing) en de snelheid van de mestschuif aangegeven te worden.

Bij controle moet aan de volgende voorwaarden voldaan zijn:

- a) De vloer moet visueel zuiver zijn. Dat wil zeggen vrij van aangekoekte oude mest.
- b) Na de passage van de mestschuif is de mest afdoende verwijderd van de vloer.
- c) De werking van de reinigingsapparatuur gedurende de laatste drie maanden moet inzichtelijk gemaakt kunnen worden met behulp van de aanwezige registratieapparatuur.
- d) Met behulp van facturen moet men het onderhoud, dat minimum jaarlijks uitgevoerd wordt, kunnen aantonen. De facturen van de laatste 5 jaar moeten ter inzage van de controlerende overheid ter beschikking gesteld worden.
- e) De afdichtvoorzieningen van de mestafstorten moeten afdichten.

Emissiereductie

Bij toepassing van deze maatregel kan een ammoniakemissiereductie in rekening gebracht worden van 25%.

Diercategorie:

R-1 Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar³²

PAS-code:

PAS R-1.20

Naam van het systeem:

Chemisch luchtwassysteem in een mechanisch geventileerde stal

Emissiereductie:

45%

Werkingsprincipe

De ammoniakemissie wordt beperkt door de uitgaande stallucht te behandelen in een chemisch luchtwassysteem. Om de uitgaande stallucht maximaal door de wasser te leiden, wordt de stal uitgerust met een aangepast ventilatiesysteem.

Het luchtwassysteem bestaat uit een filterpakket dat continu vochtig wordt gehouden met een wasvloeistof aangezuurd met zwavelzuur. De uitgaande stallucht wordt in tegenstroom of dwarsstroom door het luchtwassysteem geleid waarbij de aanwezige ammoniak wordt afgevangen in de wasvloeistof. De gewassen stallucht verlaat het systeem via een druppelvanger. Door toevoeging van zwavelzuur aan de wasvloeistof wordt de ammoniak gebonden als ammoniumsulfaat, waarna deze stof met het spuiwater wordt afgevoerd.

Uitvoering van de maatregel

Eisen aan de uitvoering

1° Dimensionering van het luchtwassysteem

- a) Het luchtwassysteem behandelt de uitgaande stallucht van de volledige stal. Op het dimensioneringsplan dat onderdeel uitmaakt van de vergunningsaanvraag moet het volgende duidelijk aangegeven worden:
 - Plattegrond van de stal;

³² Deze maatregel is enkel van toepassing op een stal voor minimaal 120 melk- en kalfkoeien > 2 jaar.

- Aantal standplaatsen per diercategorie;
 - Plaats van de ventilatoren;
 - Plaats van de drukkamer;
 - Plaats en hoogte van de luchtwasser
 - Plaats van de bedieningsruimte van de luchtwasser;
- b) De capaciteit van het luchtwassysteem moet minimaal gelijk zijn aan de totale maximale ventilatiebehoefte van het aantal standplaatsen van alle diercategorieën in de stal. In het dimensioneringsplan dat onderdeel uitmaakt van de vergunningsaanvraag moet dan ook de relatie met het aantal standplaatsen per diercategorie, de maximale ventilatiebehoefte (uitgedrukt in m³ per uur en per standplaats), en de totale capaciteit van het luchtwassysteem (uitgedrukt in m³ behandelde stallucht per uur) in functie van de beoogde verblijftijd opgenomen worden;
- c) De chemische wasser is ofwel van het type tegenstroom ofwel van het type dwarsstroom.
De chemische wasser is opgebouwd uit een kolom(men) kunststof filtermateriaal (structuurpakking), met een contactoppervlak van 150 m²/m³ filtermateriaal.
- d) Het luchtwassysteem moet zodanig gedimensioneerd worden dat op de door de wasser gaande lucht altijd een ammoniakemissiereductie van minstens 90% gerealiseerd wordt.

2° Het ventilatiesysteem

- a) Alle uitgaande stallucht moet via het luchtwassysteem uit de stal afgevoerd worden. Er mogen geen bypasses worden aangebracht die direct op de buitenlucht uitmonden;
- b) De ventilatoren die de stalventilatielucht door het filter(pakket) blazen of trekken moeten gelijkmatig verspreid staan ten opzichte van de aanstroomoppervlakte van het filter(pakket);
- c) Voor de filter is een kamer aanwezig die ervoor zorgt dat de stallucht optimaal verdeeld wordt over de gehele aanstroomoppervlakte van het filter(pakket). De minimale afstand tussen de ventilatoren en het filter(pakket) bedraagt 3 meter.
- d) De stal wordt uitgerust met drukventilatoren en een aangepast ventilatiesysteem dat ervoor zorgt **dat alle uitgaande stallucht doorheen de luchtwasser wordt geleid.** De ventielen voor luchtinlaat die in de zijkant van de stal zitten, moeten voorzien zijn van een windcompensatiesysteem (windkappen). De onderdruk in de stal moet altijd gegarandeerd zijn. Dit wordt verwezenlijkt door middel van een automatische aansturing van de ventielen op basis van drukmetingen in de stal en door middel van een koppeling met de ventilatoren op de luchtwasser.

3° Toegang tot de stal

Elke toegang tot de melkveestal is uitgerust met een luchtsas om te vermijden dat er stallucht via de toegang ontsnapt bij het betreden of verlaten van de stal.

4° Filter(pakket)

- a) De filter bestaat uit pakkingsmateriaal dat de volledige aanstroomoppervlakte altijd volledig bedekt.
- b) Onder het filter(pakket) is een opvangbak of recirculatietank voor de wasvloeistof aanwezig die zodanig uitgevoerd wordt dat al het waswater wordt opgevangen dat uit het filter(pakket) stroomt.
- c) Achter het filterpakket moet een druppelvanger worden geplaatst.

5° Zuur

- a) Het luchtwassysteem is uitgerust met een geautomatiseerd besturingssysteem voor de dosering van het zwavelzuur;
- b) De inhoud van de zuuropslagtank moet snel en accuraat kunnen worden afgelezen.

Hiervan kan afgeweken worden wanneer het geautomatiseerd doseringssysteem het totale zuurverbruik registreert.

6° Spuiregeling

Het spuien van het waswater moet aangestuurd worden door een automatische regeling op basis van de geleidbaarheid. Een manuele spuiregeling is niet toegestaan.

7° Het spuiwater moet afgevoerd worden naar een aparte vloeistofdichte en zuurbestendige opslag. De spuiwateropslag moet voldoende opslag hebben en mag niet voorzien zijn van een overstort. Afvoer van het spuiwater naar de mestkelder in de stal, die in open verbinding staat met de dieren, is niet toegestaan.

8° Registratie van parameters van het luchtwassysteem

- a) Het luchtwassysteem moet voorzien zijn van elektronische monitoring van parameters die relevant zijn voor een goede werking van het luchtwassysteem. Dit betekent dat een aantal relevante parameters continu en automatisch moeten worden geregistreerd. Deze parameters zijn minimaal:
- de zuurtegraad van het waswater;
 - de geleidbaarheid van het waswater;
 - de spuiwaterproductie;
 - de drukval over het filterpakket;
 - het elektriciteitsverbruik van de waswaterpomp.

Om deze parameters continu te kunnen meten, moeten doelmatige meetvoorzieningen aanwezig zijn, zoals een pH-sensor, een geleidbaarheidssensor, een elektriciteitsmeter en een drukverschilmeter. Voor het meten van de spuiwaterproductie moet een elektromagnetische flowmeter zijn geïnstalleerd.

De geregistreerde waarden van de parameters moeten minimaal 1x per uur geregistreerd en elektronisch opgeslagen worden.

De geregistreerde waarden van de parameters moeten 5 jaar ter plaatse elektronisch bewaard worden. De geregistreerde waarden moeten op elk moment ter plaatse door een deskundige partij of door de controlerende overheid kunnen geraadpleegd worden.

b) Alarmen:

Bij afwijkende waarden van de te registreren parameters moet er automatisch een alarm gegeven worden. Deze afwijkingen worden geregistreerd in het logboek samen met de genomen actie hieromtrent en de datum van de genomen actie.

Bovendien moet het waswater voorzien zijn van een debietmeting en een alarmering. De alarmering moet in werking treden als het debiet van het waswater te laag is voor een goede werking van het luchtwassysteem.

9° Registratie van parameters in de stal

a) Aantonen van onderdruk in stal

De stal moet continu in onderdruk staan. Dit wordt aangetoond met behulp van automatische (binnen/buiten) drukverschilmetingen (met een meetfrequentie 1x per 15 minuten) ter hoogte van de luchtinlaatsystemen van de stal en dit aan de linker- en rechterzijde van de stal telkens op 3 punten, gelijkmatig verdeeld over de lengterichting van de stal.

b) Gebruik luchtsas

Om het correcte gebruik van de luchtsas te kunnen aantonen wordt een sensorsysteem geïnstalleerd.

c) Klimaatparameters

Dit staltype heeft een meer gesloten karakter dan de traditionele natuurlijk geventileerde stallen. Een goed stalklimaat moet gegarandeerd blijven. Hiertoe wordt het CO₂ gehalte gemeten in 4 meetpunten. De sensoren worden gelijkmatig verdeeld over de stal door ze op ¼ stallengte van beide kopgevels en op ¼ stalbreedte van beide zijgevels te plaatsen en op 1,5 m hoogte. Het gemeten CO₂ gehalte mag maximaal 3000 ppm bedragen. De geregistreerde waarden van de parameters moeten minimaal 1x per uur geregistreerd en elektronisch opgeslagen worden.

10° In de leiding van de circulatiepomp van het waswater naar de sproeiers die het filter(pakket) bevochtigen is een aftappunt aanwezig voor het bemonsteren van het waswater.

11° Elk waspakket van het luchtwassysteem moet worden voorzien van een uniek identificatienummer.

12° Elk luchtwassysteem moet op een veilige manier toegankelijk zijn om metingen te kunnen uitvoeren.

13° Voor de technische documentatie van dit systeem gelden de volgende eisen voor de leverancier:

De leverancier levert voor elk luchtwas- en ventilatiesysteem een technische fiche af die minstens volgende specificaties bevat:

- a) Schematische voorstelling van de werking van de luchtwasser
 - Plattegrond van de stal;
 - De standplaatsen per diercategorie;
 - Afzuigkanalen;
 - Plaats van de ventilatoren;
 - Plaats van de verschillende onderdelen, pomp, filter, kranen ...;
 - Plaats en hoogte van de luchtwasser;
 - Plaats bedieningsruimte luchtwasser;
 - Aanduiding van de verschillende luchtstromen;
 - Aanduiding van de verschillende waterstromen;
 - Aanduiding van de meetsensoren (pH sensor, geleidbaarheidssensor);
 - Aanduiding aftappunt voor bemonstering waswater.
- b) Identificatienummer van het luchtwassysteem;
- c) Fabricatiejaar van het luchtwassysteem;
- d) Opstartdatum van het luchtwassysteem;
- e) Aanduiding op plan van de locatie van de meetsensoren voor de drukverschilmetingen en de CO₂ metingen;
- f) Op welke manier de geregistreerde data kunnen geraadpleegd worden;
- g) Op welke manier de geregistreerde data op een drager (USB; laptop) kunnen overgezet worden;
- h) Werking van de waswaterpomp: continu;
- i) Waswaterdebiet in liters per uur en relatie tot de draaiuren van de waswaterpomp;
- j) Vereiste waswaterverdeling en sproeibeeld over het filter(pakket);
- k) Specifieke grenswaarden met betrekking tot de samenstelling van het waswater en minstens voor de parameters pH, ammonium, sulfaat en ammoniumsulfaat. Voor de pH van het waswater wordt zowel de maximale waarde die nooit mag overschreden worden als de maximale waarde van de pH van het waswater direct na verversing opgegeven.
- l) Schatting van het zuurverbruik in liter per dag;
- m) Ventilatie-instellingen (o.a. ventilatoren en ventielstanden);
- n) Specifieke grenswaarde voor de maximale luchtweerstand van het luchtwassysteem (drukval in Pa over het filter(pakket));

- o) Spui-instellingen: het spuiwaterdebiet in liters per uur of liters per spuibeurt, de spui frequentie bij een bepaalde waarde van geleidbaarheid, de berekening van de spui frequentie;
- p) De dierbezetting waarvoor de onder a tot o opgegeven specificaties van toepassing zijn.

14° De leverancier levert voor elk luchtwas- en ventilatiesysteem het dimensioneringsplan dat onderdeel uitmaakt van de vergunningsaanvraag.

15° De leverancier levert voor elk luchtwas- en ventilatiesysteem een bedieningshandleiding af die minstens de voorschriften omvat ten behoeve van de exploitant voor de controle van de goede werking van het luchtwas- en ventilatiesysteem.

16° Het volledige dak van de rundveestal is geïsoleerd.

Eisen aan het gebruik

1° Voor de exploitant:

- a) Er moet een onderhoudscontract afgesloten zijn met de leverancier van het luchtwas- en ventilatiesysteem of een andere deskundige partij. Het onderhoud van het monitoringssysteem maakt deel uit van het onderhoudscontract.
- b) Er moet een logboek bijgehouden worden. Alle alarmen, storingen, calamiteiten alsook de daaraan gekoppelde acties moeten bijgehouden worden in het logboek. Ook het jaarlijks onderhoud, het tijdstip en de hoeveelheid van het aanvullen van de zuurvoorraad moeten toegevoegd worden aan het logboek. Dit logboek mag onder digitale vorm bijgehouden worden.
- c) Storingen, afwijkingen of waarnemingen (bijvoorbeeld in de vorm van plotseling toenemende geuroverlast) opgemerkt door de exploitant die duiden op dreigende calamiteiten of niet optimale werking van het luchtwas- en ventilatiesysteem, moeten onmiddellijk aan de partij die verantwoordelijk is voor het onderhoud worden gemeld.
- d) De exploitant controleert wekelijks de goede werking van het luchtwas- en ventilatiesysteem zoals bepaald in de bedieningshandleiding.
- e) De bestemming van het spuiwater van het luchtwassysteem moet duidelijk worden aangegeven.
- f) Wanneer de bevoegde overheid een rendementsmeting van het luchtwassysteem voorschrijft dan moet deze uitgevoerd worden zoals bepaald onder het punt 'Controle'. Bij de verplichting tot het uitvoeren van een rendementsmeting moet de datum waarop deze meting is verricht en het resultaat ervan in het logboek worden geregistreerd. In geval de exploitant verplicht wordt om een rendementsmeting uit te laten voeren, is de deskundige partij verantwoordelijk voor het onderhoud van het luchtwassysteem ook verantwoordelijk voor het laten uitvoeren van deze meting.
- g) De bedieningshandleiding, de technische fiche, het logboek en het onderhoudscontract moeten op een centrale plaats bij de installatie bewaard worden en ter inzage gehouden worden van de bevoegde overheid. Ook moet de exploitant de gegevens met betrekking tot de dierbezetting (gewicht, leeftijd en aantal dieren) ter beschikking stellen.

2° Voor de partij met wie het onderhoud van het luchtwas- en ventilatiesysteem werd afgesloten:

- a) Het luchtwassysteem moet zodanig gebruikt worden dat altijd een ammoniakemissiereductie van minimaal 90% van de lucht die door de wasser gaat gerealiseerd wordt.
- b) De zuurtegraad van het waswater in de chemische wasser mag niet meer zijn dan $\text{pH} = 3$.
- c) De geleidbaarheid van het waswater in de chemische wasser is maximaal 250 mS/cm.
- d) Het gehalte aan ammoniumsulfaat van het waswater mag niet meer zijn dan 2,1 mol per liter.
- e) Het waswater moet aangezuurd worden met zwavelzuur.

- f) De partij, verantwoordelijk voor het onderhoud, moet onmiddellijk actie ondernemen wanneer de exploitant hem contacteert bij calamiteiten en alarmen naar aanleiding van controle van de goede werking van het luchtwas- en ventilatiesysteem. Deze partij zal de werking van het luchtwas- en ventilatiesysteem optimaliseren. De genomen acties door de deze partij worden genoteerd in het logboek.
- g) Jaarlijks onderhoud en controle van het luchtwas- en ventilatiesysteem: Minimaal eenmaal per jaar moet de deskundige partij een onderhoudsbeurt van het luchtwas- en ventilatiesysteem uitvoeren teneinde de optimale werking ervan te verzekeren.
- Minimaal te controleren parameters in kader van het jaarlijkse onderhoud:
 - visuele controle;
 - pH van het waswater;
 - werking van de circulatiepomp van het waswater;
 - waswaterdebiet;
 - verdeling van het waswater over het filterpakket (sproeibeeld);
 - filterpakketten: volledig open;
 - spuiwaterdebiet;
 - ventilatiedebiet en drukval over het filterpakket;
 - geleidbaarheid van het waswater;
 - zuurverbruik;
 - alle relevante parameters voor de werking van het ventilatiesysteem (drukverschilmeters, CO₂-meters, motoren gordijnstanden,...);
 - logboek volledig ingevuld;
 - Bij elk jaarlijks onderhoud worden altijd de sondes en sensoren gereinigd en geijkt.
- h) Rapportering in kader van het jaarlijkse onderhoud: Over het onderhoud, de beoordeling van de goede werking van het luchtwas- en ventilatiesysteem, de evaluatie van de waarden van de te controleren parameters, het ijken en reinigen van de meetsondes/sensoren en de eventuele ondernomen acties ten gevolge van het onderhoud wordt een rapport gemaakt dat toegevoegd wordt aan het logboek en dat altijd ter plaatse door de toezichthouder kan geraadpleegd worden.
- i) In geval de exploitant verplicht wordt om een rendementsmeting op de luchtwasser uit te laten voeren moet in het onderhoudscontract, wanneer dit afgesloten wordt met de leverancier of de partij met wie het onderhoud werd afgesloten, vastgelegd worden dat de leverancier of de deskundige partij voor het laten uitvoeren van deze meting verantwoordelijk is.
- j) Eenmaal per zes maanden moet de deskundige partij de EC-elektrode en de pH-elektrode kalibreren. Dit moet gerapporteerd worden in het logboek door de deskundige partij.

Controle

Bij de aanvraag van de milieuvergunning dient:

- a) Het dimensioneringsplan van de luchtwasser toegevoegd te worden.

De controlerende overheid kan voorschrijven om een rendementsmeting van het luchtwassysteem uit te voeren.

- a) Deze bestaat uit een natchemische bepaling van het ammoniakgehalte in zowel de ventilatielucht vóór het luchtwassysteem als de ventilatielucht na het luchtwassysteem.
- b) Dit moet gebeuren gedurende drie maal een meting van een half uur tijdens piekbelasting van het luchtwassysteem (dit betekent voor de veehouderij overdag). Het gemiddelde van deze drie metingen bepaalt het verwijderingsrendement van het luchtwassysteem.
- c) Het gemeten verwijderingsrendement mag maximaal 5% lager liggen dan het vereiste rendement van 90%.

Er moet altijd voldaan zijn aan de voorwaarden beschreven onder 'Eisen aan de uitvoering' en onder 'Eisen aan gebruik' en dit voor de exploitant, voor de leverancier en voor de partij verantwoordelijk voor het onderhoud.

Emissiereductie

Dit stalsysteem is nog in ontwikkeling. In afwachting hiervan wordt bij toepassing van deze maatregel een ammoniakemissiereductie in rekening gebracht van 45%.

Diercategorie:

R-1 Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar³³

PAS-code:

PAS R-1.21

Naam van het systeem:

V-vormige vloer van geprofileerde vloerelementen in combinatie met een gierafvoerbuis en met mestschuif

Emissiereductie:

25%

Werkingsprincipe

De ammoniakemissie wordt beperkt door het versneld afvoeren van urine naar een nagenoeg gesloten gierafvoerbuis. Het versneld afvoeren van de urine wordt gerealiseerd door de vloer op tenminste 1,5% afschot te leggen richting de gierafvoerbuis en te voorzien van urinesleuven. Vanuit de gierafvoerbuis wordt de urine afgevoerd naar een gesloten mestopslag.

De mest van de vloer wordt frequent verwijderd door een mestschuif, waaraan een voorziening is aangebracht die ook de mest in de giergoot verwijdert.

Uitvoering van de maatregel

*Eisen aan de uitvoering***1° Loopvloer**

- a) Loopgedeelte wordt uitgevoerd met betonnen vloerplaten (minimaal 250³⁴ cm breed; variabele lengte) die op tenminste 1,5% afschot worden gelegd richting de giergoot.
- b) De vloerplaten zijn voorzien van langs- en dwarsleuven die een ruitprofiel vormen. De langssleuven liggen op een onderlinge afstand van 80 mm. De afstand tussen de dwarsleuven is 80 tot 360 mm. De sleuven zijn 2 mm diep en 25 mm breed. De dwarsleuven liggen ten opzicht van de langssleuven in een hoek van 50°.
- c) Het oppervlak tussen de langs- en dwarsleuven is zeer glad. Daardoor wordt het aankoeken van de mest verminderd en de afvoer van de urine verbeterd.
- d) Tussen de vloerplaten is een opening van 50 mm op 50 mm voorzien waardoor de ketting van de mestschuif loopt. Dit is de giergoot. Onder deze giergoot zijn conische openingen

³³ Enkel toepasbaar bij stallen waarin (nagenoeg) geen stalmest wordt geproduceerd.

³⁴ Voor alle vermelde maten geldt een tolerantie van plus of min 5 mm.

voorzien die de giergoot verbinden met een onderliggende gierafvoerbuis. De gierafvoerbuis heeft een diameter van 125 mm.

- e) Uitgezonderd van deze eisen zijn de doorsteken, de wachtruimte en de doorlopen. Deze hoeven niet te worden voorzien van boven beschreven systeem. Deze ruimten moeten echter wel emissiereducerend worden uitgevoerd door gebruik te maken van een andere in de PAS-lijst beschreven vloer met minstens hetzelfde reductiepercentage³. In deze ruimtes mag de breedte van de vloerplaten kleiner zijn dan voor het betreffende emissiereducerend systeem is vereist, mits dit de emissiereducerende werking niet nadelig beïnvloedt.

2° Mestkelder en mestafvoer

- a) De vloer mag boven een kelder worden gerealiseerd indien er geen open verbinding is naar de kelder.
- b) De mest wordt afgevoerd naar een gesloten mestopslag. De urine wordt opgevangen in de gierafvoerbuis en eveneens afgevoerd naar die gesloten (mest)opslag. Veelal zal deze opslag gecompartmenteerd zijn uitgevoerd, zodat de mest en urine apart van elkaar kunnen worden opgeslagen en verwerkt (primaire mestscheiding).
- c) Aan één of beide uiteinden van de loopgangen is in de vloer een afstort gemaakt voor de afvoer van de mest. Deze mestafstorten zijn voorzien van een zogenaamde brievenbusluiting, rubberen flappen of een andere voorziening die emissie vanuit de mestopslag zoveel mogelijk voorkomt.

3° Mestschuif

- a) Voor afvoer van de mest moet een mestschuif zijn aangebracht voorzien van een aandrijfmechanisme en een tijdschakeling.
- b) De mestschuif dient als volgt uitgevoerd te worden:
- De mestschuif wordt met een ketting getrokken. De ketting is op een laag liggend punt aan de schuif bevestigd en loopt door de giergoot en verwijdert ook de daarin aanwezige vaste mest.
 - De onderkant van de schuif (schraper) moet van kunststof zijn en dient zodanig te zijn uitgevoerd dat het loopoppervlak goed wordt gereinigd.

4° Emitterend oppervlak

Het met mest besmeurd vloeroppervlak per dierplaats is maximaal 5,5 m². Dit oppervlak omvat de loopgangen en de doorsteken. Niet inbegrepen is het vloeroppervlak van de melkstal en de voerstoepl (indien aanwezig).

5° Registratieapparatuur

De aanwezige registratieapparatuur moet zowel de frequentie als de duur van het reinigen door de mestschuif kunnen aantonen met een terugleesoptie van 3 maanden.

Eisen aan het gebruik

1° Mestschuif

- a) De mestschuif moet minimaal 12 keer per dag de loopvloer reinigen en dit om de 2 uur.
- b) De doorgangen tussen of naast de rijen ligboxen die niet bereikbaar zijn voor de mestschuif moeten minstens dagelijks handmatig of met rijdend/geduwd materieel worden gereinigd.

2° Onderhoud

De mestschuif en de afdichtvoorzieningen dienen tenminste eenmaal per jaar te worden gecontroleerd en onderhouden.

De afdichtvoorzieningen moeten op regelmatige basis gecontroleerd worden op hun goede werking en indien nodig vervangen te worden.

Controle van de maatregel

Bij de aanvraag van de milieuvergunning dient:

- a) Aangetoond te worden dat de geplande aan te kopen apparatuur voldoende is om het loopoppervlak te reinigen met de voorgeschreven frequentie. Hiertoe dient de oppervlakte van de loopvloer, de laadtijd (indien van toepassing) en de snelheid van de mestschuif aangegeven te worden.

Bij controle moet aan de volgende voorwaarden voldaan zijn:

- a) De vloer moet visueel zuiver zijn. Dat wil zeggen vrij van aangekoekte oude mest.
- b) Na de passage van de mestschuif is de mest afdoende verwijderd van de vloer inclusief de groeven.
- c) De werking van de reinigungsapparatuur gedurende de laatste drie maanden moet inzichtelijk gemaakt kunnen worden met behulp van de aanwezige registratieapparatuur.
- d) Met behulp van facturen moet men het onderhoud, dat minimum jaarlijks uitgevoerd wordt, kunnen aantonen. De facturen van de laatste 5 jaar moeten ter inzage van de controlerende overheid ter beschikking gesteld worden.
- e) De afdichtvoorzieningen van de mestafstorten moeten goed werken.

Emissiereductie

Bij toepassing van deze maatregel kan een ammoniakemissiereductie in rekening gebracht worden van 25%.

Diercategorie:

R-1 Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar³⁵

PAS-code:

PAS R-1.22

Naam van het systeem:

Roostervloer met inleg-roosterbalken met een hellend profiel, voorzien van afsluitflappen in de roosterspleten en met mestschuif of mestrobot

Emissiereductie:

25%

Werkingsprincipe

De ammoniakemissie wordt beperkt door de versnelde afvoer van urine naar de mestkelder door hellende inlegroosterbalken toe te passen in de roostervloer, waarbij de mestkelder door afdichtflappen in de roosterspleten wordt afgesloten.

³⁵ Enkel toepasbaar bij stallen waarin (nagenoeg) geen stalmest wordt geproduceerd.

Door frequent verwijderen van de mest en urine van de loopvloer door een mestschuif of -robot wordt de ammoniakemissie op vloerniveau gereduceerd.

Uitvoering van de maatregel

Eisen aan de uitvoering

1° Loopvloer

- a) Het loopgedeelte en de doorlooppaden worden uitgevoerd als betonnen roostervloer waarin uitsparingen zijn aangebracht die voorzien zijn van geprofileerde betonnen inleg-roosterbalken.
- b) De vloerelementen hebben een breedte van 116 cm en een variabele lengte (200 – 400 cm).
- c) Elk vloerelement heeft, in functie van de variabele lengte, een aantal (minimum 7 bij een lengte van 200 cm en minimum 14 bij een lengte van 400 cm) uitsparingen waarin de geprofileerde inleg-roosterbalken worden geplaatst. In het vloerelement zelf is geen profiel aangebracht.
- d) De rooster bestaat dus uit een deel vaste roosterbalken afgewisseld met een deel inleg-roosterbalken.
- e) De inleg-roosterbalken zijn 10 cm breed en 100 cm lang en hebben groeven vanaf het midden van de balken naar de zijkant toe. Deze groeven zijn <1 mm diep in het midden en 6 mm diep aan de zijkanten zodat er een afschot is van 10%. De onderlinge afstand van de groeven is 10 cm en ze hebben een breedte van 15 mm.
- f) De geprofileerde betonnen inleg-roosterbalken moeten voldoen aan de volgende eisen:
 - ze dienen deugdelijk in het vloerelement te zijn opgesloten, zodat ze niet kunnen bewegen;
 - de betonnen inleg-roosterbalken zijn qua breedte vergelijkbaar met de vaste roosterbalken en de afmetingen van de mestspleten tussen vaste en inleg-roosterbalken zijn van die aard dat de normale mestdoorlaat van 20% of meer behouden blijft.
- g) In de roosterspleten zijn afdichtkleppen aangebracht.

2° Mestkelder en mestafvoer

- a) Onder de roostervloer is een mestkelder aanwezig waarin de mest en de urine worden opgevangen.
- b) De afvoer van mest en urine vindt plaats via de roosterspleten die worden afgesloten door goed sluitende afdichtkleppen.

3° Mestschuif of mestrobot

- a) Voor afvoer van de mest moet een mestschuif of mestrobot zijn aangebracht voorzien van een aandrijfmechanisme en een tijdschakeling.
- b) De mestschuif of mestrobot dient zodanig te worden uitgevoerd dat de vloer goed wordt gereinigd.

4° Emitterend oppervlak

Het met mest besmeurd vloeroppervlak per dierplaats is maximaal 5,5 m². Dit oppervlak omvat de loopgangen en de doorsteken. Niet inbegrepen is het vloeroppervlak van de melkstal en de voerstoep (indien aanwezig).

5° Registratieapparatuur

De aanwezige registratieapparatuur moet zowel de frequentie als de duur van het reinigen door de mestschuif of mestrobot kunnen aantonen met een terugleesoptie van 3 maanden.

Eisen aan het gebruik

1° Mestschuif of mestrobot

- a) De mestschuif of mestrobot moet minstens 12 keer per dag de loopvloer reinigen en dit om de 2 uur.
- b) De doorgangen tussen of naast de rijen ligboxen die niet bereikbaar zijn voor de mestschuif of mestrobot moeten minstens dagelijks handmatig of met rijdend/geduwd materieel worden gereinigd.

2° Onderhoud

De mestschuif of mestrobot en de afdichtvoorzieningen in de roosterspleten dienen tenminste eenmaal per jaar te worden onderhouden. Hiertoe dient een onderhoudscontract voor de mestrobot afgesloten te worden.

De afdichtvoorzieningen in de roosterspleten moeten op regelmatige basis gecontroleerd worden op hun goede werking en indien nodig vervangen te worden.

Controle van de maatregel

Bij de aanvraag van de milieuvergunning dient:

- a) Aangetoond te worden dat de geplande aan te kopen apparatuur voldoende is om het loopoppervlak te reinigen met de voorgeschreven frequentie. Hiertoe dient de oppervlakte van de loopvloer, de laadtijd (indien van toepassing) en de snelheid van de mestschuif of mestrobot aangegeven te worden.

Bij controle moet aan de volgende voorwaarden voldaan zijn:

- a) De vloer moet visueel zuiver zijn. Dat wil zeggen vrij van aangekoekte oude mest.
- b) Na de passage van de mestschuif of mestrobot is de mest afdoende verwijderd van de vloer inclusief de groeven.
- c) De werking van de reinigingsapparatuur (mestschuif of mestrobot) gedurende de laatste drie maanden moet inzichtelijk gemaakt kunnen worden met behulp van de aanwezige registratieapparatuur.
- d) Met behulp van facturen moet men het onderhoud, dat minimum jaarlijks uitgevoerd wordt, kunnen aantonen. De facturen van de laatste 5 jaar moeten ter inzage van de controlerende overheid ter beschikking gesteld worden.
- e) Er dient een onderhoudscontract van de mestrobot aanwezig te zijn.
- f) De afdichtvoorzieningen in de roosterspleten moeten goed werken.

Emissiereductie

Bij toepassing van deze maatregel kan een ammoniakemissiereductie in rekening gebracht worden van 25%.

Diercategorie:

R-1 Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar³⁶

PAS-code:

PAS R-1.23

³⁶ Enkel toepasbaar bij stallen waarin (nagenoeg) geen stalmeest wordt geproduceerd.

Naam van het systeem:

Roostervloer voorzien van rubber matten en composiet nokken met een hellend profiel en met mestschuif of mestrobot

Emissiereductie:

20%

Werkingsprincipe

De ammoniakemissie wordt beperkt door de versnelde afvoer van urine vanaf de vloer naar de mestkelder via het sterk hellende profiel in de composietnokken en de aansluitende rubber matten waardoor er slechts weinig tot geen urine achterblijft en de omzetting van ureum naar ammoniak niet op de vloer plaatsvindt, maar in de mestkelder. Bovendien wordt de ammoniakemissie beperkt door de mest en urine frequent van de vloer te verwijderen met een mestschuif of mestrobot.

Uitvoering van de maatregel*Eisen aan de uitvoering*

1° Loopvloer

- a) Loopgedeelte en doorlooppaden worden uitgevoerd als betonnen roostervloerelementen (variabele lengte, breedte: 87,5 tot 122,5³⁷ cm, hoogte : 13 tot 20 cm);
- b) Op de roosterbalken zijn geprofileerde nokken ('pedicure profiel') van ca. 2 cm hoog, 4,5 cm breed en 11 cm lang aangebracht. Het profiel ervan loopt met een helling van ca. 6% af, vanaf het midden van de nokken naar de zijkanten;
- c) Bij nieuwbouw worden de vloerelementen geassembleerd aangeleverd, of geassembleerd op de bouwlocatie; bij renovatie worden de nokken op bestaande betonnen roosters aangebracht en bevestigd;
- d) De rooster wordt bedekt met een \pm 2 cm dikke rubber mat op een zodanige manier, dat de uitsparingen in de rubber mat exact passen op de nokken van de betonnen roostervloer. Op die manier ontstaat een aaneengesloten oppervlak bestaande uit een combinatie van geprofileerd composiet en rubber.
- e) De rubber matten zijn eveneens voorzien van een 6% hellend profiel van 10 mm breed en een onderlinge afstand van eveneens 10 mm, dat aansluit op het profiel van de betonnen nokken.

2° Mestkelder en mestafvoer

- a) Onder de roostervloer is een mestkelder aanwezig waarin de mest en urine worden opgevangen.
- b) De afvoer van mest en urine vindt plaats via de roosterspleten.

3° Mestschuif of mestrobot

- a) Voor afvoer van de mest moet een mestschuif of mestrobot zijn aangebracht voorzien van een aandrijfmechanisme en een tijdschakeling.
- b) De mestschuif of mestrobot dient zodanig te worden uitgevoerd dat het geprofileerde loopoppervlak goed wordt gereinigd.

4° Emitterend oppervlak

³⁷ Voor alle vermelde maten geldt een tolerantie van plus of min 5 mm.

Het met mest besmeurd vloeroppervlak per dierplaats is maximaal 5,5 m². Dit oppervlak omvat de loopgangen en de doorsteken. Niet inbegrepen is het vloeroppervlak van de melkstal en de voerstoep (indien aanwezig).

5° Registratieapparatuur

De aanwezige registratieapparatuur moet zowel de frequentie als de duur van het reinigen door de mestschuif of mestrobot kunnen aantonen met een terugleesoptie van 3 maanden.

Eisen aan het gebruik

1° Mestschuif of mestrobot

- a) De mestschuif of mestrobot moet minstens 12 keer per dag de loopvloer reinigen en dit om de 2 uur.
- b) De doorgangen tussen of naast de rijen ligboxen die niet bereikbaar zijn voor de mestschuif moeten minstens dagelijks handmatig of met rijdend/geduwd materieel worden gereinigd.

2° Onderhoud

De mestschuif of mestrobot dienen tenminste eenmaal per jaar te worden onderhouden. Hiertoe dient een onderhoudscontract voor de mestrobot afgesloten te worden.

Controle van de maatregel

Bij de aanvraag van de milieuvergunning dient:

- a) Aangetoond te worden dat de geplande aan te kopen apparatuur voldoende is om het loopoppervlak te reinigen met de voorgeschreven frequentie. Hiertoe dient de oppervlakte van de loopvloer, de laadtijd (indien van toepassing) en de snelheid van de mestschuif of mestrobot aangegeven te worden.

Bij controle moet aan de volgende voorwaarden voldaan zijn:

- a) De vloer moet visueel zuiver zijn. Dat wil zeggen vrij van aangekoekte oude mest.
- b) Na de passage van de mestschuif of mestrobot is de mest afdoende verwijderd van de vloer.
- c) De werking van de reinigingsapparatuur gedurende de laatste drie maanden moet inzichtelijk gemaakt kunnen worden met behulp van de aanwezige registratieapparatuur.
- d) Met behulp van facturen moet men het onderhoud, dat minimum jaarlijks uitgevoerd wordt, kunnen aantonen. De facturen van de laatste 5 jaar moeten ter inzage van de controlerende overheid ter beschikking gesteld worden.
- e) Er dient een onderhoudscontract van de mestrobot aanwezig te zijn.

Emissiereductie

Bij toepassing van deze maatregel kan een ammoniakemissiereductie in rekening gebracht worden van 20%.

Diercategorie:

R-1 Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar³⁸

PAS-code:

³⁸ Enkel toepasbaar bij stallen waarin (nagenoeg) geen stalmest wordt geproduceerd.

PAS R-1.24

Naam van het systeem:

Dichte vloer voorzien van rubber matten en composiet of beton nokken met een hellend profiel en met mestschuif

Emissiereductie:

25%

Werkingsprincipe

De ammoniakemissie wordt beperkt door de versnelde afvoer van urine vanaf de vloer naar de groeven in de dichte vloer, die is voorzien van een sterk hellend profiel in de composiet of betonnokken. Daardoor wordt de urine geconcentreerd opgevangen en elke 2 uur afgevoerd met een getrokken mestschuif met vingers, die de groeven grondig reinigen. De mest (feces en urine) wordt minimaal elke 2 uur afgeschoven naar een (eenzijdige of tweezijdige) mestafstort.

Uitvoering van de maatregel*Eisen aan de uitvoering*

1° Loopvloer

- a) Loopgedeelte en doorlooppaden worden uitgevoerd met vlakke gesloten betonnen vloerelementen (variabele lengte en breedte) of een gestorte betonnen vloer op zand;
- b) Op de dichte vloer zijn geprofileerde nokken ('pedicure profiel') van ca. 2 cm hoog, 4,5 cm breed en 11 cm lang aangebracht. Het profiel ervan loopt met een helling van ca. 6% af, vanaf het midden van de nokken naar de zijkanalen;
- c) Bij nieuwbouw worden de vloerelementen geassembleerd aangeleverd, of geassembleerd op de bouwlocatie;
- d) De dichte vloer wordt bedekt met een \pm 2 cm dikke rubber mat op een zodanige manier, dat de uitsparingen in de rubber mat exact passen op de nokken van de betonnen vloerelementen. Op die manier ontstaat een aaneengesloten oppervlak bestaande uit een combinatie van geprofileerd composiet/beton en rubber;
- e) De rubber matten zijn eveneens voorzien van een 6% hellend profiel van 10 mm breed en een onderlinge afstand van eveneens 10 mm, dat aansluit op het profiel van de nokken;
- f) De vloer is voorzien van sleuven (breedte 28 tot 34 mm, diepte 25 tot 35 mm; onderlinge afstand hart op hart 160 tot 170 mm) die evenwijdig lopen aan de lengterichting van de loopgangen.
- g) Uitgezonderd van deze eisen zijn de doorsteken, de wachtruimte en de doorlopen. Deze hoeven niet te worden voorzien van boven beschreven systeem. Deze ruimtes moeten echter wel emissiereducerend worden uitgevoerd door gebruik te maken van een andere in de PAS-lijst beschreven vloer met minstens hetzelfde reductiepercentage. In deze ruimtes mag de breedte van de vloerplaten kleiner zijn dan voor het betreffende emissiereducerend systeem is vereist, mits dit de emissiereducerende werking niet nadelig beïnvloedt.

2° Mestkelder en mestafvoer

- a) Onder de gehele vloer kan een mestkelder aanwezig zijn, waarin de mest en urine worden opgevangen (via de eenzijdige of tweezijdige mestafstort aan het einde van elke loopgang)
- b) De mestafstort(en) worden goed afgesloten door de afsluitkleppen, waardoor emissie vanuit de mestkelder zoveel mogelijk wordt voorkomen.
- c) Indien in de doorsteken, de wachtruimte en de doorlopen een ander emissiereducerend systeem wordt toegepast en daardoor extra emissie vanuit de kelder daaronder kan optreden (schoorsteeneffect), dient bij elke overgang van vloersysteem in de mestkelder een stankafsluitende voorziening te worden aangebracht.

3° Mestschuif

- a) Voor afvoer van de mest moet een mestschuif zijn aangebracht voorzien van vingers voor het reinigen van de sleuven, een aandrijfmechanisme en een tijdschakeling.
- b) De mestschuif dient zodanig te worden uitgevoerd dat de bovenzijde van het profiel goed wordt gereinigd.

4° Emitterend oppervlak

Het met mest besmeurd vloeroppervlak per dierplaats is maximaal 5,5 m². Dit oppervlak omvat de loopgangen en de doorsteken. Niet inbegrepen is het vloeroppervlak van de melkstal en de voerstoep (indien aanwezig).

5° Registratieapparatuur

De aanwezige registratieapparatuur moet zowel de frequentie als de duur van het reinigen door de mestschuif kunnen aantonen met een terugleesoptie van 3 maanden.

Eisen aan het gebruik

1° Mestschuif

- a) De mestschuif moet minstens 12 keer per dag de loopvloer reinigen en dit om de 2 uur.
- b) De doorgangen tussen of naast de rijen ligboxen die niet bereikbaar zijn voor de mestschuif moeten minstens dagelijks handmatig of met rijdend/geduwd materieel worden gereinigd.

2° Onderhoud

De mestschuif en de afdichtvoorzieningen dienen tenminste eenmaal per jaar te worden onderhouden.

De afdichtvoorzieningen van de mestafstorten moeten op regelmatige basis gecontroleerd worden op hun goede werking en indien nodig vervangen te worden.

Controle van de maatregel

Bij de aanvraag van de milieuvergunning dient:

- a) Aangetoond te worden dat de geplande aan te kopen apparatuur voldoende is om het loopoppervlak te reinigen met de voorgeschreven frequentie. Hiertoe dient de oppervlakte van de loopvloer, de laadtijd (indien van toepassing) en de snelheid van de mestschuif aangegeven te worden.

Bij controle moet aan de volgende voorwaarden voldaan zijn:

- a) De vloer moet visueel zuiver zijn. Dat wil zeggen vrij van aangekoekte oude mest.
- b) Na de passage van de mestschuif is de mest afdoende verwijderd van de vloer.
- c) De werking van de reinigingsapparatuur gedurende de laatste drie maanden moet inzichtelijk gemaakt kunnen worden met behulp van de aanwezige registratieapparatuur.
- d) Met behulp van facturen moet men het onderhoud, dat minimum jaarlijks uitgevoerd wordt, kunnen aantonen. De facturen van de laatste 5 jaar moeten ter inzage van de controlerende overheid ter beschikking gesteld worden.
- e) De afdichtvoorzieningen van de mestafstorten moeten goed afdichten.

Emissiereductie

Bij toepassing van deze maatregel kan een ammoniakemissiereductie in rekening gebracht worden van 25%.

Diercategorie:R-1 Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar³⁹**PAS-code:**

PAS R-1.25

Naam van het systeem:Roostervloer voorzien van **rubber elementen en kleppen** in de roosterspleten en reinigen met mestschuif of mestrobot**Emissiereductie:**

25%

Werkingsprincipe

Door de versnelde afvoer van urine door de rubber elementen in de roosterspleten blijft minder urine achter op de vloer. Hierdoor wordt de omzetting van ureum naar ammoniak gereduceerd en daalt de ammoniakemissie. Daarnaast wordt de ammoniakemissie uit de kelder beperkt door middel van afsluitkleppen in de roosterspleten.

Bovendien wordt de ammoniak emissie beperkt door de mest en urine frequent van de vloer te verwijderen met een mestschuif of mestrobot.

Uitvoering van de maatregel

*Eisen aan de uitvoering*⁴⁰

1° Vloer

Het loopgedeelte en de doorlooppaden worden uitgevoerd als betonnen roostervloer met geprofileerde betonnokken waarover rubber elementen worden geplaatst en afdichtingskleppen in de roosterspleten.

Op de roosterbalken worden U-vormige rubber elementen geplaatst (vervangbaar) die om de balk heen klemmen. Bovenop de roosterbalken zijn geprofileerde ovaal nokken voorzien die overeenstemmen met uitsparingen in het rubber. Op die manier ontstaat een aaneengesloten oppervlak bestaande uit een combinatie van betonnen nokken en rubber elementen.

- Rubber element:

Het rubber is 20 mm dik en heeft een totale breedte van 180 mm. Tussen de verschillende rubberelementen wordt een mestspleet van 40 mm voorzien. Bovenop het rubber zijn groeven voorzien die afhellen naar de mestspleten. In het midden hebben deze een diepte van 5mm en lopen 4.5% af tot een diepte van 8 mm richting mestspleet. De groeven hebben een onderlinge afstand van 16 mm en zijn 12 mm breed.

- Betonnen nokken:

De nokken zijn ovaal en hebben een hoogte van 20 mm, een maximale lengte van 90 mm en maximale breedte van 76 mm. De nokken staan dwars op de betonbalk en hebben een centerafstand van 111 mm. De minimum rubberdikte is dus 36 mm tussen de nokken onderling. De nokken zelf zijn groeven aangebracht (helling 0) met een diepte van 3mm.

³⁹ Enkel toepasbaar bij stallen waarin (nagenoeg) geen stalmest wordt geproduceerd.

⁴⁰ Voor alle vermelde maten gelden de voor het materiaal en het product in kwestie gangbare toleranties

De roosterbalken worden onderling verbonden door dwarsbalken van 114,5 mm breed. De afstand tussen de dwarsbalken definiëren de lengte van de roosterspleten. Deze afstand is afhankelijk van de totale lengte van het roosterelement. Bovenop de dwarsbalken zijn groeven aangebracht die 15 mm breed zijn en vernauwen in de diepte onder een hoek van 20°. De groeven zijn schuin aangebracht en hellen af naar de mest spleten. Ze hebben een minimale diepte van 4mm en lopen 3.2% af tot een diepte van 9mm richting mestspleet. Alle hoeken zijn afgerond.

In de roosterspleten zijn kunststof elementen aanwezig met kunststof afsluitkleppen.

2° Rubber elementen

De vervangbare rubber elementen moeten voldoen aan de volgende eisen:

- a) De elementen dienen deugdelijk over de roosterbalk zijn geklemd, zodat het rubber niet kan gaan schuiven of oprullen;
- b) de roosterspleten mogen door de rubber toplaag niet worden verkleind om de mestdoorlaat van de rooster te behouden.
- c) de rubber toplaag moet goed beloopbaar en slijtvast zijn

3° Mestkleppen & roosterspleten

De betonnen roosterspleten zijn zo uitgevoerd dat zij van het topvlak naar het bodemvlak van de roosters toe verbreden. Hierdoor bevorderen zij de mestdoorlaat en voorkomen zij verstoppingen.

De roosterspleten worden gevormd door twee op 40 mm van elkaar gelegen afzonderlijke rubber elementen, hierdoor zijn de roosterspleten over de gehele lengte vrij van obstructies of hindernissen waardoor de mestdoorlaat niet gehinderd wordt.

De vervangbare mestkleppen moeten voldoen aan volgende eisen:

- a) De mestkleppen moeten goed gefixeerd zijn en blijven
- b) De mestkleppen zijn voorzien van afsluitkleppen uitgevoerd in terugverend materiaal. Per roosterspleet worden twee mestkleppen geplaatst die samen zorgen voor de afsluiting van de kelder. Aan de kleppen zijn lipjes voorzien zodat bij elke positie van de klep de sluiting gegarandeerd is.
- c) In de roosterspleten worden twee afzonderlijke mestkleppen geplaatst waardoor de roosterspleten over de gehele lengte vrij zijn van obstructies of hindernissen die de mestdoorlaat kunnen hinderen.

4° Mestkelder en mestafvoer

- a) Onder de gehele roostervloer is een mestkelder aanwezig waarin de mest en urine worden opgevangen.
- b) De afvoer van mest en urine vindt plaats via de roosterspleten die goed worden afgesloten door de afsluitkleppen, waardoor emissie vanuit de mestkelder zoveel mogelijk wordt voorkomen.

5° Mestschuif of mestrobot

- a) Voor afvoer van de mest moet een mestschuif of mestrobot zijn aangebracht.
- b) De mestschuif of mestrobot is zodanig uitgevoerd dat het geprofileerde loopoppervlak goed wordt gereinigd.

5° Emitterend oppervlak

Het met mest besmeurd vloeroppervlak per dierplaats is maximaal 5,5 m². Dit oppervlak omvat de loopgangen en de doorsteken. Niet inbegrepen is het vloeroppervlak van de melkstal en de voerstoeep (indien aanwezig).

6° Registratieapparatuur

- a) De aanwezige registratieapparatuur moet zowel de frequentie als de duur van het reinigen door de mestschuif of mestrobot kunnen aantonen met een terugleesoptie van 3 maanden.

Eisen aan het gebruik

1° Mestschuif of mestrobot

- a) De mestschuif of mestrobot moet 12 keer per dag de roostervloer reinigen.
- b) De doorgangen tussen of naast de rijen ligboxen die niet bereikbaar zijn voor de schuif of robot moeten minstens dagelijks handmatig of met rijdend/geduwd materieel worden gereinigd.

2° Onderhoud

De mestschuif of mestrobot en de cassettes in de roosterspleten dienen tenminste eenmaal per jaar te worden gecontroleerd en onderhouden. Hiertoe dient een onderhoudscontract voor de mestrobot afgesloten te worden.

De afdichtvoorzieningen in de roosterspleten moeten op regelmatige basis gecontroleerd worden op hun goede werking en indien nodig vervangen te worden.

Controle van de maatregel

Bij de aanvraag van de milieuvergunning dient:

- a) Aangevoerd te worden dat de geplande aan te kopen apparatuur voldoende is om het loopoppervlak te reinigen met de voorgeschreven frequentie. Hiertoe dient de oppervlakte van de loopvloer, de laadtijd (indien van toepassing) en de snelheid van de mestschuif of mestrobot aangegeven te worden.

Bij controle moet aan de volgende voorwaarden voldaan zijn:

- a) De vloer moet visueel zuiver zijn. Dat wil zeggen vrij van aangekoekte oude mest.
- b) Na de passage van de mestschuif of mestrobot is de mest afdoende verwijderd van de vloer.
- c) De werking van de reinigingsapparatuur gedurende de laatste drie maanden moet inzichtelijk gemaakt kunnen worden met behulp van de aanwezige registratieapparatuur.
- d) Met behulp van facturen moet men het onderhoud, dat minimum jaarlijks uitgevoerd wordt, kunnen aantonen. De facturen van de laatste 5 jaar moeten ter inzage van de controlerende overheid ter beschikking gesteld worden.
- e) Er dient een onderhoudscontract van de mestrobot aanwezig te zijn
- f) De afdichtvoorzieningen in de roosterspleten moeten goed afdichten.

Emissiereductie

Bij toepassing van deze maatregel kan een ammoniakemissiereductie in rekening gebracht worden van 25%

Diercategorie:

R-1 Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar⁴¹

PAS-code:

PAS R-1.26

Naam van het systeem: Dichte vloer voorzien van rubbermatten en groeven met een hellend profiel en met mestschuif

Emissiereductie:

25%

Werkingsprincipe

⁴¹ Enkel toepasbaar bij stallen waarin (nagenoeg) geen stalmest wordt geproduceerd.

De rubberen vloer is voorzien van groeven in de dwarsrichting. Deze groeven zorgen voor een snelle scheiding van de dunne en dikke mestfractie. De urine stroomt snel en volledig naar de sleuven in de lengterichting. Het aanwezige profiel van de rubber balken zorgt ervoor dat geproduceerde urine niet kan uitvloeien over de vloer.

De mest en urine wordt door de mestschuif verwijderd naar één zijde van de stal, waar het buiten de stal wordt afgeschoven in mestafstorten. Van daaruit wordt de mest regelmatig overgepompt naar de mestkelder die zich onder de stal bevindt.

Deze vloer wordt aangeleverd in rollen waardoor deze kan worden toegepast zowel in nieuwe als in bestaande stallen.

Uitvoering van de maatregel

Eisen aan de uitvoering⁴²

1° Vloer

- a) Loopgedeelte en doorlooppaden worden uitgevoerd met vlakke gesloten betonnen vloerelementen (variabele lengte en breedte) of een gestorte betonnen vloer op zand;
- b) De dichte vloer wordt bedekt met een 28 mm dikke rubberen vloer die aan de onderzijde geprofileerd is met noppen van 1 mm hoogte.
- c) Aan de bovenzijde bestaat de vloer uit geprofileerde balken uit rubber van 102 mm breed met 25,5 mm brede sleuven (hart-op-hart: 125,7 mm).
- d) Het profiel op de balken is V-vormig in de richting van de mestschuif, zodat de eventueel in het profiel aanwezige mest goed wordt verwijderd.
- e) Het hoofdprofiel van de balken is 6,3% aflopend, vanaf het midden van elke balk naar de sleuven toe (de diepte neemt toe van ongeveer 0 mm in het midden van elke balk naar 6 mm bij de aansluiting op de sleuven)
- f) Tussen de hoofdprofielen is een aanvullend profiel van groefjes en nopjes aangebracht, dat vooral dient voor een goede beloopbaarheid.
- g) Uitgezonderd van deze eisen zijn de doorsteken, de wachtruimte en de doorlopen. Deze hoeven niet te worden voorzien van boven beschreven systeem. Deze ruimten moeten echter wel emissiereducerend worden uitgevoerd door gebruik te maken van een andere in de PAS-lijst beschreven vloer met minstens hetzelfde reductiepercentage. In deze ruimtes mag de breedte van de vloerplaten kleiner zijn dan voor het betreffende emissiereducerend systeem is vereist, mits dit de emissiereducerende werking niet nadelig beïnvloedt.

2° Mestkelder en mestafvoer

- a) De mest en urine worden verwijderd naar de één zijde van de stal, aansluitend op het profiel van de vloer, waar het buiten de stal wordt afgeschoven in mestafstorten van waaruit het regelmatig wordt overgepompt naar de mestkelder die zich onder de stal bevindt;
- b) De mestafstorten worden goed afgesloten door afsluitkleppen, waardoor emissie vanuit de mestkelder zoveel mogelijk wordt voorkomen.
- b) Indien in de doorsteken, de wachtruimte en de doorlopen een ander emissiereducerend systeem wordt toegepast en daardoor extra emissie vanuit de kelder daaronder kan optreden (schoorsteeneffect), dient bij elke overgang van vloersysteem in de mestkelder een stankafsluitende voorziening te worden aangebracht.

3° Mestschuif

- a) Voor afvoer van de mest moet een mestschuif zijn aangebracht voorzien van vingers voor het reinigen van de sleuven, een aandrijfmechanisme en een tijdschakeling.

⁴² Voor alle vermelde maten gelden de voor het materiaal en het product in kwestie gangbare toleranties

- b) De mestschuif dient zodanig te worden uitgevoerd dat de bovenzijde van het profiel goed wordt gereinigd.

4° Emitterend oppervlak

Het met mest besmeurd vloeroppervlak per dierplaats is maximaal 5,5 m². Dit oppervlak omvat de loopgangen en de doorsteken. Niet inbegrepen is het vloeroppervlak van de melkstal en de voerstoept (indien aanwezig).

5° Registratieapparatuur

De aanwezige registratieapparatuur moet zowel de frequentie als de duur van het reinigen door de mestschuif kunnen aantonen met een terugleesoptie van 3 maanden.

Eisen aan het gebruik

1° Mestschuif

- a) De mestschuif moet minimaal 12 keer per dag de roostervloer reinigen en dit om de 2 uur.
b) De doorgangen tussen of naast de rijen ligboxen die niet bereikbaar zijn voor de mestschuif moeten minstens dagelijks handmatig of met rijdend/geduwd materieel worden gereinigd.

2° Onderhoud

De mestschuif en de afdichtvoorzieningen dienen tenminste eenmaal per jaar te worden gecontroleerd en onderhouden.

De afdichtvoorzieningen van de mestafstorten moeten op regelmatige basis gecontroleerd worden op hun goede werking en indien nodig vervangen te worden.

Controle van de maatregel

Bij de aanvraag van de milieuvergunning dient:

- a) Aangevoerd te worden dat de geplande aan te kopen apparatuur voldoende is om het loopoppervlak te reinigen met de voorgeschreven frequentie. Hiertoe dient de oppervlakte van de loopvloer, de laadtijd (indien van toepassing) en de snelheid van de mestschuif aangegeven te worden.

Bij controle moet aan de volgende voorwaarden voldaan zijn:

- a) De vloer moet visueel zuiver zijn. Dat wil zeggen vrij van aangekoekte oude mest.
b) Na de passage van de mestschuif is de mest afdoende verwijderd van de vloer.
c) De werking van de reinigingsapparatuur gedurende de laatste drie maanden moet inzichtelijk gemaakt kunnen worden met behulp van de aanwezige registratieapparatuur.
d) Met behulp van facturen moet men het onderhoud, dat minimum jaarlijks uitgevoerd wordt, kunnen aantonen. De facturen van de laatste 5 jaar moeten ter inzage van de controlerende overheid ter beschikking gesteld worden.
e) De afdichtvoorzieningen van de mestafstorten moeten goed afdichten.

Emissiereductie

Bij toepassing van deze maatregel kan een ammoniakemissiereductie in rekening gebracht worden van 25 %.

Diercategorie:

R-1 Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar⁴³

PAS-code:

PAS R-1.27

Naam van het systeem: Dichte geprofileerde systeemvloer voorzien van sleuven en rubberpaden met een beperkt roosteroppervlak voorzien van bolle kunststofprofielen en met mestschuif

Emissiereductie:

25%

Werkingsprincipe

Gangpaden worden dichtgelegd als volle vloer met betonnen prefab-elementen voorzien van rubberstroken en sleuven parallel aan de voergang. Deze sleuven zorgen voor snelle scheiding van dunne en dikke fractie. Mest en urine worden frequent verwijderd van het oppervlak middels een mestschuif voorzien van sleufgeleiders.

De emissie wordt extra gerealiseerd door het inpassen van rubberstroken waardoor het contactoppervlak van mest met beton met ongeveer 40% vermindert.

Eventuele wachtruimtes, teruglooppaden en doorsteken zijn onderkelderde en worden dichtgelegd met betonroosters voorzien van thermoplastische rubberprofielen met afdichtflappen. De bolle vorm is van een permanent en duurzaam karakter door toepassing van thermoplastische rubber.

Kelderemissie wordt beperkt door toepassing dichte vloeren en ammoniak-emissie-arm systeem op een beperkt roosteroppervlak.

Uitvoering van de maatregel

Eisen aan de uitvoering⁴⁴

1° Vloer

- a) De loopgedeelten tussen voergang en ligbedden enerzijds en tussen de rijen ligbedden anderzijds worden dichtgelegd in dichte vloerelementen voorzien van sleuven en rubberpaden evenwijdig aan de voergang;
- b) De toplaag is licht geprofileerd ten einde een slipvrij oppervlak te bekomen;
- c) Aan het voederhek kan optioneel een opstand worden voorzien voor een verhoogd sta-comfort bij passage van de mestschuif;
- d) De sleuven zijn ongeveer 35mm breed en 30mm diep en liggen hart op hart tussen de 15 en 20cm uit elkaar;
- e) Eventuele wachtruimtes en teruglooppaden zijn onderkelderde en voorzien van betonroosters waarop bolle rubberen profielen vastgeklit zijn als volgt :
 - De thermoplastische rubber toplaag heeft een bolle uitvoering, helling op hoogste punt is 0% en bij de randen circa 10%
 - De profielen zijn op maat van de roosterbalken afgestemd zodat ze deugdelijk bevestigd worden, niet kunnen schuiven en/of oprullen.
- g) Uitgezonderd van deze eisen zijn de doorsteken, de wachtruimte en de doorlopen. Deze hoeven niet te worden voorzien van boven beschreven systeem. Deze ruimten moeten echter wel emissiereducerend worden uitgevoerd door gebruik te maken van een andere in de PAS-lijst beschreven vloer met minstens hetzelfde reductiepercentage. In deze ruimtes

⁴³ Enkel toepasbaar bij stallen waarin (nagenoeg) geen stalmest wordt geproduceerd.

⁴⁴ Voor alle vermelde maten gelden de voor het materiaal en het product in kwestie gangbare toleranties

mag de breedte van de vloerplaten kleiner zijn dan voor het betreffende emissiereducerend systeem is vereist, mits dit de emissiereducerende werking niet nadelig beïnvloedt.

2° Mestkelder en mestafvoer

- a) Onder de gehele vloer kan een mestkelder aanwezig zijn, waarin de mest en urine worden opgevangen;
- b) De mestafstort(en) worden goed afgesloten door de afsluitkleppen, waardoor emissie vanuit de mestkelder zoveel mogelijk wordt voorkomen.
- c) Indien in de doorsteken, de wachtruimte en de doorlopen een ander emissiereducerend systeem wordt toegepast en daardoor extra emissie vanuit de kelder daaronder kan optreden (schoorsteeneffect), dient bij elke overgang van vloersysteem in de mestkelder een stankafsluitende voorziening te worden aangebracht.

3° Mestschuif

- a) Voor afvoer van de mest moet een mestschuif zijn aangebracht voorzien van sleuvengeleiders voor het reinigen van de sleuven, een aandrijfmechanisme en een tijdschakeling.
- b) De mestschuif dient zodanig te worden uitgevoerd dat de bovenzijde van het profiel goed wordt gereinigd.

4° Emitterend oppervlak

Het met mest besmeurd vloeroppervlak per dierplaats is maximaal 5,5 m². Dit oppervlak omvat de loopgangen en de doorsteken. Niet inbegrepen is het vloeroppervlak van de melkstal en de voerstoep (indien aanwezig).

5° Registratieapparatuur

De aanwezige registratieapparatuur moet zowel de frequentie als de duur van het reinigen door de mestschuif kunnen aantonen met een terugleesoptie van 3 maanden.

Eisen aan het gebruik

1° Mestschuif

- a) De mestschuif moet minimaal 12 keer per dag de roostervloer reinigen en dit om de 2 uur.
- b) De doorgangen tussen of naast de rijen ligboxen die niet bereikbaar zijn voor de mestschuif moeten minstens dagelijks handmatig of met rijdend/geduwd materieel worden gereinigd.

2° Onderhoud

De mestschuif en de afdichtvoorzieningen dienen tenminste eenmaal per jaar te worden gecontroleerd en onderhouden.

De afdichtvoorzieningen van de mestafstorten moeten op regelmatige basis gecontroleerd worden op hun goede werking en indien nodig vervangen te worden.

Controle van de maatregel

Bij de aanvraag van de milieuvergunning dient:

- a) Aangevoerd te worden dat de geplande aan te kopen apparatuur voldoende is om het loopoppervlak te reinigen met de voorgeschreven frequentie. Hiertoe dient de oppervlakte van de loopvloer, de laadtijd (indien van toepassing) en de snelheid van de mestschuif aangegeven te worden.

Bij controle moet aan de volgende voorwaarden voldaan zijn:

- a) De vloer moet visueel zuiver zijn. Dat wil zeggen vrij van aangekoekte oude mest.
- b) Na de passage van de mestschuif is de mest afdoende verwijderd van de vloer.
- c) De werking van de reinigingsapparatuur gedurende de laatste drie maanden moet inzichtelijk gemaakt kunnen worden met behulp van de aanwezige registratieapparatuur.
- d) Met behulp van facturen moet men het onderhoud, dat minimum jaarlijks uitgevoerd wordt, kunnen aantonen. De facturen van de laatste 5 jaar moeten ter inzage van de controlerende overheid ter beschikking gesteld worden.
- e) De afdichtvoorzieningen van de mestafstorten moeten goed afdichten.

Emissiereductie

Bij toepassing van deze maatregel kan een ammoniakemissiereductie in rekening gebracht worden van 25%.

PAS combinatietabel

Diercategorie R-1 Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar

PAS maatregel							
MINIMAAL AANTAL UREN BEWEIDEN (PAS R-1.1):		0	700	1400	210	2800	0
Code(s)	Omschrijving	Looppaden volledig voorzien van dichte vloer					
GEEN	Traditionele stal	Neen		5%	10%	15%	20%
		Ja	0%	7%	13%	20%	26%
PAS R-1.2 10%	Loopvloer reinigen met mestschuif of mestrobot	Neen	10%	15%	19%	24%	28%

		Ja	10%	16%	22%	28%	33%
PAS R-1.2 15%	Loopvloer reinigen met mestschuif of mestrobot	Neen	15%	19%	24%	28%	32%
		Ja	15%	21%	26%	32%	37%
PAS R-1.3 15%	Loopvloer reinigen met mestschuif of mestrobot en water	Neen	15%	19%	24%	28%	32%
		Ja	15%	21%	26%	32%	37%
PAS R-1.3 20%	Loopvloer reinigen met mestschuif of mestrobot en water	Neen	20%	24%	28%	32%	36%

	Ja	20%	25%	30%	36%	41%
PAS R-1.4	Scheiden van vaste mest en urine onder de rooster gecombineerd met het reinigen van de roostervloer door middel van een mestrobot of mestschuif	20%	24%	28%	32%	36%
PAS R-1.5	Combi profiel- en roostervloer voorzien van mestschuif en sproeisysteem	25%	29%	33%	36%	40%
PAS R-1.6	Roostervloer voorzien van cassettes in de roosterspleten en reinigen met mestschuif of mestrobot	25%	30%	35%	40%	45%
PAS R-1.7	Chemische luchtwassysteem in een natuurlijk geventileerde stal	Combinatie met beweiden niet mogelijk				
PAS R-1.8	Biologisch luchtwassysteem in een mechanisch geventileerde stal	Combinatie met beweiden niet mogelijk				
PAS R-1.9	Hellende V-vormige vloer met centrale giergoot en voorzien van geprofileerde rubber matten en mestschuif	25%	30%	35%	40%	45%
PAS R-1.10	Roostervloer voorzien van een bolle thermoplastisch rubber toplaag met mestschuif of mestrobot	25%	29%	33%	36%	40%

PAS R-1.12	Vloer voorzien van perforaties en hellende profilering en mestschuif	25%	30%	35%	40%	45%
PAS R-1.13	Geprofileerde vlakke vloer met hellende sleuven, regelmatige mestafstorten voorzien van hangende afdichtflappen en met mestschuif of mestrobot	25%	30%	35%	40%	45%
PAS R-1.14	V-vormige vloer van geprofileerde vloerelementen in combinatie met een gierafvoerbuis en met mestschuif	25%	30%	35%	40%	45%
PAS R-1.15	Roostervloer met hellende groeven of hellend gelegd, voorzien van afdichtkleppen in de roosterspleten, met mestschuif of mestrobot en water	30%	35%	39%	44%	48%
PAS R-1.16	Geprofileerde vloerplaten met sterk hellende langsgleuven met urineafvoergat en hellende dwarsgroeven, aaneengesloten gelegd of gescheiden door mestafstorten voorzien van emissiereductiekleppen, met mestschuif	25%	30%	35%	40%	45%
PAS R-1.17	Roostervloer voorzien van rubber matten en composiet nokken met een hellend profiel, kunststofcassettes met kleppen in de roosterspleten en met mestschuif of mestrobot	25%	30%	35%	40%	45%

PAS R-1.18	Geprofileerde vlakke vloer met hellende sleuven, regelmatige mestafstorten voorzien van emissiereductiekleppen en met mestschuif of mestrobot	25%	30%	35%	40%	45%
PAS R-1.19	Geprofileerde hellende vloer met holtes voor gieropvang en gierafvoer aan de zijkant met mestschuif	25%	30%	35%	40%	45%
PAS R-1.20	Chemisch luchtwassysteem in een mechanisch geventileerde stal	Combinatie met beweiden niet mogelijk				
PAS R-1.21	V-vormige vloer van geprofileerde vloerelementen in combinatie met een gierafvoerbuis en met mestschuif	25%	30%	35%	40%	45%
PAS R-1.22	Roostervloer met inleg-roosterbalken met een hellend profiel, voorzien van afsluitflappen in de roosterspleten en met mestschuif of mestrobot	25%	29%	33%	36%	40%
PAS R-1.23	Roostervloer voorzien van rubber matten en composiet nokken met een hellend profiel en met mestschuif of mestrobot	20%	24%	28%	32%	36%

PAS R- 1.24	Dichte vloer voorzien van rubber matten en composiet of beton nokken met een hellend profiel en met mestschuif	25%	30%	35%	40%	45%
PAS R- 1.25	Roostervloer voorzien van rubber elementen en kleppen in de roosterspleten en reinigen met mestschuif of mestrobot	25%	29%	33%	36%	40%
PAS R- 1.26	Dichte vloer voorzien van rubbermatten en groeven met een hellend profiel en met mestschuif	25%	30%	35%	40%	45%
PAS R- 1.27	Dichte geprofileerde systeemvloer voorzien van sleuven en rubberpaden met een beperkt roosteroppervlak voorzien van bolle kunststofprofielen en met mestschuif	25%	30%	35%	40%	45%

Diercategorie:

R-2 Zoogkoeien ouder dan 2 jaar
 R-3 Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar
 R-6 Vleesstieren en overig vleesvee van 6 tot 24 maanden
 R-7 Fokstieren en overig rundvee ouder dan 2 jaar

PAS-code:

PAS R-2.1a
 PAS R-3.1c
 PAS R-6.1a
 PAS R-7.1a

Naam van het systeem:

Beweiden in combinatie met leegstand in rundveestallen met roostervloer

Emissiereductie:

15-45%

Werkingsprincipe

De ammoniakemissie per dierplaats per jaar uit de stal wordt gereduceerd door de dieren gedurende een bepaalde periode van het jaar onbepaald (24h/24h) te laten weiden. Voorwaarde is dat de stal of stalafdeling volledig vrij is van dieren en de mengmestkelder wordt geleedigd.

Uitvoering van de maatregel

De weidegang moet dag en nacht gebeuren gedurende één aaneengesloten periode zodanig dat alle dierplaatsen⁴⁵ waarvoor de maatregel wordt ingeroepen en alle andere dierplaatsen¹ in dezelfde stal of stalafdeling gedurende deze periode vrij zijn van dieren. De mengmestkelder van de stal of stalafdeling moet helemaal geleedigd zijn en hermetisch⁴⁶ en tot kelderniveau van de rest van de stal afgescheiden zijn. Het reinigen van de mengmestkelder is niet nodig.

Op elk moment moet aan de mestwetgeving en wetgeving omtrent dierenwelzijn voldaan zijn. Voornamelijk in het najaar is de kans op nitraatuitspoeling reëel. Beweiden mag geen aanleiding geven tot het vernietigen van de habitat binnen SBZ.

Eisen aan het gebruik

1° Voorwaarden

- a) Er moet voldoende graasweide ter beschikking zijn en dit gedurende de volledige vergunningsduur. Dit moet kunnen aangetoond worden in de verzamelaanvraag.
- b) De weiden moeten geschikt zijn voor permanent beweiden: er zijn minstens water en schuilmogelijkheden voorzien.
- c) De totale mestopslagcapaciteit op het bedrijf moet de voorziene leegstand van mestopslag in de betreffende stal of stalafdeling kunnen opvangen.

⁴⁵ Met uitzondering van eventuele afgescheiden strohokken zonder kelder.

⁴⁶ Waarbij echter geen ruimten boven de mest kunnen ontstaan die van de buitenlucht **volledig** zijn afgesloten

2° Registratie;

De veehouder noteert in een logboek de startdatum waarop de stal of stalafdeling volledig leeg komt en de datum van opstallen.

Controle van de maatregel

Bij de aanvraag van de milieuvergunning dient aangetoond te worden dat men over voldoende mogelijkheden beschikt om de dieren te laten weiden.

Bij controle moet aan de volgende voorwaarden voldaan zijn:

- a) Men moet het logboek kunnen voorleggen.
- b) Tijdens controle in de beweidingsperiode zijn geen dieren aanwezig in de stal of de stalafdeling waarvoor de maatregel geldt.
- c) De mengmestkelder is geledigd en hermetisch en tot kelderniveau afgescheiden van de rest van de stal of de stalafdeling.
- d) De totale mestopslagcapaciteit op het bedrijf moet de voorziene leegstand van mestopslag in de betreffende stal of stalafdeling kunnen opvangen.
- e) Om na te gaan of er voldoende graasweiden aanwezig zijn, moeten de verzamelaanvragen van de afgelopen 5 jaar altijd ter inzage voorgelegd worden aan de controlerende overheid.

Emissiereductie

De emissiereductie wordt bepaald door het aantal weidedagen.

Maximaal aantal dagen per jaar in de stal*	Minimaal aantal aaneengesloten dagen per jaar met onbeperkte weidegang (24u/24u)	Reductie (%)
265	100	15
240	125	20
215	150	30
190	175	40
165	200	45

*plus 1 in een schrikkeljaar

Diercategorie:

R-2 Zoogkoeien ouder dan 2 jaar

R-3 Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar

R-6 Vleesstieren en overig vleesvee van 6 tot 24 maanden

R-7 Fokstieren en overig rundvee ouder dan 2 jaar

PAS-code:

PAS R-2.1b

PAS R-3.1d

PAS R-6.1b

PAS R-7.1b

Naam van het systeem:

Beweiden in combinatie met leegstand in ingestrooide rundveeestallen

Emissiereductie:

15-45%

Werkingsprincipe

De ammoniakemissie per dierplaats per jaar uit de stal wordt gereduceerd door de dieren gedurende een bepaalde periode van het jaar onbepakt (24h/24h) te laten weiden. Voorwaarde is dat de stal of stalafdeling waarvoor de maatregel wordt ingeroepen gedurende deze periode volledig vrij is van dieren.

Uitvoering van de maatregel

De weidegang moet dag en nacht gebeuren gedurende één aaneengesloten periode zodanig dat alle dierplaatsen waarvoor de maatregel wordt ingeroepen gedurende deze periode vrij zijn van dieren.

Tijdens de periode van weidegang mag de stalmest, die in de stal of stalafdeling aanwezig is op het ogenblik dat de weideperiode aanvangt, onaangeroerd aanwezig blijven.

Op elk moment moet aan de mestwetgeving en wetgeving omtrent dierenwelzijn voldaan zijn. Voornamelijk in het najaar is de kans op nitraatuitspoeling reëel.

Beweiden mag geen aanleiding geven tot het vernietigen van de habitat binnen SBZ.

Eisen aan het gebruik

1° Voorwaarden

- a) Er moet voldoende grasweide ter beschikking zijn en dit gedurende de volledige vergunningsduur. Dit moet kunnen aangetoond worden in de verzamelaanvraag.
- b) De weiden moeten geschikt zijn voor permanent beweiden: er zijn minstens water en schuilmogelijkheden voorzien.

2° Registratie

De veehouder noteert in een logboek de startdatum waarop de stal of stalafdeling volledig leeg komt en de datum van opstallen.

Controle van de maatregel

Bij de aanvraag van de milieuvergunning dient aangetoond te worden dat men over voldoende mogelijkheden beschikt om de dieren te laten weiden.

Bij controle moet aan de volgende voorwaarden voldaan zijn:

- a) Men moet het logboek kunnen voorleggen
- b) Tijdens controle in de beweidingsperiode zijn geen dieren aanwezig in de stal of stalafdeling, waarvoor de maatregel geldt.
- c) Om na te gaan of er voldoende grasweiden aanwezig zijn, moeten de verzamelaanvragen van de afgelopen 5 jaar altijd ter inzage voorgelegd worden aan de controlerende overheid.

Emissiereductie

De emissiereductie wordt bepaald door het aantal weidedagen.

Maximaal aantal dagen per jaar in de stal*	Minimaal aantal aaneengesloten dagen per jaar met onbeperkte weidegang (24u/24u)	Reductie (%)
265	100	15
240	125	20
215	150	30
190	175	40
165	200	45

*plus 1 in een schrikkeljaar

Diercategorie:

R-4 Vleeskalveren tot 8 maanden

PAS-code:

PAS R-4.1

Naam van het systeem:

Chemisch luchtwassysteem zoals beschreven in de lijst van ammoniakemissiearme stalsystemen S-2, voorzien van elektronische logging en toegepast op een mechanisch geventileerde vleeskalverstal uitgerust met ventielen

Emissiereductie:

70%

1. Het werkingsprincipe, eisen aan de uitvoering en eisen aan het gebruik van dit chemisch luchtwassingsysteem zijn beschreven in de bijlage bij het ministerieel besluit van 31 mei 2011 tot wijziging van het ministerieel besluit van 19 maart 2004 houdende vaststelling van de lijst van ammoniakemissiearme stalsystemen in uitvoering van artikel 1.1.2 en artikel 5.9.2.1bis van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne onder Hoofdstuk 5 punt 5.2 'Systeem S-2 Chemisch luchtwassysteem'.
2. Om te kunnen garanderen dat alle stallucht doorheen de luchtwasser gaat, moet de stal voorzien zijn van ventielen en moet worden aangetoond dat een permanente onderdruk in de kalverstal aanwezig is met behulp van automatische (binnen/buiten) drukverschilmetingen (met een meetfrequentie 1x per 15 minuten) ter hoogte van de luchtinlaatsystemen van de stal en dit aan de linker- en rechterzijde van de stal telkens op 3 punten, gelijkmatig verdeeld over de lengterichting van de stal.
3. Het luchtwassysteem moet voorzien zijn van elektronische monitoring van parameters die relevant zijn voor een goede werking van het luchtwassysteem. Dit betekent dat een aantal relevante parameters continu en automatisch moeten worden geregistreerd. Deze parameters zijn minimaal:
 - a. de zuurtegraad van het waswater;
 - b. de geleidbaarheid van het waswater;
 - c. de spuiwaterproductie;
 - d. de drukval over het filterpakket;
 - e. het elektriciteitsverbruik van de waswaterpomp.

Om deze parameters continu te kunnen meten, moeten doelmatige meetvoorzieningen aanwezig zijn, zoals een pH-sensor, een geleidbaarheidssensor, een elektriciteitsmeter en een drukverschilmeter. Voor het meten van de spuiwaterproductie moet een elektromagnetische flowmeter zijn geïnstalleerd.

De geregistreerde waarden van de parameters moeten minimaal 1x per uur geregistreerd en elektronisch opgeslagen worden.

De geregistreerde waarden van de parameters moeten 5 jaar ter plaatse elektronisch bewaard worden. De geregistreerde waarden moeten op elk moment ter plaatse door een deskundige partij of door de controlerende overheid kunnen geraadpleegd worden.

Emissiereductie

Aan dit stalsysteem wordt een ammoniakemissiereductie toegekend van 70 %.

Diercategorie:

V-1 Biggen
V-2 Zeugen (incl. biggen tot spenen) in kraamstallen
V-3 Zeugen in dek- en drachtstallen
V-4 Vleesvarkens

PAS-code:

PAS V-1.1
PAS V-2.1
PAS V-3.1
PAS V-4.1

Naam van het systeem:

Drijvende ballen in het mestoppervlak

Emissiereductie:

29%

Werkingsprincipe

Ammoniakemissiebeperking is gebaseerd op het beperken van putemissie door het verkleinen van het emitterend mestoppervlak door het laten drijven van ballen in het mestoppervlak. Wanneer mest op de bal valt, kantelt deze en valt de mest onder de bal in de mestkelder.

Uitvoering van de maatregel

Eisen aan de uitvoering

1° Mestkanaal

Het mestkanaal is voorzien van verticale wanden.

2° Ballen

- a) Deze zijn gemaakt van HDPE (hoge dichtheid polyethyleen) en zijn niet mestaanhechtend.
- b) De ballen hebben een diameter van 225 mm.

- c) Ze zijn voorzien van een glad oppervlak.
- d) Ze zijn voor ongeveer de helft gevuld met water, de vulling is zodanig dat de ballen voor de helft in het mestoppervlak drijven.
- e) Ze zijn lekvrij en mestbestendig.

3° Mestkanaal onder de rooster

- a) Het volledig emitterend oppervlak is voorzien van ballen. De ballen liggen tegen elkaar.
- b) Het mestkanaal is voorzien van 18 ballen per m² emitterend oppervlak.

4° Afvoer van mest

Het mestkanaal mag niet voorzien zijn van een rioolsysteem voor de afvoer van de mest.

Eisen aan het gebruik

1° Het mestkanaal mag niet maximaal met mest gevuld zijn. De ballen, die in het mestoppervlak drijven, moeten zich altijd vrij kunnen bewegen.

2° Bij het afvoeren van de mest uit het mestkanaal mogen de ballen niet uit het mestkanaal verwijderd worden.

3° Na het afvoeren van de mest moet een laag mest in het mestkanaal achterblijven zodat de ballen altijd voor de helft in het mestoppervlak drijven.

4° Na afloop van elke productieronde moeten de ballen gereinigd worden met water.

Controle van de maatregel

De eigenaar van de stal moet de technische fiche en een kopie van de factuur kunnen voorleggen van de leverancier. De technische fiche, alsook de factuur omvat onder andere het totaal aantal geleverde ballen, het aantal ballen per mestkanaal, het type ballen,...

Emissiereductie

Bij toepassing van deze maatregel kan een ammoniakemissiereductie in rekening gebracht worden van 29%.

Diercategorie:

V-4 Vleesvarkens

PAS-code:

PAS V-4.2

Naam van het systeem:

Toevoegen van benzoëzuur aan het voeder

Emissiereductie:

16%

Werkingsprincipe

Na opname van het benzoëzuur uit het voeder, wordt het zuur ter hoogte van de lever omgezet tot hippuurzuur. Dit is een sterk zuur dat uiteindelijk via de nieren wordt uitgescheiden in de urine. Dit veroorzaakt een daling van de pH van de urine en de mest. Hierdoor wordt de ammoniumstikstof in de urine in veel mindere mate omgezet tot ammoniak.

Uitvoering van de maatregel

Eisen aan de uitvoering

- a) De dieren die onder de maatregel vallen moeten behoren tot een eenheid binnen de inrichting. Deze eenheid moet een eigen opslag voor mengvoer en een eigen voerinstallatie hebben.
- b) Aan alle dieren van de eenheid moet het aangepaste veevoeder worden verstrekt.
Eisen aan het gebruik
 - a) De dieren worden gevoederd met voeder dat is geleverd door een mengvoederleverancier, of met zelf gemengd voeder (zelfmenger) of een combinatie van beiden.
 - b) Het voeder dat aan de dieren wordt verstrekt bevat 1 % benzoëzuur op productbasis bij 88% droge stof.
 - c) Het toegepaste diervoederadditief is in Europa geregistreerd als een zoötechnisch additief (4d210).

Controle van de maatregel

Aan de hand van een unieke voercode die vermeld staat op de voerbon moet de samenstelling van het geleverde en gebruikte veevoeder voor controle inzichtelijk zijn.

De volgende gegevens moeten worden geregistreerd en minimaal 5 jaar binnen de exploitatie worden bewaard:

- a) De samenstelling en hoeveelheid van het geleverde mengvoeder.
- b) De plaats van opslag van het mengvoeder (silonummer).
- c) Het aantal gehouden dieren (per eenheid) waaraan en de periode waarin het aangepaste veevoeder is verstrekt.

De controlerende overheid kan altijd bij een plaatsbezoek stalen nemen van alle voeders die op de exploitatie aanwezig zijn en urinestalen nemen van de gehouden dieren op de eenheid.

Emissiereductie

Bij toepassing van deze maatregel kan een ammoniakemissiereductie in rekening gebracht worden van 16%.

Diercategorie:

V-4 Vleesvarkens

PAS-code:

PAS V-4.3

Naam van het systeem:

Rooster vervangen door rooster met verhoogde mestdoorlaat (bv. metalen driekantrooster)

Emissiereductie:
10%

Werkingsprincipe

De ammoniakemissie wordt beperkt door in een niet ammoniakemissie-arme stal de minder goed doorlatende rooster te vervangen door een rooster met verhoogde mestdoorlaat, hetzij in een volrooster- hetzij in een halfroosterhok.

Uitvoering van de maatregel

Eisen aan de uitvoering

Een rooster met verhoogde mestdoorlaat is een vloerelement waarvan de verhouding openingen op de totale oppervlakte minstens 40% bedraagt en waarbij de vorm van de roosterbalkjes aangepast is zodat deze onderaan smaller zijn dan bovenaan, zoals bij een metalen driekantrooster. Het hok is uitgevoerd hetzij als halfroosteruitvoering met hoogstens 60% dichte vloer, hetzij als volrooster. Naast de eventuele dichte vloer wordt geen ander type (rooster)vloer toegepast. In het geval van een halfroosterstal worden maatregelen toegepast om het mestgedrag zo te sturen dat zo weinig mogelijk op de dichte vloer wordt gemest. Zo bevat het roostergedeelte minstens 2 hoeken en is de hokafscheiding ter hoogte van de dichte vloer minstens gedeeltelijk dicht.

Eisen aan het gebruik

In het geval van een halfroosteruitvoering worden alle beschikbare maatregelen genomen om het gewenste mestgedrag boven de rooster te bevorderen, bijvoorbeeld klimaatsturing en beheersing.

Controle van de maatregel

Er zijn geen andere roostertypes aanwezig. De rooster voldoet aan de definitie "rooster met verhoogde mestdoorlaat".

Emissiereductie

Bij toepassing van deze maatregel kan een ammoniakemissiereductie in rekening gebracht worden van 10%.

Diercategorie:

V-4 Vleesvarkens

PAS-code:

PAS V-4.4

Naam van het systeem:

Beperken van het emitterend mestoppervlak in de mestkelder of mestkanaal bvb door het plaatsen van schuine wand(en) in een mestkanaal of -kelder⁴⁷

Emissiereductie:

⁴⁷ Deze maatregel is enkel aangewezen indien er geen grondige verbouwingswerken noodzakelijk zijn.

20-45%

Werkingsprincipe

De ammoniakemissie wordt verminderd door het beperken van het emitterend mestoppervlak (EO) in de mestkelder/het mestkanaal door bvb het toepassen van (een) schuine putwand(en).

Uitvoering van de maatregel

Eisen aan de uitvoering

Het hok is uitgevoerd hetzij als halfrooster met minstens 30% en maximum 60% aaneengesloten dichte (bolle of hellende) vloer hetzij als volrooster. De rest van de vloer is uitgevoerd als rooster met daaronder een mestkelder of -kanaal. In het mestkanaal of -kelder worden, indien nodig, één, twee of meerdere schuine wanden geplaatst zodat het emitterend oppervlak maximaal 0,27 m² per vleesvarkensplaats bedraagt. De werking van de schuine putwanden moet geborgd worden door middel van een overloop. De helling van de schuine wanden bedraagt minimaal 45° ten opzichte van de dichte vloer en minimaal 60° ten opzichte van de vloer tegen de andere wand of tussen andere schuine wanden. Schuine wanden moeten voldoen aan volgende eisen:

- a) Schuine wanden in mestkanalen moeten gemaakt zijn van een niet mestaanhechtend materiaal.
- b) Schuine wanden moeten tot op de bodem van het mestkanaal worden gemonteerd en steeds vloeistofdicht aansluiten op de wanden en de bodem van het mestkanaal.

Het mestkanaal mag niet in open verbinding staan met gelijk welk ander aanwezig kanaal onder de roosters en/of vloeren, alsook niet met de ruimtes onder de schuine putwanden. Als onder de dichte vloer mest wordt opgeslagen mogen in de (rechte of schuine) wand tussen dit kanaal en het mestkanaal onder de roosters openingen aanwezig zijn die fungeren als stankafsluiters. Het mestniveau moet dan steeds hoger staan dan de bovenkant van de hoogste opening. De overloop mag niet systematisch als afvoer worden gebruikt, vooraleer het mestniveau de hoogte van de overloop bereikt moet het kanaal worden gelegeerd, hetzij via een riolerings- of ander afvoersysteem, hetzij door de kelder of het kanaal tijdig leeg te pompen. De overloop moet zo zijn geconstrueerd dat de mest naar een afgesloten opvangput zou kunnen stromen mocht het kanaal niet tijdig gelegeerd worden.

Eisen aan het gebruik

De mestkelder of het mestkanaal moeten worden gelegeerd vooraleer de overloop in werking treedt. Schuine wanden en mestkanaal worden na elke ronde gereinigd. Indien stankafsluiters worden toegepast moet het mestniveau altijd boven de bovenzijde van de hoogste opening staan.

Controle van de maatregel

Bij elke uitvoering is een dimensioneringsplan en de daaruit volgende berekening van de hoogte van de overloop toegevoegd om het vereiste maximale emitterende oppervlak te bepalen. De overloop moet uitgevoerd worden in functie van een goede zichtbaarheid.

Na uitvoering van deze maatregel moet door de toezichthoudende architect, architect-ingenieur, burgerlijk ingenieur, industrieel ingenieur bouwkunde, landbouwkundig ingenieur of bio-ingenieur, een attest afgeleverd worden dat aantoonde dat de bouwwerken werden uitgevoerd conform de hierboven beschreven eisen aan de

uitvoering van de maatregel. Dit attest wordt ter inzage gehouden van de toezichthoudende overheid.

Emissiereductie

Bij toepassing van deze maatregel kan een ammoniakemissiereductie in rekening gebracht worden zoals vermeld in onderstaande tabel:

Maximaal EO (m ²)	Dichte vloer	Reductie
0,27	0%	20%
0,27	> 30%	40%
0,18	> 30%	45%

Diercategorie:

V-4 Vleesvarkens

PAS-code:

PAS V-4.5

Naam van het systeem:

Reductie van de eiwitopname

Emissiereductie:

5-20%

Werkingsprincipe

Het eiwit in de voeders voor vleesvarkens is, afgezien van het deel dat gebruikt wordt voor onderhoud, in de eerste plaats bestemd voor de vorming van vlees. Het deel van het voedereiwit dat ofwel in overmaat aanwezig is, ofwel een ongepaste samenstelling heeft, zal worden aangewend als energiebron. Wanneer het voedereiwit als energiebron gebruikt wordt moet het stikstofgedeelte van de aminozuren afgesplitst worden. Deze stikstof kan niet verder aangewend worden in de metabolische processen en verlaat het lichaam onder vorm van ureum via de urine. Dit ureum kan via het enzym urease gesplitst worden in ammoniak en op deze wijze verantwoordelijk zijn voor de ammoniakemissie. Bijgevolg zal iedere maatregel die aanleiding geeft tot een efficiëntere benutting van het opgenomen eiwit aanleiding geven tot een reductie van de ammoniakemissie. Eveneens zullen alle maatregelen die een positief effect hebben op de voederomzet van de dieren de totale opname van voedereiwit verminderen.

Uitvoering van de maatregel

De totale (ruw) eiwitopname van de dieren wordt beperkt tot de waarden vermeld in de tabel op het eind van deze fiche. De reductie in ammoniakemissie is gerelateerd aan de daling in totale (ruw) eiwitopname.

Eisen aan de uitvoering

- a) Deze maatregel dient toegepast te worden bij alle vleesvarkens die gehouden worden op het exploitatieadres.

Eisen aan het gebruik

- a) Dieren worden of uitsluitend gevoerd met het voeder dat is geleverd door een mengvoederleverancier of uitsluitend met zelf gemengd voeder (zelfmenger) of een combinatie van beide.
- b) Bij het gebruik van voeder van een mengvoederleverancier wordt het attest van de geleverde voeders voorzien.
- c) Bij het gebruik van zelf gemengd voeder wordt het attest van de zelf geproduceerde voeders voorzien, alsook het attest van de aangekochte kernen.
- d) Deze maatregel moet gedurende de volledige duur van de vergunning worden aangehouden.

Controle van de maatregel

Het aanwezige voeder op de exploitatie moet ten allen tijde voldoen aan het percentage RE zoals beschreven in het attest van de geleverde voeders.

De controlerende overheid kan ten alle tijde bij een plaatsbezoek stalen nemen van alle voeders die op de exploitatie aanwezig zijn.

De volgende stukken worden door het bedrijf bijgehouden, zoals voorgeschreven in het nutriëntenbalansstelsel in het Mestdecreet:

- a) Het attest (overzicht) van de geleverde voeders:

De landbouwer houdt het attest van alle geleverde voeders bij. Dit wordt jaarlijks opgemaakt en ondertekend door de voederleverancier zoals bepaald in artikel 4 van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de nadere regels inzake het nutriëntenbalansstelsel. Dit attest vermeldt de hoeveelheid voeder en het gehalte aan ruw eiwit en fosfor dat aan de landbouwer op het exploitatieadres geleverd wordt. De landbouwer kan de hoeveelheid geleverde voeders ook staven aan de hand van leveringsbonnen en facturen. Het attest moet 5 jaar bijgehouden worden op het bedrijf ter inzage van de controlerende overheid.

- b) Voederregister

De landbouwer houdt per diercategorie en per jaar het voederregister bij zoals bepaald in artikel 26, §2 van het Mestdecreet en in artikel 5 van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de nadere regels inzake het nutriëntenbalansstelsel.

Het voederregister vermeldt per diercategorie de volgende gegevens:

- begin- en eindstock;
- per datum van levering in chronologische volgorde: de naam, hoeveelheid (ton) en samenstelling (kg P/ton) en (kg RE/ton) van het voeder, ook voor de ruwe voeders;
- de eigen geproduceerde granen die gevoederd worden bij het kernvoeder: bij elke levering van kernvoeder moet naast het kernvoeder de hoeveelheid graan (CCM3, tarwe, gerst) vermeld worden. De samenstelling van de granen (P en RE) kan bepaald worden via analyse. Als er geen analyse is, past de Mestbank forfaitaire waarden toe;
- het totale verbruik per diercategorie van P (in kg) en RE (in kg) voor het volledige productiejaar.

In het voederregister worden alle voeders geregistreerd die aan een bepaalde diercategorie gevoederd worden.

Het voederregister moet 5 jaar bijgehouden worden op het bedrijf ter inzage van de controlerende overheid.

c) Het dierregister

Het bij te houden dierregister zoals bepaald in artikel 24, §1 van het Mestdecreet en in artikel 13 tot en met 17 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 15 februari 2008 houdende nadere bepalingen aangaande de inventarisatie van gegevens in het kader van het decreet van 22 december 2006 houdende de bescherming van water tegen de verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen. Dit register wordt bijgehouden op de exploitatie waar de dieren zich bevinden. Het wordt bewaard tot vijf jaar na het productiejaar in kwestie. Op verzoek van de controlerende overheid moet u het dierregister altijd kunnen voorleggen.

Emissiereductie

De reductie van de ammoniakemissie per vleesvarkensplaats wordt gerelateerd aan de totale (ruw) eiwitopname van de dieren per dierplaats per jaar. Bij toepassing van deze maatregel kan een ammoniakemissiereductie in rekening gebracht worden zoals vermeld in onderstaande tabel:

Ruw eiwit verstrekking per vleesvarkensplaats per jaar	Reductie (%)
< 108 kg	5
< 104 kg	10
< 100 kg	15
< 96 kg	20

Diercategorie:

P-2 Niet-kooisystemen voor opfokpoeljen van legkippen

PAS-code:

PAS P-2.1

Naam van het systeem:

Leegstand

Emissiereductie:

10-25%

Werkingsprincipe

De ammoniakemissie per dierplaats per jaar wordt gereduceerd door de stal tussen twee rondes minstens 6, 7, 8 of 10 weken leeg te laten staan. De mest moet onmiddellijk na het leegkomen van de stal worden verwijderd.

Uitvoering van de maatregel*Eisen aan de uitvoering*

Deze maatregel kan enkel van toepassing bij niet-kooi systemen voor opfokpoeljen van leghennen.

Eisen aan het gebruik

- a) Alle poeljen in één stal moeten tegelijk worden afgevoerd.
- b) Onmiddellijk na het leegkomen van de stal moet de mest volledig uit de stal worden verwijderd en indien de mest wordt opgeslagen op het bedrijf, dan moet dit in een afgesloten mestopslag.
- c) Gedurende de leegstand mogen geen dieren aanwezig zijn in de stal, noch mag er mest opgeslagen worden in de stal.
- d) Deze maatregel moet gedurende de volledige duur van de vergunning worden aangehouden.

Controle van de maatregel

Tijdens de leegstand zijn geen dieren noch mest aanwezig in de stal. Op elk moment moet de pluimveehouder aantonen dat alle vorige leegstandsperiodes minstens 6, 7, 8 of 10 weken hebben geduurd. Dit moet aangetoond worden op het bedrijf via leverings- en facturatie documenten van kuikens en poeljen en via het dierregister⁴⁸, meer bepaald het ronderegister. Dit register wordt bijgehouden op de exploitatie waar de dieren zich bevinden. Het wordt bewaard tot vijf jaar na het productiejaar in kwestie. Op verzoek van de controlerende overheid moet het dierregister altijd kunnen voorgelegd worden.

Emissiereductie

Bij toepassing van deze maatregel kan een ammoniakemissiereductie in rekening gebracht worden zoals vermeld in onderstaande tabel:

Minimum aantal weken leegstand tussen 2 rondes	Emissiereductie (%)
6	10
7	15
8	20
10	25

Diercategorie:

P-4 Niet-kooisystemen voor legkippen incl. (groot)ouderdieren van legrassen

PAS-code:

PAS P-4.1

Naam van het systeem:

Leegstand

Emissiereductie:

10%

Werkingsprincipe

⁴⁸ Het bij te houden dierregister zoals bepaald in artikel 24, §1 van het Mestdecreet en in artikel 13 tot en met 17 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 15 februari 2008 houdende nadere bepalingen aangaande de inventarisatie van gegevens in het kader van het decreet van 22 december 2006 houdende de bescherming van water tegen de verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen.

De ammoniakemissie per dierplaats per jaar wordt gereduceerd door de stal tussen twee rondes minstens 10 weken leeg te laten staan. De mest moet onmiddellijk na het leegkomen van de stal worden verwijderd.

Uitvoering van de maatregel

Eisen aan de uitvoering

Deze maatregel is enkel van toepassing bij niet-kooi systemen voor leghennen waarbij een legperiode van 67 weken (excl. leegstand) niet overschreden wordt.

Eisen aan het gebruik

- a) Alle leghennen in één stal moeten tegelijk worden opgeruimd.
- b) Onmiddellijk na het leegkomen van de stal moet de mest volledig uit de stal worden verwijderd en indien de mest wordt opgeslagen op het bedrijf, dan moet dit in een afgesloten mestopslag.
- c) Gedurende de leegstand mogen geen dieren aanwezig zijn in de stal, noch mag er mest opgeslagen worden in de stal.
- d) Deze maatregel moet gedurende de volledige duur van de vergunning worden aangehouden.

Controle van de maatregel

Tijdens de leegstand zijn geen dieren, noch mest aanwezig in de stal. Op elk ander moment moet de pluimveehouder aantonen dat alle vorige leegstandperiodes minstens 10 weken hebben geduurd.

Dit moet aangetoond worden op het bedrijf via leverings- (poeljen), facturatie- (eieren) en slachtdocumenten (soepkippen) en via het dierregister⁴⁹, meer bepaald het ronderegister. Dit register wordt bijgehouden op de exploitatie waar de dieren zich bevinden. Het wordt bewaard tot vijf jaar na het productiejaar in kwestie. Op verzoek van de controlerende overheid moet het dierregister altijd kunnen voorgelegd worden.

Emissiereductie

Bij toepassing van deze maatregel kan een ammoniakemissiereductie in rekening gebracht worden van 10%.

Diercategorie:

P-4 Niet kooisystemen voor legkippen incl. (groot)ouderdieren van legrassen

PAS-code:

PAS P-4.2

Naam van het systeem:

Reductie van de eiwitopname

⁴⁹ Het bij te houden dierregister zoals bepaald in artikel 24, §1 van het Mestdecreet en in artikel 13 tot en met 17 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 15 februari 2008 houdende nadere bepalingen aangaande de inventarisatie van gegevens in het kader van het decreet van 22 december 2006 houdende de bescherming van water tegen de verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen.

Emissiereductie:

7-12%

Werkingsprincipe

Een overmaat aan eiwit in de voeding resulteert in hogere N-uitscheiding, nattere mest en bijgevolg hogere ammoniakemissies. Bij een verlaagd ruw eiwit gehalte in het voeder en bij een evenwichtige aminozuurbalans neemt de productie van ammoniak af. Alle maatregelen die de input van eiwit (en dus de ammoniakemissie) per dierplaats doen dalen zoals een verlaagd eiwitgehalte, efficiëntere productie (lagere voederomzetting), meerfasenvoeding (al dan niet met inmenging volle granen), langere leegstand, en/of andere maatregelen, al dan niet gecombineerd, kunnen toegepast worden in het kader van deze algemene maatregel.

Uitvoering van de maatregel

De totale (ruw) eiwitopname van de dieren wordt beperkt tot de waarden vermeld in de tabel op het eind van deze fiche. De reductie in ammoniakemissie is gerelateerd aan de daling in totale (ruw) eiwitopname.

Eisen aan de uitvoering

Deze maatregel dient toegepast te worden bij alle legkippen of (groot)ouderdieren van legrassen die gehouden worden op het exploitatieadres.

De veehouder heeft diverse methoden om de eiwitopname te beperken. Een verlaagd voeder ruw eiwit gehalte, fasenvoeding (al dan niet met inmenging van volle granen), efficiënte productie (lage voederomzetting), de keuze voor een type kip met lager voederverbruik. Eventueel kan bijkomend de leegstand verlengd worden.

Eisen aan het gebruik

- a) Dieren worden of uitsluitend gevoerd met het voeder dat is geleverd door een mengvoederleverancier of uitsluitend met zelf gemengd voeder (zelfmenger).
- b) Bij het gebruik van voeder van een mengvoederleverancier wordt het attest van de geleverde voeders voorzien.
- c) Bij het gebruik van zelf gemengd voeder wordt het attest van de zelf geproduceerde voeders voorzien, alsook het attest van de aangekochte kernen.
- d) Deze maatregel moet gedurende de volledige duur van de vergunning worden aangehouden.

Controle van de maatregel

Het aanwezige voeder op de exploitatie moet ten allen tijde voldoen aan het percentage RE zoals beschreven in het attest van de geleverde voeders.

De controlerende overheid kan ten allen tijde bij een plaatsbezoek stalen nemen van alle voeders die op de exploitatie aanwezig zijn.

De volgende stukken worden door het bedrijf bijgehouden, zoals voorgeschreven in het nutriëntenbalansstelsel in het mestdecreet:

- a) Het attest (overzicht) van de geleverde voeders:

De landbouwer houdt het attest van alle geleverde voeders bij. Dit wordt jaarlijks opgemaakt en ondertekend door de voederleverancier zoals bepaald in artikel 4 van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de nadere regels inzake

het nutriëntenbalansstelsel. Dit attest vermeldt de hoeveelheid voeder en het gehalte aan ruw eiwit en fosfor dat aan de landbouwer op het exploitatieadres geleverd wordt. De landbouwer kan de hoeveelheid geleverde voeders ook staven aan de hand van leveringsbonnen en facturen. Het attest moet 5 jaar bijgehouden worden op het bedrijf ter inzage van de controlerende overheid.

b) Voederregister

De landbouwer houdt per diercategorie en per jaar het voederregister bij zoals bepaald in artikel 26, §2 van het Mestdecreet en in artikel 5 van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de nadere regels inzake het nutriëntenbalansstelsel.

Het voederregister vermeldt per diercategorie de volgende gegevens:

- begin- en eindstock;
- per datum van levering in chronologische volgorde: de naam, hoeveelheid (ton) en samenstelling (kg P/ton) en (kg RE/ton) van het voeder, ook voor de ruwe voeders;
- de eigen geproduceerde granen die gevoederd worden bij het kernvoeder: bij elke levering van kernvoeder moet naast het kernvoeder de hoeveelheid graan (CCM3, tarwe, gerst) vermeld worden. De samenstelling van de granen (P en RE) kan bepaald worden via analyse. Als er geen analyse is, past de Mestbank forfaitaire waarden toe;
- het totale verbruik per diercategorie van P (in kg) en RE (in kg) voor het volledige productiejaar.

In het voederregister worden alle voeders geregistreerd die aan een bepaalde diercategorie gevoederd worden.

Het voederregister moet 5 jaar bijgehouden worden op het bedrijf ter inzage van de controlerende overheid.

c) Het dierregister

Het bij te houden dierregister zoals bepaald in artikel 24, §1 van het Mestdecreet en in artikel 13 tot en met 17 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 15 februari 2008 houdende nadere bepalingen aangaande de inventarisatie van gegevens in het kader van het decreet van 22 december 2006 houdende de bescherming van water tegen de verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen. Dit register wordt bijgehouden op de exploitatie waar de dieren zich bevinden. Het wordt bewaard tot vijf jaar na het productiejaar in kwestie. Op verzoek van de controlerende overheid moet u het dierregister altijd kunnen voorleggen.

Emissiereductie:

De reductie van de ammoniakemissie per dierplaats wordt gerelateerd aan de totale (ruw) eiwitopname van de dieren per dierplaats per jaar. Bij toepassing van deze maatregel kan een ammoniakemissiereductie in rekening gebracht worden zoals vermeld in onderstaande tabel:

Ruw eiwit verstrekking per dierplaats per jaar ⁵⁰	Reductie (%)
---	-----------------

⁵⁰ Aangezien een ronde langer duurt dan een jaar waardoor de ruw eiwitverstrekking in een jaar waarin een volledige leegstand valt lager zal uitvallen dan in een jaar zonder of met gedeeltelijke leegstand, moet hieraan niet in elk jaar volgend op het ingaan van de vergunning voldaan worden. 4 jaar na het ingaan van de vergunning moet de (over 4 jaar berekende) gemiddelde ruw eiwit verstrekking per dierplaats per jaar onder de in de tabel vermelde

< 6,40 kg	7
< 6,15 kg	12

Diercategorie:

P-6 Slachtkuikens

PAS-code:

PAS P-6.1

Naam van het systeem:

Voorgedroogde ingekuilde snijmaissilage als strooisel

Emissiereductie:

40%

Werkingsprincipe

De daling in ammoniakemissie wordt behaald door het gebruik van voorgedroogde ingekuilde snijmaissilage als strooisel. Dit strooiselmateriaal heeft een lagere pH dan de traditioneel gebruikte strooiselmaterialen waardoor de vorming van ammoniak wordt geremd.

Uitvoering van de maatregel*Eisen aan het gebruik*

- a) Per ronde wordt, ofwel
 - i. bij het begin ervan, minimaal 0,8 kg/m² voorgedroogde ingekuilde snijmaissilage met minimaal 85% DS aangebracht;
 - ofwel
 - ii. minimaal 1,5 kg/m² ingekuilde snijmaissilage (35-40% DS) aangebracht en in de stal verder gedroogd tot minimaal 85% DS. De kuikens worden pas opgezet als de snijmaissilage voldoende droog is (minimaal 85% DS).
- b) Er wordt geen ander type strooisel in de stal gebracht. Indien bijgestrooid dient te worden, wordt hiervoor ook voorgedroogde ingekuilde snijmaissilage (minimaal 85% DS) gebruikt.
- c) Om verzekerd te zijn van een emissie reducerende werking moet de snijmaissilage tenminste 2 maanden ingekuild zijn geweest en een pH hebben van kleiner dan 4,3.
- d)

Eisen aan de uitvoering

De vloer moet zodanig zijn uitgevoerd dat ze bestendig is tegen de zure inwerking van de snijmaissilage.

Controle van de maatregel

grenswaarde blijven. Daarna wordt telkens een voortschrijdend gemiddelde voor de laatste 4 jaar berekend.

- a) De totale hoeveelheid aangekochte snijmaissilage per jaar wordt aangetoond met behulp van facturen van de leverancier. In het geval van eigen maisteelt moeten de betaalde percelen aan de hand van de verzamelaanvraag worden aangetoond.
- b) De landbouwer houdt een logboek bij waarin de opzet- en afleverdata van de vleeskuikens worden genoteerd, alsook de leveringsdatum, de hoeveelheid aangekocht strooisel en het drogestofgehalte. De facturen (met hierop de leverdatum, de hoeveelheid en het drogestofgehalte) worden als bewijs toegevoegd aan het logboek.
- c) De gegevens in het logboek moeten tenminste 5 jaar worden bewaard.
- d) De pH van de op het bedrijf aanwezige kuilen moet lager zijn dan 4,3. De kuilen zijn buiten het moment van inkuilen volledig afgedekt.
- e)

Emissiereductie

Bij toepassing van deze maatregel kan men een reductie in ammoniakemissie in rekening brengen van 40 %.

Diercategorie:

P-6 Slachtkuikens

PAS-code:

PAS P-6.2

Naam van het systeem:

Reductie van de eiwitopname

Emissiereductie:

15-25%

Werkingsprincipe

Een overmaat aan eiwit in de voeding resulteert in hogere N-uitscheiding, nattere mest en bijgevolg hogere ammoniakemissies. Bij een verlaagd ruw eiwit gehalte in het voer en bij een evenwichtige aminozuurbalans neemt de productie van ammoniak af. Alle maatregelen die de input van eiwit (en dus de ammoniakemissie) per dierplaats doen dalen zoals een verlaagd eiwitgehalte, efficiëntere productie (lagere voederomzetting), meerfasenvoeding (al dan niet met inmenging volle granen), langere leegstand, en/of andere maatregelen, al dan niet gecombineerd, kunnen toegepast worden in het kader van deze algemene maatregel.

Uitvoering van de maatregel

De totale (ruw) eiwitopname van de dieren wordt beperkt tot de waarden vermeld in de tabel op het eind van deze fiche. De reductie in ammoniakemissie is gerelateerd aan de daling in totale (ruw) eiwitopname.

Eisen aan de uitvoering

Deze maatregel dient toegepast te worden bij alle slachtkuikens die gehouden worden op het exploitatieadres.

De veehouder heeft diverse methoden om de eiwitopname te beperken. Een verlaagd voeder ruw eiwit gehalte, fasenvoeding (al dan niet met inmenging van volle granen), efficiënte productie (lage voederomzetting, afleveren bij lager slachtgewicht). Eventueel kan bijkomend de leegstand verlengd worden of het aantal rondes beperkt.

Eisen aan het gebruik

- a) Dieren worden of uitsluitend gevoerd met het voeder dat is geleverd door een mengvoederleverancier of uitsluitend met zelf gemengd voeder (zelfmenger).
- b) Bij het gebruik van voeder van een mengvoederleverancier wordt het attest van de geleverde voeders voorzien.
- c) Bij het gebruik van zelf gemengd voeder wordt het attest van de zelf geproduceerde voeders voorzien, alsook het attest van de aangekochte kernen.
- d) Deze maatregel moet gedurende de volledige duur van de vergunning worden aangehouden.

Controle van de maatregel

Het aanwezige voeder op de exploitatie moet ten allen tijde voldoen aan het percentage RE zoals beschreven in het attest van de geleverde voeders.

De controlerende overheid kan ten alle tijde bij een plaatsbezoek stalen nemen van alle voeders die op de exploitatie aanwezig zijn.

De volgende stukken worden door het bedrijf bijgehouden, zoals voorgeschreven in het nutriëntenbalansstelsel in het Mestdecreet:

- a) Het attest (overzicht) van de geleverde voeders:

De landbouwer houdt het attest van alle geleverde voeders bij. Dit wordt jaarlijks opgemaakt en ondertekend door de voederleverancier zoals bepaald in artikel 4 van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de nadere regels inzake het nutriëntenbalansstelsel. Dit attest vermeldt de hoeveelheid voeder en het gehalte aan ruw eiwit en fosfor dat aan de landbouwer op het exploitatieadres geleverd wordt. De landbouwer kan de hoeveelheid geleverde voeders ook staven aan de hand van leveringsbonnen en facturen. Het attest moet 5 jaar bijgehouden worden op het bedrijf ter inzage van de controlerende overheid.

- b) Voederregister

De landbouwer houdt per diercategorie en per jaar het voederregister bij zoals bepaald in artikel 26, §2 van het Mestdecreet en in artikel 5 van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de nadere regels inzake het nutriëntenbalansstelsel.

Het voederregister vermeldt per diercategorie de volgende gegevens:

- begin- en eindstock;
- per datum van levering in chronologische volgorde: de naam, hoeveelheid (ton) en samenstelling (kg P/ton) en (kg RE/ton) van het voeder, ook voor de ruwe voeders;
- de eigen geproduceerde granen die gevoederd worden bij het kernvoeder: bij elke levering van kernvoeder moet naast het kernvoeder de hoeveelheid graan (CCM3, tarwe, gerst) vermeld worden. De samenstelling van de granen (P en RE) kan bepaald worden via analyse. Als er geen analyse is, past de Mestbank forfaitaire waarden toe;
- het totale verbruik per diercategorie van P (in kg) en RE (in kg) voor het volledige productiejaar.

In het voederregister worden alle voeders geregistreerd die aan een bepaalde diercategorie gevoederd worden.

Het voederregister moet 5 jaar bijgehouden worden op het bedrijf ter inzage van de controlerende overheid.

- c) Het dierregister

Het bij te houden dierregister zoals bepaald in artikel 24, §1 van het Mestdecreet en in artikel 13 tot en met 17 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 15 februari 2008 houdende nadere bepalingen aangaande de inventarisatie van gegevens in het kader van het decreet van 22 december 2006 houdende de bescherming van water tegen de verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen. Dit register wordt bijgehouden op de exploitatie waar de dieren zich bevinden. Het wordt bewaard tot vijf jaar na het productiejaar in kwestie. Op verzoek van de controlerende overheid moet u het dierregister altijd kunnen voorleggen.

Emissiereductie:

De reductie van de ammoniakemissie per dierplaats wordt gerelateerd aan de totale (ruw) eiwitopname van de dieren per dierplaats per jaar. Bij toepassing van deze maatregel kan een ammoniakemissiereductie in rekening gebracht worden zoals vermeld in onderstaande tabel:

Ruw eiwit verstrekking per dierplaats per jaar	Reductie (%)
< 5,35 kg	15
< 5,10 kg	25

Diercategorie:

G-1 Geiten ouder dan 1 jaar (vleesproductie)

PAS-code:

PAS G-1.1

Naam van het systeem:

Beweiden in combinatie met leegstand en lege mestopslag in de stal

Emissiereductie:

27-55%

Werkingsprincipe

De ammoniakemissie per dierplaats per jaar uit de stal wordt gereduceerd door de dieren gedurende een bepaalde periode van het jaar onbepaald (24h/24h) te laten weiden. Voorwaarde is dat de stal en de mestopslag in de stal gedurende deze periode volledig vrij zijn van dieren en van mest.

Uitvoering van de maatregel

De weidegang moet dag en nacht gebeuren gedurende één aaneengesloten periode zodanig dat alle dierplaatsen⁵¹ waarvoor de maatregel wordt ingeroepen en alle andere dierplaatsen¹ in dezelfde stal/stalafdeling gedurende deze periode vrij zijn en vrij blijven van dieren en van mest.

In het geval het gaat om een stalafdeling met mestkelder moet deze hermetisch en tot kelderniveau van de rest van de stal afgescheiden zijn.

⁵¹ Met uitzondering van een eventueel afgescheiden strohok zonder kelder.

Mestkelders en/of andere mestopslag in de stal moeten volledig leeg worden gemaakt en leeg blijven gedurende de weideperiode.

Beweiden mag geen aanleiding geven tot het vernietigen van de habitat binnen SBZ.

Eisen aan het gebruik

1° Voorwaarden

- a) Er moet voldoende graasweide ter beschikking zijn en dit gedurende de volledige vergunningsduur (verzamelaanvraag).
- b) De weiden moeten geschikt zijn voor permanent beweiden: er zijn minstens water en schuilmogelijkheden voorzien.
- c) De aanvullende mestopslagcapaciteit van het bedrijf moet voldoende zijn om dergelijke lege opslag gedurende de voorziene periode op te kunnen vangen.

2° Registratie

De veehouder noteert in een logboek de startdatum waarop de stal volledig leeg komt en de datum van opstallen.

Controle van de maatregel

Bij de aanvraag van de milieuvergunning dient:

- a) Aangetoond te worden dat men over voldoende weidegrond beschikt.

Bij controle moet aan de volgende voorwaarden voldaan zijn:

- a) Tijdens controle tijdens de beweidingsperiode zijn geen dieren noch mest in de stal en mestkelder aanwezig.
- b) Men moet het logboek kunnen voorleggen.
- c) De totale mestopslagcapaciteit op het bedrijf moet de voorziene leegstand van mestopslag in de betreffende stal kunnen opvangen.
- d) Om na te gaan of er voldoende graasweiden aanwezig zijn, moeten de verzamelaanvragen van de afgelopen 5 jaar ten alle tijde ter inzage voorgelegd worden aan de controlerende overheid.

Emissiereductie

De emissiereductie wordt bepaald door het aantal weidedagen.

Maximaal aantal dagen per jaar in de stal*	Minimaal aantal aaneengesloten dagen per jaar met onbeperkte weidegang (24u/24u)	Reductie (%)
265	100	27
240	125	34
215	150	41
190	175	48
165	200	55

*plus 1 in een schrikkeljaar

PAS combinatietabel Diercategorie V-4 Vleesvarkens

PAS maatregel						
Reductie van de eiwitopname (PAS V-4.5):		/	108 kg	104 kg	100 kg	96 kg
Code(s)	Omschrijving					
GEEN	Traditionele stal	0%	5%	10%	15%	20%
PAS V-4.1	Drijvende ballen	29%	33%	36%	40%	43%
PAS V-4.2	Toevoegen van benzoëzuur aan het voeder	16%	20%	24%	29%	33%
PAS V-4.3	Rooster vervangen door rooster met verhoogde mestdoorlaat	10%	15%	19%	24%	28%
PAS V-4.4 ¹	Schuine wand(en) in een mestkanaal of – kelder plaatsen	20%	24%	28%	32%	36%
		40%	43%	46%	49%	52%
		45%	48%	51%	53%	56%
PAS V-4.1 + PAS V-4.2	Drijvende ballen + Toevoeging van benzoëzuur aan het voeder	42%	45%	48%	51%	54%

¹ Deze maatregel is enkel aangewezen indien er geen grondige verbouwingen noodzakelijk zijn.

Diercategorieën V-1 Biggen en V-3 Zeugen in dek- en drachtstallen

PAS maatregel		
Drijvende ballen in het mestoppervlak (PAS V-1.1 en PAS V-3.1) ¹		
Code(s) ²	Omschrijving	
GEEN	Traditionele stal	29%
AEA V-1.5	Volledig rooster met water- en mestkanalen	74%
AEA V-3.1	Smalle mestkanalen met rooster met verhoogde mestdoorlaat	51%

¹ Enkel combineerbaar met een AEA-systeem zonder schuine putwanden in het mestkanaal en met een kelderdiepte van minimaal 1 m

² Aan de AEA stalsystemen is geen vast reductiepercentage toegekend. Dit kan een invloed hebben op de hierboven beschreven combinaties.

Diercategorie V-4 Vleesvarkens

PAS maatregel

PAS maatregel					
Reductie van de eiwitopname (PAS V-4.5)		108 kg	104 kg	100 kg	96 kg
Code(s)	Omschrijving				
GEEN	Traditionele stal	5%	10%	15%	20%
AEA V-4.6	Mestkelders met (water-) en mestkanaal, roosters met verhoogde mestdoorlaat, EO max 0,18 m ²	62%	64%	66%	68%
AEA V-4.6	Mestkelders met (water-) en mestkanaal, roosters met verhoogde mestdoorlaat, EO max 0,27 m ²	47%	50%	52%	55%
AEA V-4.7	Mestkelders met (water-) en mestkanaal	54%	57%	59%	62%
AEA V-4.8	Gescheiden afvoer van mest en urine door middel van een mest- en giergoot met mestschraper	54%	57%	59%	62%
Toevoegen van benzoëzuur aan het voeder (PAS V-4.2)					
Code(s)	Omschrijving				
GEEN	Traditionele stal			16%	
AEA V-4.6	Mestkelders met (water-) en mestkanaal, roosters met verhoogde mestdoorlaat, EO max 0,18 m ²			66%	
AEA V-4.6	Mestkelders met (water-) en mestkanaal, roosters met verhoogde mestdoorlaat, EO max 0,27 m ²			53%	
AEA V-4.7	Mestkelders met (water-) en mestkanaal			60%	
AEA V-4.8	Gescheiden afvoer van mest en urine door middel van een mest- en giergoot met mestschraper			60%	

Diercategorieën V-1 Biggen

S-maatregel	
Biologisch luchtwassysteem, chemisch luchtwassysteem, biobed (S-1, S-2, S-3)	
Code(s)	Omschrijving
GEEN	Traditionele stal
	70%

PAS V-1.1 Drijvende ballen in het mestoppervlak 79%

Diercategorie V-4 Vleesvarkens

S-maatregel		
Biologisch luchtwassysteem, chemisch luchtwassysteem, biobed (S-1, S-2, S-3)		
Code(s)	Omschrijving	
GEEN	Traditionele stal	70%
PAS V-4.1	Drijvende ballen in het mestoppervlak	79%
PAS V-4.2	Toevoegen van benzoëzuur aan het voeder	75%
PAS V-4.3	Rooster met verhoogde mestdoorlaat	73%
PAS V-4.4 ¹	Beperken van het emitterend mestoppervlak door bv. schuine wanden in een mestkanaal of -kelder te plaatsen, max EO 0,27m ² , 0% dichte vloer	76%
	Beperken van het emitterend mestoppervlak door bv. schuine wanden in een mestkanaal of -kelder te plaatsen, max EO 0,27m ² , > 30% dichte vloer	82%
	Beperken van het emitterend mestoppervlak door bv. schuine wanden in een mestkanaal of -kelder te plaatsen, max EO 0,18m ² , > 30% dichte vloer	84%
PAS V-4.5	Reductie van de eiwitopname, < 108 kg	72%
PAS V-4.5	Reductie van de eiwitopname, < 104 kg	73%
PAS V-4.5	Reductie van de eiwitopname, < 100 kg	75%
PAS V-4.5	Reductie van de eiwitopname, < 96 kg	76%

¹ Deze maatregel is enkel aangewezen indien er geen grondige verbouwwerken noodzakelijk zijn.

Diercategorie V-2 Zeugen in kraamstallen

S-maatregel		
Biologisch luchtwassysteem, chemisch luchtwassysteem, biobed (S-1, S-2, S-3)		
Code(s)	Omschrijving	
GEEN	Traditionele stal	70%
PAS V-2.1	Drijvende ballen in het mestoppervlak	79%

Diercategorie V-3 Zeugen in dek- en drachtstallen

S-maatregel		
Biologisch luchtwassysteem, chemisch luchtwassysteem, biobed (S-1, S-2, S-3)		

Code(s)	Omschrijving	
GEEN	Traditionele stal	70%
PAS V-3.1	Drijvende ballen in het mestoppervlak	79%

Diercategorie P-4 Niet kooisystemen voor legkippen incl. (groot)ouderdieren van legrassen

PAS maatregel			
Reductie van de eiwitopname (PAS P-4.2)			
Code(s) ¹	Omschrijving	6,40 kg	6,15 kg
GEEN	Traditionele stal (emissiefactor = 0,315 kg NH ₃ /dp/jaar)	7%	12%
AEA P-4.1	Grondhuisvesting met beluchting onder gedeeltelijk verhoogde roosters (perfosysteem)	68%	69%
AEA P-4.2	Grondhuisvesting met mestbeluchting via buizen onder de roosters	63%	65%
AEA P-4.3	Volièrehuisvesting minimaal 50% van de leefruimte is rooster met daaronder een mestband. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien. Rooster minimaal in twee etages. <i>Directe afvoer van de mest of bij opslag gedurende max 2 weken in een gesloten mestopslag of een afgedekte container</i>	73%	75%
AEA P-4.3	Volièrehuisvesting minimaal 50% van de leefruimte is rooster met daaronder een mestband. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien. Rooster minimaal in twee etages. <i>Opslag in een gesloten mestopslag of een afgedekte container gedurende meer dan 2 weken</i>	68%	70%
AEA P-4.3	Volièrehuisvesting minimaal 50% van de leefruimte is rooster met daaronder een mestband. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien. Rooster minimaal in twee etages. <i>Nabehandeling van de voorgedroogde mest in een droogtunnel met geperforeerde banden of platen</i>	73%	74%
AEA P-4.3	Volièrehuisvesting minimaal 50% van de leefruimte is rooster met daaronder een mestband. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien. Rooster minimaal in twee etages. <i>Nabehandeling van de voorgedroogde mest in een droogtunnel met dichte banden</i>	69%	71%

AEA P-4.4	Volièrehuisvesting minimaal 30-35% van de leefruimte is rooster met daaronder een mestband met 0,7 m ³ per dier per uur beluchting. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien. Roosters minimaal in twee etages. <i>Directe afvoer van de mest of bij opslag gedurende max 2 weken in een gesloten mestopslag of een afgedekte container</i>	93%	93%
AEA P-4.4	Volièrehuisvesting minimaal 30-35% van de leefruimte is rooster met daaronder een mestband met 0,7 m ³ per dier per uur beluchting. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien. Roosters minimaal in twee etages. <i>Opslag in een gesloten mestopslag of een afgedekte container gedurende meer dan 2 weken</i>	88%	88%
AEA P-4.4	Volièrehuisvesting minimaal 30-35% van de leefruimte is rooster met daaronder een mestband met 0,7 m ³ per dier per uur beluchting. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien. Roosters minimaal in twee etages. <i>Nabehandeling van de voorgedroogde mest in een droogtunnel met geperforeerde banden of platen</i>	92%	92%
AEA P-4.4	Volièrehuisvesting minimaal 30-35% van de leefruimte is rooster met daaronder een mestband met 0,7 m ³ per dier per uur beluchting. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien. Roosters minimaal in twee etages. <i>Nabehandeling van de voorgedroogde mest in een droogtunnel met dichte banden</i>	88%	89%
AEA P-4.5	Volièrehuisvesting minimaal 45-55% van de leefruimte is rooster met daaronder een mestband met minstens 0,2 m ³ per dier per uur beluchting. Mestbanden minimaal tweemaal per week afdraaien. <i>Directe afvoer van de mest of bij opslag gedurende max 2 weken in een gesloten mestopslag of een afgedekte container</i>	84%	85%
AEA P-4.5	Volièrehuisvesting minimaal 45-55% van de leefruimte is rooster met daaronder een mestband met minstens 0,2 m ³ per dier per uur beluchting. Mestbanden minimaal tweemaal per week afdraaien. <i>Opslag in een gesloten mestopslag of een afgedekte container gedurende meer dan 2 weken</i>	79%	80%
AEA P-4.5	Volièrehuisvesting minimaal 45-55% van de leefruimte is rooster met daaronder een mestband met minstens 0,2 m ³ per dier per uur beluchting. Mestbanden minimaal tweemaal per week afdraaien. <i>Nabehandeling van de voorgedroogde mest in een droogtunnel met geperforeerde banden of platen</i>	83%	84%

AEA P-4.5	Volièrehuisvesting minimaal 45-55% van de leefruimte is rooster met daaronder een mestband met minstens 0,2 m ³ per dier per uur beluchting. Mestbanden minimaal tweemaal per week afdraaien. <i>Nabehandeling van de voorgedroogde mest in een droogtunnel met dichte banden</i>	79%	80%
AEA P-4.6	Volièrehuisvesting minimaal 55-60% van de leefruimte is rooster met daaronder een mestband met 0,7 m ³ per dier per uur beluchting. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien. Roosters minimaal in twee etages. <i>Directe afvoer van de mest of bij opslag gedurende max 2 weken in een gesloten mestopslag of een afgedekte container</i>	89%	90%
AEA P-4.6	Volièrehuisvesting minimaal 55-60% van de leefruimte is rooster met daaronder een mestband met 0,7 m ³ per dier per uur beluchting. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien. Roosters minimaal in twee etages. <i>Opslag in een gesloten mestopslag of een afgedekte container gedurende meer dan 2 weken</i>	84%	85%
AEA P-4.6	Volièrehuisvesting minimaal 55-60% van de leefruimte is rooster met daaronder een mestband met 0,7 m ³ per dier per uur beluchting. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien. Roosters minimaal in twee etages. <i>Nabehandeling van de voorgedroogde mest in een droogtunnel met geperforeerde banden of platen</i>	88%	89%
AEA P-4.6	Volièrehuisvesting minimaal 55-60% van de leefruimte is rooster met daaronder een mestband met 0,7 m ³ per dier per uur beluchting. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien. Roosters minimaal in twee etages. <i>Nabehandeling van de voorgedroogde mest in een droogtunnel met dichte banden</i>	85%	85%
AEA P-4.7	Grondhuisvesting met dagelijkse mestverwijdering door middel van een mestschuif onder de gedeeltelijk verhoogde roosters. <i>Gesloten mestopslag of afgedekte container</i>	69%	70%

¹ Aan de AEA stalsystemen is geen vast reductiepercentage toegekend. Dit kan een invloed hebben op de hierboven beschreven combinaties.

Diercategorie P-6 Slachtkuikens

PAS maatregel			
Reductie van de eiwitopname (PAS P-6.2)			
Code(s) ¹	Omschrijving	5,35 kg	5,10 kg

GEEN	Traditionele stal	15%	25%
AEA P-6.1	Grondhuisvesting met vloerverwarming en vloerkoeling	52%	58%
AEA P-6.2	Grondhuisvesting met mixluchtventilatie	61%	65%
AEA P-6.3	Grondhuisvesting met verwarmingssysteem met warmteheaters en ventilatoren	63%	67%
AEA P-6.4	Warmtewisselaar met luchtmengsysteem voor droging strooisellaag	78%	80%
AEA P-6.5	Etagesysteem met mestband en strooiseldroging	79%	81%
AEA P-6.6	Uitbroeden eieren en opfokken tot 13 dagen in etagestal en emissiearme vervolghuisvesting P-6.1	58%	63%
AEA P-6.6	Uitbroeden eieren en opfokken tot 13 dagen in etagestal en emissiearme vervolghuisvesting P-6.2	65%	69%
AEA P-6.6	Uitbroeden eieren en opfokken tot 13 dagen in etagestal en emissiearme vervolghuisvesting P-6.3	67%	71%

¹ Aan de AEA stalsystemen is geen vast reductiepercentage toegekend. Dit kan een invloed hebben op de hierboven beschreven combinaties.

AEA P-6.6	Uitbroeden eieren en opfokken tot 13 dagen in etagestal en emissiearme vervolghuisvesting P-6.4	58%	63%
AEA P-6.6	Uitbroeden eieren en opfokken tot 13 dagen in etagestal en emissiearme vervolghuisvesting P-6.5	81%	83%
AEA P-6.7	Uitbroeden eieren en opfokken tot 19 dagen in etagestal en emissiearme vervolghuisvesting P-6.1	60%	64%
AEA P-6.7	Uitbroeden eieren en opfokken tot 19 dagen in etagestal en emissiearme vervolghuisvesting P-6.2	65%	69%
AEA P-6.7	Uitbroeden eieren en opfokken tot 19 dagen in etagestal en emissiearme vervolghuisvesting P-6.3	68%	72%
AEA P-6.7	Uitbroeden eieren en opfokken tot 19 dagen in etagestal en emissiearme vervolghuisvesting P-6.4	60%	64%
AEA P-6.7	Uitbroeden eieren en opfokken tot 19 dagen in etagestal en emissiearme vervolghuisvesting P-6.5	84%	86%
AEA P-6.8	Stal met warmteheaters met luchtmengsysteem voor droging strooisellaag	52%	58%
AEA P-6.9	Warmtewisselaar met luchtmengsysteem voor droging strooisellaag en een minimaal geïnstalleerd ventilatiedebiet van 0,7 m ³ per dierplaats per uur	78%	80%
AEA P-6.10	Stal met warmwaterbuizenverwarming	87%	89%

Diercategorie P-6 Slachtkuikens

PAS maatregel				
Maximale ruw eiwit verstrekking (PAS P-6.2):		/	5,35 kg	5,10 kg
Code(s)	Omschrijving			
GEEN	Traditionele stal	0%	15%	25%
P-6.1	Voorgedroogde snijmaïssilage als strooisel	40%	49%	55%

Gezien om te worden gevoegd bij het decreet van [...] over de programmatische aanpak stikstof.

Bijlage 2. De lijst van ammoniakemissiefactoren en leegstandpercentages, vermeld in artikel 5.

Referentiesituatie 2021: Lijst met ammoniakemissiefactoren en leegstandpercentages⁵²

Gebaseerd op bijlage Richtlijnenboek Landbouwdieren (versie 01/06/2022)

Emissiefactoren biggen

Vlaams systeem	Vlaamse Omschrijving	NH₃ (kg/d p/jaar)	Leegstandspercentages (%) in EF bepaling (Ogink et al, 2017)
<i>Overige huisvestingssystemen</i>	hok opp. max. 0,35 m ²	0,6	10
	hok opp. > 0,35 m ²	0,75	10
V-1.1 ⁵³	mestkanaal met schuine wand, mestverdunding en mestafvoer	0,13 of 0,16	10
V-1.2	ondiepe mestkelders met water- en mestkanaal (hokopp max 0,35 m ²)	0,26	10

⁵² Ogink, N.W.M., Mosquera, J., Hol, J.M.G., 2017. Protocol voor meting van ammoniakemissie uit huisvestingssystemen in de veehouderij 2013a. Wageningen Livestock Research, Rapport 1032.

⁵³ Dit systeem werd verwijderd van de lijst AEA stalsystemen op 31 mei 2011.

V-1.3	gescheiden afvoer van mest en urine door middel van hellende mestband (hokopp max 0,35 m ²)	0,2	10
	gescheiden afvoer van mest en urine door middel van hellende mestband (hokopp > 0,35 m ²)	0,25	10
V-1.4	koeldeksysteem (150% koeloppervlak) (hokopp max 0,35 m ²)	0,15	10
	koeldeksysteem (150% koeloppervlak) (hokopp > 0,35 m ²)	0,19	10
V-1.5	volledig rooster met water- en mestkanalen, ev. voorzien van schuine putwanden, emitterend mestopp. < 0,1 m ²	0,2	10
V-1.6	gedeeltelijk rooster vloer met een water- en mestkanaal, ev. voorzien van schuine putwanden	0,18	10

Emissiefactoren kraamzeugen

Vlaams systeem	Vlaamse Omschrijving	NH ₃ (kg/dp/jaar)	Leegstandspersentages (%) in EF bepaling (Ogink et al, 2017)
<i>Overige huisvestingssystemen</i>	individuele huisvesting	8,3	10
V-2.1	mestkanaal met mestafvoersysteem	3,2	10
V-2.2	ondiepe mestkelders met mest- en waterkanaal	4,0	10
V-2.3	schuiven in mestgoot	2,5	10
V-2.4	koeldeksysteem (150% koeloppervlak)	2,4	10
V-2.5	mestbak onder kraamhok	2,9	10
V-2.6	mestpan met water- en mestkanaal onder kraamhok	2,9	10

Emissiefactoren guste en dragende zeugen

Vlaams systeem	Vlaamse Omschrijving	NH ₃ (kg/dp/jaar)	Leegstandspersentages (%) in EF bepaling (Ogink et al, 2017)
<i>Overige huisvestingssystemen</i>	groepshuisvesting	4,2	10
	individuele huisvesting	4,2	10

V-3.1	smalle mestkanalen met metalen driekantrooster (alleen toepasbaar bij individuele huisvesting)	2,4	10
V-3.2	mestkanaal met combinatierooster en frequente mestafvoer (alleen toepasbaar bij individuele huisvesting)	1,8	10
V-3.3	koeldekstelsysteem 115% koelopp	2,2	10
V-3.4	koeldekstelsysteem 135% koelopp	2,2	10
V-3.5	groepshuisvestingsstelsysteem, zonder strobed en met schuine putwanden in het mestkanaal	2,3 of 2,6	10
V-3.6	rondloopstal met zeugenvoederstation en strobed	2,6	10
V-3.7	zeugen in voederligbox op strobed	1	10
V-3.8	gescheiden afvoer van mest en urine door middel van een conische mestband (alleen toepasbaar bij individuele huisvesting)	1,8	10
V-3.9	Gescheiden afvoer van mest en urine door middel van een mest- en giergoot en mestschraper in de dekstal	1,8	10
V-3.10	Gescheiden afvoer van mest en urine door middel van een mest- en giergoot en een mestschraper in de drachtstal	2,0	10

Emissiefactoren vleesvarkens

Vlaams systeem	Vlaamse Omschrijving	NH ₃ (kg/d p/jaar)	Leegsta ndsperc entages (%) in EF bepaling (Ogink et al, 2017)
Overige huisvestin gssysteme n	hokopp max 0,8 m ²	2,5	10
	hokopp > 0,8 m ²	3,5	10
V-4.1	mestopvang in en spoelen met beluchte mestvloei stof - hokopp 0,65-0,8 m ²	1,4	10
V-4.2	mestopvang in beluchte mest en vervanging hiervan via een rioleringsstelsysteem of ander van de lucht af te sluiten afvoersstelsysteem (hokopp 0,65-0,8 m ²)	1,4	10
V-4.3	koeldekstelsysteem met metalen driekantroostervloer (170% koeldekopp) (max hokopp van 0,8 m ²)	1,1	10
V-4.4	koeldekstelsysteem (200% koelopp) met metalen roostervloer (max. 0,8 m ² emitt. mestopp)	1,2	10
V-4.5	koeldekstelsysteem (200% koelopp) met roostervloer anders dan metalen driekantroosters (max. 0,6 m ² emitt. mestopp)	1,4	10
V-4.6	mestkelders met water- en mestkanaal, de laatste met schuine putwanden en metalen driekantroosters	1 of 1,4	10

V-4.7	mestkelders met water- en mestkanaal, de laatste met schuine putwanden en met andere dan metalen driekantroosters	1,2	10
V-4.8	gescheiden afvoer van mest en urine door middel van een mest- en een giergoot met mestschraper	1,2	10

Emissiefactoren dekberen, 7 maanden en ouder

Vlaams systeem	Vlaamse Omschrijving	NH ₃ (kg/dp/jaar)	Leegstandspercentages (%) in EF bepaling (Ogink et al, 2017)
Overige huisvestingssystemen	/	5,5	10

Emissiefactoren opfok legkippen

Vlaams systeem	Vlaamse Omschrijving	NH ₃ (kg/dp/jaar)	Leegstandspercentages (%) in EF bepaling (Ogink et al, 2017)
Overige huisvestingssystemen	Kooi of batterij	0,045	10
	grondhuisvesting	0,17	10
Opfokpoeljen van legkippen kooi- of batterijsystemen			
P-1.1	mestbandbatterij voor natte mest met afvoer naar een gesloten mestopslag of afgedekte container	0,02	10
P-1.2	compactbatterij met afvoer naar een gesloten mestopslag (tweemaal per dag afvoer) of afgedekte container	0,011	10
P-1.3	mestbandbatterij voor droge mest met geforceerde mestdroging	0,02	10
P-1.4	mestbandbatterij met geforceerde mestdroging, belucht met 0,4 m ² lucht per opfokken per uur; mest afdraaien per 5 dagen; de mest heeft dan een droge stof gehalte van min. 55%	0,006	10
P-1.5	mestbandbatterij met geforceerde mestdroging in combinatie met een droogtunnel en/of droogvloer	0,01	10
Opfokpoeljen van legkippen - niet-kooisystemen			
P-2.1	volièreopfokhuisvesting, minimaal 50% van de leefruimte is rooster, met daaronder een mestband. Mestbanden minimaal	0,05	10

	eenmaal per week afdraaien. Roosters minimaal in twee etages - Directe afvoer van de mest of bij opslag gedurende max 2 weken in een gesloten mestopslag of een afgedekte container		
	volièreopfokhuisvesting, minimaal 50% van de leefruimte is rooster, met daaronder een mestband. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien. Roosters minimaal in twee etages - Opslag in een gesloten mestopslag of een afgedekte container gedurende meer dan 2 weken	0,0 67	10
	volièreopfokhuisvesting, minimaal 50% van de leefruimte is rooster, met daaronder een mestband. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien. Roosters minimaal in twee etages - Nabehandeling van de voorgedroogde mest in een droogtunnel met geperforeerde banden of platen	0,0 52	10
	volièreopfokhuisvesting, minimaal 50% van de leefruimte is rooster, met daaronder een mestband. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien. Roosters minimaal in twee etages - Nabehandeling van de voorgedroogde mest in een droogtunnel met dichte banden	0,0 65	10
P-2.2	grondhuisvesting met mixluchtventilatie	0,0 86	10
P-2.3	grondhuisvesting met verwarmingssysteem met warmteheaters en ventilatoren	0,0 82	10

Emissiefactoren legkippen

Vlaams systeem	Vlaamse Omschrijving	NH₃ (kg / dp / jaar)	Leegstandpercentage (%) in EF bepaling (Ogink et al, 2017)
<i>Overige huisvestingssystemen</i>	kooi-of batterij	0,1	10
	grondhuisvesting	0,3 15	10
Legkippen kooi- of batterijsystemen			
P-3.1	kooi (indien voor leghennen: verrijkte kooi) voor natte mest met afvoer naar een gesloten mestopslag - Directe afvoer van de mest of bij opslag gedurende max 2 weken in een gesloten mestopslag of een afgedekte container	0,0 35	10

	kooi (indien voor leghennen: verrijkte kooi) voor natte mest met afvoer naar een gesloten mestopslag - Opslag in een gesloten mestopslag of een afgedekte container gedurende meer dan 2 weken	0,0 52	10
	kooi (indien voor leghennen: verrijkte kooi) voor natte mest met afvoer naar een gesloten mestopslag - Nabehandeling van de voorgedroogde mest in een droogtunnel met geperforeerde banden of platen	0,0 37	10
	kooi (indien voor leghennen: verrijkte kooi) voor natte mest met afvoer naar een gesloten mestopslag - Nabehandeling van de voorgedroogde mest in een droogtunnel met dichte banden	0,0 50	10
P-3.2	kooi (indien voor leghennen: verrijkte kooi) waarvan de natte mest 2 maal daags door middel van mestschuiven en een centrale mestband afgevoerd wordt naar een gesloten mestopslag of afgedekte container	0,0 2	10
P-3.3	kooi voor droge mest met geforceerde mestdroging	0,0 35	10
P-3.4	kooi (indien voor leghennen: verrijkte kooi) met geforceerde mestdroging, belucht met 0,7 m ³ lucht per dier per uur. Mest afdraaien per vijf dagen; de mest heeft dan een droge stofgehalte van minimaal 55%	0,0 1	10
P-3.5	kooisysteem (indien voor leghennen: verrijkte kooi) met mestbandbeluchting en droogtunnel	0,0 15	10
P-3.6	kooisysteem (indien voor leghennen: verrijkte kooi) voor natte mest met dagelijkse afvoer naar droogtunnel met geforceerde mestdroging	0,0 37	10
Legkippen - niet-kooisystemen			
P-4.1	grondhuisvesting met beluchting onder gedeeltelijk verhoogde roostervloer (perfosysteem)	0,1 1	10
P-4.2	grondhuisvesting met mestbeluchting via buizen onder de roosters	0,1 25	10
P-4.3	volièrehuisvesting minimaal 50% van de leefruimte is rooster met daaronder een mestband. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien. Roosters minimaal in twee etages - Directe afvoer van de mest of bij opslag gedurende max 2 weken in een gesloten mestopslag of een afgedekte container	0,0 9	10
	volièrehuisvesting minimaal 50% van de leefruimte is rooster met daaronder een mestband. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien. Roosters minimaal in twee etages - Opslag in een gesloten mestopslag of een afgedekte container gedurende meer dan 2 weken	0,1 07	10
	volièrehuisvesting minimaal 50% van de leefruimte is rooster met daaronder een mestband. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien. Roosters minimaal in twee etages - Nabehandeling van	0,0 92	10

	de voorgedroogde mest in een droogtunnel met geperforeerde banden of platen		
	volièrehuisvesting minimaal 50% van de leefruimte is rooster met daaronder een mestband. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien. Roosters minimaal in twee etages – Nabehandeling van de voorgedroogde mest in een droogtunnel met dichte banden	0,1 05	10
P-4.4	volièrehuisvesting minimaal 30-35% van de leefruimte is rooster met daaronder een mestband met 0,7 m ³ per dier per uur beluchting. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien. Roosters minimaal in twee etages - Directe afvoer van de mest of bij opslag gedurende max 2 weken in een gesloten mestopslag of een afgedekte container	0,0 25	10
	volièrehuisvesting minimaal 30-35% van de leefruimte is rooster met daaronder een mestband met 0,7 m ³ per dier per uur beluchting. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien. Roosters minimaal in twee etages - Opslag in een gesloten mestopslag of een afgedekte container gedurende meer dan 2 weken	0,0 42	10
	volièrehuisvesting minimaal 30-35% van de leefruimte is rooster met daaronder een mestband met 0,7 m ³ per dier per uur beluchting. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien. Roosters minimaal in twee etages - Nabehandeling van de voorgedroogde mest in een droogtunnel met geperforeerde banden of platen	0,0 27	10
	volièrehuisvesting minimaal 30-35% van de leefruimte is rooster met daaronder een mestband met 0,7 m ³ per dier per uur beluchting. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien. Roosters minimaal in twee etages – Nabehandeling van de voorgedroogde mest in een droogtunnel met dichte banden	0,0 4	10
P-4.5	volièrehuisvesting minimaal 45-55% van de leefruimte is rooster met daaronder een mestband met minstens 0,2 m ³ per dier per uur beluchting. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien - Directe afvoer van de mest of bij opslag gedurende max 2 weken in een gesloten mestopslag of een afgedekte container	0,0 55	10
	volièrehuisvesting minimaal 45-55% van de leefruimte is rooster met daaronder een mestband met minstens 0,2 m ³ per dier per uur beluchting. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien - Opslag in een gesloten mestopslag of een afgedekte container gedurende meer dan 2 weken	0,0 72	10
	volièrehuisvesting minimaal 45-55% van de leefruimte is rooster met daaronder een mestband met minstens 0,2 m ³ per dier per uur beluchting. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien -	0,0 57	10

	Nabehandeling van de voorgedroogde mest in een droogtunnel met geperforeerde banden of platen		
	volièrehuisvesting minimaal 45-55% van de leefruimte is rooster met daaronder een mestband met minstens 0,2 m ³ per dier per uur beluchting. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien - Nabehandeling van de voorgedroogde mest in een droogtunnel met dichte banden	0,0 7	10
P-4.6	volièrehuisvesting minimaal 55-60% van de leefruimte is rooster met daaronder een mestband met 0,7 m ³ per dier per uur beluchting. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien, roosters minimaal in twee etages - Directe afvoer van de mest of bij opslag gedurende max 2 weken in een gesloten mestopslag of een afgedekte container	0,0 37	10
	volièrehuisvesting minimaal 55-60% van de leefruimte is rooster met daaronder een mestband met 0,7 m ³ per dier per uur beluchting. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien, roosters minimaal in twee etages - Opslag in een gesloten mestopslag of een afgedekte container gedurende meer dan 2 weken	0,0 54	10
	volièrehuisvesting minimaal 55-60% van de leefruimte is rooster met daaronder een mestband met 0,7 m ³ per dier per uur beluchting. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien, roosters minimaal in twee etages - Nabehandeling van de voorgedroogde mest in een droogtunnel met geperforeerde banden of platen	0,0 39	10
	volièrehuisvesting minimaal 55-60% van de leefruimte is rooster met daaronder een mestband met 0,7 m ³ per dier per uur beluchting. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien, roosters minimaal in twee etages - Nabehandeling van de voorgedroogde mest in een droogtunnel met dichte banden	0,0 52	10
P-4.7	grondhuisvesting met dagelijkse mestverwijdering door middel van een mestschuif onder de gedeeltelijk verhoogde roosters. Gesloten mestopslag of afgedekte container	0,1 06	10

Emissiefactoren slachtkuikenouderdieren

Vlaams systeem	Vlaamse Omschrijving	NH ₃ (kg/d p/jaar)	Leegstandspersentages (%) in EF bepaling (Ogink et al, 2017)
	Overige huisvestingssystemen	0,58	13

P-5.1	groepskooi voorzien van mestband en gerforceerde mestdroging	0,08	13
P-5.2	volièrehuisvesting met mestbeluchting	0,17	13
P-5.3	volièrehuisvesting met geforceerde mest- en strooiseldroging	0,13	13
P-5.4	grondhuisvesting met mestbeluchting van bovenaf	0,25	13
P-5.5	perfosysteem op gedeeltelijk verhoogde roostervloer	0,23	13
P-5.6	grondhuisvesting met dagelijkse mestverwijdering dmv mestschuif onder de gedeeltelijk verhoogde roosters - Gesloten mestopslag of afgedekte container	0,29	13

Emissiefactoren slachtkuikens

Vlaams systeem	Vlaamse Omschrijving	NH₃ (kg/d p/jaar)	Leegstandspersentages (%) in EF bepaling (Ogink et al, 2017)
	<i>Overige huisvestingssystemen</i>	0,08	19
P-6.1	grondhuisvesting met vloerverwarming en vloerkoeling	0,045	19
P-6.2	grondhuisvesting met mixluchtventilatie	0,037	19
P-6.3	grondhuisvesting met verwarmingssysteem met warmteheaters en ventilatoren	0,035	19
P-6.4	warmtewisselaar met luchtmengsysteem voor droging strooisellaag	0,021	19
P-6.5	etagesysteem met mestband en strooiseldroging	0,02	19
P-6.6	uitbroeden eieren en opfokken tot 13 dagen in etagestal en emissiearme vervolghuisvesting in P-6.1	0,04	19
	uitbroeden eieren en opfokken tot 13 dagen in etagestal en emissiearme vervolghuisvesting in P-6.2	0,033	19
	uitbroeden eieren en opfokken tot 13 dagen in etagestal en emissiearme vervolghuisvesting in P-6.3	0,031	19
	uitbroeden eieren en opfokken tot 13 dagen in etagestal en emissiearme vervolghuisvesting in P-6.4	0,04	19
	uitbroeden eieren en opfokken tot 13 dagen in etagestal en emissiearme vervolghuisvesting in P-6.5	0,018	19
P-6.7	uitbroeden eieren en opfokken tot 19 dagen in etagestal en emissiearme vervolghuisvesting in P-6.1	0,038	19
	uitbroeden eieren en opfokken tot 19 dagen in etagestal en emissiearme vervolghuisvesting in P-6.2	0,033	19
	uitbroeden eieren en opfokken tot 19 dagen in etagestal en emissiearme vervolghuisvesting in P-6.3	0,03	19
	uitbroeden eieren en opfokken tot 19 dagen in etagestal en emissiearme vervolghuisvesting in P-6.4	0,038	19

	uitbroeden eieren en opfokken tot 19 dagen in etagestal en emissiearme vervolghuisvesting in P-6.5	0,015	19
P-6.8	Stal met warmteheaters met luchtmengsysteem voor droging strooisellaag	0,045	19
P-6.9	Warmtewisselaar met luchtmengsysteem voor droging strooisellaag en een minimaal geïnstalleerd ventilatiedebiet van 0,7 m ³ per dierplaats per uur	0,021	19
P-6.10	Stal met warmwaterbuizenverwarming	0,012	19

Emissiefactoren opfok slachtkuikenouderdieren

Vlaams systeem	Vlaamse Omschrijving	NH ₃ (kg/dp/jaar)	Leegstandspercentages (%) in EF bepaling (Ogink et al, 2017)
<i>Overige huisvestingssystemen</i>		0,25	17
P-7.1	grondhuisvesting met vloerverwarming en vloerkoeling	0,155	17
P-7.2	grondhuisvesting met mixluchtventilatie	0,127	17
P-7.3	grondhuisvesting met verwarmingssysteem met warmteheaters en ventilatoren	0,12	17
P-7.4	warmtewisselaar met luchtmengsysteem voor droging strooisellaag	0,155	17
P-7.5	stal met warmteheaters met luchtmengsysteem voor droging strooisellaag	0,155	17

Emissiefactoren kalkoenen

Diercategorie	NH ₃ (kg/dp/jaar)	Leegstandspercentages (%) in EF bepaling (Ogink et al, 2017)
Ouderdieren van vleeskalkoenen in opfok; tot 6 weken	0,15	14
Ouderdieren van vleeskalkoenen in opfok; van 6 tot 30 weken	0,47	14
Ouderdieren van vleeskalkoenen van 30 weken en ouder	0,59	14
Vleeskalkoenen ⁵⁴	0,68	10

Emissiefactoren struisvogels

Diercategorie	NH ₃ (kg/dp/jaar)	Leegstandspercentages (%) in EF bepaling (Ogink et al, 2017)
struisvogelouderdieren	2,5	Geen data
opfokstruisvogels (tot 4 maanden)	0,3	Geen data

⁵⁴ Het aantal dierplaatsen dient te worden vastgesteld door het aantal dieren in de 10e week na opzetten te tellen.

vleesstruisvogels (4 tot 12 maanden)	1,8	Geen data
--------------------------------------	-----	-----------

Emissiefactoren eenden

Diercategorie	Omschrijving stalsysteem	NH ₃ (kg/dp/jaar)	Leegstandspercentages (%) in EF bepaling (Ogink et al, 2017)
Ouderdieren van vleeseenden tot 24 maanden	overige huisvestingssystemen	0,32	Geen data
Vleeseenden	overige huisvestingssystemen	0,21	Geen data
	buiten mesten (per afgeleverde eend)	0,019	Geen data

Emissiefactoren parelhoenders

Diercategorie	NH ₃ (kg/dp/jaar)	Leegstandspercentages (%) in EF bepaling (Ogink et al, 2017)
Parelhoenders voor vleesproductie ⁵⁵	0,08	Geen data

Emissiefactoren runderen

Diercategorie	Omschrijving stalsysteem	NH ₃ (kg/dp/jaar)	Leegstandspercentages (%) in EF bepaling (Ogink et al, 2017)
melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	grupstal met drijfmest, emitterend oppervlak van grup en kelder max. 1,2 m ² per koe	5.7	0
	overige huisvestingssystemen permanent opstallen	13	0
zoogkoeien ouder dan 2 jaar	overige huisvestingssystemen	4.1	0
vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	overige huisvestingssystemen	4.4	0
vleeskalveren tot 8 maanden	overige huisvestingssystemen	3.5	0
vleesstieren en overig vleesvee van 6 tot 24 maanden (roodvleesproductie)	overige huisvestingssystemen	5.3	0

⁵⁵ Bij deze diercategorie kunnen dezelfde huisvestingssystemen en de bijbehorende ammoniakemissiefactoren worden toegepast als die welke zijn opgenomen bij de diercategorie vleeskuikens.

fokstieren en overig rundvee (bv. reforme zoogkoe) ouder dan 2 jaar	overige huisvestingssystemen	6,2	0
---	------------------------------	-----	---

Emissiefactoren schapen

Diercategorie	NH ₃ (kg/dp/jaar)	Leegstandspercentages (%) in EF bepaling (Ogink et al, 2017)
Schapen ouder dan 1 jaar, inclusief lammeren tot 45 kg (stalperiode van maximaal 3 maanden in winter)	0,7	0

Emissiefactoren geiten

Diercategorie	NH ₃ (kg/dp/jaar)	Leegstandspercentages (%) in EF bepaling (Ogink et al, 2017)
Geiten ouder dan 1 jaar	1,9	0
Opfokgeiten van 61 dagen tot en met één jaar	0,8	0
Opfokgeiten en afmestlammeren tot en met 60 dagen ⁵⁶	0,2	0

Emissiefactoren paarden en pony's⁵⁷

Diercategorie	NH ₃ (kg/dp/jaar)	Leegstandspercentages (%) in EF bepaling (Ogink et al, 2017)
volwassen paarden (3 jaar en ouder)	5	0
paarden in opfok (jonger dan 3 jaar)	2,1	0
volwassen pony's (3 jaar en ouder)	3,1	0
pony's in opfok (jonger dan 3 jaar)	1,3	0

Emissiefactoren konijnen

Diercategorie	NH ₃ (kg/dp/jaar)	Leegstandspercentages (%) in EF bepaling (Ogink et al, 2017)
voedster inclusief 0,15 ram en bijbehorende jongen tot speenleeftijd	1,20	2
vlees en opfokkonijnen tot dekleeftijd	0,20	15

Emissiefactoren nertsen

⁵⁶ Geitlammeren tot een leeftijd tot 10 dagen worden niet meegeteld.

⁵⁷ Het onderscheid tussen paarden en pony's ligt bij een stokmaat (schofthoogte) van 156,0 cm.

Diercategori e	Omschrijving stalsysteem	NH₃ (kg/dp/jaar)	Leegstandsp ercentages (%) in EF bepaling (Ogink et al, 2017)
nertsen (per fokteef)	open mestopslag onder de kooi	0,58	0
	dagontmesting met afvoer naar een gesloten opslag	0,25	0

Gezien om te worden gevoegd bij het decreet van [...] over de programmatische aanpak stikstof.

Bijlage 3 bij het decreet van (datum) houdende de programmatische aanpak stikstof

Bijlage I bij het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu

Bijlage I. De habitattypes van bijlage I van de Habitatrichtlijn die in Vlaanderen voorkomen

"Typen van natuurlijke habitats van communautair belang voor de instandhouding waarvan aanwijzing van speciale beschermingszones vereist is" (*: prioritair habitat).

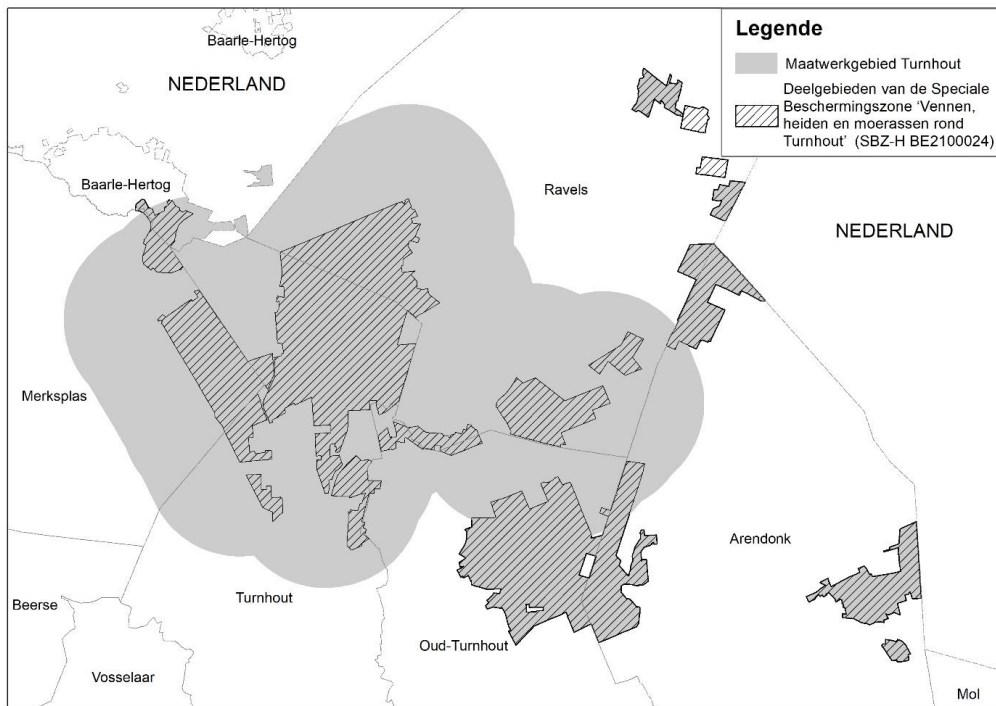
Stikstofgevoelige habitattypes: aanduiding met X

Code	Prioriteit	Habitatype	stikstofgevoelige
1130		Estuaria	
1140		Bij eb droogvallende slikwadden en zandplaten	
1310		Eenjarige pioniervegetaties van slik- en zandgebieden met <i>Salicornia</i> spp. en andere zoutminnende soorten	X
1320		Schorren met slijkgrasvegetatie (<i>Spartinion maritimae</i>)	X
1330		Atlantische schorren (<i>Glauco-Puccinellietalia maritimae</i>)	X
2110		Embryonale wandelende duinen	X
2120		Wandelende duinen op de strandwal met <i>Ammophila arenaria</i> ("witte duinen")	X
2130	*	Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie ("grijze duinen")	X
2150	*	Atlantische vastgelegde ontcalciteerde duinen (<i>Calluno-Ulicetalia</i>)	X
2160		Duinen met <i>Hippophaë rhamnoides</i>	X
2170		Duinen met <i>Salix repens</i> ssp. <i>argentea</i> (<i>Salicion arenariae</i>)	X
2180		Beboste duinen van het Atlantische, continentale en boreale gebied	X
2190		Vochtige duinvalleien	X
2310		Psammofiele heide met <i>Calluna</i> en <i>Genista</i>	X
2330		Open grasland met <i>Corynephorus</i> - en <i>Agrostis</i> -soorten op landduinen	X
3110		Mineraalarme oligotrofe wateren van de Atlantische zandvlakten (<i>Littorelletalia uniflorae</i>)	X
3130		Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot het <i>Littorelletalia uniflorae</i> en/of <i>Isoëto-Nanojuncetalia</i>	X
3140		Kalkhoudende oligo-mesotrofe wateren met bentische <i>Chara</i> spp. vegetaties	X
3150		Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type <i>Magnopotamion</i> of <i>Hydrocharition</i>	X
3160		Dystrofe natuurlijke poelen en meren	X

3260		Submontane en laaglandrivieren met vegetaties behorend tot het <i>Ranunculion fluitantis</i> en het <i>Callitricho-Batrachion</i>	
3270		Rivieren met slikoevers met vegetaties behorend tot het <i>Chenopodion rubri</i> p.p. en <i>Bidention</i> p.p.	
4010		Noord-Atlantische vochtige heide met <i>Erica tetralix</i>	X
4030		Droge Europese heide	X
5130		<i>Juniperus communis</i> -formaties in heide of kalkgrasland	X
6120	*	Kalkminnend grasland op dorre zandbodem	X
6210		Droge halfnatuurlijke graslanden en struikvormende facies op kalkhoudende bodems (<i>Festuco-Brometalia</i>) (*gebieden waar opmerkelijke orchideeën groeien)	X
6230	*	Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)	X
6410		Grasland met <i>Molinia</i> op kalkhoudende, venige, of lemige kleibodem (<i>Molinion caeruleae</i>)	X
6430		Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland en van de montane en alpiene zones	X
6510		Laaggelegen schraal hooiland (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)	X
7110	*	Actief hoogveen	X
7140		Overgangs- en trilveen	X
7150		Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het <i>Rhynchosporion</i>	X
7210	*	Kalkhoudende moerassen met <i>Cladium mariscus</i> en soorten van het <i>Caricion davallianae</i>	X
7220	*	Kalktufbronnen met tufsteenformatie (<i>Cratoneurion</i>)	X
7230		Alkalisch laagveen	X
8310		Niet voor publiek opengestelde grotten	
9110		Beukenbossen van het type <i>Luzulo-Fagetum</i>	X
9120		Atlantische zuurminnende beukenbossen met <i>Ilex</i> en soms ook <i>Taxus</i> in de ondergroei (<i>Quercion robori-petraeae</i> of <i>Ilici-Fagenion</i>)	X
9130		Beukenbossen van het type <i>Asperulo-Fagetum</i>	X
9150		Midden-Europese kalkminnende beukenbossen behorend tot het <i>Cephalanthero-Fagion</i>	X
9160		Sub-Atlantische en Midden-Europese wintereikenbossen of eiken-haagbeukbossen behorend tot het <i>Carpinion-betuli</i>	X
9190		Oude zuurminnende eikenbossen op zandvlakten met <i>Quercus robur</i>	X
91E0	*	Bossen op alluviale grond met <i>Alnus glutinosa</i> en <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)	X
91F0		Gemengde oeverformaties met <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> en <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> of <i>Fraxinus angustifolia</i> , langs de grote rivieren (<i>Ulmenion minoris</i>)	X

Gezien om te worden gevoegd bij het decreet van [...] over de programmatische aanpak stikstof.

Bijlage 4. De kaart van het Turnhouts Vennengebied, vermeld in artikel 45

Gezien om te worden gevoegd bij het decreet van [...] over de programmatische aanpak stikstof.